ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ
των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Παροχή Υπηρεσιών Επιστημονικής, Ερευνητικής και Διοικητικής-Τεχνικής Υποστήριξης του «Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας» της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Π.1
1η ΕΤΗΣΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ ΕΙΕΑΔ

ΕΝΩΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
«ΙΝΝΟΛΑΝΤ Ε.ΠΕ - ΑΠΟΨΗ Α.Ε.»

ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΠΕ - ΙΝΝΟΛΑΝΤ ΕΠΕ
Πανεπιστημίου 56, 106 78 ΑΘΗΝΑ
τηλ.: 210-6995053
fax: 210-6995098
Email: info@innoland.gr

ΑΠΟΨΗ Υπηρεσίες Πληροφορικής Συμβουλευτικής και Εκπαίδευσης Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΝΤ/ΡΧΟΥ Π/Ν Π. ΒΛΑΧΑΚΟΥ 38-40
ΠΕΙΡΑΙΑΣ Τ.Κ. 18545
τηλ.: 210-4629300
fax: 210-4619565
Email: info@apopsinet.gr

Παραδοτέο	**Π.1 – 1Η ΕΤΗΣΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ ΕΙΕΑΔ**
Κωδικός Έργου	ΟΠΣ 5010638
Τίτλος Έργου	Παροχή Υπηρεσιών Επιστημονικής, Ερευνητικής και Διοικητικής-Τεχνικής Υποστήριξης του Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.
Αρ. Σύμβασης	19SYMV004757378 2019-04-09
Κύριος Έργου	Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
Περιγραφή	Σύσταση και Λειτουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας στην ΠΚΜ (ΠΜ ΔΑΑΕ).

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Έκδοση	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
1η	29/09/2021	-

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας
ΕΣΠΑ 2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ 2
ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ 7
Συνοπτική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων 10
ΜΕΡΟΣ Α – ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ 15
Εισαγωγή 15
1. Ταυτότητα της έρευνας 19
2. Αποτύπωση της Έρευνας 28
Α. Προφίλ Επιχείρησης (Ερωτήσεις 1-5) 28
Β. Μεταβολές στις Θέσεις Εργασίας (Ερωτήσεις 6-12) 34
Γ. Ειδικότητες/ Γνώσεις /Δεξιότητες (Ερωτήσεις 13-17) 49
Δ. Στάση ως προς τη Δια Βίου Μάθηση (Ερωτήσεις 18-25) 70
Ε. Επιπτώσεις Αλλαγών – Προσαρμοστικότητα (Ερωτήσεις 25-26) 90
3. Ποιοτική ανάλυση επιλεγμένων στοιχείων της έρευνας 103
4. Συμπεράσματα 110
ΜΕΡΟΣ Β – ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ 118
Εισαγωγή 118
1. Ταυτότητα της Έρευνας 119
2. Αποτύπωση της Έρευνας 123
3. Συμπεράσματα 146
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 149
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. Ερωτηματολόγιο Επιχειρήσεων 150
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ. Ερωτηματολόγιο Εργαζομένων 153
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ. Διασταυρώσεις Αποτελεσμάτων Έρευνας Εργοδοτών ως προς τον ΚΑΔ και την ΠΕ 156
Παράτημα IV. Διασταυρώσεις Αποτελεσμάτων Έρευνας Εργαζομένων 157
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: Αρχείο Α΄γενών Δεδομένων Έρευνας Εργοδοτών 158
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: Αρχείο Α' γενών Δεδομένων Έρευνας Εργαζομένων 159

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας
ΕΣΠΑ 2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1 - Ποσοστιαία συμβολή των εργαζομένων στο σύνολο της απασχόλησης ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. 20
Πίνακας 2 - Μέγεθος επιχειρήσεων ως προς τον αριθμό απασχολουμένων για το σύνολο της Χώρας 24
Πίνακας 3 - Αριθμός Επιχειρήσεων και Εργαζομένων ανά ΠΕ (2019) 24
Πίνακας 4 - Συμμετοχή των επιχειρήσεων στο δείγμα ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας 30
Πίνακας 5 - Κύκλος Εργασιών των Επιχειρήσεων ανά τομέα δραστηριότητας. 34
Πίνακας 6: Κενές θέσεις εργασίας ανά κλάδο δραστηριότητας 35
Πίνακας 7 - Κενές θέσεις εργασίας ανά μέγεθος επιχειρήσεων 36
Πίνακας 8 - Κενές θέσεις εργασίας ανά Περιφερειακή Ενότητα της ΠΚΜ 37
Πίνακας 9 - Δηλωθείσες Κενές Θέσεις ανά ειδικότητα 39
Πίνακας 10 - Αποτύπωση αιτιών κενών θέσεων εργασίας 40
Πίνακας 11 - Οι κυριότερες απαντήσεις των επιχειρηματιών για την επιλογή «Άλλο» ανά ειδικότητα κενής θέσης -1 42
Πίνακας 12 - Οι κυριότερες απαντήσεις των επιχειρηματιών για την επιλογή «Άλλο» ανά ειδικότητα κενής θέσης -2 43
Πίνακας 13 - Ποσοστά Κάλυψης Κενών Θέσεων εργασίας ανά τομέα δραστηριότητας 46
Πίνακας 14: Πρόθεση απολύσεων για το 2ο εξάμηνο του 2021 - ανά κλάδο δραστηριότητας 47
Πίνακας 15 - Πρόθεση απολύσεων για το 2ο εξάμηνο του 2021 ανά μέγεθος επιχείρησης 48
Πίνακας 16 - Εκτιμώμενος αριθμός απολύσεων για το 2ο εξάμηνο του 2021 48
Πίνακας 17 - Ειδικότητες/Επάγγελμα με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων στο δείγμα επιχειρήσεων (N=704) 49
Πίνακας 18 - Ειδικότητες/Επάγγελμα με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων στο δείγμα επιχειρήσεων (N=704), ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας 51
Πίνακας 19 - Ειδικότητες/Επαγγέλματα με το σημαντικότερο ρόλο στις επιχειρήσεις του δείγματος 52
Πίνακας 20 - Ειδικότητες/Επαγγέλματα με το σημαντικότερο ρόλο στις επιχειρήσεις του δείγματος ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. 53
Πίνακας 21 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο εργαζομένων ανά ειδικότητα/επάγγελμα 56
Πίνακας 22 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. 58

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας
ΕΣΠΑ 2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας 23 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Εξειδικευμένους Επαγγελματίες» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. 59
Πίνακας 24 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Τεχνικούς κ.α.σ.ε.» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. 60
Πίνακας 25 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Υπάλληλους γραφείου» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. 61
Πίνακας 26 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας..... 62
Πίνακας 27 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Ειδικευμένοι τεχνίτες κ.α.σ.ε.» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας 63
Πίνακας 28 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας..... 64
Πίνακας 29 - Οι βασικότερες δεξιότητες-ικανότητες εργαζομένων για τη σημαντικότερη ειδικότητα/επάγγελμα της επιχείρησης, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι «Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες», ανά κλάδο δραστηριότητας..... 67
Πίνακας 30 - Κατά πόσο οι εργαζόμενοι σας κατέχουν, κατά την άποψή σας, τις 5 πιο βασικές δεξιότητες για την ειδικότητά τους; 68
Πίνακας 31 - Κατά πόσο οι εργαζόμενοι σας κατέχουν, κατά την άποψή σας, τις 5 πιο βασικές δεξιότητες για την ειδικότητά τους; - Παρουσίαση των 6 με τη μεγαλύτερη ποσόστωση..... 69
Πίνακας 32 - Καταγραφή των άμεσων εκπαιδευτικών αναγκών των εργαζομένων στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ, όπως τις αντιλαμβάνονται οι επιχειρηματίες, ανά τομέα δραστηριότητας, για την 1η προτεραιότητα τους.... 72
Πίνακας 33 - Καταγραφή των άμεσων εκπαιδευτικών αναγκών των εργαζομένων στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ, όπως τις αντιλαμβάνονται οι επιχειρηματίες, ανά τομέα δραστηριότητας, συμπεριλαμβάνοντας συνολικά και τις 5 επιλογές τους..... 74
Πίνακας 34 - Συμμετοχή εργαζομένων σε προγράμματα κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών την τελευταία 5ετία - ανά τομέα δραστηριότητας..... 75
Πίνακας 35 - Συμμετοχή εργαζομένων σε προγράμματα κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών την τελευταία 5ετία - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης..... 76
Πίνακας 36 - Συμμετοχή εργαζομένων σε προγράμματα κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών την τελευταία 5ετία - ανά ΠΕ 77
Πίνακας 37 - «Με πρωτοβουλία τίνος συμμετείχατε στο πρόγραμμα;»..... 77

Πίνακας 38 - «Με πρωτοβουλία τίνος συμμετείχατε στο πρόγραμμα;» -ανά τομέα δραστηριότητας 78
Πίνακας 39 - Αποτύπωση απαντήσεων των επιχειρήσεων στην ερώτηση «Με πρωτοβουλία τίνος συμμετείχατε στο πρόγραμμα;» -ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης 78
Πίνακας 40 - Χρηματοδοτικά εργαλεία που χρησιμοποίησαν οι επιχειρήσεις της για την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων τους 79
Πίνακας 41 - Χρηματοδοτικά εργαλεία που χρησιμοποίησαν οι επιχειρήσεις της για την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων τους - ανά τομέα δραστηριότητας 80
Πίνακας 42 - Χρηματοδοτικά εργαλεία που χρησιμοποίησαν οι επιχειρήσεις της για την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων τους - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης 81
Πίνακας 43 - Αξιολόγηση της χρησιμότητας των προγραμμάτων κατάρτισης (απόλυτοι αριθμοί) 81
Πίνακας 44 - Αξιολόγηση της χρησιμότητας των προγραμμάτων κατάρτισης – ανά τομέα δραστηριότητας 82
Πίνακας 45 - Αξιολόγηση της χρησιμότητας των προγραμμάτων κατάρτισης – ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης 83
Πίνακας 46 - «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;» - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης 86
Πίνακας 47 - «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;» 87
Πίνακας 48 - «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;» - ανά τομέα δραστηριότητας 88
Πίνακας 49 - «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;» - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης 89
Πίνακας 50 - Αποτύπωση απαντήσεων των επιχειρήσεων στο ερώτημα «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;» - ανά ΠΕ 89
Πίνακας 51 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» 90
Πίνακας 52 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Νέα προϊόντα / υπηρεσίες – ανά τομέα δραστηριότητας 92
Πίνακας 53 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Νέα προϊόντα / υπηρεσίες – ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης 92

Πίνακας 54 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Νέα προϊόντα / υπηρεσίες – ανά ΠΕ. 93
Πίνακας 55- «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής – ανά τομέα δραστηριότητας 94
Πίνακας 56 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής – ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης 94
Πίνακας 57 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής – ανά ΠΕ 95
Πίνακας 58 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς; - Αλλαγές στις πωλήσεις / marketing – ανά τομέα δραστηριότητας 96
Πίνακας 59 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς; - Αλλαγές στις πωλήσεις / marketing – ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης 96
Πίνακας 60 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στις πωλήσεις / marketing – ανά ΠΕ 97
Πίνακας 61 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στη νομοθεσία / πρότυπα – ανά τομέα δραστηριότητας 98
Πίνακας 62 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στη νομοθεσία / πρότυπα – ανά μέγεθος επιχείρησης 98
Πίνακας 63 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στη νομοθεσία /πρότυπα – ανά ΠΕ 99
Πίνακας 64 - «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;» 100

Πίνακας 65 - «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;» -ανά τομέα δραστηριότητας 101
Πίνακας 66: - «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;» - ανά μέγεθος επιχείρησης..... 101
Πίνακας 67 - «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρηση σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;» - ανά ΠΕ..... 102
Πίνακας 68 - Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες στο σύνολο της Περιφέρειας.... 104
Πίνακας 69 - Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες για την πρωτογενή παραγωγή και μεταποίηση..... 105
Πίνακας 70 - Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες για την εμπορική δραστηριότητα 107
Πίνακας 71 - Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες για τις υπηρεσίες..... 108
Πίνακας 72 - Αριθμός επιχειρήσεων και εργαζομένων ανά ΠΕ στην ΠΚΜ..... 120
Πίνακας 73 – Διαστρωμάτωση βάση ειδικότητας/επαγγέλματος στο δείγμα εργαζομένων 133
Πίνακας 74 – Εκτίμηση δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων ως προς τη σχετικότητά με το ασκών επάγγελμα 140
Πίνακας 75 – Βαθμός κατάκτησης βασικών δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων 142

ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1 - Επιχειρήσεις δείγματος ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (ΣΤΑΚΟΔ-08) 29
Γράφημα 2 - Ποσοστό συμμετοχής επιχειρήσεων της κάθε ΠΕ στο σύνολο του δείγματος της έρευνας 30
Γράφημα 3 - Ποσοστό συμμετοχής επιχειρήσεων της κάθε ΠΕ στο σύνολο των επιχειρήσεων της ΠΚΜ, Εργάνη 2019 31
Γράφημα 4 - Χρόνος λειτουργίας των επιχειρήσεων του δείγματος 31
Γράφημα 5 - Κατηγοριοποίηση επιχειρήσεων δείγματος βάση του αριθμού απασχολούμενων 32
Γράφημα 6 - Κατανομή επιχειρήσεων βάσει αριθμού απασχολούμενων, Εργάνη 2019 33
Γράφημα 7 - Απεικόνιση κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων για τα έτη 2019 & 2020 34
Γράφημα 8 - Απεικόνιση κενών θέσεων εργασίας στο δείγμα 35
Γράφημα 9 - Δηλωθείσες κενές θέσεις ανά ειδικότητα 38
Γράφημα 10 - Εκτίμηση νέων κενών θέσεων μέσα στο επόμενο εξάμηνο 44
Γράφημα 11 - Ποσοστό κάλυψης κενών θέσεων εργασίας 45
Γράφημα 12 - Πρόθεση απολύσεων για το 2ο εξάμηνο του 2021 47
Γράφημα 13 - % παρουσία ειδικοτήτων/επαγγελμάτων με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων στο δείγμα επιχειρήσεων (N=704) 50
Γράφημα 14 - % παρουσία των ειδικοτήτων/επαγγελμάτων με το σημαντικότερο ρόλο στις επιχειρήσεις του δείγματος 52
Γράφημα 15 - Σύγκριση της % παρουσίασής στο δείγμα των ειδικοτήτων με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων ως προς τις ειδικότητες με το σημαντικότερο ρόλο 54
Γράφημα 16 - Οι απαιτήσεις των επιχειρήσεων στην ΠΚΜ σε εκπαιδευτικά προσόντα εργαζομένων 57
Γράφημα 17 - Οι βασικότερες δεξιότητες-ικανότητες εργαζομένων για τη «σημαντικότερη» ειδικότητα της επιχείρησης 65
Γράφημα 18 - Αποτύπωση των απόψεων των επιχειρηματιών ανά γνώσεις/ικανότητες/δεξιότητες, τόσο συνολικά (όταν εμφανίζονται στις 5 επιλογές), όσο και κατά σειρά προτεραιότητας (από 1η έως 3η). 71
Γράφημα 19 – Συμμετοχή εργαζομένων σε προγράμματα κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών την τελευταία 5ετία 75
Γράφημα 20 - «Με πρωτοβουλία τίνος συμμετείχατε στο πρόγραμμα;» 77
Γράφημα 21 - Χρηματοδοτικά εργαλεία που χρησιμοποίησαν οι επιχειρήσεις της για την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων τους 79
Γράφημα 22 - Αξιολόγηση της χρησιμότητας των προγραμμάτων κατάρτισης 82

Γράφημα 23 - «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;»..... 84
Γράφημα 24 - «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;» **Τομέας Εμπορίου** (N=56) 84
Γράφημα 25 - «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;» **Τομέας Μεταποίησης** (N=48)..... 85
Γράφημα 26 - «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;» **Τομέας Υπηρεσιών** (N=138)..... 85
Γράφημα 27 - «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;» **Λοιποί Τομείς** (N=12)*..... 86
Γράφημα 28 - «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;»..... 87
Γράφημα 29 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;»..... 91
Γράφημα 30 - «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;»..... 100
Γράφημα 31 – Πληθυσμός δείγματος εργαζομένων ανά κλάδο (ΣΤΑΚΟΔ-08) 123
Γράφημα 32 – Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά τομέα δραστηριότητας 124
Γράφημα 33 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά ΠΕ 124
Γράφημα 34 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά φύλο..... 125
Γράφημα 35 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά ηλικιακή ομάδα..... 125
Γράφημα 36 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά εκπαιδευτική βαθμίδα 126
Γράφημα 37 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος βάση οικογενειακής κατάστασης..... 127
Γράφημα 38 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης..... 127
Γράφημα 39 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά ΠΕ 128
Γράφημα 40 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος βάση χρόνου απασχόλησης στην τωρινή επιχείρηση..... 129
Γράφημα 41 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά είδος απασχόλησης (μονιμότητα)..... 129
Γράφημα 42 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά είδος απασχόλησης (μονιμότητα) & φύλο 130
Γράφημα 43 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά είδος απασχόλησης (πλήρης/μερική)..... 130

Γράφημα 44 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά είδος απασχόλησης (πλήρης/μερική) & φύλο 131
Γράφημα 45 – Προτίμηση είδους απασχόλησης εργαζομένων σε μερική απασχόληση..... 131
Γράφημα 46 - Προτίμηση είδους απασχόλησης εργαζομένων σε μερική απασχόληση ανά φύλο..... 132
Γράφημα 47 - Διαστρωμάτωση βάση ειδικότητας/επαγγέλματος στο δείγμα εργαζομένων 134
Γράφημα 48 – Εκτίμηση απαραίτητου επιπέδου τυπικής εκπαίδευσης για το ασκούμενο επάγγελμα..... 134
Γράφημα 49 – Σημασία διαφορετικών μορφών εκπαίδευσης στην παρούσα θέση εργασίας 136
Γράφημα 50 - Σημασία προγραμμάτων κατάρτισης στην επαγγελματική σταδιοδρομία..... 136
Γράφημα 51 – Συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης..... 137
Γράφημα 52 – Συμμετοχή σε μερικώς (τουλάχιστον) επιδοτούμενο από την επιχείρηση πρόγραμμα κατάρτισης κατά το προηγούμενο έτος..... 138
Γράφημα 53 – Αξιολόγηση εκτελεσμένου προγράμματος κατάρτισης..... 139
Γράφημα 54 – Πιθανότητα αλλαγής εργασιακού περιβάλλοντος εντός 6μήνου 143
Γράφημα 55 – Βασικοί λόγοι αναζήτησης νέας εργασίας..... 144
Γράφημα 56 – Επίδραση παραγόντων στις κυριότερες επαγγελματικές λειτουργίες και καθήκοντα 145

Συνοπτική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

Το παρόν Παραδοτέο **Π.1: «1η Ετήσια Έρευνα Πεδίου του ΕΙΕΑΔ»** αφορά στην ολοκλήρωση μίας ποσοτικής έρευνας πεδίου στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ, με **βασικούς στόχους**:

- την αποτύπωση της **υφιστάμενης κατάστασης** (ποσοτική και ποιοτική) **και των μελλοντικών προοπτικών ζήτησης σε επαγγέλματα και κλάδους,** στο απασχολούμενο ανθρώπινο δυναμικό στον ιδιωτικό τομέα της ΠΚΜ,
- τη διερεύνηση των **ζητούμενων επαγγελματικών δεξιοτήτων** και δεξιοτήτων **που λείπουν ή χρειάζονται βελτίωση,** μέσω προγραμμάτων δια βίου μάθησης κ.ά.,
- τη **στάση των επιχειρήσεων για τη δια βίου μάθηση των εργαζομένων τους,**
- τη διερεύνηση των **επιπτώσεων των αλλαγών στα εργασιακά καθήκοντα**.

Η έρευνα διεξήχθη σε **704 επιχειρήσεις** (1,33% του συνολικού πληθυσμού), με τουλάχιστον έναν εργαζόμενο πλην του εργοδότη, που δραστηριοποιούνται στην Κεντρική Μακεδονία, μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων (CATI – Computer Assisted Telephone Interviewing) και βάσει δομημένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου (Μέγιστο Σφάλμα Δειγματοληψίας ±3,8%, με διάστημα εμπιστοσύνης 95%).

Για τη **στρωματοποίηση του δείγματος** χρησιμοποιήθηκαν ως παράμετροι **ο κλάδος δραστηριότητας** των επιχειρήσεων με διψήφια κωδικοποίηση, **το μέγεθος** τους ως προς τον αριθμό εργαζομένων και **η Περιφερειακή Ενότητα** δραστηριοποίησης τους. Η διεξαγωγή της έρευνας πεδίου (field work) διήρκησε απ**ό 22 Μαρτίου έως 20 Απριλίου 2021.**

Τα σημαντικότερα συμπεράσματα της έρευνας, κωδικοποιημένα ανά ενότητα ερωτήσεων είναι:

α. Ως προς την αποτύπωση της **υφιστάμενης κατάστασης** (ποσοτική-ποιοτική) **και των μελλοντικών προοπτικών ζήτησης σε επαγγέλματα και κλάδους**:

- ✓ Το **17% των επιχειρήσεων (117/704) δήλωσαν κενές θέσεις** στην επιχείρησή τους. Δεδομένου ότι στις **704 επιχειρήσεις απασχολούνται 10.710 εργαζόμενοι,** οι συνολικά 265 δηλωθείσες **κενές θέσεις συνιστούν το 2,5% του συνόλου των εργαζομένων** σε αυτές. Στην **ΠΚΜ** δραστηριοποιούνταν **52.543 επιχειρήσεις**, που απασχολούσαν **320.356 εργαζόμενους** (ΕΡΓΑΝΗ 2019) και δεδομένης της αντιπροσωπευτικότητας του δείγματος**, εκτιμάται ότι μεταξύ Μαρτίου και Απριλίου, στο σύνολο των επιχειρήσεων της ΠΚΜ, υπήρχαν περίπου 8.000 κενές θέσεις εργασίας.**

- ✓ **Η «έλλειψη ατόμων με τα απαιτούμενα προσόντα – δεξιότητες – εμπειρία»** φαίνεται να είναι **η κυριότερη αιτία** για όλες τις ειδικότητες και ιδιαίτερα για τους «εξειδικευμένους επαγγελματίες» (39% των απαντήσεων), που οι θέσεις παραμένουν κενές.
- ✓ Η **«έλλειψη ατόμων που ενδιαφέρονται να κάνουν αυτό το είδος εργασίας»** είναι η 2η κύρια αιτία για τους «υπαλλήλους γραφείου» και «ειδικευμένους τεχνίτες».
- ✓ Η επεξεργασία των αυθόρμητων απαντήσεων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι **κύριες αιτίες μη πλήρωσης των κενών θέσεων** είναι: ο *«μειωμένος κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων»,* η *«έλλειψη κεφαλαίου-ρευστότητας»* και η *«αβεβαιότητα λόγω της πανδημίας»*.
- ✓ Οι 56 στις 704 επιχειρήσεις (8%), εκτιμούν ότι το επόμενο εξάμηνο θα κενωθούν θέσεις λόγω αποχωρήσεων/συνταξιοδοτήσεων, ενώ οι **139 στις 704 επιχειρήσεις (20%)** εκτιμούν ότι το επόμενο 6μηνο **θα κενωθούν θέσεις λόγω επέκτασης δραστηριοτήτων.**
- ✓ Στις 704 επιχειρήσεις του δείγματος απασχολούνται 10.710 εργαζόμενοι και οι 377 νέες θέσεις εργασίας (ν.θ.ε.) που αναμένεται να δημιουργηθούν αντιστοιχούν στο 3,5% περίπου της τρέχουσας απασχόλησης στις εταιρίες αυτές. Ως αποτέλεσμα, υπολογίζεται ότι στην **ΠΚΜ**, που δραστηριοποιούνται **52.543 επιχειρήσεις** και απασχολούν **320.356 εργαζόμενους** (ΕΡΓΑΝΗ 2019),από τον Απρίλιο έως τα τέλη Οκτωβρίου (εξάμηνο), **θα δημιουργηθούν περίπου 11.000 νέες θέσεις εργασίας**, λόγω αναμενόμενης ανάπτυξης και επέκτασης των δραστηριοτήτων τους.
- ✓ Οι **7 στις 10 επιχειρήσεις θα καλύψουν όλες (62%) ή τις περισσότερες (10%)** από τις κενές θέσεις, με τις **μεταποιητικές** να δείχνουν **πιο πρόθυμες** για αυτό **(87%)**.
- ✓ Στην ερώτηση περί πιθανών απολύσεων, **οι 9 στις 10 επιχειρήσεις,** ανεξαρτήτως τομέα δραστηριότητας, **δεν σκοπεύουν να απολύσουν προσωπικό το επόμενο εξάμηνο.**

β. Ως προς τη **διερεύνηση του εκπαιδευτικού επιπέδου και των ζητούμενων επαγγελματικών γνώσεων/ ικανοτήτων/ δεξιοτήτων:**

- ✓ Μόνο το **10%** των επιχειρήσεων αναζητεί εργαζόμενους *«Στοιχειώδους/ Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης»* για τις σημαντικότερες ειδικότητες τους.
- ✓ Η **1 στις 3** αναζητά επίπεδο *«Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσιο/ Λύκειο)» και* πάνω από **1 στις 3** αναζητά επίπεδο *«Αποφοίτων ΑΕΙ/ΤΕΙ»*.
- ✓ Μόνο **15,5%** των επιχειρήσεων αναζητεί εργαζόμενους με *«Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ, ΙΕΚ κ.ά.)»*.
- ✓ Μόνον το **3%** των επιχειρήσεων αναζητεί *«Κάτοχο Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών»,* ενώ υπάρχει **μηδενική** ζήτηση *για «Κάτοχο Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών»*.
- ✓ Σχεδόν οι **6 στις 10** επιχειρήσεις αναζητούν «Υπαλλήλους Γραφείου» με πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ.
- ✓ Οι **4 στις 10** επιχειρήσεις αναζητούν «Ειδικευμένους τεχνίτες» με *«Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ,ΙΕΚ)»*.

Στην ερώτηση σχετικά με τις **γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται από τους εργαζόμενους** για τις σημαντικότερες ειδικότητες των επιχειρήσεων, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι «*Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες (σχετιζόμενες άμεσα με το τομέα - αντικείμενο – καθήκοντα του επαγγέλματος)*»,προέκυψε ότι:

- ✓ Οι ***«Επικοινωνιακές δεξιότητες»*** με **17%** των απαντήσεων, η ***«Γνώση/Χρήση Αγγλικών»*** με **16%** και οι ***«Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες σε εφαρμογές του αντικειμένου του επαγγέλματος»*** με **14%**, είναι οι γνώσεις/ δεξιότητες/ ικανότητες με τις περισσότερες **πρώτες** επιλογές.
- ✓ Στην ερώτηση σχετικά με τον **βαθμό που διαθέτουν** τις παραπάνω **απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες** οι εργαζόμενοι τους, προέκυψε ότι:
- ✓ Υπάρχει μια **πολύ καλή αντιστοιχία** απαιτούμενων και διαθέσιμων προσόντων **σε 4 από τους 10** εργαζόμενους και **αρκετά καλή αντιστοιχία σε άλλους 4 από τους 10** εργαζόμενους, για τις τρεις πρώτες δηλωθείσες ως πιο σημαντικές δεξιότητες, αν και το «Αρκετά» είναι ένδειξη ότι απαιτείται περαιτέρω ανάπτυξη/βελτίωση των εργαζομένων.

γ. Ως προς τη **στάση των επιχειρήσεων για τη δια βίου μάθηση των εργαζομένων τους:**

- ✓ Το **45%** του πληθυσμού επιθυμούν την εκπαίδευση του προσωπικού τους σε **«Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες(σχετιζόμενες άμεσα με το τομέα - αντικείμενο – καθήκοντα του επαγγέλματος)»**, με το υψηλό **39%** να το θεωρούν **1η προτεραιότητα.**
- ✓ Το **22%** του πληθυσμού επιθυμούν την εκπαίδευση του προσωπικού τους σε **«Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες σε εφαρμογές του αντικειμένου του επαγγέλματος»**, με το **12%** να το θεωρούν **1η προτεραιότητα.**
- ✓ Ακολουθούν οι **«Βασικές ψηφιακές δεξιότητες - διαδικτυακή συνεργασία/ τηλεργασία»**, με **15%** του πληθυσμού να τις επιλέγει (το 8% ως 1η προτεραιότητα).
- ✓ Άλλες 5 γνώσεις /δεξιότητες/ ικανότητες που φαίνεται να προκύπτουν ως εκπαιδευτικές ανάγκες, σύμφωνα με τις απόψεις των επιχειρηματιών είναι (κατά σειρά συχνότητας): **«Επικοινωνιακές δεξιότητες»**, με **12%** συνολικά, **«Γνώση/Χρήση Αγγλικών»**, με **11%** συνολικά, **«Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα»**, με **8%** συνολικά, **«Οργανωτικότητα & τεχνικές διαχείρισης χρόνου»**, με **7%** συνολικά.
- ✓ **2 στις 3** επιχειρήσεις **δεν έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα κατάρτισης** την τελευταία 5ετία. Ειδικά **στις Εμπορικές επιχειρήσεις οι 3 στις 4** δεν έχουν συμμετάσχει.
- ✓ **Σε 4 από τις 5** επιχειρήσεις, **η κατάρτιση γίνεται με πρωτοβουλία της επιχείρησης,** χωρίς ιδιαίτερη διαφοροποίηση ανά τομέα.
- ✓ Η **έμμεση** (ΛΑΕΚ) και **άμεση χρηματοδότηση της επιχείρησης** είναι οι δύο σημαντικότερες πηγές χρηματοδότησης, στις **2 από τις 3** απαντήσεις που δόθηκαν, στοιχείο που εξηγεί γιατί μόλις 1 στις 3 επιχειρήσεις συμμετείχαν σε κατάρτιση την τελευταία 5ετία, δεδομένης της έλλειψης ρευστότητας κατά τη διάρκεια της δεκαετούς οικονομικής κρίσης.

- ✓ Οι **8 στους 10** εκπροσώπους επιχειρήσεων οι οποίες συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης, **το αξιολογούν ως εξαιρετικά ή αρκετά χρήσιμο,** ανεξαρτήτως τομέα δραστηριότητας και μεγέθους επιχείρησης.
- ✓ **Λιγότεροι εργαζόμενοι συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης το 2020, σε σύγκριση με το 2019,** σε όλους τους τομείς δραστηριότητας, με εξαίρεση τις επιχειρήσεις που απασχολούν >50 εργαζόμενους, προφανώς λόγω των περιοριστικών μέτρων κατά της πανδημίας.
- ✓ Οι **6 στις 10** επιχειρήσεις εξετάζουν τις **ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων τους τουλάχιστον ανά έτος**, με τις **μισές** από αυτές να το κάνουν **κάθε εξάμηνο.**
- ✓ Οι **2 στις 3 ανά 3ετία και πάνω.**
- ✓ Οι **8 στις 10** επιχειρήσεις με **50-249 εργαζόμενους,** εξετάζουν τις ανάγκες κατάρτισης τους **είτε ανά εξάμηνο είτε ανά έτος, έναντι 57% του συνόλου,** προφανώς λόγω δυνατότητας διατήρησης οργανωμένου τμήματος ανθρώπινου δυναμικού.

δ. Ως προς τη **διερεύνηση των επιπτώσεων των αλλαγών στα εργασιακά καθήκοντα** των απασχολούμενων:

- ✓ Οι **αλλαγές στη νομοθεσία και στα πρότυπα** είναι ο σημαντικότερος παράγων που επηρεάζει τα εργασιακά καθήκοντα στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ (40% απάντησαν πολύ έως αρκετά), με τις **πολύ μικρές επιχειρήσεις (<10 εργαζόμενους) να νιώθουν εντονότερα την επίδραση.**
- ✓ **1 στις 3** επιχειρήσεις επηρεάστηκαν πολύ έως αρκετά από **νέα προϊόντα και υπηρεσίες,** ισότιμα σε όλους τους τομείς δραστηριότητας.
- ✓ **1 στις 3** επιχειρήσεις επηρεάστηκαν πολύ έως αρκετά από **αλλαγές στις πωλήσεις/marketing**, με τις **εμπορικές** να επηρεάζονται εντονότερα (43%).
- ✓ **1 στις 4** επιχειρήσεις επηρεάστηκαν πολύ έως αρκετά από **αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής**, με τι**ς Μεταποιητικές** επιχειρήσεις (37% Πολύ ή Αρκετά) να δηλώνουν **περισσότερο επηρεασμένες** από τις υπόλοιπες, όπως ήταν αναμενόμενο.
- ✓ Οι **4 στις 10 επιχειρήσεις** δηλώνουν ότι **δεν επηρεάστηκαν καθόλου** τα εργασιακά καθήκοντα, από οποιαδήποτε από τις παραπάνω αλλαγές, γεγονός που εγείρει ερωτήματα σχετικά με την «ευαισθησία» των επιχειρήσεων αυτών απέναντι στο συνεχώς μεταβαλλόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον και την ικανότητα τους να προσαρμόζονται σε αυτό, δεδομένου ότι η πλειοψηφία τους (70%) ταξινομούνται στις πολύ μικρές επιχειρήσεις (1-9 εργαζόμενους).

Τέλος, ως προς τις **επιπτώσεις της πανδημίας στα εργασιακά καθήκοντα:**

- ✓ Οι **2 στις 3** επιχειρήσεις δηλώνουν ότι η **πανδημία** επηρέασε «Πάρα πολύ» ή «Αρκετά» τα εργασιακά καθήκοντα. Οι **Υπηρεσίες** φαίνεται να έχουν επηρεαστεί **πιο σοβαρά** από τους υπόλοιπους τομείς (6 στις 10 «Πάρα πολύ») και η **Μεταποίηση λιγότερο** (4 στις 10 «Πάρα πολύ»).
- ✓ **Οι μεγαλύτερες** επιχειρήσεις δηλώνουν ότι η πανδημία τους επηρέασε **πολύ λιγότερο** σε σύγκριση με τις μικρότερες.

- ✓ **Οι ΠΕ Πέλλας** (66% Πολύ-Αρκετά) και **Κιλκίς** (55% Πολύ-Αρκετά) φαίνεται να **επηρεάστηκαν λιγότερο** από την πανδημία (διαθέτουν πολλές μεταποιητικές επιχειρήσεις και λιγότερες Υπηρεσίες), ενώ οι **ΠΕ Χαλκιδικής** (86% Πολύ-Αρκετά), **Πιερίας** (79% Πολύ-Αρκετά) δηλώνουν ότι **επηρεάστηκαν περισσότερο**, προφανώς λόγω της έντονης εξάρτησης από τον τουρισμό.

ΜΕΡΟΣ Α – ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Εισαγωγή

Το παρόν Παραδοτέο Π.1 αποτελεί την 1η Έρευνα Πεδίου του Έργου «ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ, ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ-ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ» ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ» και υποβάλλεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Άρθρο 5 της από 09-04-2019 Σύμβασης, μεταξύ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και της Ένωσης Εταιρειών «ΙΝΝΟΛΑΝΤ Ε.ΠΕ - ΑΠΟΨΗ Α.Ε.» (εφεξής και «Ανάδοχος» ή/και «Σύμβουλος»).

Το αντικείμενο των υπηρεσιών του Αναδόχου εστιάζεται στη σύσταση και λειτουργία Περιφερειακού Μηχανισμού διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας στην ΠΚΜ (ΠΜΔΑΑΕ), αφορά στη συμβολή της ΠΚΜ κατά την συγκρότηση και λειτουργία του (εθνικού) Συστήματος Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, και υλοποιείται στο πλαίσιο του Υποέργου 1 της Πράξης: «Περιφερειακός Μηχανισμός διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας» {η οποία έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κεντρική Μακεδονία» βάσει της απόφασης ένταξης με Αρ.Πρωτ. 60/09.01.2018 του Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας, και έχει λάβει κωδικό ΟΠΣ 5010638 (χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση -Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο- και από εθνικούς πόρους μέσω του ΠΔΕ).

Η δημιουργία Συστήματος Διάγνωσης στοχεύει στον αποτελεσματικό προσανατολισμό των πόρων σε προγράμματα που αφορούν την αγορά εργασίας, μειώνουν τις αναντιστοιχίες προσφοράς και ζήτησης εργασίας, αναπροσαρμόζουν την εκπαίδευση και κατάρτιση και τελικά ενισχύουν την απασχόληση μειώνοντας την ανεργία. Ο στόχος δημιουργίας του Συστήματος Διάγνωσης είναι αναγκαίο να εκπληρωθεί με την ενεργό συνεργασία των υπευθύνων για τη χάραξη πολιτικών, των κοινωνικών εταίρων, της τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς και άλλων εμπλεκομένων φορέων, που σχετίζονται είτε με τις εισροές είτε με τις εκροές του συστήματος. Αριθμός των φορέων αυτών συμμετέχουν στο Δίκτυο Υποστήριξης του ΠΜΔΑΑΕ-ΠΚΜ.

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, καλείται λοιπόν, μέσω της λειτουργίας του ΠΜΔΑΑΕ, να συμπληρώσει την υπάρχουσα πληροφόρηση στις βασικές θεματικές της διάγνωσης αναγκών, αξιοποιώντας δεδομένα που δεν είναι διαθέσιμα σε εθνικό επίπεδο (μέσω του ΕΙΕΑΔ, αλλά και των υπόλοιπων φορέων καταγραφής τάσεων στην αγορά εργασίας, δηλαδή ΟΑΕΔ, ΕΛΣΤΑΤ κοκ). Συγκεκριμένα, η πληροφόρηση πρόκειται να καλύπτει, μεταξύ των άλλων, τις εξής γενικές θεματικές:

- **Κενές θέσεις εργασίας και θέσεις εργασίας που με δυσκολία καλύπτονται** (ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά).
- **Κριτήρια πρόσληψης-απασχόλησης σε επαγγελματικό/κλαδικό επίπεδο.**
- **Πληροφόρηση σχετικά με τη δυναμική των κλάδων και των επαγγελμάτων** καθώς και των προϋποθέσεων για την αύξηση της απασχόλησης σε επαγγέλματα και κλάδους.
- Πληροφόρηση σχετικά με τον δυναμισμό κλάδων/επαγγελμάτων σε αναλυτικότερο επίπεδο και των επαγγελμάτων σε φθίνουσα πορεία.
- **Αναλυτικές πληροφορίες για τις επαγγελματικές και τις «οριζόντιες» δεξιότητες συγκεκριμένων επαγγελμάτων.**

Βάσει των συλλεγόμενων στοιχείων, η ΠΚΜ θα συνδράμει στην αποστολή του εθνικού Μηχανισμού Διάγνωσης, θα σχεδιάζει τοπικές πολιτικές τόνωσης της απασχόλησης, θα ενημερώνει τους πολίτες για τις τάσεις στην εργασίας και στις δεξιότητες, και μελλοντικά θα εκπονεί με μεγαλύτερη ευχέρεια τον σχεδιασμό της ΕΕΚ, πάλι σε τοπικό επίπεδο. Εν κατακλείδι, στο πλαίσιο σύστασης του ΠΜΔΑΕ-ΠΚΜ συνολικά θα υλοποιηθεί σειρά δράσεων όπως:

- **4 (ετήσιες) Έρευνες Πεδίου** (μέρος των στοιχείων θα τροφοδοτήσουν τον Εθνικό Μηχανισμό ΔΑΑΕ).
- 4 (ετήσιες) Έρευνες δευτερογενών στοιχείων και επεξεργασία αυτών.
- 4 (ετήσιες) Εκθέσεις ανάλυσης των τάσεων της αγοράς εργασίας στην ΠΚΜ.
- Δημιουργία και ενίσχυση «Δικτύου Φορέων Υποστήριξης και Τροφοδότησης του Περιφερειακού Μηχανισμού ΔΑΑΕ Κ.Μ.».
- 2 Εκθέσεις Αξιολόγησης του Περιφερειακού Μηχανισμού.
- Δράσεις Δημοσιότητας και διάχυσης της Πληροφορίας (8 Ημερίδες, Δελτία Τύπου, Ιστοσελίδα του Περιφερειακού Μηχανισμού ΔΑΑΕ Κ.Μ., Εκθέσεις (συνοπτικές) για τους Πολίτες, κλπ.).
- 18 τριμηνιαίες Εκθέσεις Πεπραγμένων του Έργου.

Το παρόν Παραδοτέο **Π.1- «1η Ετήσια Έρευνα Πεδίου του ΕΙΕΑΔ»** εντάσσεται στο **Πακέτο Εργασιών 1 – «Διενέργεια Ερευνών Πεδίου ΕΙΕΑΔ»** της Σύμβασης και αποτελεί την πρώτη μιας σειράς τεσσάρων ερευνών πεδίου, που θα ολοκληρωθούν έως το τέλος του 2023. Η έρευνα αυτή θα γίνεται σε ετήσια βάση και θα αποσκοπεί στη συλλογή ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, με στόχο τη διερεύνηση κρίσιμων στοιχείων της αγοράς εργασίας στην Περιφέρεια και την καταγραφή τάσεων, αναντιστοιχιών και προκλήσεων. Αρχικά έπρεπε να παραδοθεί στις 08/08/20, όμως παρατάθηκε για 1η φορά έως 16/11/2020, με το από 26/08/2020 αίτημα του αναδόχου και για δεύτερη φορά με το από 24/11/2020 αίτημα του, με την με Αρ.Πρωτ. 47987/950 έγκριση της υπηρεσίας.

Έχοντας υπόψη την ΚΥΑ 24013/410 (ΦΕΚ Β 1618, 08/06/2016, άρθρο 2, παρ. β), σύμφωνα με την οποία *«Το ΕΙΕΑΔ ως επιστημονικά υπεύθυνος φορέας (…) είναι αρμόδιο για το συντονισμό των μεθοδολογικών προσεγγίσεων, το σχεδιασμό της μεθοδολογίας του μηχανισμού τόσο της συνολικής όσο και της μεθοδολογίας συλλογής δεδομένων από τα μέλη του δικτύου (…)»*, και σύμφωνα με την παρ. του ιδίου άρθρου, *«Οι Περιφέρειες (…) όταν αυτό*

απαιτείται για τις ανάγκες του εθνικού μηχανισμού, με βάση τη μεθοδολογία που συμφωνείται με το ΕΙΕΑΔ συγκεντρώνουν δεδομένα», επιδιώχθηκε η συνεργασία με τον ΕΙΕΑΔ για τη διεξαγωγή της Έρευνας, αφενός μέσω γραπτής και τηλεφωνικής επικοινωνίας των εμπειρογνωμόνων του Αναδόχου με τον Επιστημονικά Υπεύθυνο του Εθνικού Μηχανισμού, αφετέρου με την υπ' Αρ.Πρωτ. οικ. 432747 (838)/13.08.20 επιστολή της ΠΚΜ προς τον Πρόεδρο του ΕΙΕΑΔ.

Η αδυναμία συνεργασίας με τον ΕΙΕΑΔ ως προς τη μεθοδολογία της πρωτογενούς έρευνας (όπως περιγράφεται στην ΚΥΑ), αλλά και τα περιοριστικά μέτρα για την πανδημία, που από τον Οκτώβριο του 2020 επανήλθαν με αυστηρότητα, ανέστειλαν προσωρινά τη διεξαγωγή της Έρευνας πεδίου. Όμως παρά τις αρχικές επιφυλάξεις του Αναδόχου ως προς την καταλληλόλητα της συγκυρίας και εκτιμώντας ότι τα μέτρα θα διατηρηθούν για μεγάλο χρονικό διάστημα, αποφασίστηκε η υλοποίηση της εν μέσω πανδημίας και τελικά διεξήχθη από 22 Μαρτίου έως 20 Απριλίου.

Η έρευνα πεδίου σχεδιάστηκε με επιστημονικά έγκυρη μεθοδολογία, που έλαβε υπόψη αφενός τις *«Ζητούμενες πληροφορίες από τις Περιφέρειες»*, όπως αποτυπώνονται στην *«Μηχανισμός Διάγνωσης Αγοράς Εργασίας: Συνολική Μεθοδολογία» (ΕΙΕΑΔ,2015)*, αφετέρου το προτεινόμενο *«Ερωτηματολόγιο προς τους κοινωνικούς εταίρους»* για τη διενέργεια έρευνας στους εργοδότες, στην ίδια έκδοση.

Είναι γνωστό ότι οι εκτιμήσεις των δειγματοληπτικών ερευνών εμπεριέχουν αναπόφευκτα σφάλματα, που είτε σχετίζονται με τη δειγματοληψία είτε όχι και επηρεάζουν την ακρίβεια των τελικών εκτιμήσεων. Τα σφάλματα που δεν σχετίζονται με τη δειγματοληψία είναι π.χ. σφάλματα κάλυψης, επεξεργασίας, μη απάντησης κ.ά.

Ο σημαντικότερος παράγοντας που εκτιμάται ότι επηρέασε ως ένα βαθμό το περιεχόμενο των απαντήσεων είναι κάτι που δεν σχετίζεται με τη δειγματοληψία. Πρόκειται για το γεγονός της **αβεβαιότητας ως προς τον χρόνο άρσης των περιοριστικών μέτρων, λόγω της πανδημίας**, αλλά και του βαθμού και του τρόπου εφαρμογής της σε ένα μεγάλο αριθμό κλάδων (εμπόριο, εστίαση, καταλύματα, ψυχαγωγία κ.ά.), που αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων, ως προς τη συνεισφορά τους στην απασχόληση, στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Το γεγονός αυτό, οδήγησε αφενός σε περισσότερες του αναμενομένου αρνήσεις για συμμετοχή στην έρευνα (ποσοστό ανταπόκρισης 11%), και παράτεινε το χρόνο διεξαγωγής της, αφετέρου σε συγκρατημένες προσδοκίες και προβλέψεις ως προς τις μελλοντικές προθέσεις των εκπροσώπων των επιχειρήσεων που συμμετείχαν, αφού μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων βρίσκονταν σε αναστολή λειτουργίας κατά τη διάρκεια διεξαγωγής της έρευνας (field work).

Στο **1ο Κεφάλαιο** του Παραδοτέου παρουσιάζεται η ταυτότητα της έρευνας και αναλύονται οι στόχοι και τα χαρακτηριστικά του ερωτηματολογίου.

Στο **2ο Κεφάλαιο** παρουσιάζονται αναλυτικά και κατά σειρά οι επεξεργασμένες απαντήσεις στις ερωτήσεις της Έρευνας και καταγράφονται τα σημαντικότερα συμπεράσματα που προκύπτουν, ανά ερώτημα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων γίνεται σε τέσσερεις τομείς οικονομικής δραστηριότητας, δηλαδή «Εμπόριο», «Μεταποίηση», «Υπηρεσίες», «Λοιπές», για να υπάρξει επαρκές δείγμα και να προκύψουν στατιστικά ισχυρές αναλύσεις. Τα αποτελέσματα επίσης παρουσιάζονται και σχολιάζονται ανά μέγεθος επιχείρησης (ως προς τον αριθμό εργαζομένων) και ανά Περιφερειακή Ενότητα.

Στο **3ο Κεφάλαιο** παρουσιάζεται μια ποιοτική ανάλυση επιλεγμένων στοιχείων της έρευνας. Ειδικότερα, οι απαντήσεις στο Ερώτημα 17 σχετικά με τις «πέντε βασικές γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων των εργαζομένων (…)» παρουσιάζονται ποσοτικά σε πίνακες (απόλυτη και σχετική συχνότητα), αλλά και με γραφική/οπτική απεικόνιση υπό μορφή νέφους των συχνοτήτων των χαρακτηριστικών, με τη βοήθεια του εργαλείου **ATLAS.ti ver 9**.

Τέλος, στο **4ο Κεφάλαιο** περιλαμβάνονται τα σημαντικότερα συμπεράσματα της Έρευνας Πεδίου, κωδικοποιημένα σύμφωνα με τους αρχικούς βασικούς στόχους της.

1. Ταυτότητα της έρευνας

1. Τύπος Έρευνας

Ποσοτική έρευνα πεδίου.

2. Μέθοδος Διεξαγωγής

Η έρευνα διεξήχθη μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων **(CATI– Computer Assisted Telephone Interviewing)** και βάσει δομημένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου. Η μέθοδος αυτή εξασφαλίζει τα παρακάτω:

- ✓ Ταχύτητα στην προσέγγιση του κοινού-στόχου και γρήγορη εξαγωγή αποτελεσμάτων.
- ✓ Η χρήση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου δεν επιτρέπει εξωτερική παρέμβαση ή και ανθρώπινο λάθος από την πλευρά του ερευνητή.
- ✓ Δυνατότητα ποιοτικού ελέγχου των συνεντεύξεων με τη μέθοδο της συνακρόασης.
- ✓ Τα στοιχεία των συνεντεύξεων καταχωρίζονται αυτομάτως σε ειδικό πρόγραμμα επεξεργασίας.

3. Καθορισμός Παραμέτρων του Δείγματος

Οι εκτιμήσεις των δειγματοληπτικών ερευνών εμπεριέχουν αναπόφευκτα σφάλματα που είτε σχετίζονται με τη δειγματοληψία είτε όχι και επηρεάζουν την ακρίβεια των τελικών εκτιμήσεων. Τα σφάλματα δειγματοληψίας οφείλονται στο γεγονός ότι μόνο ένα μικρό υποσύνολο ολόκληρου του πληθυσμού(των επιχειρήσεων) περιλαμβάνεται και συμμετέχει στην έρευνα. Τα σφάλματα που δεν σχετίζονται με τη δειγματοληψία είναι όλα τα άλλα που δεν αποτελούν αποτέλεσμα της, όπως σφάλματα κάλυψης, μέτρησης, επεξεργασίας, μη απάντησης κ.ά. Οι παράμετροι της δειγματοληψίας καθορίστηκαν όπως παρακάτω.

3.1. Μέγεθος Δείγματος

Σύμφωνα με στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ (2019), που καταγράφει τις επιχειρήσεις που απασχολούν μισθωτούς εργαζόμενους, τον Νοέμβριο του 2019, στην ΠΚΜ δραστηριοποιούνταν 52.543 επιχειρήσεις και παραρτήματα (16,8% της Χώρας) που συνολικά απασχολούσαν 318.421 εργαζόμενους (16% της Χώρας), δηλαδή 6 εργαζόμενους/επιχείρηση.

Ο πληθυσμός N=704 επιχειρήσεων με τουλάχιστον 1 εργαζόμενο (πλην του ιδιοκτήτη), που τελικά συμμετείχαν στην έρευνα, συνιστούν κάλυψη περίπου 1,33% του συνολικού πληθυσμού των επιχειρήσεων της Περιφέρειας, που στατιστικά θεωρείται υψηλό.

3.2. Μέγιστο Σφάλμα Δειγματοληψίας

Εκτιμάται σε ±3,8%, με διάστημα εμπιστοσύνης 95%.

3.3. Στρωματοποίηση

Για τη στρωματοποίηση του δείγματος ελήφθησαν υπόψη οι παρακάτω τρεις παράμετροι:

i) Ο κλάδος δραστηριότητας, σύμφωνα με την αναθεωρημένη **Σ**τατιστική **Τ**αξινόμηση των **Κ**λάδων **Ο**ικονομικής **Δ**ραστηριότητας (ΣΤΑΚΟΔ–08) της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), με διψήφια κωδικοποίηση. Ως βάση στρωματοποίησης του δείγματος χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία του ΕΡΓΑΝΗ (Πίνακας ΙΒ6), από το «Ειδικό Ετήσιο Τεύχος» του 2019, όπου αποτυπώνεται ο αριθμός εργαζομένων ανά διψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και η ποσοστιαία συμβολή του στο σύνολο της απασχόλησης για τη Χώρα (Πίνακας 1).

Πίνακας 1 - Ποσοστιαία συμβολή των εργαζομένων στο σύνολο της απασχόλησης ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας.

ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	% ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	271.889	13,28%
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	225.089	11,00%
Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	201.004	9,82%
Εκπαίδευση	98.316	4,80%
Βιομηχανία τροφίμων	94.000	4,59%
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	73.470	3,59%
Καταλύματα	60.244	2,94%
Δημόσια διοίκηση και άμυνα · υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	49.531	2,42%
Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	46.497	2,27%
Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	46.345	2,26%
Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	44.730	2,19%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	37.421	1,83%
Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων, δραστηριότητες παροχής σύμβουλων διαχείρισης	33.185	1,62%
Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	31.472	1,54%
Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	29.196	1,43%
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	29.125	1,42%
Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	27.263	1,33%

Τηλεπικοινωνίες	23.780	1,16%
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	23.774	1,16%
Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	23.386	1,14%
Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	22.816	1,11%
Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	22.145	1,08%
Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	22.144	1,08%
Δραστηριότητες οργανώσεων	21.314	1,04%
Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	20.416	1,00%
Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών τεχνικής δοκιμής και αναλύσεις	19.869	0,97%
Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	18.112	0,88%
Δραστηριότητες απασχόλησης	17.473	0,85%
Έργα πολιτικού μηχανικού	17.009	0,83%
Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	15.176	0,74%
Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	15.149	0,74%
Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	14.597	0,71%
Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	12.864	0,63%
φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	12.555	0,61%
Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.[1]	12.511	0,61%
Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	12.314	0,60%
Κατασκευές κτιρίων	11.995	0,59%
Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	11.961	0,58%
Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικής ύλες	11.877	0,58%

[1] που δεν κατονομάζονται (καταχωρούνται) αλλού

Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος	11.302	0,55%
Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων	11.259	0,55%
Κατασκευή ειδών ένδυσης	11.107	0,54%
Εκδοτικές δραστηριότητες	11.050	0,54%
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	10.978	0,54%
Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	10.267	0,50%
Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	9.166	0,45%
Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	9.100	0,44%
Ποτοποιία	8.948	0,44%
συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	8.765	0,43%
Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	8.672	0,42%
Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	8.602	0,42%
Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	8.269	0,40%
Πλωτές μεταφορές	8.122	0,40%
Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	8.080	0,39%
Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	7.963	0,39%
Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών	7.474	0,37%
Κατασκευή επίπλων	7.459	0,36%
Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	7.298	0,36%
Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	7.292	0,36%
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	7.024	0,34%
Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	6.973	0,34%
Συλλογή, επεξεργασία και διάμεση απορριμμάτων · ανάκτηση υλικών	6.901	0,34%
Παραγωγή βασικών μετάλλων	6.239	0,30%
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	5.615	0,27%
Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	5.248	0,26%
Αεροπορικές μεταφορές	4.595	0,22%
Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	4.469	0,22%
Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	4.467	0,22%

Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	3.792	0,19%
Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα · κατασκευή ειδών καλαθοποιίας	3.737	0,18%
Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	3.666	0,18%
Λοιπά ορυχεία και λατομεία	3.582	0,18%
Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες	3.155	0,15%
Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής η οικιακής χρήσης	2.927	0,14%
Εξόρυξη μεταλλευμάτων	2.601	0,13%
Βιομηχανία δέρματος και δερμάτινων ειδών	2.126	0,10%
Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημι-ρυμουλκουμενων οχημάτων	1.417	0,07%
Παραγωγή προϊόντων καπνού	1.265	0,06%
Κτηνιατρικές δραστηριότητες	852	0,04%
Επεξεργασία λυμάτων	816	0,04%
Έλλειψη δραστηριότητας	521	0,03%
Δασοκομία και υλοτομία	497	0,02%
Δραστηριότητες εξωχώριων οργανισμών και φορέων	427	0,02%
Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	324	0,02%
Δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων	118	0,01%
Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού	47	0,00%
Υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης	39	0,00%
Δραστηριότητες ιδιωτικών νοικοκυριών, που αίρουν την παράγωγη μη διακριτών αγαθών - και υπηρεσιών - για ίδια χρήση	4	0,00%
Σύνολα:	**2.046.631**	**100%**

Πηγή: Εργάνη 2019

ii) Το μέγεθος τους, ως προς τον αριθμό απασχολουμένων, σύμφωνα με το Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (Νοέμβριος 2019), για το σύνολο της Χώρας, όπως εμφανίζεται στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2 - Μέγεθος επιχειρήσεων ως προς τον αριθμό απασχολουμένων για το σύνολο της Χώρας

Αριθμός Εργαζομένων	Αριθμός Επιχειρήσεων	% στο σύνολο
1 έως 9	229.943	86,70%
10 έως 49	30.776	11,60%
50-249	3.851	1,45%
250-499	376	0,14%
500-999	164	0,06%
>1000	102	0,04%
Σύνολο	**265.212**	**100,00%**

Πηγή: Εργάνη 2019, Επεξεργασία: ΠΜΔΑΑΕ της ΠΚΜ (2020)

iii) Η κατανομή τους ανά Περιφερειακή Ενότητα (λειτουργίας μονάδας) της ΠΚΜ, σύμφωνα με το Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (Νοέμβριος 2019), όπως εμφανίζεται στον Πίνακα 3.

Πίνακας 3 - Αριθμός Επιχειρήσεων και Εργαζομένων ανά ΠΕ (2019)

	Αριθμός Επιχειρήσεων & Παραρτημάτων (1)	Ποσοστό στο σύνολο της ΠΚΜ (2)	Αριθμός Εργαζομένων (3)	Ποσοστό στο σύνολο της ΠΚΜ (4)	Μ.Ο. εργαζομένων ανά επιχείρηση (5)=(3)/(1)
Ημαθίας	3.136	6,0%	16.570	5,2%	5,28
Θεσσαλονίκης	34.819	66,3%	229.060	71,5%	6,58
Κιλκίς	1.551	3,0%	11.111	3,5%	7,16
Πέλλας	3.093	5,9%	16.728	5,2%	5,41
Πιερίας	3.176	6,0%	14.840	4,6%	4,67
Σερρών	3.461	6,6%	15.473	4,8%	4,47
Χαλκιδικής	3.307	6,3%	16.574	5,2%	5,01
Σύνολο ΠΚΜ	**52.543**	**100,0%**	**320.356**	**100,0%**	**6,1**

Πηγή: Εργάνη 2019, Επεξεργασία: ΜΔΑΑΕ της ΠΚΜ (2020)

3.4. Περιοχή

Οι 7 Περιφερειακές Ενότητες της ΠΚΜ.

3.5. Μονάδες Δειγματοληψίας

Ως μονάδες δειγματοληψίας επιλέχθηκαν οι επιχειρήσεις, που διατηρούν έδρα ή παράρτημα στην ΠΚΜ, με τουλάχιστον έναν εργαζόμενο πλην του εργοδότη. Για την τηλεφωνική συνέντευξη κλήθηκαν οι ιδιοκτήτες ή διευθυντικά στελέχη των επιχειρήσεων, ώστε να είναι σε θέση να απαντήσουν στις εξειδικευμένες ερωτήσεις.

3.6. Πλαίσιο Δειγματοληψίας

Το πλαίσιο δειγματοληψίας προέκυψε από τον συνδυασμό των παρακάτω πηγών.

Στοιχεία που αντλήθηκαν από το Γ.Ε.ΜΗ.[2] των Επιμελητηρίων των ΠΕ της ΠΚΜ, κατόπιν γραπτού αιτήματος της Αντιπεριφέρειας Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ανταποκρίθηκαν 6 από τα 7), ώστε αφενός να εξασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή αξιοπιστία του δείγματος, αφετέρου να ενισχυθεί η 'συνείδηση Δικτύου' μεταξύ των Επιμελητηρίων και του Μηχανισμού μας.

4. Σχεδιασμός Ερωτηματολογίου

4.1. Στόχοι

Κατά το σχεδιασμό της έρευνας, η Ομάδα Έργου έλαβε υπόψη αφενός τις 'Ζητούμενες πληροφορίες από τις Περιφέρειες', όπως αποτυπώνονται στην 'Συνολική Μεθοδολογία του ΕΙΕΑΔ (2015), σελ.9-13, αφετέρου το προτεινόμενο ερωτηματολόγιο που απευθύνεται προς τους κοινωνικούς εταίρους για τη διενέργεια έρευνας στους εργοδότες, της ίδιας έκδοσης(προτεινόμενο ερωτηματολόγιο για τους Περιφερειακούς Μηχανισμούς δεν υπήρχε). **Βασικοί στόχοι της έρευνας** ήταν:

- Η αποτύπωση της **υφιστάμενης κατάστασης** στο απασχολούμενο ανθρώπινο δυναμικό στον ιδιωτικό τομέα της ΠΚΜ.
- Η καταγραφή της **τρέχουσας ζήτησης και των μελλοντικών προοπτικών ανάπτυξης σε επαγγέλματα και κλάδους.**
- Η διερεύνηση **ζητούμενων επαγγελματικών δεξιοτήτων** και δεξιοτήτων **που λείπουν ή χρειάζονται βελτίωση,** μέσω προγραμμάτων δια βίου μάθησης κ.ά.. ('οριζόντιες' και 'κοινωνικές' δεξιότητες, χωρίς ανάλυση σε επίπεδο επαγγελματικών λειτουργιών ανά επάγγελμα).

4.2. Δομή Ερωτηματολογίου

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, αποφασίστηκε η διερεύνηση των παρακάτω θεμάτων, μέσω ενός δομημένου ερωτηματολογίου, αφενός με ερωτήσεις κλειστού τύπου για την εξαγωγή ποσοτικών αποτελεσμάτων, αφετέρου με ερωτήσεις για την εξαγωγή ποιοτικών αποτελεσμάτων (π.χ. Ερωτήσεις 8, 14, 16, 18, 26)

- Αποτύπωση της **υφιστάμενης κατάστασης στο απασχολούμενο ανθρώπινο δυναμικό** στον ιδιωτικό τομέα της ΠΚΜ (Α. Προφίλ Επιχείρησης: Ερωτήσεις 1 έως 5).
- Διερεύνηση ύπαρξης **κενών θέσεων ανά ειδικότητα** (Β. Μεταβολές στις θέσεις εργασίας: Ερωτήσεις 6, 7,8,9).
- Διερεύνηση πρόθεσης **προσλήψεων-απολύσεων** στο άμεσο μέλλον (Β. Μεταβολές στις θέσεις εργασίας: Ερωτήσεις 10,11,12).
- Ζητούμενο **εκπαιδευτικό επίπεδο ανά ειδικότητα** εργαζομένων της επιχείρησης (Γ. Ειδικότητες/Γνώσεις/Δεξιότητες: Ερωτήσεις 13,14,15).
- Ζητούμενο και υπάρχον **επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων** για τους εργαζόμενους της επιχείρησης (Γ. Ειδικότητες/Γνώσεις/Δεξιότητες: Ερωτήσεις 13,14,16,17).

[2] Γενικό Εμπορικό Μητρώο

- **Ανάγκες κατάρτισης** των εργαζομένων της επιχείρησης σε συγκεκριμένες δεξιότητες (Δ. Στάση ως προς τη δια βίου μάθηση: Ερώτηση 18).
- **Συχνότητα κατάρτισης** των εργαζομένων και **βαθμός ικανοποίησης επιχειρήσεων** από τα προγράμματα κατάρτισης (Δ. Στάση ως προς τη δια βίου μάθηση: Ερωτήσεις 19,20,21,22,23,24,25).
- **Διερεύνηση επιπτώσεων αλλαγών** επιχειρηματικού περιβάλλοντος στα εργασιακά καθήκοντα (Επιπτώσεις αλλαγών – Προσαρμοστικότητα: Ερωτήσεις 26,27)

4.3. Κλίμακες Απαντήσεων

Για τη διαμόρφωση των απαντήσεων σε ερωτήσεις που στοχεύουν στη διερεύνηση της άποψης των ερωτωμένων χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα Likert, μια κλειστή κλίμακα αναγκαστικής επιλογής, που επιτρέπει στους ερωτηθέντες να επιλέξουν από ένα γραμμικό σύνολο απαντήσεων. Οι ερευνητές μπορούν με τον τρόπο αυτό να συλλέγουν ποσοτικά δεδομένα που παρέχουν πληροφορίες για τις απόψεις των συμμετεχόντων και μπορούν εύκολα να αναλυθούν στατιστικά. Η κλίμακα αυτή μπορεί να περιλαμβάνει είτε απαντήσεις περιττού αριθμού, ώστε να είναι διακριτό ένα μέσο σημείο που να μπορεί να επιλέγεται από τον ερωτώμενο ως ουδέτερο (συνήθως εκφράζεται με το «μέτρια», το «ούτε ναι, ούτε όχι» κ.ά.), είτε άρτιου αριθμού για να εξασφαλίσει ότι ο ερωτώμενος θα δηλώσει οπωσδήποτε προς την κατεύθυνση που κλίνει. Το τρέχον ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει απαντήσεις αφενός περιττού αριθμού με κλίμακα 1-5, αφετέρου άρτιου τεσσάρων σημείων, χωρίς τη χρήση του ουδέτερου.

5. Διάρκεια Έρευνας Πεδίου

Η διεξαγωγή της έρευνας πεδίου (field work) διήρκησε από 22 Μαρτίου έως 20 Απριλίου.

6. Επάρκεια -Ποιοτικοί Έλεγχοι

Στη διεξαγωγή και επίβλεψη της έρευνας συμμετείχαν:

- Δύο (2) επόπτες της τηλεφωνικής έρευνας με αρμοδιότητα την παρακολούθηση της σύνθεσης του δείγματος, τον ποιοτικό έλεγχο των συνεντεύξεων μέσω συνακρόασης, την υποστήριξη των ερευνητών – συνεντευκτών (επίλυση τεχνικών προβλημάτων, κάλυψη απορίων – ερωτημάτων κλπ).
- Έντεκα (11) ερευνητές – συνεντευκτές για τη διεξαγωγή των τηλεφωνικών συνεντεύξεων και την καταχώρηση των απαντήσεων στο σύστημα CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing).

Πριν την έναρξη της έρευνας πεδίου για τις επιχειρήσεις πραγματοποιήθηκαν 50 πιλοτικές συνεντεύξεις, ώστε να εντοπιστούν τυχόν ελλείψεις, ασάφειες και δυσλειτουργίες του ερωτηματολογίου και έγιναν οι απαιτούμενες βελτιώσεις.

Σημαντική εξωγενής παράμετρος της διεξαγωγής της έρευνας ήταν το χαμηλό ποσοστό ανταπόκρισης (response rate) των επιχειρήσεων, λόγω αφενός του

γεγονότος ότι πολλές επιχειρήσεις ήταν κλειστές, αφετέρου του επιβαρυμένου επιχειρηματικού και ψυχολογικού κλίματος, που επηρέασε τη διάθεση για συμμετοχή. Πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό ανταπόκρισης ήταν 11%, ενώ συνήθως σε αντίστοιχες τηλεφωνικές έρευνες σε επιχειρήσεις κυμαίνεται μεταξύ 20%- 40%.

7. Επεξεργασία Αποτελεσμάτων

Για την αποτύπωση και την επεξεργασία των αποτελεσμάτων της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ειδικό διαδικτυακό λογισμικό επεξεργασίας και ανάλυσης δεδομένων, καθώς και η σειρά λογισμικών γραφείου Microsoft Office.

Κατά την επεξεργασία και παρουσίαση των αποτελεσμάτων προτιμήθηκε η ομαδοποίηση τους στους 4 τομείς «Εμπόριο», «Μεταποίηση», «Υπηρεσίες», «Λοιπές», ώστε να υπάρξει επαρκές δείγμα ανά τομέα δραστηριοποίησης για να προκύψουν στατιστικά ισχυρές αναλύσεις.

Για την ευχερέστερη παρακολούθηση της αποτύπωσης των απαντήσεων, οι Πίνακες φέρουν ιδιαίτερο χρωματισμό ως εξής:

- ✓ **Πράσινο** η αποτύπωση των αποτελεσμάτων ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας,
- ✓ **Κίτρινο** η αποτύπωση των αποτελεσμάτων ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης (δηλαδή, ως προς τον αριθμό εργαζομένων),
- ✓ **Γαλάζιο** η αποτύπωση των αποτελεσμάτων ανά Περιφερειακή Ενότητα,
- ✓ **Γκρι** οι υπόλοιποι.

2. Αποτύπωση της Έρευνας

Στην Ενότητα αυτή παρουσιάζονται αναλυτικά, ανά ερώτημα, τα επεξεργασμένα στοιχεία των απαντήσεων των επιχειρήσεων (N=704) που συμμετείχαν στην Έρευνα πεδίου και αναλύονται ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, ανά μέγεθος επιχείρησης (ως προς τον αριθμό εργαζομένων) και ανά Περιφερειακή Ενότητα.

Α. Προφίλ Επιχείρησης (Ερωτήσεις 1-5)

1. Κλάδος δραστηριότητας επιχείρησης

Στο Γράφημα 1 απεικονίζονται ανά Κλάδο οι 704 επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα, σύμφωνα με την ΣΤΑΚΟΔ–08 της ΕΛΣΤΑΤ, με διψήφια κωδικοποίηση.

Γράφημα 1 - Επιχειρήσεις δείγματος ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (ΣΤΑΚΟΔ-08)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας
ΕΣΠΑ 2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ως βάση στρωματοποίησης του δείγματος χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία του ΕΡΓΑΝΗ (Πίνακας Ιβ6), από το «Ειδικό Ετήσιο Τεύχος» του 2019, όπου αποτυπώνεται ο αριθμός εργαζομένων ανά διψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και η ποσοστιαία συμβολή του στο σύνολο της απασχόλησης για τη Χώρα. Για τον καθορισμό του ποσοστού δειγματοληψίας ανά κλάδο, υπολογίστηκε η μέση τιμή μεριδίου ως προς τον αριθμό επιχειρήσεων και αριθμό απασχολούμενων, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ (2019).

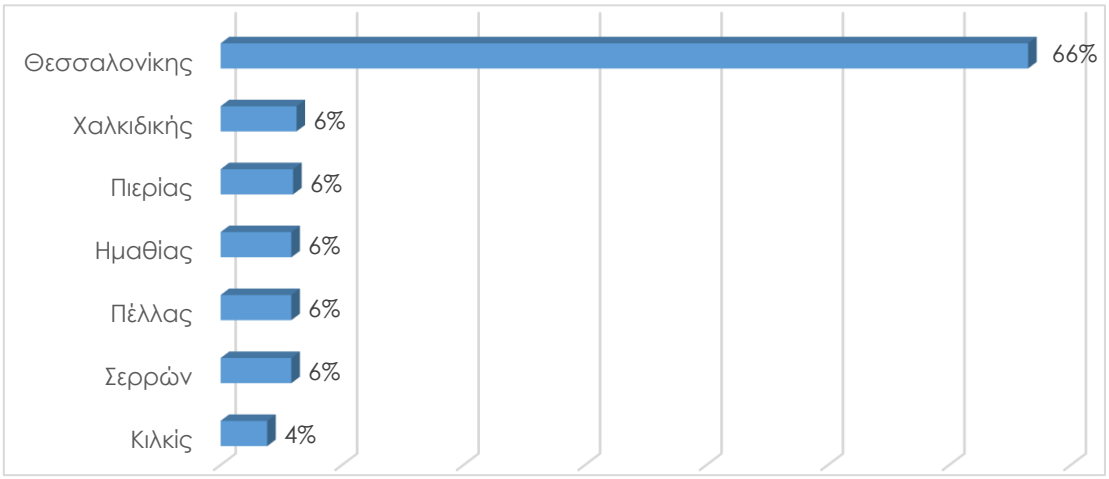
Στον παρακάτω Πίνακα 4 αποτυπώνεται η ομαδοποίηση των διψήφιων κλάδων σε **πέντε τομείς οικονομικής δραστηριότητας**. Παρατηρούμε ότι οι «Υπηρεσίες» συμμετέχουν κατά 46% στο δείγμα, το «Εμπόριο» 30% και η «Μεταποίηση» 18%. Οι «Λοιπές» με 5% περιλαμβάνουν κυρίως επιχειρήσεις του κατασκευαστικού κλάδου. Το χαμηλό 1% του «Α΄ γενή», αντανακλά τη μικρή συμμετοχή του κλάδου στη δημιουργία μισθωτής απασχόλησης.

Πίνακας 4 - Συμμετοχή των επιχειρήσεων στο δείγμα ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	46%
ΕΜΠΟΡΙΟ	30%
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	18%
ΛΟΙΠΕΣ	5%
Α΄ ΓΕΝΗΣ	1%

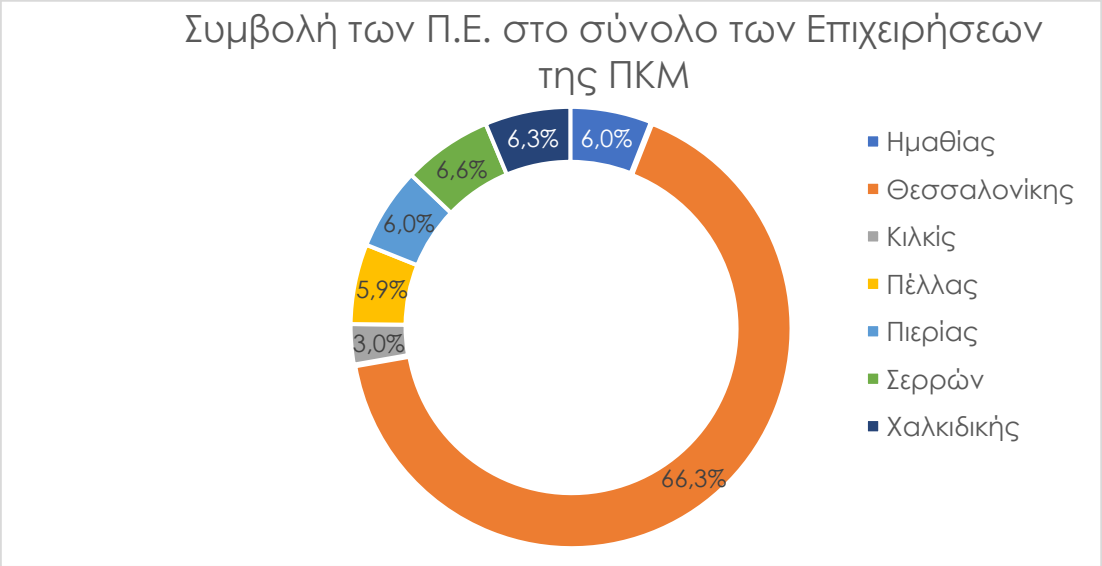
2. «Σε ποια Περιφερειακή Ενότητα δραστηριοποιείται η επιχείρηση;» (N=704)

Στο Γράφημα 2 αποτυπώνεται η συμμετοχή της κάθε ΠΕ της ΠΚΜ στο σύνολο των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα. Η ΠΕ Θεσσαλονίκης συμμετέχει κατά 66% στο δείγμα των 704 επιχειρήσεων, άλλες πέντε ΠΕ συμμετέχουν με 6% η κάθε μία και η ΠΕ Κιλκίς με 4%.

Γράφημα 2 - Ποσοστό συμμετοχής επιχειρήσεων της κάθε ΠΕ στο σύνολο του *δείγματος της έρευνας*

Για την παραπάνω στρωματοποίηση του δείγματος, ελήφθη υπόψη η κατανομή των επιχειρήσεων ανά ΠΕ (λειτουργίας μονάδας) της ΠΚΜ, σύμφωνα με το Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (Νοέμβριος 2019), όπως εμφανίζεται στο παρακάτω Γράφημα 3.

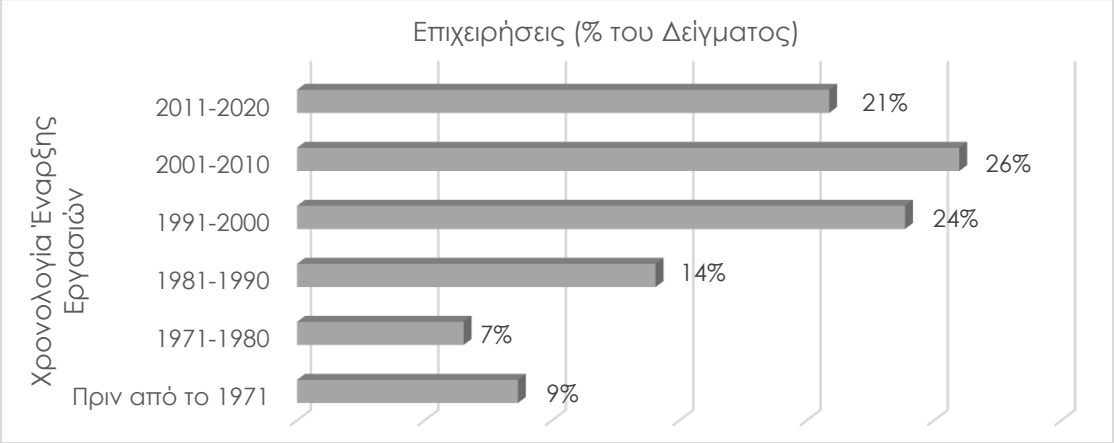

Γράφημα 3 - Ποσοστό συμμετοχής επιχειρήσεων της κάθε ΠΕ στο σύνολο των επιχειρήσεων της ΠΚΜ, Εργάνη 2019

Υπάρχει επομένως απόλυτη αντιστοιχία του δείγματος με την αποτύπωση Εργάνη 2019, με μικρή 'διόρθωση' στην ΠΕ Κιλκίς (από 3% σε 4%), ώστε να συμπεριληφθούν τουλάχιστον 30 επιχειρήσεις από τη συγκεκριμένη ΠΕ στο τελικό δείγμα.

3. «Έτος ίδρυσης επιχείρησης» (N=704)

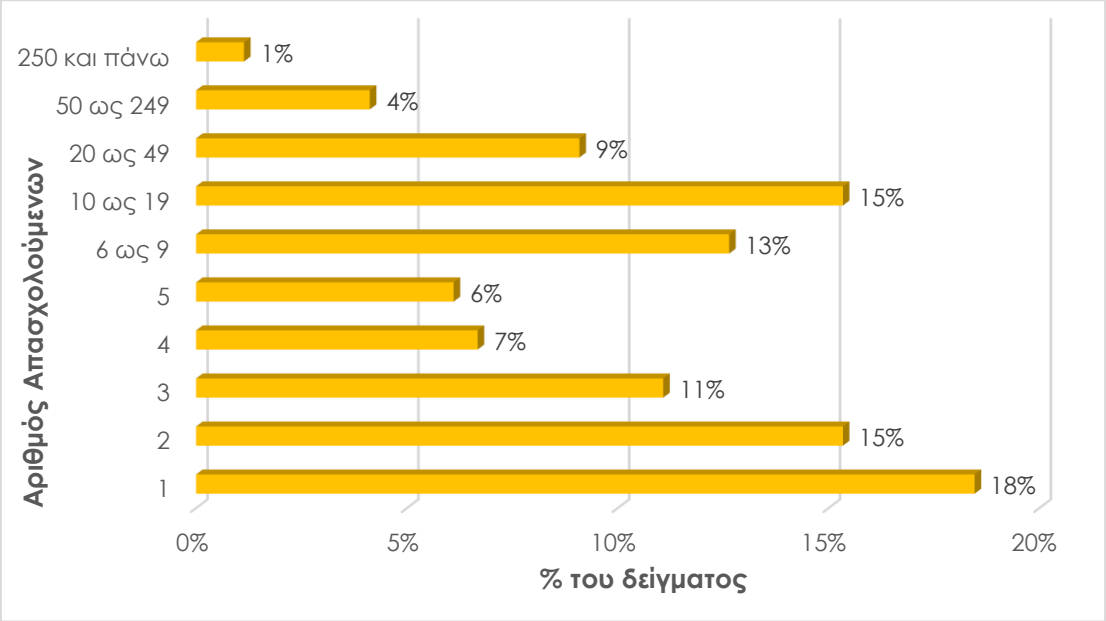
Στο παρακάτω Γράφημα 4 αποτυπώνεται ο χρόνος λειτουργίας των 704 επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα. Παρατηρούμε ότι **οι μισές περίπου (47%) δημιουργήθηκαν την τελευταία 20ετία**, ενώ το 38% ιδρύθηκε από το 1981 έως το 2000. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η **1 στις 10 ιδρύθηκε πριν τουλάχιστον 50 χρόνια**, δηλαδή αποτελούν επιχειρήσεις τουλάχιστον 2ης γενιάς.

Γράφημα 4 - Χρόνος λειτουργίας των επιχειρήσεων του δείγματος

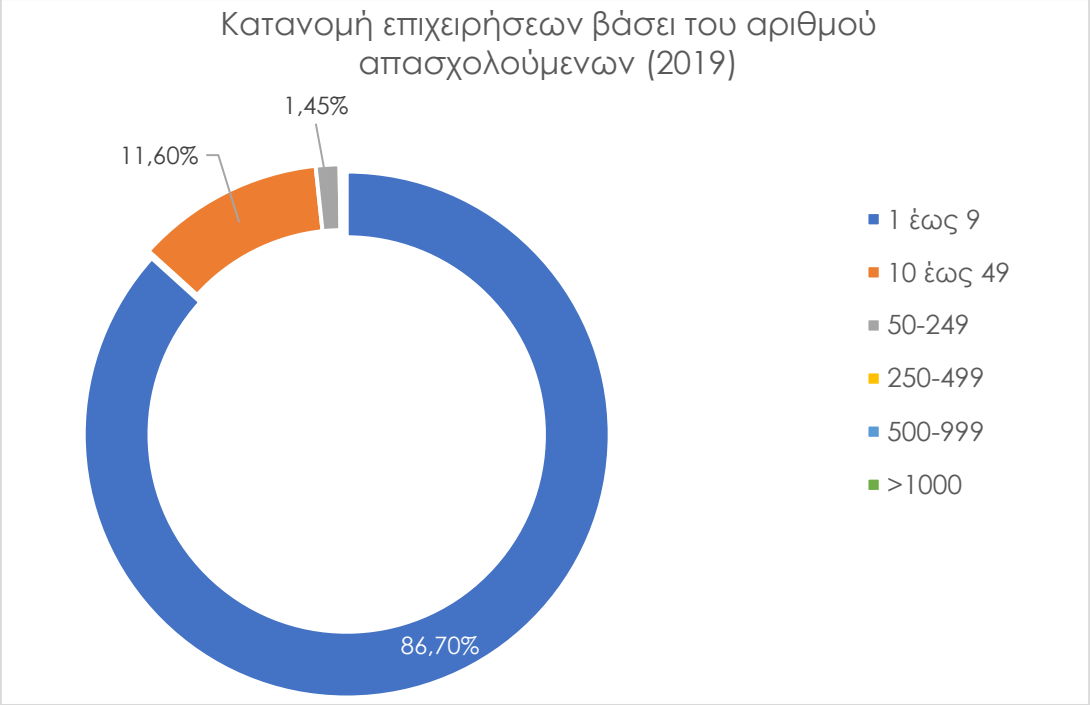
4. «Αριθμός εργαζομένων την 1η Μαρτίου 2021, συμπεριλαμβανομένων όσων είναι σε διαθεσιμότητα /αναστολή» (N=704)

Στο παρακάτω Γράφημα 5, οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με τον αριθμό εργαζομένων που απασχολούν. Παρατηρούμε ότι 1 στις 3 (33%) απασχολούν 1 ή 2 εργαζόμενους, ενώ συνολικά το 57% των επιχειρήσεων του δείγματος απασχολούν έως 5 εργαζόμενους. Εάν προστεθεί και το 13% των επιχειρήσεων με 6-9 εργαζόμενους, συμπεραίνουμε ότι **το 70% των επιχειρήσεων του δείγματος** ανήκουν στις **«πολύ μικρές»** επιχειρήσεις, σύμφωνα με την ταξινόμηση της Ε.Ε. Επιπλέον, **το 24%** των επιχειρήσεων του δείγματος ανήκουν στις **«μικρές»** επιχειρήσεις, απασχολώντας 10-49 εργαζόμενους. Τέλος, **το 4%,** που απασχολεί 50-249 εργαζόμενους ανήκουν στις «**μεσαίες»** επιχειρήσεις και το **1%** (>250 εργαζόμενοι) στις «**μεγάλες».**

Γράφημα 5 - Κατηγοριοποίηση επιχειρήσεων δείγματος βάση του αριθμού απασχολούμενων

Στο παρακάτω Γράφημα 6 αποτυπώνονται οι επιχειρήσεις σύμφωνα με το μέγεθος τους, ως προς τον αριθμό απασχολουμένων, σύμφωνα με το Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (Νοέμβριος 2019), για το σύνολο της χώρας. Διαπιστώνουμε ότι οι επιχειρήσεις με αριθμό εργαζομένων από 1-49, αποτελούν το 98% του συνόλου της χώρας, ποσοστό που διαφέρει ελάχιστα από το αντίστοιχο 94% του δείγματος.

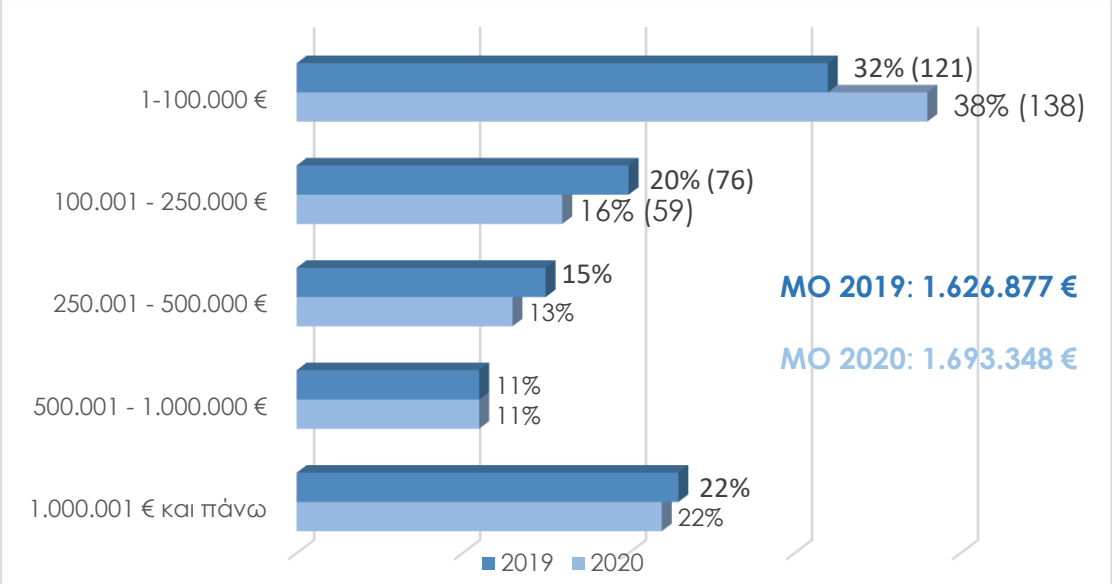
Γράφημα 6 - Κατανομή επιχειρήσεων βάσει αριθμού απασχολούμενων, Εργάνη 2019

5. Κύκλος Εργασιών για το 2019 και 2020

Οι 704 επιχειρήσεις ερωτήθηκαν για τον Κύκλο Εργασιών τους, τόσο για το 2019 όσο και για το 2020. Στο παρακάτω Γράφημα 7 ταξινομούνται οι επιχειρήσεις που θέλησαν να απαντήσουν (N=381 για το 2019, N=366 για το 2020), βάσει του δηλωθέντος εισοδήματος και για τις δύο χρονιές. Παρατηρούμε ότι περισσότερες από τις μισές **(52%-54%) δηλώνουν Κ.Ε. < 250.000** και μόνο 2 στις 10 δηλώνουν Κ.Ε. > 1.000.000 ευρώ.

Αξιοσημείωτο είναι ότι **ο μέσος Κ.Ε. για το 2020 εμφανίζεται κατά 50.000 ευρώ μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο του 2019** (1,693 έναντι 1,626 εκατ. ευρώ), παρά το γεγονός ότι μεγάλος αριθμός πολύ μικρών και ΜΜΕ επιχειρήσεων ανέστειλαν ή περιόρισαν τη λειτουργία τους, λόγω της πανδημίας.

Το «παράδοξο» αυτό μπορεί να αποδοθεί είτε στο γεγονός ότι οι ηλεκτρονικές παραγγελίες και πληρωμές ευνόησαν σημαντικά τις πωλήσεις των μεγαλύτερων επιχειρήσεων και απεκάλυψαν εισοδήματα των μικρότερων, είτε στη φύση των αποζημιώσεων που ενθάρρυναν τη δήλωση εισοδημάτων.

Γράφημα 7 - Απεικόνιση κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων για τα έτη 2019 & 2020

5.1. Κύκλος εργασιών ανά τομέα δραστηριότητας (σύγκριση 2019-2020, σε ευρώ)

Στον παρακάτω Πίνακα 5 αποτυπώνεται ο μέσος Κ.Ε. των επιχειρήσεων για το 2019 και 2020, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Παρατηρείται **οριζόντια αύξηση του μέσου Κ.Ε. κατά το 2020, σε σύγκριση με το 2019, σε όλους τους τομείς δραστηριότητας, πλην του τομέα «Υπηρεσίες»**, ο οποίος περιλαμβάνει κλάδους όπως καταλύματα, εστίαση, ψυχαγωγία κ.ά., που επλήγησαν δραματικά.

Πίνακας 5 - Κύκλος Εργασιών των Επιχειρήσεων ανά τομέα δραστηριότητας

2019				2020			
ΚΛΑΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	**Μ.Ο.**	**Min**	**Max**	**ΚΛΑΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ**	**Μ.Ο.**	**Min**	**Max**
ΕΜΠΟΡΙΟ (N=112)	1.866.563	5.000	40.000.000	**ΕΜΠΟΡΙΟ (N=107)**	1.969.694	2.229	36.000.000
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=67)	2.255.672	30.000	60.000.000	**ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=67)**	2.496.313	15.000	62.000.000
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=173)	1.109.887	3.000	55.000.000	**ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=162)**	1.028.748	1.000	65.000.000
ΛΟΙΠΕΣ (N=27)	1.676.296	30.000	21.000.000	**ΛΟΙΠΕΣ (N=28)**	1.726.696	2.500	20.000.000

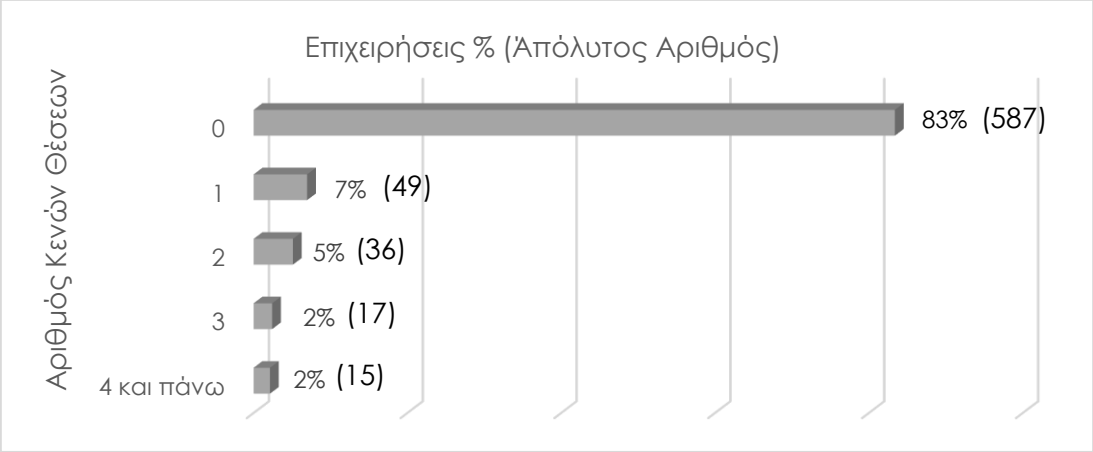
Β. Μεταβολές στις Θέσεις Εργασίας (Ερωτήσεις 6-12)

6. «Πόσες κενές θέσεις υπάρχουν σήμερα στην επιχείρηση;»

Από το σύνολο των επιχειρήσεων (N=704), το 83% (587) δήλωσαν ότι δεν υπάρχει κενή θέση, έναντι 17 % (117/704) που δήλωσαν κενές θέσεις στην επιχείρηση τους (Γράφημα 8).

Από τις τελευταίες, το 40% (49) δηλώνει μία κενή θέση (7% στο σύνολο) και το 30% (36) δηλώνει δύο κενές θέσεις (5% στο σύνολο).

Δεδομένου ότι **στις 704 επιχειρήσεις απασχολούνται 10.710 εργαζόμενοι**, οι συνολικά 265 δηλωθείσες **κενές θέσεις συνιστούν το 2,5% του συνόλου των εργαζομένων** στις 704 επιχειρήσεις.

Γράφημα 8 - Απεικόνιση κενών θέσεων εργασίας στο δείγμα

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέγονται από το πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, μέσω ηλεκτρονικής καταγραφής του συνόλου των επιχειρήσεων και των εργαζομένων-μισθωτών με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, στο τέλος του 2019, στην **ΠΚΜ** δραστηριοποιούνταν **52.543 επιχειρήσεις**, που απασχολούσαν **320.356 εργαζόμενους.** Επομένως, με βάση τα στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνα και δεδομένης της αντιπροσωπευτικότητας του δείγματος**, εκτιμάται ότι μεταξύ Μαρτίου και Απριλίου, στο σύνολο των επιχειρήσεων της ΠΚΜ, υπήρχαν περίπου 8.000 κενές θέσεις εργασίας.**

6.1. «Πόσες κενές θέσεις υπάρχουν σήμερα στην επιχείρηση;» - ανά κλάδο δραστηριότητας

Στον παρακάτω Πίνακα 6 αποτυπώνονται οι επιχειρήσεις που δηλώνουν ότι έχουν κενές θέσεις (N=117), ανά κλάδο δραστηριότητας.

Πίνακας 6: Κενές θέσεις εργασίας ανά κλάδο δραστηριότητας

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΕΝΩΝ ΘΕΣΕΩΝ	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=39)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=17)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=51)	ΛΟΙΠΕΣ (N=10)	ΣΥΝΟΛΟ (N=117)
1	21 (54%)	4 (24%)	21 (41%)	3 (30%)	**49 (42%)**
2	12 (31%)	8 (47%)	12 (24%)	4 (40%)	**36 (31%)**
3	4 (10%)	3 (18%)	9 (18%)	1 (10%)	**17 (15%)**
4 +	2 (5%)	2 (12%)	9 (18%)	2 (20%)	**15 (13%)**
Σύνολο	**39 (33%)**	**17 (14%)**	**51 (44%)**	**10 (9%)**	**117 (100%)**
Συμμετοχή στο δείγμα	**30%**	**18%**	**46%**	**6%**	**100%**

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων στο «Εμπόριο» (54%) δηλώνουν 1 κενή θέση εργασίας, στη «Μεταποίηση» το 47% δηλώνει 2 κενές θέσεις, ενώ στις «Υπηρεσίες» το 36% δηλώνει 3 και πλέον κενές θέσεις.

Συγκρίνοντας το ποσοστό των επιχειρήσεων που δήλωσαν κενές θέσεις εργασίας ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας (N=117) και τη σχετική συμμετοχή του κάθε τομέα στο συνολικό δείγμα (N=704), **δεν διαπιστώνουμε κάποια αξιοσημείωτη αναντιστοιχία ως προς τη δήλωση κενών θέσεων εργασίας.**

6.2. «Πόσες κενές θέσεις υπάρχουν σήμερα στην επιχείρηση;» (Όσες δηλώνουν ότι έχουν κενές θέσεις) - ανά μέγεθος επιχείρησης

Στον παρακάτω Πίνακα 7 αποτυπώνονται οι επιχειρήσεις που δηλώνουν ότι έχουν κενές θέσεις (N=117),ανά μέγεθος επιχείρησης, σύμφωνα με τον αριθμό εργαζομένων.

Πίνακας 7 - Κενές θέσεις εργασίας ανά μέγεθος επιχειρήσεων

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΕΝΩΝ ΘΕΣΕΩΝ	1-9 (N=89)	10-19 (N=14)	20-49 (N=13)	50-249 (N=0)	250+ (N=1)	ΣΥΝΟΛΟ (N=117)
1	42 (47%)	6 (43%)	1 (8%)	0 (0%)	0 (0%)	**49 (42%)**
2	30 (34%)	2 (14%)	4 (31%)	0 (0%)	0 (0%)	**36 (31%)**
3	9 (10%)	3 (21%)	4 (31%)	0 (0%)	1 (100%)	**17 (15%)**
4 +	8 (9%)	3 (21%)	4 (31%)	0 (0%)	0 (0%)	**15 (13%)**

Όπως ήταν αναμενόμενο, **οι 8 στις 10 πολύ μικρές** επιχειρήσεις (1-9 εργαζόμενοι), που δήλωσαν κενές θέσεις, δηλώνουν μία οι δύο.

6.3. «Πόσες κενές θέσεις υπάρχουν σήμερα στην επιχείρηση;»(Όσες δηλώνουν ότι έχουν κενές θέσεις) - ανά ΠΕ

Στον παρακάτω Πίνακα 8 αποτυπώνονται οι επιχειρήσεις που δηλώνουν ότι έχουν κενές θέσεις (N=117), ανά Περιφερειακή Ενότητα της ΠΚΜ.

Πίνακας 8 - Κενές θέσεις εργασίας ανά Περιφερειακή Ενότητα της ΠΚΜ

Αριθμός Κενών Θέσεων	Θεσ/κης (N=81)	Ημαθίας (N=11)	Κιλκίς (N=6)	Πέλλας (N=5)	Πιερίας (N=4)	Σερρών (N=3)	Χαλκιδικής (N=7)	ΣΥΝΟΛΟ
1	33 (41%)	5 (45%)	4 (67%)	3 (60%)	1 (25%)	1 (33%)	2 (29%)	**49 (42%)**
2	23 (28%)	5 (45%)	1 (17%)	1 (20%)	2 (50%)	1 (33%)	3 (43%)	**36 (31%)**
3	13 (16%)	1 (10%)	1 (17%)	0 (0%)	1 (25%)	1 (33%)	0 (0%)	**17 (15%)**
4 και πάνω	12 (15%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (20%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (29%)	**15 (13%)**
Σύνολο	81 (69%)	11 (9%)	6 (5%)	5 (4%)	4 (3%)	3 (3%)	7 (7%)	**117 (100%)**
Συμμετοχή στο δείγμα	**66%**	**6%**	**4%**	**6%**	**6%**	**6%**	**6%**	**100%**

Αν και ο αριθμός των επιχειρήσεων που δήλωσαν την ύπαρξη κενών θέσεων ανά Περιφερειακή Ενότητα είναι πολύ μικρός και στατιστικά αδύναμος, συγκρίνοντας το ποσοστό των επιχειρήσεων που δήλωσαν κενές θέσεις εργασίας ανά ΠΕ της ΠΚΜ (N=117) και τη σχετική συμμετοχή της στο συνολικό δείγμα (N=704), **δεν διαπιστώνεται κάποια αξιοσημείωτη αναντιστοιχία σε επίπεδο ΠΕ, ως προς τη δήλωση κενών θέσεων εργασίας.**

7. «Σε ποιες από τις παρακάτω ειδικότητες υπάρχουν σήμερα κενές θέσεις στην επιχείρησή σας;» (N=117) - (Πολλαπλή επιλογή)

Στο παρακάτω Γράφημα 9 αποτυπώνονται οι δηλωθείσες κενές θέσεις ανά ειδικότητα (μονοψήφιο ISCO-08).Οι 3 στις 10 επιχειρήσεις δήλωσαν κενές θέσεις στην ειδικότητα *«Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές»*, οι 2,5 στις 10 στην ειδικότητα *«εξειδικευμένοι επαγγελματίες»* και οι 2 στις 10 στους *«ανειδίκευτους εργάτες κλπ.»*.

Γράφημα 9 - Δηλωθείσες κενές θέσεις ανά ειδικότητα

7.1. «Σε ποιες από τις παρακάτω ειδικότητες υπάρχουν σήμερα κενές θέσεις στην επιχείρησή σας;» (Πολλαπλή επιλογή) - Ανά τομέα δραστηριότητας

Στον παρακάτω Πίνακα 9 αποτυπώνονται οι δηλωθείσες κενές θέσεις ανά ειδικότητα (ISCO-08)και ανά τομέα δραστηριότητας.

Στο **Εμπόριο,** οι μισές επιχειρήσεις δηλώνουν κενές θέσεις σε *«απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές».*

Στη **Μεταποίηση**, οι 4 στις 10 δηλώνουν κενές θέσεις σε *«ειδικευμένους τεχνίτες» και «ανειδίκευτους εργάτες».*

Στις **Υπηρεσίες**, οι 3 στις 10 δηλώνουν κενές θέσεις σε «απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές» και «Εξειδικευμένους Επαγγελματίες» .

Στις **«Λοιπές»** (Κατασκευαστικές κυρίως), οι 3 στις 10 δηλώνουν κενές θέσεις σε *«ειδικευμένους επαγγελματίες» και «ανειδίκευτους εργάτες».*

Πίνακας 9 - Δηλωθείσες Κενές Θέσεις ανά ειδικότητα

Επαγγέλματα ISCO	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=39)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=17)*[3]	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=51)	ΛΟΙΠΕΣ (N=10)	ΣΥΝΟΛΟ
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	51%	6%	31%	0%	**30%**
Εξειδικευμένοι Επαγγελματίες (επιστημονικές ειδικότητες π.χ. Οικονομολόγοι , Μηχανικοί , Γιατροί, Νομικοί)	29%	24%	27%	30%	**26%**
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνάκτες και μικροεπαγγελματίες	14%	35%	18%	30%	**20%**
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	9%	41%	18%	0%	**16%**
Υπάλληλοι γραφείου	23%	12%	12%	20%	**15%**
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	9%	18%	8%	10%	**9%**
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	0%	0%	6%	10%	**3%**
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές	0%	6%	0%	20%	**3%**
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	0%	0%	2%	10%	**2%**

[3] **Η παρουσία αστερίσκου (*) δίπλα σε αριθμό δείγματος υποδεικνύει σε όλη την έκταση του εγγράφου τη μη ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων λόγω του πολύ μικρού πληθυσμού απαντήσεων**

8. «Ποιος είναι ο κύριος λόγος που οι παραπάνω θέσεις παραμένουν κενές;»

Πίνακας 10 - Αποτύπωση αιτιών κενών θέσεων εργασίας

	Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη (N=4)*	Εξειδικευμένοι Επαγγελματίες (επιστημονικές ειδικότητες) (N=31)	Τεχνικοί κ.α.σ.ε.[4] (N=11)*[5]	Υπάλληλοι γραφείου (N=18)*	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές (N=35)	Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς (N=2)*	Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (N=19)*	Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (N=3)*	Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες (N=23)*
Έλλειψη ατόμων με τα απαιτούμενα προσόντα – δεξιότητες - εμπειρία	-	39%	-	22%	20%	-	26%	-	13%
Έλλειψη ατόμων που ενδιαφέρονται να κάνουν αυτό το είδος εργασίας	-	6%	-	17%	11%	-	21%	-	13%
Έντονος ανταγωνισμός από άλλους εργοδότες	-	3%	-	6%	3%	-	0%	-	4%
Μη ελκυστικές αμοιβές, ωράριο, εργασιακές συνθήκες	-	3%	-	6%	0%	-	0%	-	9%
Μη ελκυστικοί όροι πρόσβασης στην εργασία	-	0%	-	0%	0%	-	5%	-	4%
Δε γνωρίζω / Δεν απαντώ	-	3%	-	11%	20%	-	21%	-	17%
Άλλο	-	45%	-	39%	46%	-	26%	-	39%

[4] Και Άλλα Μη Συναφή Επαγγέλματα

[5] **Η παρουσία αστερίσκου (*) δίπλα σε αριθμό δείγματος υποδεικνύει σε όλη την έκταση του εγγράφου τη μη ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων λόγω του πολύ μικρού πληθυσμού απαντήσεων**

Στον παραπάνω Πίνακα 10 αποτυπώνονται οι λόγοι που οι θέσεις παραμένουν κενές, ανά ειδικότητα. Στη σχετική ερώτηση, που αποσκοπούσε στην ποιοτική διερεύνηση των αιτίων που συντελούν στην ύπαρξη κενών θέσεων, περιλήφθηκαν πέντε κλειστές απαντήσεις και η επιλογή 'Άλλο', η οποία οδηγούσε στην καταγραφή της αναφερόμενης από τον επιχειρηματία αιτίας.

Η **«έλλειψη ατόμων με τα απαιτούμενα προσόντα – δεξιότητες – εμπειρία»** φαίνεται να είναι η κυριότερη αιτία για αρκετές ειδικότητες και ιδιαίτερα για τους «εξειδικευμένους επαγγελματίες» (39% των απαντήσεων).

Η ***«έλλειψη ατόμων που ενδιαφέρονται να κάνουν αυτό το είδος εργασίας»*** είναι η 2η κύρια αιτία για τους «υπαλλήλους γραφείου» και «ειδικευμένους τεχνίτες».

Μεγάλη ήταν η συχνότητα των απαντήσεων «Άλλο», γι' αυτό επακολούθησε περαιτέρω ποιοτική διερεύνηση της.

8.1. «Ποιος είναι ο κύριος λόγος που οι παραπάνω θέσεις παραμένουν κενές;»-Διερεύνηση της επιλογής «Άλλο» – ανά ειδικότητα

Στους παρακάτω Πίνακες 11 και 12 σταχυολογούνται οι κυριότερες απαντήσεις των επιχειρηματιών, υπό την εκδοχή 'Άλλο' και αποτυπώνονται ανά ειδικότητα.

Η επεξεργασία των αυθόρμητων απαντήσεων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι **κύριες αιτίες μη πλήρωσης των κενών θέσεων** είναι:

- ο μειωμένος κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων,
- η έλλειψη κεφαλαίου-ρευστότητας,
- η αβεβαιότητα λόγω της πανδημίας

Πίνακας 11 - Οι κυριότερες απαντήσεις των επιχειρηματιών για την επιλογή «Άλλο» ανά ειδικότητα κενής θέσης -1

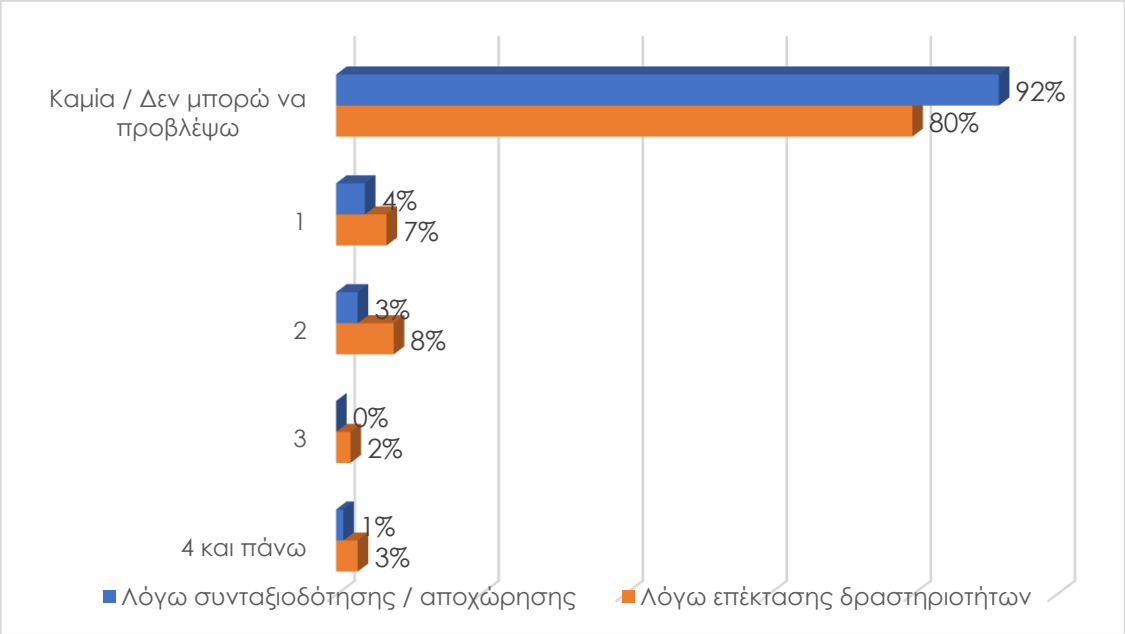
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	Εξειδικευμένοι Επαγγελματίες (επιστημονικές ειδικότητες)		Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Υπάλληλοι γραφείου
Αύξηση αναγκών	Λόγω της πανδημίας	Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχουν χρήματα για να πάρω υπαλλήλους	Δεν δραστηριοποιήθηκα άμεσα στο να ψάξω υπαλλήλους	Έλλειψη τζίρου
Κάνουμε επέκταση της επιχείρησης και είμαστε στην αναζήτηση	Αδυναμία κάλυψης αμοιβών	Αδυναμία κάλυψης αμοιβών εργαζομένων	Έλλειψη δουλειάς	Δεν υπήρχε ανάγκη
	Περιμένω να αλλάξουν τα πράγματα	Μόλις άνοιξε η θέση		Δεν υπάρχουν χρήματα αυτή τη στιγμή για υπαλλήλους
	Φταίει η όλη κατάσταση	Ήρθε η ώρα να βρούμε άτομα		Λόγω της κατάστασης
	Θα επεκτείνω την επιχείρηση και θα ψάξω για άτομο	Τώρα θα βάλω την αγγελία		Χρηματοοικονομικοί περιορισμοί
	Έλλειψη τζίρου	Είμαστε σε αναστολή		Γιατί είναι κλειστή η επιχείρηση
	Το κόστος του υπαλλήλου	Μόλις άνοιξαν οι θέσεις εργασίας		

Πίνακας 12 - Οι κυριότερες απαντήσεις των επιχειρηματιών για την επιλογή «Άλλο» ανά ειδικότητα κενής θέσης -2

Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές		Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	Τα υπόλοιπα επαγγέλματα χωρίς σχόλια
«Δεν υπάρχει η οικονομική δυνατότητα»	«Αδυναμία κάλυψης αμοιβών»	«Περιμένω να ανοίξουν κάποια προγράμματα»	«Αδυναμία κάλυψης αμοιβών» (3 αναφορές)	
«Είμαστε ακόμα κλειστά»	«Λόγω της πανδημίας» (3 αναφορές)	«Είμαστε ακόμα κλειστά»	«Μόλις τώρα άνοιξε η θέση» (2 αναφορές)	
«Μόλις άνοιξαν οι θέσεις εργασίας»	«Λόγω του ότι το λιανεμπόριο δεν άντεξε στην πανδημία»	«Όταν ανοίξουμε θα χρειαστώ υπαλλήλους»	«Λόγω της πανδημίας»	
«Αν ανοίξουμε τότε θα χρειαστώ υπαλλήλους»	«Οικονομική κατάσταση της επιχείρησης» (2 αναφορές)	«Επειδή ο κλάδος της εστίασης είναι σε ύφεση»	«Μόλις δημιουργήθηκαν οι θέσεις λόγω επέκτασης δραστηριοτήτων»	
		«Μεγάλο κόστος η αμοιβή του εργαζόμενου»		

9. «Πόσες θέσεις εκτιμάτε ότι θα κενωθούν κατά το επόμενο εξάμηνο λόγω συνταξιοδότησης/αποχώρησης ή λόγω επέκτασης δραστηριοτήτων;»

Η ερώτηση αυτή αποσκοπούσε στη διερεύνηση των προσλήψεων που αναμένεται να γίνουν εντός εξαμήνου (η έρευνα διεξήχθη από 22 Μαρτίου έως 20 Απριλίου), από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ΠΚΜ. Σημειώνεται ότι οι μεν **προσλήψεις λόγω επέκτασης δραστηριοτήτων προσθέτουν νέες θέσεις εργασίας**, οι δε αντικαταστάσεις λόγω συνταξιοδότησης/αποχώρησης έχουν ουδέτερη επίπτωση στο ισοζύγιο απασχόλησης.

Γράφημα 10 - Εκτίμηση νέων κενών θέσεων μέσα στο επόμενο εξάμηνο

Όπως προκύπτει από την αποτύπωση των απαντήσεων (Γράφημα 10), οι 56 στις 704 επιχειρήσεις (8%), εκτιμούν ότι θα κενωθούν θέσεις λόγω αποχωρήσεων/συνταξιοδοτήσεων, ενώ **ένας αξιοσημείωτος αριθμός 139 επιχειρήσεων (20%) προβλέπουν τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, λόγω επέκτασης δραστηριοτήτων, επιδρώντας θετικά στο ισοζύγιο απασχόλησης της ΠΚΜ για το 2021.**

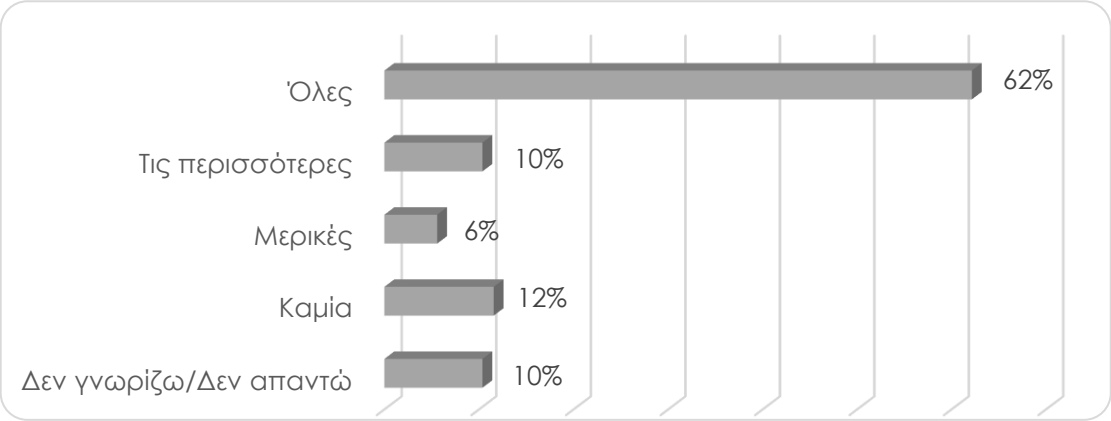
Δεδομένου ότι στις 704 επιχειρήσεις του δείγματος απασχολούνται 10.710 εργαζόμενοι, **οι 377 νέες θέσεις εργασίας που αναμένεται να δημιουργηθούν αντιστοιχούν στο 3,5% περίπου της τρέχουσας απασχόλησης στις εταιρίες αυτές.**

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέγονται από το πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, μέσω ηλεκτρονικής καταγραφής του συνόλου των επιχειρήσεων και

των εργαζομένων-μισθωτών με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, στο τέλος του 2019, στην **ΠΚΜ** δραστηριοποιούνταν **52.543 επιχειρήσεις**, που απασχολούσαν **320.356 εργαζόμενους.** Επομένως, με βάση τα στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνα και δεδομένης της αντιπροσωπευτικότητας του δείγματος**, εκτιμάται ότι από τον Απρίλιο έως τα τέλη Οκτωβρίου (εξάμηνο), στο σύνολο των επιχειρήσεων της ΠΚΜ, πρόκειται να δημιουργηθούν περίπου 11.000 νέες θέσεις εργασίας,** λόγω αναμενόμενης ανάπτυξης και επέκτασης των δραστηριοτήτων τους.

10. «Σκοπεύετε να καλύψετε τις κενές θέσεις (τρέχουσες και μελλοντικές) εντός των επόμενων έξι μηνών;»

Η ερώτηση αυτή απευθύνθηκε σε όσους απάντησαν είτε ότι ήδη υπάρχουν κενές θέσεις στην επιχείρησή τους, είτε ότι θα κενωθούν το επόμενο εξάμηνο (N=251). Οι απαντήσεις αποτυπώνονται στον Γράφημα 11.

Γράφημα 11 - Ποσοστό κάλυψης κενών θέσεων εργασίας[6]

Παρά τις αρνητικές επιδράσεις της πανδημίας στην επιχειρηματική δραστηριότητα, οι 7 στις 10 επιχειρήσεις σκοπεύουν να καλύψουν όλες (62%) ή τις περισσότερες (10%) από τις κενές θέσεις, ενώ **μόνο το 12% των επιχειρήσεων δεν προτίθεται να καλύψει κάποια θέση.**

[6] Θέσεις που δηλώθηκαν κενές σε προηγούμενη ερώτηση

10.1. «Σκοπεύετε να καλύψετε τις κενές θέσεις (τρέχουσες και μελλοντικές) εντός των επόμενων έξι μηνών;» - ανά τομέα δραστηριότητας

Στον παρακάτω Πίνακα 13 αποτυπώνονται οι απαντήσεις στην Ερώτηση 10, ανά τομέα δραστηριότητας.

Πίνακας 13 - Ποσοστά Κάλυψης Κενών Θέσεων εργασίας ανά τομέα δραστηριότητας

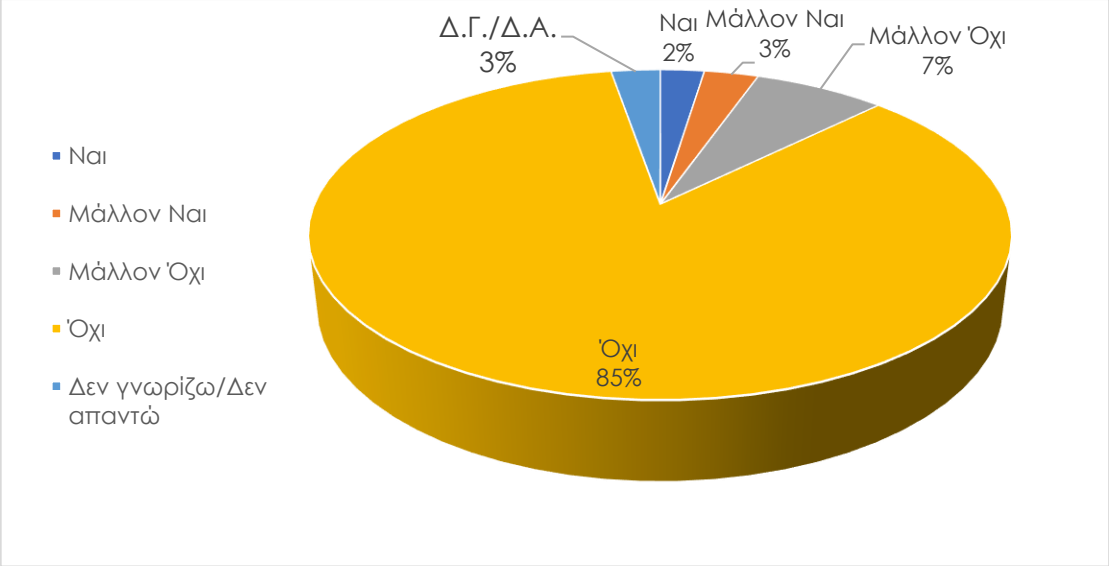
	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=71)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=47)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=113)	ΛΟΙΠΕΣ*[7] (N=20)	ΣΥΝΟΛΟ (N=251)
Όλες	48%	81%	64%	60%	62%
Τις περισσότερες	11%	6%	10%	20%	10%
Μερικές	6%	6%	4%	10%	6%
Καμία	20%	4%	12%	0%	12%
ΔΓ/ΔΑ	15%	2%	1%	10%	10%

Φαίνεται ότι **οι «Μεταποιητικές» επιχειρήσεις δείχνουν πιο πρόθυμες για την κάλυψη όλων των θέσεων** που είναι κενές ή θα κενωθούν (81%), ενώ το ίδιο προτίθενται να κάνουν και οι 6 στις 10 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις «Υπηρεσίες» και τις «Κατασκευές» (Λοιπές). Στον αντίποδα, οι «Εμπορικές» επιχειρήσεις δείχνουν αρκετά διστακτικές (48% θα καλύψουν όλες τις θέσεις).

11. «Σκοπεύετε να απολύσετε προσωπικό κατά τους επόμενους 6 μήνες;»

Στο Γράφημα 12 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) για το αν προτίθενται να απολύσουν προσωπικό εντός του 2021. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 85% των επιχειρήσεων απάντησε κατηγορηματικά «Όχι» και το 7% «μάλλον όχι», παρά τις εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες που επέφερε η πανδημία στην επιχειρηματική δραστηριότητα.

[7] **Η παρουσία αστερίσκου (*) δίπλα σε αριθμό δείγματος υποδεικνύει σε όλη την έκταση του εγγράφου τη μη ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων λόγω του πολύ μικρού πληθυσμού απαντήσεων**

Γράφημα 12 - Πρόθεση απολύσεων για το 2ο εξάμηνο του 2021

11.1. «Σκοπεύετε να απολύσετε προσωπικό κατά τους επόμενους 6 μήνες;» - ανά τομέα δραστηριότητας - Συγκριτικά

Στον παρακάτω Πίνακα 14 αποτυπώνονται οι απαντήσεις στην Ερώτηση 11, ανά τομέα δραστηριότητας. Είναι εμφανές ότι **δεν προκύπτει αξιόλογη διαφοροποίηση των επιχειρήσεων ανά τομέα δραστηριότητας**, ως προς την πρόθεση απόλυσης προσωπικού.

Πίνακας 14: Πρόθεση απολύσεων για το 2ο εξάμηνο του 2021 - ανά κλάδο δραστηριότητας

	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=214)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=127)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=319)	ΛΟΙΠΕΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	3%	3%	2%	4%	2%
Μάλλον ναι	1%	4%	4%	2%	3%
Μάλλον όχι	9%	6%	7%	5%	7%
Όχι	85%	84%	84%	89%	85%
ΔΓ/ΔΑ	2%	3%	3%	0%	3%

11.2. «Σκοπεύετε να απολύσετε προσωπικό κατά τους επόμενους 6 μήνες;» - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης

Στον παρακάτω Πίνακα 15 αποτυπώνονται οι απαντήσεις στην Ερώτηση 11, ανά μέγεθος επιχείρησης, σύμφωνα με τον αριθμό εργαζομένων.

Πίνακας 15 - Πρόθεση απολύσεων για το 2ο εξάμηνο του 2021 ανά μέγεθος επιχείρησης

	1-5 (N=406)	6-9 (N=89)	10-19 (N=108)	20-49 (N=64)	50-249 (N=29)	250+ (N=9)	ΣΥΝΟΛΟ
Ναι	1%	6%	5%	2%	3%	0%	**2%**
Μάλλον ναι	2%	7%	5%	2%	0%	11%	**3%**
Μάλλον όχι	7%	6%	7%	11%	7%	11%	**7%**
Όχι	88%	78%	80%	81%	86%	78%	**85%**
ΔΓ/ΔΑ	2%	4%	4%	5%	3%	0%	**3%**

Παρατηρούνται σχετικά μικρές διαφοροποιήσεις των επιχειρήσεων, ανά κατηγορία μεγέθους, ως προς την πιθανότητα απόλυσης προσωπικού.

12. «Πόσους εργαζόμενους σκοπεύετε να απολύσετε κατά τους επόμενους 6 μήνες;»

Η συγκεκριμένη ερώτηση τέθηκε μόνο σε όσους απάντησαν «Ναι» και «Μάλλον ναι» στην προηγούμενη Ερώτηση (N=38) και την απάντησαν οι 33 με συγκεκριμένο αριθμό μελλοντικών απολύσεων, ενώ 5 (13%) δεν έδωσαν αντίστοιχη απάντηση (Πίνακας 16).

Πίνακας 16 - Εκτιμώμενος αριθμός απολύσεων για το 2ο εξάμηνο του 2021

Αριθμός Απολύσεων	Επιχειρήσεις	Ποσοστό
ΔΓ/ΔΑ	5	13%
1	16	42%
2	6	16%
3	4	11%
4	2	5%
5	4	11%
7	1	3%
Σύνολο	**38**	**100%**

Προκύπτει ότι το 42% (16) των 38 επιχειρήσεων θα κάνει μόνο μία απόλυση, ενώ το 19% (7) θα κάνουν 4 και περισσότερες απολύσεις. **Συνολικά, οι προβλεπόμενες απολύσεις υπολογίζονται σε περίπου 75– 90,** από ένα σύνολο 704 επιχειρήσεων, όπου απασχολούνται 10.710 εργαζόμενοι, που ισοδυναμεί με **ποσοστό 0,8%.**

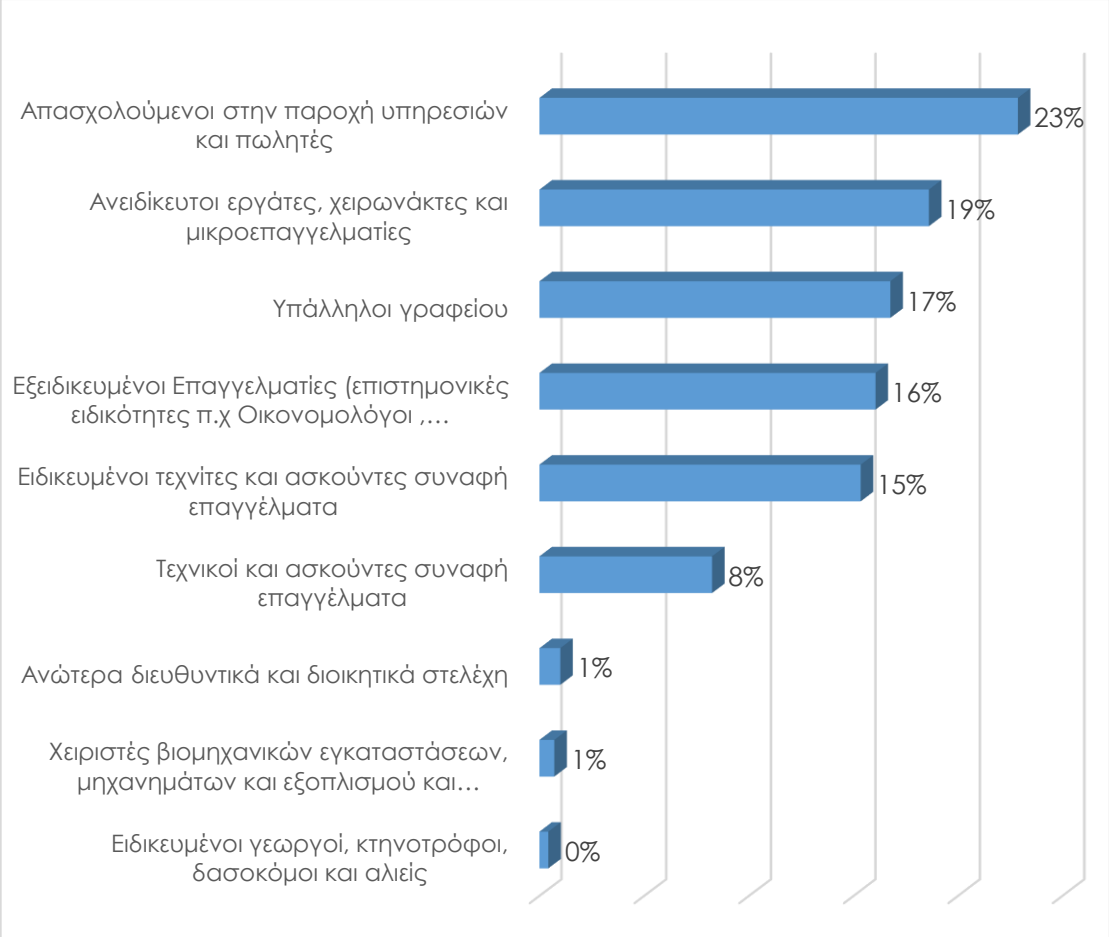
Γ. Ειδικότητες/ Γνώσεις /Δεξιότητες (Ερωτήσεις 13-17)

13. «Ποια η ειδικότητα με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων στην επιχείρησή σας;»

Στον παρακάτω Πίνακα 17 καταγράφονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704), για την ειδικότητα-επάγγελμα με το **μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων** (ανά μονοψήφιο Επάγγελμα ISCO-08), και στο Γράφημα13 αποτυπώνονται ως ποσοστό στο σύνολο.

Πίνακας 17 - Ειδικότητες/Επάγγελμα με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων στο δείγμα επιχειρήσεων (N=704)

ISCO-08 (1 ψηφίο)	Επάγγελμα ISCO-08	Αριθμός Επιχειρήσεων
5	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	161
9	Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	131
4	Υπάλληλοι γραφείου	118
2	Εξειδικευμένοι Επαγγελματίες (επιστημονικές ειδικότητες π.χ. Οικονομολόγοι, Μηχανικοί, Γιατροί, Νομικοί)	113
7	Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	108
3	Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	58
1	Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	7
8	Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές	5
6	Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	3
Σύνολο:		**704**

Γράφημα 13 - % παρουσία ειδικοτήτων/επαγγελμάτων με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων στο δείγμα επιχειρήσεων (N=704)

13.1. «Ποια η ειδικότητα με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων στην επιχείρηση σας;» - ανά τομέα δραστηριότητας

Στον παρακάτω Πίνακα 18 καταγράφονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704), για την ειδικότητα-επάγγελμα (ανά μονοψήφιο Επάγγελμα ISCO-08) με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 18 - Ειδικότητες/Επάγγελμα με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων στο δείγμα επιχειρήσεων (N=704), ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Επάγγελμα ISCO-08	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=214)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=127)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=319)	ΛΟΙΠΕΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ (N=704)
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	43%	9%	18%	2%	**23%**
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	13%	35%	15%	23%	**19%**
Υπάλληλοι γραφείου	17%	6%	22%	7%	**17%**
Εξειδικευμένοι Επαγγελματίες (επιστημονικές ειδικότητες π.χ Οικονομολόγοι, Μηχανικοί, Γιατροί, Νομικοί)	8%	5%	23%	34%	**16%**
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	9%	35%	11%	23%	**15%**
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	8%	7%	9%	7%	**8%**
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	1%	0%	2%	0%	**1%**
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές	1%	1%	0%	5%	**1%**
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	0%	1%	0%	0%	**0%**

Όπως ήταν αναμενόμενο, οι πολυπληθέστερες ειδικότητες στις **Εμπορικές** επιχειρήσεις είναι οι *«Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές»* (43%) και στις **Μεταποιητικές** οι *«Ειδικευμένοι τεχνίτες κ.α.σ.ε.»* και οι *«Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες»,* με 35% η κάθε μία.

Στις **Υπηρεσίες**, οι πολυπληθέστερες ειδικότητες είναι οι *«Εξειδικευμένοι επαγγελματίες»* (23%) *και οι «Υπάλληλοι Γραφείου»* (22%). Στις **Λοιπές** (κυρίως κατασκευαστικές), οι *«Εξειδικευμένοι επαγγελματίες»* (34%) είναι η πολυπληθέστερη ειδικότητα.

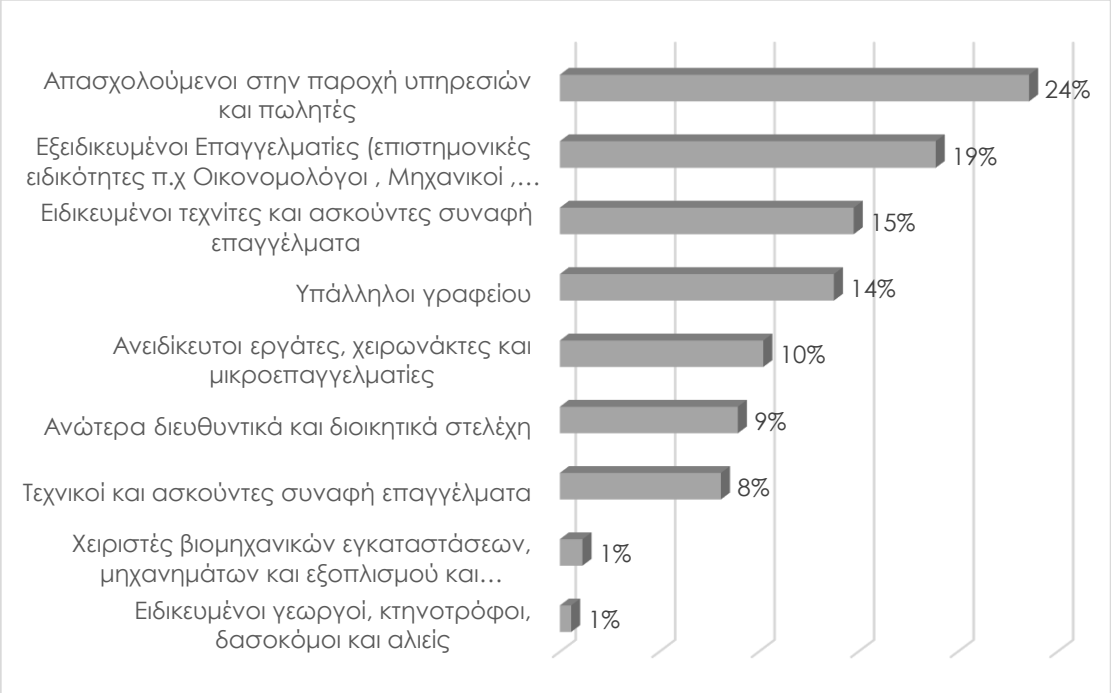
14. «Ποια η ειδικότητα με το σημαντικότερο ρόλο στην επιχείρησή σας;» (N=704)

Στον παρακάτω Πίνακα 19 καταγράφονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704), για την ειδικότητα-επάγγελμα με το **σημαντικότερο ρόλο** (ανά

μονοψήφιο Επάγγελμα ISCO-08), και στο Γράφημα 14 αποτυπώνονται ως ποσοστό στο σύνολο.

Πίνακας 19 - Ειδικότητες/Επαγγέλματα με το σημαντικότερο ρόλο στις επιχειρήσεις του δείγματος

ISCO-08 (1ψήφιος)	Επάγγελμα ISCO-08	Αριθμός Επιχειρήσεων
5	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	166
2	Εξειδικευμένοι Επαγγελματίες (επιστημονικές ειδικότητες π.χ. Οικονομολόγοι, Μηχανικοί, Γιατροί, Νομικοί)	133
7	Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	104
4	Υπάλληλοι γραφείου	97
9	Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	72
1	Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	63
3	Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	57
8	Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές	8
6	Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	4
	Σύνολο	**704**

Γράφημα 14 - % παρουσία των ειδικοτήτων/επαγγελμάτων με το σημαντικότερο ρόλο στις επιχειρήσεις του δείγματος

14.1. «Ποια η ειδικότητα με το σημαντικότερο ρόλο στην επιχείρησή σας;» (N=704)- ανά τομέα δραστηριότητας

Στον παρακάτω Πίνακα 20 καταγράφονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704), για την ειδικότητα-επάγγελμα (ανά μονοψήφιο Επάγγελμα ISCO-08) με τον σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 20 - Ειδικότητες/Επαγγέλματα με το σημαντικότερο ρόλο στις επιχειρήσεις του δείγματος ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Ειδικότητα -Επάγγελμα ISCO-08	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=214)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=127)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=319)	ΛΟΙΠΕΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	**44%**	**10%**	**18%**	**5%**	**24%**
Εξειδικευμένοι Επαγγελματίες (επιστημονικές ειδικότητες π.χ. Οικονομολόγοι, Μηχανικοί, Γιατροί, Νομικοί)	**10%**	**13%**	**24%**	**39%**	**19%**
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	**6%**	**35%**	**11%**	**23%**	**15%**
Υπάλληλοι γραφείου	**14%**	**8%**	**17%**	**7%**	**14%**
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	**7%**	**15%**	**11%**	**9%**	**10%**
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	**7%**	**9%**	**10%**	**7%**	**9%**
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	**9%**	**6%**	**8%**	**7%**	**8%**
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές	**1%**	**2%**	**0%**	**5%**	**1%**
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	**1%**	**1%**	**0%**	**0%**	**1%**

Στις **Εμπορικές** επιχειρήσεις, η ειδικότητα με τον σημαντικότερο ρόλο είναι με διαφορά οι *«Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές»,* με 44% των απαντήσεων.

Στις **Μεταποιητικές,** η ειδικότητα με τον σημαντικότερο ρόλο είναι κυρίως οι *«Ειδικευμένοι τεχνίτες κ.α.σ.ε.»,* με 35% των απαντήσεων.

Στις **Υπηρεσίες**, οι αντίστοιχες ειδικότητες είναι πολλές και διαφορετικές, ανάλογα με το είδος της παρεχόμενης υπηρεσίας.

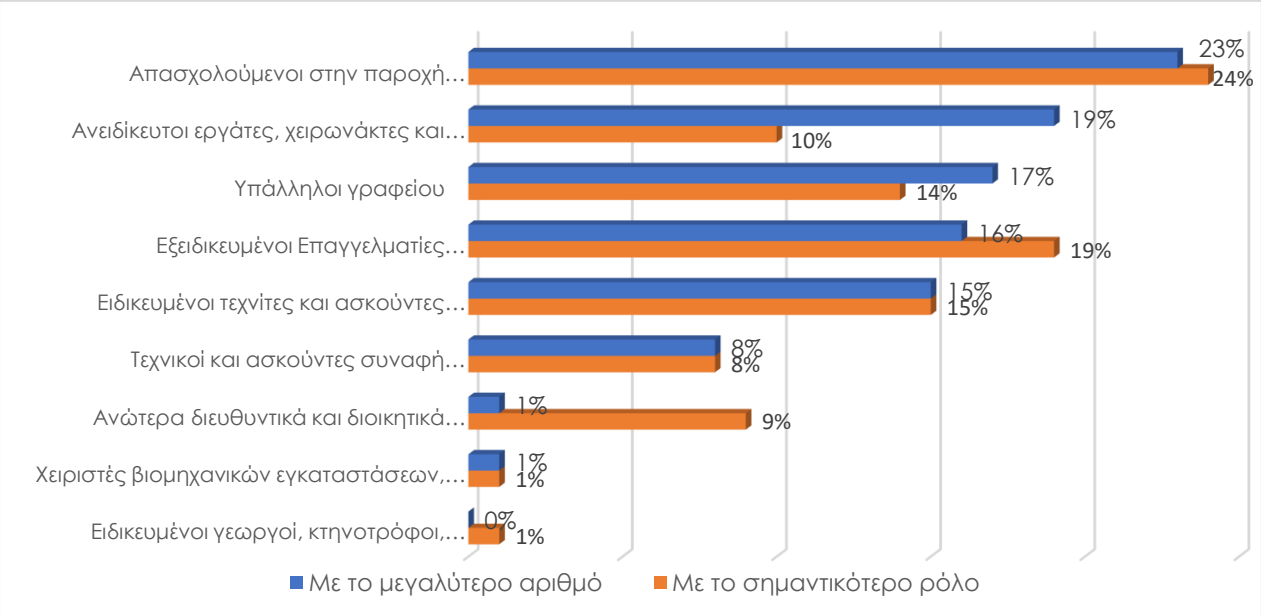
Στις **«Λοιπές»** , που περιλαμβάνουν κυρίως τις **κατασκευαστικές**, η ειδικότητα με τον σημαντικότερο ρόλο είναι με διαφορά οι *«εξειδικευμένοι επαγγελματίες»,* που περιλαμβάνουν τους Μηχανικούς, με 39% των απαντήσεων.

Στο Γράφημα 15 που ακολουθεί, αποτυπώνονται και συγκρίνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων στις αντίστοιχες ερωτήσεις, ως προς την ειδικότητα με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων και ως προς την ειδικότητα με το σημαντικότερο ρόλο.

Η ειδικότητα ***«Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές»***, όχι μόνον είναι η μεγαλύτερη σε αριθμό εργαζομένων στο 23% των επιχειρήσεων, αλλά θεωρείται και στον ίδιο βαθμό (24%) σημαντική για τις επιχειρήσεις του δείγματος (N=704).

Οι «***Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες»***, ακολουθούν ως ειδικότητα με τον μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων στο 19% των επιχειρήσεων, όμως θεωρείται, όπως ήταν αναμενόμενο, σημαντική μόνο από το 10% των επιχειρήσεων.

Αξιοσημείωτη και αναμενόμενη είναι η άποψη των επιχειρήσεων για την ειδικότητα ***«Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη»***, που ενώ δεν αποτελεί πολυπληθή ειδικότητα στις επιχειρήσεις (1%), θεωρείται ότι έχει σημαντικό ρόλο στη λειτουργία τους από το 9% των επιχειρήσεων του δείγματος.

Γράφημα 15 - Σύγκριση της % παρουσίασης στο δείγμα των ειδικοτήτων με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων ως προς τις ειδικότητες με το σημαντικότερο ρόλο

15. «Ποιο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο που συνήθως αναζητείτε για την παραπάνω ειδικότητα;»

Με τη συγκεκριμένη ερώτηση επιχειρείται να καταγραφούν οι απαιτήσεις των επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται στην ΠΚΜ, σε εκπαιδευτικά προσόντα (τυπική εκπαίδευση) από μέρους των υποψηφίων, ανά ειδικότητα- επάγγελμα (ανά μονοψήφιο Επάγγελμα ISCO-08). Στον Πίνακα 21 αποτυπώνονται οι απαντήσεις, ως ποσοστό του συνόλου του δείγματος, που οδηγούν στα παρακάτω **κυριότερα συμπεράσματα:**

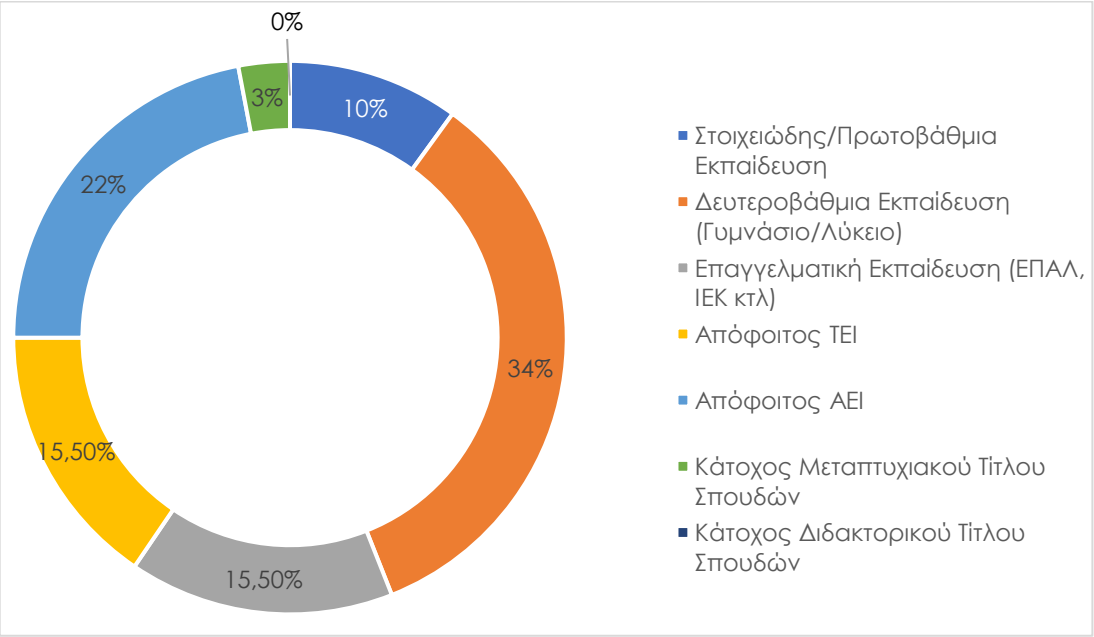
- Οι **3 στις 4** επιχειρήσεις αναζητούν κατόχους Πτυχίου ΑΕΙ/ΤΕΙ ή και Μεταπτυχιακού για *'Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη'*.
- Οι **9 στις 10** επιχειρήσεις αναζητούν κατόχους Πτυχίου ΑΕΙ/ΤΕΙ ή και Μεταπτυχιακού για *'Εξειδικευμένους Επαγγελματίες (επιστημονικές ειδικότητες)'*.
- Σχεδόν οι **6 στις 10** επιχειρήσεις αναζητούν 'Υπαλλήλους Γραφείου' με πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ.
- Οι **4 στις 10** επιχειρήσεις αναζητούν 'Ειδικευμένους τεχνίτες' με *'Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ,ΙΕΚ)'*.

Πίνακας 21 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο εργαζομένων ανά ειδικότητα/επάγγελμα

Εκπαιδευτικό Επίπεδο	Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη (N=63)	Εξειδικευμένοι Επαγγελματίες (επιστημονικές ειδικότητες) (N=133)	Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (N=57)	Υπάλληλοι γραφείου (N=97)	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές (N=166)	Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς (N=4)*	Ειδικευμένοι τεχνίτες κ.α.σ.ε. (N=105)	Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (N=8)*	Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικρο-επαγγελματίες (N=71)	Αριθμός Επιχειρήσεων (N=704)
Στοιχειώδης/ Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	5%	1%	7%	4%	13%	-	14%	-	28%	70 10%)
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο/Λύκειο)	11%	3%	47%	28%	55%	-	35%	-	58%	240 (34%)
Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ, ΙΕΚ κτλ)	8%	7%	21%	11%	11%	-	39%	-	11%	107 (15,5%)
Απόφοιτος ΤΕΙ	16%	29%	19%	21%	12%	-	7%	-	3%	109 (15,5%)
Απόφοιτος ΑΕΙ	43%	55%	5%	35%	9%	-	4%	-	0%	157 (22%)
Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών	17%	6%	0%	1%	0%	-	1%	-	0%	21 (3%)
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών	0%	0%	0%	0%	0%	-	0%	-	0%	0
Σύνολο	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	704

Συνολικά, όπως αποτυπώνεται στην τελευταία στήλη του Πίνακα 21 και απεικονίζεται στο Γράφημα 16:

- Μόνο το 10% των επιχειρήσεων αναζητεί εργαζόμενους «Στοιχειώδους/ Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης» για τις σημαντικότερες ειδικότητες τους.
- Η 1 στις 3 αναζητά επίπεδο «Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσιο/Λύκειο)» και πάνω από 1 στις 3 αναζητά επίπεδο «Αποφοίτων ΑΕΙ/ΤΕΙ».
- Μόνο 15,5% των επιχειρήσεων αναζητεί εργαζόμενους με «Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ, ΙΕΚ κ.ά.)».
- Μόνον το 3% των επιχειρήσεων αναζητεί «Κάτοχο Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών», ενώ υπάρχει μηδενική ζήτηση για 'Κάτοχο Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών'.

Γράφημα 16 - Οι απαιτήσεις των επιχειρήσεων στην ΠΚΜ σε εκπαιδευτικά προσόντα εργαζομένων[8]

Παρακάτω αποτυπώνονται οι απαιτήσεις των επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται στην ΠΚΜ, σε εκπαιδευτικά προσόντα (τυπική εκπαίδευση) υποψηφίων εργαζομένων, ανά ειδικότητα- επάγγελμα (ISCO-08).

[8] *% του συνόλου των επιχειρήσεων*

15.1. «Ποιο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο που συνήθως αναζητείτε για την παραπάνω ειδικότητα;» - για ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη

Στον παρακάτω Πίνακα 22 καταγράφονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=63), που δήλωσαν τα *«Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη»* ως την ειδικότητα-επάγγελμα (ISCO-08) με τον σημαντικότερο ρόλο σε αυτές, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 22 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Εκπαιδευτικό Επίπεδο	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=16)*[9]	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=12)*	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=32)	ΛΟΙΠΕΣ (N=3)*	ΣΥΝΟΛΟ (N=63)
Στοιχειώδης/Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	0%	8%	6%	0%	5%
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο/Λύκειο)	19%	25%	3%	0%	11%
Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ, ΙΕΚ κ.ά)	13%	0%	9%	0%	8%
Απόφοιτος ΤΕΙ	25%	17%	9%	33%	16%
Απόφοιτος ΑΕΙ	31%	25%	53%	67%	43%
Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών	13%	25%	19%	0%	17%
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών	0%	0%	0%	0%	0%

Προκύπτει ότι ο τομέας των **Υπηρεσιών** απαιτεί τα υψηλότερα προσόντα για τα Ανώτερα διευθυντικά/διοικητικά στελέχη **(72% ΑΕΙ-Μεταπτυχιακό).**

Το **Εμπόριο** εμφανίζει τις μικρότερες απαιτήσεις **(44% ΑΕΙ-Μεταπτυχιακό)**, ενώ η **Μεταποίηση** έχει λίγο μεγαλύτερες απαιτήσεις **(50%).** Ως προς τις **Λοιπές**, το δείγμα είναι πολύ μικρό για την εξαγωγή συμπερασμάτων.

[9] **Η παρουσία αστερίσκου (*) δίπλα σε αριθμό δείγματος υποδεικνύει σε όλη την έκταση του εγγράφου τη μη ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων λόγω του πολύ μικρού πληθυσμού απαντήσεων**

15.2. «Ποιο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο που συνήθως αναζητείτε για την ειδικότητα;» - Εξειδικευμένοι Επαγγελματίες (επιστημονικές ειδικότητες)[10]

Στον παρακάτω Πίνακα 23 καταγράφονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=133), που δήλωσαν τους *«Εξειδικευμένους Επαγγελματίες»* ως την ειδικότητα-επάγγελμα (ISCO-08) με τον σημαντικότερο ρόλο σε αυτές, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 23 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Εξειδικευμένους Επαγγελματίες» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Εκπαιδευτικό Επίπεδο	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=21)*[11]	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=17)*	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=78)	ΛΟΙΠΕΣ (N=17)*	ΣΥΝΟΛΟ (N=133)
Στοιχειώδης/Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	5%	0%	0%	0%	1%
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο/Λύκειο)	5%	0%	4%	0%	3%
Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ, ΙΕΚ κ.ά.)	5%	0%	9%	6%	7%
Απόφοιτος ΤΕΙ	48%	41%	23%	18%	29%
Απόφοιτος ΑΕΙ	38%	53%	56%	71%	55%
Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών	0%	6%	8%	6%	6%
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών	0%	0%	0%	0%	0%

Όπως ήταν αναμενόμενο (εξ ορισμού), οι **9 στους 10** εξειδικευμένοι επαγγελματίες είναι **απόφοιτοι ΑΕΙ/ΤΕΙ.**

Οι **Λοιπές** επιχειρήσεις, που περιλαμβάνουν κυρίως τις **κατασκευαστικές**, είναι **οι πιο απαιτητικές** στο εκπαιδευτικό επίπεδο (71% απόφοιτοι ΑΕΙ) από όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

15.3. «Ποιο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο που συνήθως αναζητείτε για την ειδικότητα;» - Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα[12]

Στον παρακάτω Πίνακα 24 καταγράφονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=57), που δήλωσαν τους *«Τεχνικούς κ.α.σ.ε.»* ως την ειδικότητα-επάγγελμα (ISCO-08) με τον σημαντικότερο ρόλο σε αυτές, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

[10] Μηχανικοί, Φυσικοί, Χημικοί, Μαθηματικοί, Ιατροί, Νοσηλευτές, Δάσκαλοι, Καθηγητές, Πληροφορικοί, Δικηγόροι, Ψυχολόγοι, Καλλιτέχνες κ.ά.

[11] **Η παρουσία αστερίσκου (*) δίπλα σε αριθμό δείγματος υποδεικνύει σε όλη την έκταση του εγγράφου τη μη ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων λόγω του πολύ μικρού πληθυσμού απαντήσεων**

[12] Βοηθοί εργαστηρίων και ιατρικών επαγ/των, εργοδηγοί, χειριστές, τεχνικοί πληροφορικής-οπτικοακουστικών-τηλεπικοινωνιών, ειδικευμένοι γραμματείς κλπ.

Πίνακας 24 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Τεχνικούς κ.α.σ.ε.» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Εκπαιδευτικό Επίπεδο	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=20)*	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=7)*	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=27)*	ΛΟΙΠΕΣ (N=3)*	ΣΥΝΟΛΟ (N=57)
Στοιχειώδης/Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	5%	0%	11%	0%	7%
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο/Λύκειο)	35%	29%	59%	67%	47%
Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ, ΙΕΚ κ.ά.)	25%	29%	19%	0%	21%
Απόφοιτος ΤΕΙ	30%	29%	11%	0%	19%
Απόφοιτος ΑΕΙ	5%	14%	0%	33%	5%
Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών	0%	0%	0%	0%	0%
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών	0%	0%	0%	0%	0%

Προκύπτει ότι:

Οι **6 στους 10** «Τεχνικούς κ.α.σ.ε», αναζητούνται με **«Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση»**, ιδιαίτερα στις **Υπηρεσίες.**

Μόνον οι **2 στους 10** συνολικά αναζητούνται με **«Επαγγελματική Εκπαίδευση»**, με τη **Μεταποίηση** να προηγείται με **29%.**

Μόνον οι **2 στους 10** συνολικά αναζητούνται με **«Πτυχίο ΤΕΙ»**, αν και η κατάσταση βελτιώνεται σε **Εμπόριο** και **Μεταποίηση** με **3 στους 10**. Ως προς τις **«Λοιπές»,** το δείγμα είναι πολύ μικρό για την εξαγωγή συμπερασμάτων.

Συμπερασματικά, οι έχοντες **«Επαγγελματική Εκπαίδευση»**, είτε δεν προτιμώνται ιδιαίτερα, είτε δεν υπάρχουν σε επάρκεια στην αγορά εργασίας της ΠΚΜ.

15.4. «Ποιο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο που συνήθως αναζητείτε για την ειδικότητα;» - Υπάλληλοι γραφείου

Στον παρακάτω Πίνακα 25 καταγράφονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=97), που δήλωσαν τους «Υπάλληλους γραφείου» ως την ειδικότητα-επάγγελμα (ISCO-08) με τον σημαντικότερο ρόλο σε αυτές, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 25 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Υπάλληλους γραφείου» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Εκπαιδευτικό Επίπεδο	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=30)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=10)*	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=54)	ΛΟΙΠΕΣ (N=3)*	ΣΥΝΟΛΟ (N=97)
Στοιχειώδης/Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	7%	0%	4%	0%	4%
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο/Λύκειο)	33%	30%	24%	33%	28%
Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ, ΙΕΚ κ.ά,)	13%	10%	11%	0%	11%
Απόφοιτος ΤΕΙ	23%	0%	22%	33%	21%
Απόφοιτος ΑΕΙ	23%	60%	37%	33%	35%
Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών	0%	0%	2%	0%	1%
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών	0%	0%	0%	0%	0%

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι:

Η **Μεταποίηση** αναζητεί - με διαφορά - *'υπαλλήλους γραφείου'* με το υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο **(60% ΑΕΙ).**

Στο **Εμπόριο, 1 στους 3** αναζητείται με **Δευτεροβάθμια εκπαίδευση**, που είναι το συνηθέστερο επίπεδο στον τομέα.

Ως προς τις **Λοιπές,** το δείγμα είναι πολύ μικρό για την εξαγωγή συμπερασμάτων.

15.5. «Ποιο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο που συνήθως αναζητείτε για την ειδικότητα;» - Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές[13]

Στον παρακάτω Πίνακα 26 καταγράφονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=166), που δήλωσαν τους «*Απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές*» ως την ειδικότητα-επάγγελμα (ISCO-08) με τον σημαντικότερο ρόλο σε αυτές, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 26 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Εκπαιδευτικό Επίπεδο	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=95)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=13)[5]	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=56)	ΛΟΙΠΕΣ (N=2)[5]	ΣΥΝΟΛΟ (N=166)
Στοιχειώδης/Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	12%	8%	14%	50%	13%
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο/Λύκειο)	58%	62%	50%	50%	55%
Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ, ΙΕΚ κ.ά.)	8%	8%	16%	0%	11%
Απόφοιτος ΤΕΙ	13%	8%	13%	0%	12%
Απόφοιτος ΑΕΙ	9%	15%	7%	0%	9%
Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών	0%	0%	0%	0%	0%
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών	0%	0%	0%	0%	0%

Από τον παραπάνω Πίνακα 26 προκύπτει ότι:

Περίπου οι **6 στους 10,** σε αυτή την ειδικότητα, αναζητούνται με **«Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση** (Γυμνάσιο/Λύκειο)**»** συνολικά.

Τα υπόλοιπα εκπαιδευτικά επίπεδα, πλην των «κατόχων Μεταπτυχιακού και Διδακτορικού», δείχνουν να έχουν ισότιμη προτίμηση μεταξύ των επιχειρήσεων, ανεξαρτήτως τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Ως προς τις **«Λοιπές»,** το δείγμα είναι πολύ μικρό για την εξαγωγή συμπερασμάτων.

[13] Μάγειροι, Σερβιτόροι, Κομμωτές, Αισθητικοί , Καθαριστές κτιρίων/κατοικιών, Οικιακοί βοηθοί, Πωλητές και ταμίες καταστημάτων, Πλανόδιοι, Υπάλληλοι τηλεφωνικής εξυπηρέτησης κλπ

15.6. «Ποιο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο που συνήθως αναζητείτε για την ειδικότητα;» - Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα[14]

Στον παρακάτω Πίνακα 27 καταγράφονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=133), που δήλωσαν τους «*Ειδικευμένοι τεχνίτες κ.α.σ.ε.*» ως την ειδικότητα-επάγγελμα (ISCO-08) με τον σημαντικότερο ρόλο σε αυτές, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 27 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Ειδικευμένοι τεχνίτες κ.α.σ.ε.» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Εκπαιδευτικό Επίπεδο	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=14)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=45)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=36)	ΛΟΙΠΕΣ (N=10)	ΣΥΝΟΛΟ (N=105)
Στοιχειώδης/Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	7%	22%	6%	20%	14%
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο/Λύκειο)	57%	36%	28%	30%	35%
Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ, ΙΕΚ κτλ)	21%	38%	53%	20%	39%
Απόφοιτος ΤΕΙ	7%	4%	3%	30%	7%
Απόφοιτος ΑΕΙ	7%	0%	8%	0%	4%
Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών	0%	0%	3%	0%	1%
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών	0%	0%	0%	0%	0%

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι στη συγκεκριμένη ειδικότητα:

Οι **4 στους 10** συνολικά αναζητούνται με **'Επαγγελματική Εκπαίδευση** (ΕΠΑΛ, ΙΕΚ κτλ)', με τις **Υπηρεσίες** να δηλώνουν τη μεγαλύτερη ζήτηση **(53%).** Η **Μεταποίηση** εμφανίζει τη μεγαλύτερη ζήτηση για εργαζόμενους **'Στοιχειώδους Εκπαίδευσης' (22%),** μάλλον λόγω της μεγαλύτερης δυνατότητας για 'on the job training'. Οι **Λοιπές**, που περιλαμβάνουν κυρίως τις **κατασκευαστικές**, είναι οι πιο απαιτητικές στο εκπαιδευτικό επίπεδο, με **30%** των ειδικευμένων τεχνιτών να αναζητούνται με **πτυχίο ΤΕΙ.**

[14] *Οικοδόμοι και σχετιζόμενα επαγγέλματα, μεταλλουργοί, επισκευαστές, χειροτέχνες, ειδικευμένοι στην παραγωγή τροφίμων-ποτών-ξύλου- ενδυμάτων-υποδημάτων κλπ).*

15.7. «Ποιο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο που συνήθως αναζητείτε για την ειδικότητα;» - ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες – ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Στον παρακάτω Πίνακα 28 καταγράφονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=133), που δήλωσαν τους *«Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες»* ως την ειδικότητα-επάγγελμα (ISCO-08) με τον σημαντικότερο ρόλο σε αυτές, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 28 - Επιθυμητό εκπαιδευτικό επίπεδο για τα «Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες» στις επιχειρήσεις όπου η ειδικότητα/επάγγελμα (ISCO-08) παίζει σημαντικότερο ρόλο, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Εκπαιδευτικό Επίπεδο	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=14)*[15]	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=19)*	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=34)	ΛΟΙΠΕΣ (N=4)*	ΣΥΝΟΛΟ (N=71)
Στοιχειώδης/Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	21%	37%	26%	25%	28%
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο/Λύκειο)	64%	53%	62%	25%	58%
Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ, ΙΕΚ κ.ά.)	14%	0%	12%	50%	11%
Απόφοιτος ΤΕΙ	0%	11%	0%	0%	3%
Απόφοιτος ΑΕΙ	0%	0%	0%	0%	0%
Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών	0%	0%	0%	0%	0%
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών	0%	0%	0%	0%	0%

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι:

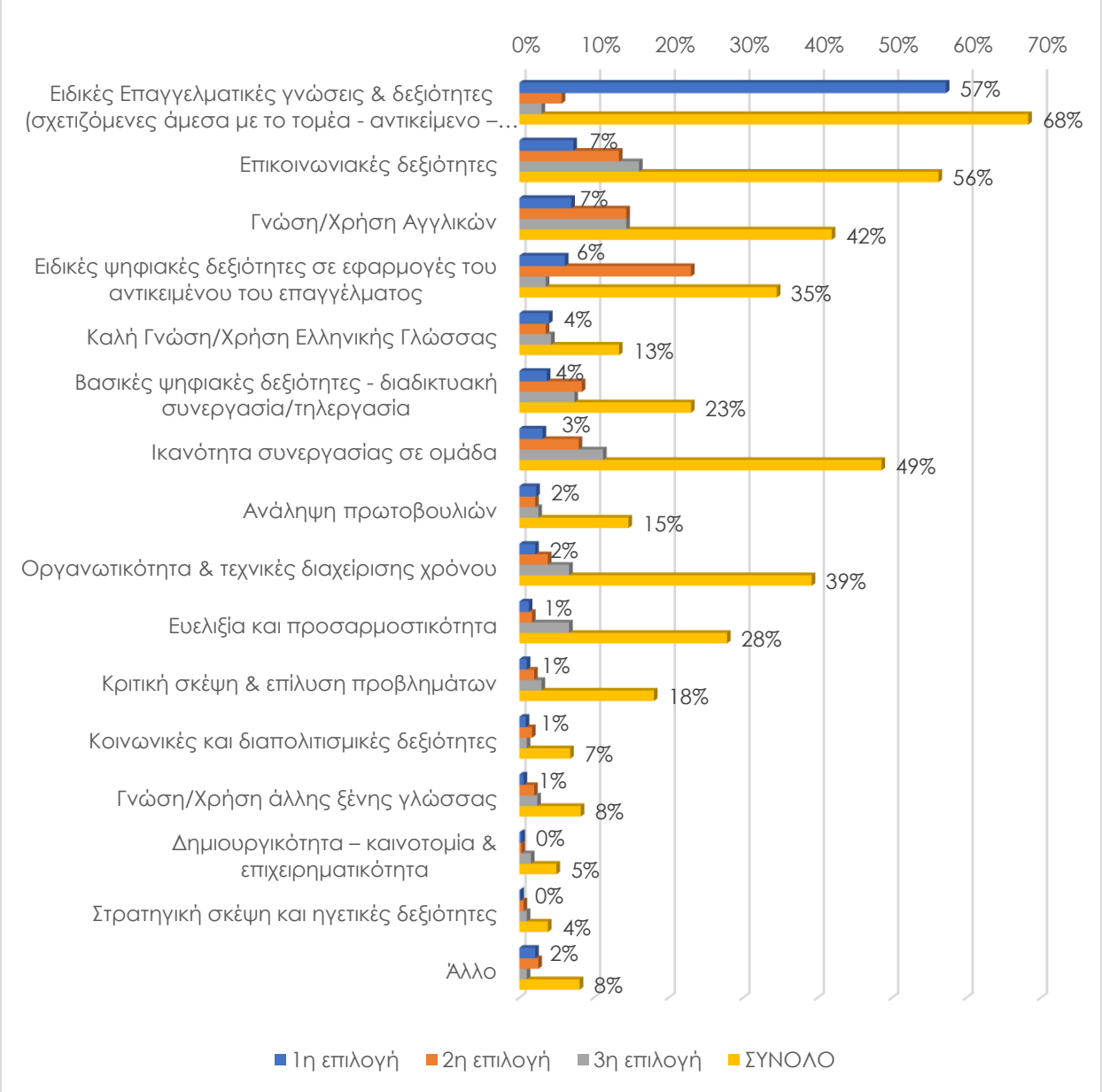
Περίπου οι **6 στους 10,** σε αυτή την ειδικότητα, αναζητούνται με «**Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση** (Γυμνάσιο/Λύκειο)**»** συνολικά.

Η ειδικότητα αυτή είναι η κυριότερη διέξοδος των εργαζομένων «Στοιχειώδους Εκπαίδευσης», σε όλους τους τομείς της οικονομίας **(28%)** και ιδιαίτερα στη **Μεταποίηση (37%).**

[15] **Η παρουσία αστερίσκου (*) δίπλα σε αριθμό δείγματος υποδεικνύει σε όλη την έκταση του εγγράφου τη μη ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων λόγω του πολύ μικρού πληθυσμού απαντήσεων**

16. «Συμπληρώστε τις 5 βασικές από τις αναγραφόμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για τους εργαζόμενους και υποψήφιους εργαζόμενους που απαιτούνται για την ειδικότητα που αναφέρατε, με σειρά σπουδαιότητας»

Στο παρακάτω Γράφημα 17 καταγράφονται, με σειρά σπουδαιότητας, οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704), ως προς τις 5 πιο βασικές δεξιότητες-ικανότητες που απαιτούνται από τους εργαζόμενους, για την ειδικότητα που ανέφεραν ως σημαντικότερη για την επιχείρηση.

Γράφημα 17 - Οι βασικότερες δεξιότητες-ικανότητες εργαζομένων για τη «σημαντικότερη» ειδικότητα της επιχείρησης

Όπως ήταν αναμενόμενο, οι **«Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες»** (σχετιζόμενες άμεσα με το τομέα - αντικείμενο – καθήκοντα του επαγγέλματος) ήταν η **1η επιλογή** από το **57% των επιχειρήσεων**, ενώ το **68%** των επιχειρήσεων την ανέφεραν **στις 5 βασικότερες** γνώσεις/δεξιότητες/ικανότητες.

Αξιοσημείωτο είναι ότι **στις 5 βασικότερες** γνώσεις/ δεξιότητες/ικανότητες για τους εργαζόμενους της ειδικότητας που ανέφεραν ως σημαντικότερη για την επιχείρηση, το **56%** του πληθυσμού ανέφερε τις ***'Επικοινωνιακές δεξιότητες'***, και το **49%** την ***'Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα'.***

16.1. «Συμπληρώστε τις 5 βασικές από τις αναγραφόμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για τους εργαζόμενους και υποψήφιους εργαζόμενους που απαιτούνται για την παραπάνω ειδικότητα που αναφέρατε, με σειρά σπουδαιότητας:» -ανά κλάδο δραστηριότητας – για την 1η επιλογή – χωρίς τις ειδικές επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες.

Στον παρακάτω Πίνακα 29 καταγράφονται, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704), για την **1η επιλογή** τους ως προς τις 5 πιο βασικές δεξιότητες-ικανότητες που απαιτούνται από τους εργαζόμενους, για την ειδικότητα που ανέφεραν ως σημαντικότερη για την επιχείρηση, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι «*Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες (σχετιζόμενες άμεσα με το τομέα - αντικείμενο – καθήκοντα του επαγγέλματος)».*

Πίνακας 29 - Οι βασικότερες δεξιότητες-ικανότητες εργαζομένων για τη σημαντικότερη ειδικότητα/επάγγελμα της επιχείρησης, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι «Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες», ανά κλάδο δραστηριότητας

Γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=214)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=127)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=319)	ΛΟΙΠΕΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ (N=704)
Επικοινωνιακές δεξιότητες	29%	2%	14%	7%	17%
Γνώση/Χρήση Αγγλικών	15%	6%	22%	14%	16%
Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες σε εφαρμογές του αντικειμένου του επαγγέλματος	13%	6%	19%	14%	14%
Καλή Γνώση/Χρήση Ελληνικής Γλώσσας	11%	11%	8%	7%	9%
Βασικές ψηφιακές δεξιότητες - διαδικτυακή συνεργασία/τηλεργασία	6%	15%	8%	7%	9%
Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα	2%	21%	6%	7%	7%
Ανάληψη πρωτοβουλιών	5%	4%	5%	21%	5%
Οργανωτικότητα & τεχνικές διαχείρισης χρόνου	4%	9%	4%	7%	5%
Ευελιξία και προσαρμοστικότητα	1%	4%	4%	7%	3%
Κριτική σκέψη & επίλυση προβλημάτων	2%	2%	3%	0%	2%
Κοινωνικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες	3%	4%	1%	0%	2%
Γνώση/Χρήση άλλης ξένης γλώσσας	1%	0%	2%	0%	1%
Δημιουργικότητα – καινοτομία & επιχειρηματικότητα	2%	0%	0%	0%	1%
Στρατηγική σκέψη και ηγετικές δεξιότητες	0%	2%	0%	0%	0%
Άλλο	5%	8%	4%	7%	5%

Από τον παραπάνω Πίνακα 29 προκύπτει ότι:

Οι **«Επικοινωνιακές δεξιότητες»** με **17%** των απαντήσεων, η **«Γνώση/Χρήση Αγγλικών»** με **16%** και οι **«Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες σε εφαρμογές του αντικειμένου του επαγγέλματος»** με **14%**, είναι οι γνώσεις/δεξιότητες/ικανότητες με τις περισσότερες **πρώτες επιλογές** *(χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι «Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες», οι σχετιζόμενες άμεσα με το τομέα - αντικείμενο – καθήκοντα του επαγγέλματος).*

Αξιοσημείωτη είναι και η αναφορά του **«Καλή Γνώση/Χρήση Ελληνικής Γλώσσας»** ως 1η επιλογή από το **9%** των επιχειρήσεων, που προφανώς υποδηλώνει μια παθογένεια των τελευταίων χρόνων στο εργατικό δυναμικό της Χώρας.

17. *«Για κάθε μία από τις πέντε βασικές γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για τους εργαζόμενους που αναφέρατε παραπάνω για την ειδικότητα με το σημαντικότερο ρόλο, θα ήθελα να μου πείτε σε τι βαθμό τη διαθέτουν οι εργαζόμενοί σας*

Με την ερώτηση αυτή επιχειρείται να διερευνηθεί τυχόν αναντιστοιχία μεταξύ των γνώσεων/ικανοτήτων/δεξιοτήτων που απαιτούνται για τις ειδικότητες που θεωρούν σημαντικές για την επιχείρηση τους οι ερωτώμενοι και του βαθμού που τις διαθέτουν τελικά οι εργαζόμενοι τους. Στον παρακάτω Πίνακα 30 αποτυπώνονται οι απόψεις του δείγματος (N=704), κατά σειρά επιλογής των γνώσεων/ικανοτήτων/ δεξιοτήτων.

Πίνακας 30 - Κατά πόσο οι εργαζόμενοι σας κατέχουν, κατά την άποψή σας, τις 5 πιο βασικές δεξιότητες για την ειδικότητά τους;

Επιλογές	1η Δεξιότητα[16]	2η Δεξιότητα	3η Δεξιότητα	4η Δεξιότητα	5η Δεξιότητα
1 - Καθόλου	1%	1%	0%	0%	1%
2 - Λίγο	3%	4%	3%	2%	2%
3 – Ούτε λίγο / ούτε πολύ	7%	11%	9%	9%	7%
4 - Αρκετά	45%	40%	37%	30%	28%
5 – Πολύ	43%	38%	36%	35%	28%
ΔΓ/ΔΑ	1%	7%	14%	24%	35%

Προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:
Οι επιχειρηματίες θεωρούν ότι υπάρχει μια **πολύ καλή αντιστοιχία** απαιτούμενων και διαθέσιμων προσόντων **σε 4 από τους 10 εργαζόμενους** και **αρκετά καλή αντιστοιχία σε άλλους 4 από τους 10,** για τις τρεις πρώτες δηλωθείσες ως πιο σημαντικές δεξιότητες.

Πάντως, το «Αρκετά» είναι ένδειξη ότι απαιτείται περαιτέρω ανάπτυξη/βελτίωση των εργαζομένων.

Προφανώς ένα μέρος των εργαζομένων τους, όταν προσλήφθηκαν, θα είχε μεγαλύτερη αναντιστοιχία απαιτούμενων και διαθέσιμων προσόντων, η οποία αμβλύνθηκε με την απόκτηση εμπειρίας στα συγκεκριμένα καθήκοντα.

17.1. «Για κάθε μία από τις πέντε βασικές αναγραφόμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για τους εργαζόμενους που αναφέρατε παραπάνω για την ειδικότητα με το σημαντικότερο ρόλο, θα ήθελα να μου πείτε σε τι βαθμό τη διαθέτουν οι εργαζόμενοί σας;» - Για τις 6 γνώσεις/δεξιότητες με τη μεγαλύτερη συνολική ποσόστωση.

Με την ερώτηση αυτή επιχειρείται να διερευνηθεί τυχόν αναντιστοιχία μεταξύ των 6 κορυφαίων, από πλευράς ποσόστωσης στο σύνολο των απαντήσεων,

[16] Με σειρά σημαντικότητας, όπως δηλώθηκαν στις παραπάνω ερωτήσεις

γνώσεων/ικανοτήτων/δεξιοτήτων που απαιτούνται για τις ειδικότητες που θεωρούν σημαντικές για την επιχείρηση τους οι ερωτώμενοι και του βαθμού που τις διαθέτουν τελικά οι εργαζόμενοι τους. Στον παρακάτω Πίνακα 31 αποτυπώνονται οι απόψεις του δείγματος (N=704), κατά σειρά ποσόστωσης τους.

Πίνακας 31 - Κατά πόσο οι εργαζόμενοι σας κατέχουν, κατά την άποψή σας, τις 5 πιο βασικές δεξιότητες για την ειδικότητά τους; - Παρουσίαση των 6 με τη μεγαλύτερη ποσόστωση

	Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες (N=481)	Επικοινωνιακές δεξιότητες (N=396)	Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα (N=342)	Γνώση / Χρήση Αγγλικών (N=295)	Οργανωτικότητα & τεχνικές διαχείρισης χρόνου (N=276)	Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες σε εφαρμογές του αντικειμένου (N=243)
1 Καθόλου	0%	0%	0%	1%	1%	1%
2 Λίγο	2%	3%	2%	5%	4%	2%
3 Ούτε λίγο / ούτε πολύ	7%	8%	9%	14%	8%	9%
4 Αρκετά	41%	44%	43%	39%	47%	42%
5 Πολύ	48%	44%	45%	42%	39%	44%
ΔΓ/ ΔΑ	0%	1%	0%	0%	1%	1%

Προκύπτουν παρόμοια συμπεράσματα με την προηγούμενη ενότητα, δηλαδή:

Οι επιχειρηματίες θεωρούν ότι υπάρχει μια **πολύ καλή αντιστοιχία** απαιτούμενων και διαθέσιμων προσόντων **σε 4 από τους 10 εργαζόμενους** και **αρκετά καλή αντιστοιχία σε 4 από τους 10 και** για τις 6 πρώτες δηλωθείσες ως πιο σημαντικές δεξιότητες.

Αντιστοίχως, το «**Αρκετά»** είναι ένδειξη ότι απαιτείται περαιτέρω ανάπτυξη/βελτίωση των εργαζομένων.

Είναι επίσης προφανές, ότι ένα μέρος των εργαζομένων τους, όταν προσλήφθηκαν, θα είχε μεγαλύτερη αναντιστοιχία απαιτούμενων και διαθέσιμων προσόντων, η οποία αμβλύνθηκε με την απόκτηση εμπειρίας στα συγκεκριμένα καθήκοντα.

Δ. Στάση ως προς τη Δια Βίου Μάθηση (Ερωτήσεις 18-25)

Με τις ερωτήσεις 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 επιχειρείται η διερεύνηση της άποψης που έχουν οι επιχειρηματίες για τη δια βίου μάθηση, η συχνότητα κατάρτισης των εργαζομένων τους και ο βαθμός ικανοποίησης των επιχειρήσεων από τα προγράμματα κατάρτισης.

18. «Σε ποιες από τις παρακάτω δεξιότητες θα επιθυμούσατε να εκπαιδεύσετε μέρος των εργαζομένων σας κατά το 2021, αν υπήρχε ο διαθέσιμος χρόνος και πόροι;» - Μέχρι 5 επιλογές με σειρά προτεραιότητας.

Η ερώτηση αυτή επιχειρεί να διερευνήσει τις εκπαιδευτικές ανάγκες των εργαζομένων στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ, όπως τις αντιλαμβάνονται οι επιχειρηματίες. Στο Γράφημα 18 που ακολουθεί αποτυπώνονται οι απόψεις των επιχειρηματιών (N=704) ανά γνώσεις/ικανότητες/δεξιότητες, τόσο συνολικά (όταν εμφανίζονται στις 5 επιλογές), όσο και κατά σειρά προτεραιότητας (από 1η έως 3η).

Προκύπτει επομένως ότι:

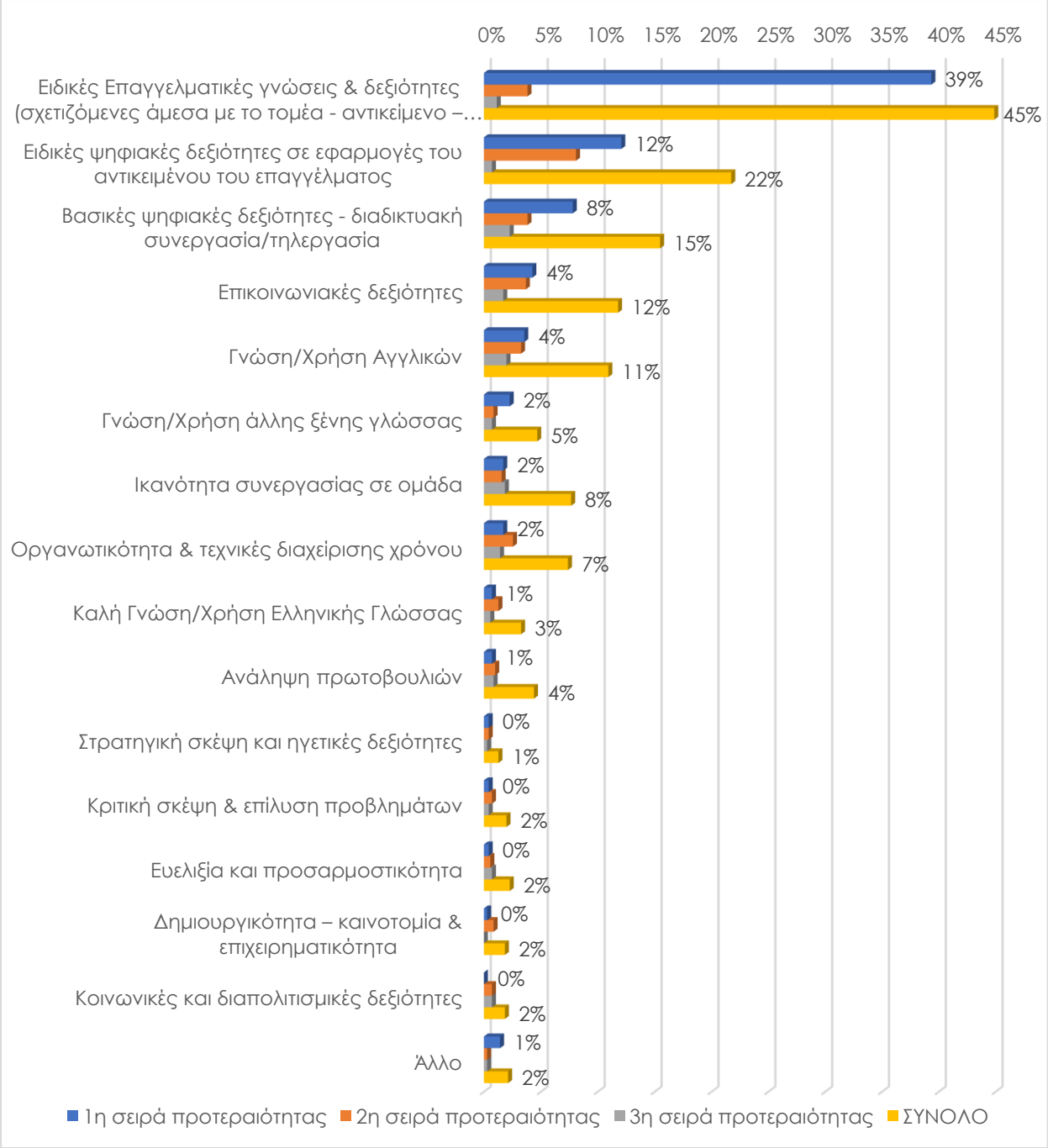
Το **45%** του πληθυσμού επιθυμούν την εκπαίδευση του προσωπικού τους σε **«Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες» (σχετιζόμενες άμεσα με το τομέα - αντικείμενο – καθήκοντα του επαγγέλματος)**, με το υψηλό **39%** να το θεωρούν **1η προτεραιότητα.**

Το **22%** του πληθυσμού επιθυμούν την εκπαίδευση του προσωπικού τους σε «**Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες σε εφαρμογές του αντικειμένου του επαγγέλματος»**, με το **12%** να το θεωρούν **1η προτεραιότητα.**

Ακολουθούν οι **«Βασικές ψηφιακές δεξιότητες - διαδικτυακή συνεργασία/ τηλεργασία»**, με **15%** του πληθυσμού να τις επιλέγει (το 8% ως 1η προτεραιότητα).

Τέλος, άλλες 5 γνώσεις/δεξιότητες/ικανότητες που φαίνεται να προκύπτουν ως εκπαιδευτικές ανάγκες, σύμφωνα με τις απόψεις των επιχειρηματιών είναι (κατά σειρά συχνότητας):

- ✓ **«Επικοινωνιακές δεξιότητες»**, με **12%** συνολικά.
- ✓ **«Γνώση/Χρήση Αγγλικών»**, με **11%** συνολικά.
- ✓ **«Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα»** ,με **8%** συνολικά.
- ✓ **«Οργανωτικότητα & τεχνικές διαχείρισης χρόνου"**, με **7%** συνολικά.

Γράφημα 18 - Αποτύπωση των απόψεων των επιχειρηματιών ανά γνώσεις/ικανότητες/δεξιότητες, τόσο συνολικά (όταν εμφανίζονται στις 5 επιλογές), όσο και κατά σειρά προτεραιότητας (από 1η έως 3η).

18.1. «Σε ποιες από τις παρακάτω δεξιότητες θα επιθυμούσατε να εκπαιδεύσετε μέρος των εργαζομένων σας κατά το 2021, αν υπήρχε ο διαθέσιμος χρόνος και πόροι;» (Μέχρι 5 επιλογές με σειρά προτεραιότητας) - ανά τομέα δραστηριότητας – Για την 1η επιλογή

Στον παρακάτω Πίνακα 32 καταγράφονται οι άμεσες εκπαιδευτικές ανάγκες των εργαζομένων στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ, όπως τις αντιλαμβάνονται οι επιχειρηματίες, ανά Τομέα Δραστηριότητας, για την 1η προτεραιότητα τους.

Πίνακας 32 - Καταγραφή των άμεσων εκπαιδευτικών αναγκών των εργαζομένων στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ, όπως τις αντιλαμβάνονται οι επιχειρηματίες, ανά τομέα δραστηριότητας, για την 1η προτεραιότητα τους

Γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=214)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=127)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=319)	ΛΟΙΠΕΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ (N=704)
Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες (σχετιζόμενες άμεσα με το αντικείμενο – καθήκοντα του επαγγέλματος)	34%	37%	44%	41%	39%
Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες σε εφαρμογές του αντικειμένου του επαγγέλματος	17%	13%	8%	18%	12%
Βασικές ψηφιακές δεξιότητες - διαδικτυακή συνεργασία/τηλεργασία	9%	6%	8%	7%	8%
Γνώση/Χρήση Αγγλικών	4%	2%	4%	5%	4%
Επικοινωνιακές δεξιότητες	6%	2%	4%	0%	4%
Γνώση/Χρήση άλλης ξένης γλώσσας	2%	2%	3%	0%	2%
Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα	2%	2%	1%	5%	2%
Οργανωτικότητα & τεχνικές διαχείρισης χρόνου	2%	2%	1%	2%	2%
Ανάληψη πρωτοβουλιών	1%	0%	1%	0%	1%
Καλή Γνώση/Χρήση Ελληνικής Γλώσσας	0%	0%	1%	0%	1%
Κριτική σκέψη & επίλυση προβλημάτων	0%	2%	0%	0%	0%
Κοινωνικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες	0%	0%	0%	0%	0%
Ευελιξία και προσαρμοστικότητα	0%	0%	1%	0%	0%
Δημιουργικότητα – καινοτομία & επιχειρηματικότητα	0%	1%	0%	0%	0%
Στρατηγική σκέψη και ηγετικές δεξιότητες	0%	1%	1%	0%	0%
Άλλο	0%	2%	2%	0%	1%
ΔΞ/ΔΑ	23%	28%	21%	22%	24%

Προκύπτει επομένως ότι:
Δεν υπάρχουν ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις μεταξύ των τομέων οικονομικής δραστηριότητας, ως προς την ανάγκη εκπαίδευσης σε ***'Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες(σχετιζόμενες άμεσα με το τομέα - αντικείμενο – καθήκοντα του επαγγέλματος)',*** αφού οι ανάγκες κυμαίνονται μεταξύ 34% και 44% , έναντι μ.ο39%.

Αντιθέτως, οι ***'Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες σε εφαρμογές του αντικειμένου του επαγγέλματος',*** φαίνεται να είναι 1ης προτεραιότητας εκπαιδευτική ανάγκη κυρίως στο **Εμπόριο**, με**17%** και στις **Λοιπές**(κυρίως Κατασκευαστικές) με **18%**.

Ο **1 στους 4 επιχειρηματίες**, ισότιμα σε όλους τους τομείς δραστηριότητας, δεν γνωρίζει ή δεν εκφέρει άποψη για τις πιθανές εκπαιδευτικές ανάγκες των εργαζομένων τους.

18.2. «Σε ποιες από τις παρακάτω δεξιότητες θα επιθυμούσατε να εκπαιδεύσετε μέρος των εργαζομένων σας κατά το 2021, αν υπήρχε ο διαθέσιμος χρόνος και πόροι;»(Μέχρι 5 επιλογές με σειρά προτεραιότητας) - ανά τομέα δραστηριότητας – συνολικά

Στον παρακάτω Πίνακα 33 καταγράφονται οι άμεσες εκπαιδευτικές ανάγκες των εργαζομένων στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ, όπως τις αντιλαμβάνονται οι επιχειρηματίες, ανά Τομέα Δραστηριότητας, συμπεριλαμβάνοντας συνολικά και τις 5 επιλογές τους.

Πίνακας 33 - Καταγραφή των άμεσων εκπαιδευτικών αναγκών των εργαζομένων στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ, όπως τις αντιλαμβάνονται οι επιχειρηματίες, ανά τομέα δραστηριότητας, συμπεριλαμβάνοντας συνολικά και τις 5 επιλογές τους.

Γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=214)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=127)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=319)	ΛΟΙΠΕΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ (N=704)
Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες (σχετιζόμενες άμεσα με το αντικείμενο – καθήκοντα του επαγγέλματος)	**39%**	**43%**	**50%**	**41%**	**45%**
Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες σε εφαρμογές του αντικειμένου του επαγγέλματος	**24%**	**19%**	**20%**	**27%**	**22%**
Βασικές ψηφιακές δεξιότητες - διαδικτυακή συνεργασία/τηλεργασία	**19%**	**10%**	**16%**	**14%**	**15%**
Επικοινωνιακές δεξιότητες	**13%**	**5%**	**13%**	**7%**	**12%**
Γνώση/Χρήση Αγγλικών	**11%**	**8%**	**14%**	**5%**	**11%**
Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα	7%	5%	6%	7%	8%
Οργανωτικότητα & τεχνικές διαχείρισης χρόνου	8%	8%	9%	7%	7%
Γνώση/Χρήση άλλης ξένης γλώσσας	4%	4%	7%	0%	5%
Ανάληψη πρωτοβουλιών	6%	6%	3%	0%	4%
Καλή Γνώση/Χρήση Ελληνικής Γλώσσας	3%	2%	4%	0%	3%
Κριτική σκέψη & επίλυση προβλημάτων	2%	2%	2%	2%	2%
Κοινωνικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες	1%	0%	3%	2%	2%
Ευελιξία και προσαρμοστικότητα	2%	2%	3%	2%	2%
Δημιουργικότητα – καινοτομία & επιχειρηματικότητα	2%	2%	2%	2%	2%
Στρατηγική σκέψη και ηγετικές δεξιότητες	1%	2%	2%	0%	1%
Άλλο	0%	2%	3%	0%	2%
ΔΞ/ΔΑ	23%	28%	21%	22%	24%

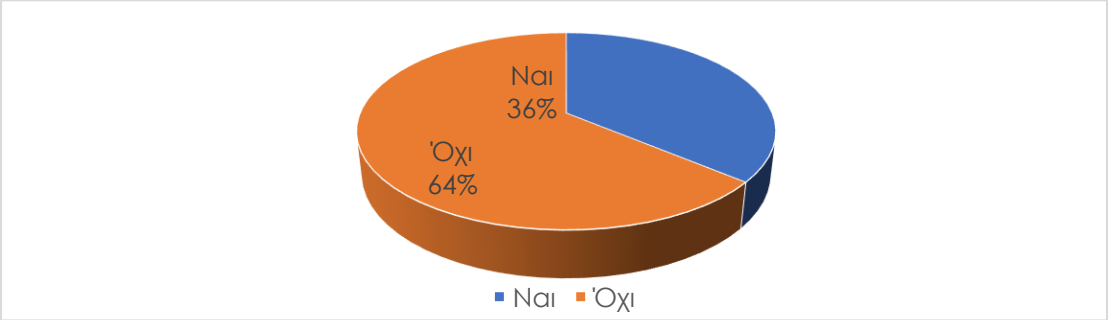
Τα κυριότερα συμπεράσματα που προκύπτουν είναι ότι:

Οι άμεσες ανάγκες κατάρτισης φαίνεται να είναι κοινές και για τους 4 τομείς δραστηριότητας και συγκεντρώνονται κυρίως σε 5 οριζόντιες γνώσεις/ δεξιότητες/ ικανότητες και σε άλλες 2 που άπτονται του αντικειμένου της ειδικότητας-επαγγέλματος αναφοράς, όπως σημειώνονται με χρωματιστή σκίαση στον παραπάνω Πίνακα.

Η κατάρτιση σε **«Βασικές ψηφιακές δεξιότητες (…)»**, **«Επικοινωνιακές δεξιότητες»** και **«Χρήση αγγλικών»** αναφέρονται κυρίως από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο **Εμπόριο** και τις **Υπηρεσίες.**

19. «Οι εργαζόμενοι της επιχείρησης σας έχουν συμμετάσχει κατά την τελευταία πενταετία σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών;»

Στο Γράφημα 19 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα. Όπως προκύπτει, μόνον η **1 στις 3 επιχειρήσεις** απαντάει ότι οι εργαζόμενοι της **έχουν συμμετάσχει κατά την τελευταία πενταετία** σε κάποιο **πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης, διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών.**

Γράφημα 19 – Συμμετοχή εργαζομένων σε προγράμματα κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών την τελευταία 5ετία

19.1. «Οι εργαζόμενοι της επιχείρησης σας έχουν συμμετάσχει κατά την τελευταία πενταετία σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών;» - ανά τομέα δραστηριότητας

Στον Πίνακα 34 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ τους.

Πίνακας 34 - Συμμετοχή εργαζομένων σε προγράμματα κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών την τελευταία 5ετία - ανά τομέα δραστηριότητας

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=214)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=127)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=319)	ΛΟΙΠΕΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ (N=704)
ΝΑΙ	26%	38%	43%	27%	36%
ΟΧΙ	74%	62%	57%	73%	64%

Προκύπτει ότι ενώ συνολικά οι 2 στις 3 επιχειρήσεις δεν έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα κατάρτισης την τελευταία πενταετία, στο **Εμπόριο** και στις **Λοιπές** (κυρίως Κατασκευαστικές) η αναλογία είναι **δυσμενέστερη** καθώς οι **3 στις 4 δεν έχουν συμμετάσχει.**

19.2. «Οι εργαζόμενοι της επιχείρησής σας έχουν συμμετάσχει κατά την τελευταία πενταετία σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών;» - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης

Στον Πίνακα 35 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704)στο συγκεκριμένο ερώτημα, ανά μέγεθος επιχείρησης σύμφωνα με τον αριθμό απασχολούμενων, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων σε μέγεθος επιχειρήσεων.

Πίνακας 35 - Συμμετοχή εργαζομένων σε προγράμματα κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών την τελευταία 5ετία - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	1-5 (N=406)	6-9 (N=89)	10-19 (N=108)	20-49 (N=64)	50-249 (N=29)	250+ (N=8)	ΣΥΝΟΛΟ (N=704)
ΝΑΙ	31%	30%	43%	53%	62%	63%	**36%**
ΟΧΙ	69%	70%	57%	47%	38%	38%	**64%**

Πράγματι παρατηρείται **σημαντικότατη αναντιστοιχία** μεταξύ μεγαλύτερων και μικρότερων επιχειρήσεων, αφού:

- Στις επιχειρήσεις με **<10** εργαζόμενους συμμετείχε περίπου η **1 στις 3** σε κατάρτιση.
- Στις επιχειρήσεις με **10-49** εργαζόμενους, συμμετείχε περίπου η **1 στις 2.**
- Στις επιχειρήσεις με **> 50** εργαζόμενους, συμμετείχαν περίπου οι **2 στις 3**.

Συμπερασματικά, **η συμμετοχή των επιχειρήσεων σε προγράμματα κατάρτισης αυξάνεται σημαντικά και ανάλογα με το μέγεθος τους σε αριθμό εργαζομένων.**

19.3. «Οι εργαζόμενοι της επιχείρησής σας έχουν συμμετάσχει κατά την τελευταία πενταετία σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών;» - ανά ΠΕ

Στον Πίνακα 36 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, ανά Περιφερειακή Ενότητα, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ τους.

Πίνακας 36 - Συμμετοχή εργαζομένων σε προγράμματα κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών την τελευταία 5ετία - ανά ΠΕ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (N=468)	ΗΜΑΘΙΑΣ (N=41)	ΚΙΛΚΙΣ (N=27)*	ΠΕΛΛΑΣ (N=41)	ΠΙΕΡΙΑΣ (N=42)	ΣΕΡΡΩΝ (N=41)	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ (N=704)
ΝΑΙ	36%	34%	30%	34%	38%	51%	25%	**36%**
ΟΧΙ	64%	66%	70%	66%	62%	49%	75%	**64%**

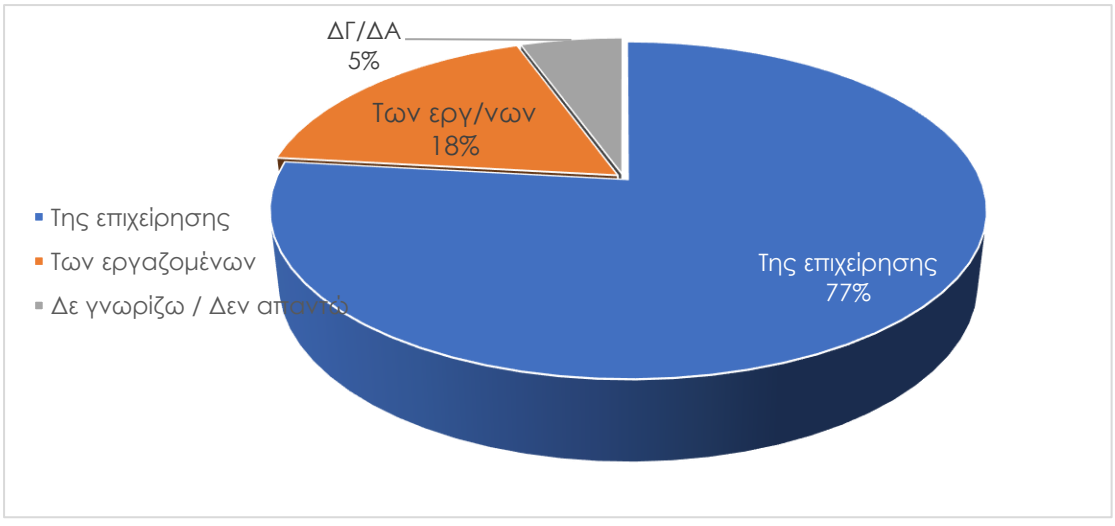
Πράγματι παρατηρείται **σημαντική αναντιστοιχία** μεταξύ ορισμένων ΠΕ της ΠΚΜ. Ειδικότερα, αν και οι απαντήσεις των επιχειρήσεων **5 ΠΕ, συμπεριλαμβανομένης και της Θεσσαλονίκης συμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό**, οι επιχειρήσεις της **ΠΕ Σερρών** δηλώνουν πολύ μεγαλύτερη συμμετοχή στην κατάρτιση (**1 στις 2**), σε αντίθεση με την **ΠΕ Χαλκιδικής** όπου μόνον **1 στις 4** συμμετείχε σε κατάρτιση την τελευταία πενταετία.

20. «Με πρωτοβουλία τίνος συμμετείχατε στο πρόγραμμα;» (Όσοι απάντησαν ότι οι επιχειρήσεις τους έχουν συμμετάσχει σε κάποιο πρόγραμμα)

Στον Πίνακα 37 και το Γράφημα 20 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=254) στο συγκεκριμένο ερώτημα. Όπως προκύπτει, σε **4 από τις 5 επιχειρήσεις** που οι εργαζόμενοι συμμετέχουν σε πρόγραμμα κατάρτισης, αυτό γίνεται **με πρωτοβουλία της επιχείρησης.**

Πίνακας 37 - «Με πρωτοβουλία τίνος συμμετείχατε στο πρόγραμμα;»

Πρωτοβουλία	Αριθμός Επιχ/σεων
Της επιχείρησης	195
Των εργαζομένων	45
ΔΓ / ΔΑ	14
Σύνολο	**254**

Γράφημα 20 - «Με πρωτοβουλία τίνος συμμετείχατε στο πρόγραμμα;»

20.1. «Με πρωτοβουλία τίνος συμμετείχατε στο πρόγραμμα;» (Όσοι απάντησαν ότι οι επιχειρήσεις τους έχουν συμμετάσχει σε κάποιο πρόγραμμα) - ανά τομέα δραστηριότητας

Στον Πίνακα 38 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=254) στο συγκεκριμένο ερώτημα, ανά Τομέα Δραστηριότητας, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ τους.

Πίνακας 38 - «Με πρωτοβουλία τίνος συμμετείχατε στο πρόγραμμα;» -ανά τομέα δραστηριότητας

Πρωτοβουλία	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=56)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=48)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=138)	ΛΟΙΠΕΣ (N=12)*	ΣΥΝΟΛΟ (N=254)
Της επιχείρησης	77%	81%	75%	83%	77%
Των εργαζομένων	21%	13%	18%	17%	18%
ΔΓ/ΔΑ	2%	6%	7%	0%	5%

Προκύπτει ότι η τάση που παρατηρήσαμε, δηλαδή σε 4 από τις 5 επιχειρήσεις η κατάρτιση να γίνεται με πρωτοβουλία της επιχείρησης, **δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη διαφοροποίηση ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.**

20.2. «Με πρωτοβουλία τίνος συμμετείχατε στο πρόγραμμα;» - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης (Όσοι απάντησαν ότι οι επιχειρήσεις τους έχουν συμμετάσχει σε κάποιο πρόγραμμα)

Στον Πίνακα 39 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=254) στο συγκεκριμένο ερώτημα, ανά μέγεθος επιχείρησης σύμφωνα με τον αριθμό απασχολούμενων, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων σε μέγεθος επιχειρήσεων.

Πίνακας 39 - *Αποτύπωση απαντήσεων των επιχειρήσεων στην ερώτηση «Με πρωτοβουλία τίνος συμμετείχατε στο πρόγραμμα;» -ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης*

Πρωτοβουλία	1-5 (N=124)	6-9 (N=27)* [17]	10-19 (N=46)	20-49 (N=34)	50-249 (N=18)*	250+ (N=5)*	ΣΥΝΟΛΟ
Της επιχείρησης	76%	85%	72%	76%	83%	80%	77%
Των εργαζομένων	20%	15%	17%	15%	17%	0%	18%
ΔΓ/ΔΑ	4%	0%	11%	9%	0%	20%	5%

[17] **Η παρουσία αστερίσκου (*) δίπλα σε αριθμό δείγματος υποδεικνύει σε όλη την έκταση του εγγράφου τη μη ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων λόγω του πολύ μικρού πληθυσμού απαντήσεων**

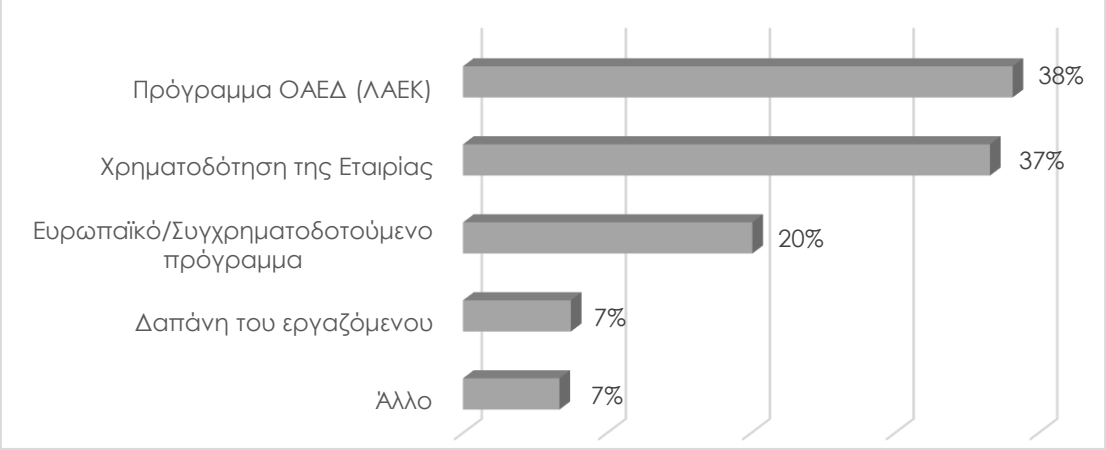
Προκύπτει ότι η τάση που παρατηρήσαμε, δηλαδή σε 4 από τις 5 επιχειρήσεις η κατάρτιση να γίνεται με πρωτοβουλία της επιχείρησης, **δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη διαφοροποίηση ανά μέγεθος επιχείρησης.**

21. «Με ποια χρηματοδότηση;» (Όσοι απάντησαν ότι έχουν συμμετάσχει σε κάποιο πρόγραμμα – Πολλαπλή επιλογή)

Στον Πίνακα 40 και το Γράφημα 21 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=254) στο ερώτημα που αποσκοπεί στη διερεύνηση των πόρων που χρηματοδοτούν την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ.

Πίνακας 40 - Χρηματοδοτικά εργαλεία που χρησιμοποίησαν οι επιχειρήσεις της για την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων τους

Χρηματοδότηση	Επιλογές	Ποσοστό Επιλογών	Ποσοστό Επιχειρήσεων
Πρόγραμμα ΟΑΕΔ (ΛΑΕΚ)	97	35%	38%
Χρηματοδότηση της Εταιρίας	93	34%	37%
Ευρωπαϊκό/Συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα	51	18%	20%
Δαπάνη του εργαζόμενου	19	7%	7%
Άλλο	17 -	6%	7%
Σύνολο	**277**	**100%**	ΔΕ

Γράφημα 21 - Χρηματοδοτικά εργαλεία που χρησιμοποίησαν οι επιχειρήσεις της για την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων τους

Προκύπτει ότι η **έμμεση** (ΛΑΕΚ) και η **άμεση χρηματοδότηση από πλευράς της επιχείρησης** είναι **οι δύο σημαντικότερες πηγές** χρηματοδότησης, στις **2 από τις 3** απαντήσεις που δόθηκαν (190 στις 277) και επιλέχθηκαν (η μία ή και οι δύο) συνολικά από το 75% των επιχειρήσεων, των οποίων οι εργαζόμενοι συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης την τελευταία πενταετία.

Το παραπάνω εξηγεί γιατί μόλις 1 στις 3 επιχειρήσεις συμμετείχαν σε κατάρτιση την τελευταία 5ετία, δεδομένης της έλλειψης ρευστότητας κατά τη διάρκεια της δεκαετούς οικονομικής κρίσης.

21.1. «Με ποια χρηματοδότηση;»- ανά τομέα δραστηριότητας (Όσοι απάντησαν ότι έχουν συμμετάσχει σε κάποιο πρόγραμμα – Πολλαπλή επιλογή)

Στον Πίνακα 41 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=254)στο συγκεκριμένο ερώτημα, ανά **τομέα δραστηριότητας**, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ τους.

Πίνακας 41 - Χρηματοδοτικά εργαλεία που χρησιμοποίησαν οι επιχειρήσεις της για την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων τους - ανά τομέα δραστηριότητας

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=56)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=48)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=138)	ΛΟΙΠΕΣ (N=13)*	ΣΥΝΟΛΟ
Πρόγραμμα ΟΑΕΔ (ΛΑΕΚ)	29%	42%	41%	42%	**38%**
Χρηματοδότηση της εταιρίας	39%	48%	31%	42%	**37%**
Ευρωπαϊκό ή συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα	25%	17%	21%	0%	**20%**
Με δαπάνη του εργαζόμενου	7%	0%	9%	17%	**7%**
Άλλο	9%	4%	7%	8%	**7%**

Πράγματι, από τα στοιχεία προκύπτει ότι οι **Μεταποιητικές** και οι **Λοιπές** (κυρίως Κατασκευαστικές) επιχειρήσεις **έχουν μεγαλύτερη ευχέρεια ίδιας χρηματοδότησης**, σε σύγκριση με τις άλλες.

21.2. «Με ποια χρηματοδότηση;» - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης (Όσοι απάντησαν ότι έχουν συμμετάσχει σε κάποιο πρόγραμμα – Πολλαπλή επιλογή)

Στον Πίνακα 42 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=254) στο συγκεκριμένο ερώτημα, ανά **μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης** σύμφωνα με τον αριθμό απασχολούμενων, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων σε μέγεθος επιχειρήσεων.

Πίνακας 42 - Χρηματοδοτικά εργαλεία που χρησιμοποίησαν οι επιχειρήσεις της για την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων τους - *ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης*

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	1-5 (N=124)	6-9 (N=26)*	10-19 (N=46)	20-49 (N=34)	50-249 (N=18)*	250+ (N=5)*	ΣΥΝΟΛΟ
Πρόγραμμα ΟΑΕΔ (ΛΑΕΚ)	35%	35%	35%	44%	56%	40%	**38%**
Χρηματοδότηση της εταιρίας	31%	27%	35%	56%	50%	80%	**37%**
Ευρωπαϊκό ή συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα	21%	35%	22%	15%	0%	20%	**20%**
Δαπάνη του εργαζόμενου	11%	4%	7%	3%	0%	0%	**7%**
Άλλο	7%	0%	9%	6%	6%	0%	**7%**

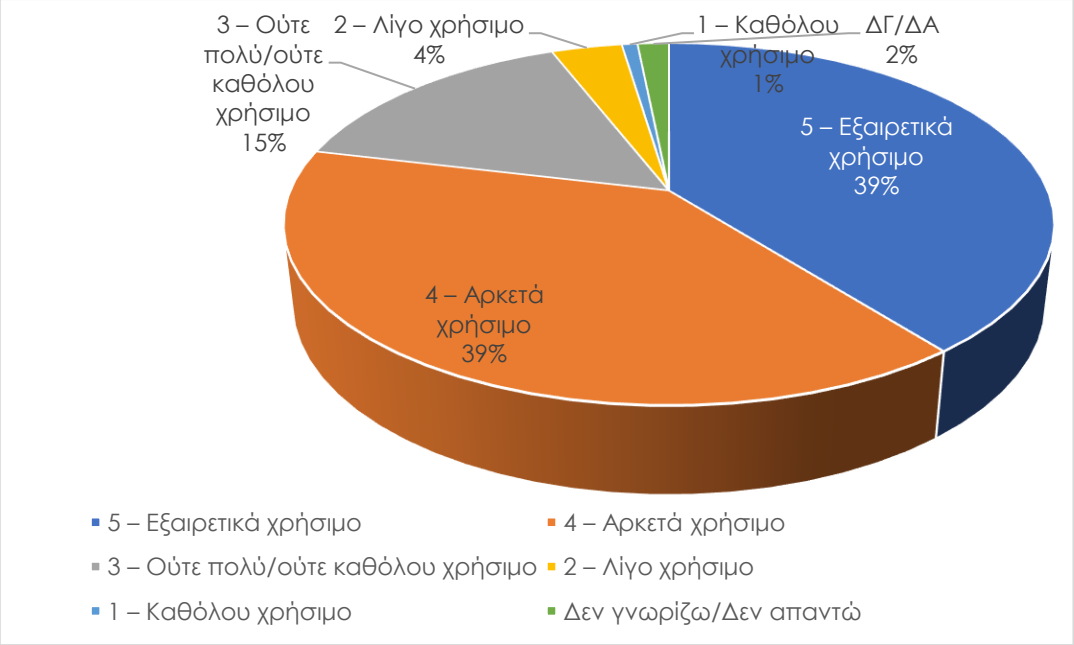
Πράγματι, από τα στοιχεία προκύπτει ότι οι **μεγαλύτερες** ως προς τον αριθμό απασχολούμενων **επιχειρήσεις** (>20 εργαζόμενους) έχουν **μεγαλύτερη ευχέρεια ίδιας χρηματοδότησης**, προφανώς λόγω υψηλότερου ΛΑΕΚ και ταμειακών διαθέσιμων.

22. «Πώς θα το αξιολογούσατε ως προς τη χρησιμότητά του σε μια κλίμακα από το 1-Καθόλου χρήσιμο μέχρι και το 5-Εξαιρετικά χρήσιμο;» (Όσες επιχειρήσεις απάντησαν ότι έχουν συμμετάσχει σε κάποιο πρόγραμμα)

Στον Πίνακα 43 και το Γράφημα 22 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=254) στο παραπάνω ερώτημα, που αποσκοπεί στη διερεύνηση της άποψης των επιχειρήσεων της ΠΚΜ, ως προς τη χρησιμότητα των προγραμμάτων κατάρτισης στα οποία συμμετείχαν οι εργαζόμενοι τους.

Πίνακας 43 - Αξιολόγηση της χρησιμότητας των προγραμμάτων κατάρτισης (απόλυτοι αριθμοί)

Αξιολόγηση	Αριθμός Επιχειρήσεων
5 – Εξαιρετικά χρήσιμο	100
4 – Αρκετά χρήσιμο	100
3 – Ούτε πολύ/ούτε καθόλου χρήσιμο	39
2 – Λίγο χρήσιμο	9
1 – Καθόλου χρήσιμο	2
ΔΓ/ΔΑ	4
Σύνολο	**254**

Γράφημα 22 - Αξιολόγηση της χρησιμότητας των προγραμμάτων κατάρτισης

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, το **78% των επιχειρήσεων** θεωρούν **Αρκετά έως Εξαιρετικά χρήσιμα** τα προγράμματα κατάρτισης στα οποία συμμετείχαν οι εργαζόμενοι τους κατά την τελευταία πενταετία.

22.1. *«Πώς θα το αξιολογούσατε ως προς τη χρησιμότητα του σε μια κλίμακα από το 1-Καθόλου χρήσιμο μέχρι και το 5-Εξαιρετικά χρήσιμο;» (Όσες επιχειρήσεις απάντησαν ότι έχουν συμμετάσχει σε κάποιο πρόγραμμα) - ανά τομέα δραστηριότητας*

Στον Πίνακα 44 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=254) στο συγκεκριμένο ερώτημα, ανά **τομέα δραστηριότητας**, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ τους, ως προς τις απόψεις τους για τη χρησιμότητα των συγκεκριμένων προγραμμάτων.

Πίνακας 44 - Αξιολόγηση της χρησιμότητας των προγραμμάτων κατάρτισης – ανά τομέα δραστηριότητας

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=56)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=48)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=138)	ΛΟΙΠΕΣ (N=12)*	ΣΥΝΟΛΟ
5-Εξαιρετικά χρήσιμο	38%	42%	40%	33%	**39%**
4-Αρκετά χρήσιμο	41%	38%	39%	42%	**39%**
3- Ούτε πολύ/ούτε καθόλου χρήσιμο	18%	17%	13%	25%	**15%**
2-Λίγο χρήσιμο	4%	0%	5%	0%	**4%**
1-Καθόλου χρήσιμο	0%	0%	1%	0%	**1%**
ΔΓ/ΔΑ	0%	4%	1%	0%	**2%**

Είναι φανερό ότι **δεν υπάρχει κάποια αναντιστοιχία** μεταξύ των τομέων οικονομικής δραστηριότητας, καθώς περίπου οι **8 στους 10** εκπρόσωποι επιχειρήσεων, οι οποίες συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης την τελευταία πενταετία, **το αξιολογούν ως εξαιρετικά ή αρκετά χρήσιμο,** σε όλους τους τομείς.

22.2. *«Πώς θα το αξιολογούσατε ως προς τη χρησιμότητά του σε μια κλίμακα από το 1-Καθόλου χρήσιμο μέχρι και το 5-Εξαιρετικά χρήσιμο;» (Όσες επιχειρήσεις απάντησαν ότι έχουν συμμετάσχει σε κάποιο πρόγραμμα) - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης*

Στον Πίνακα 45 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=254) στο παραπάνω ερώτημα, ανά **μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης** σύμφωνα με τον αριθμό απασχολούμενων, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων σε μέγεθος επιχειρήσεων.

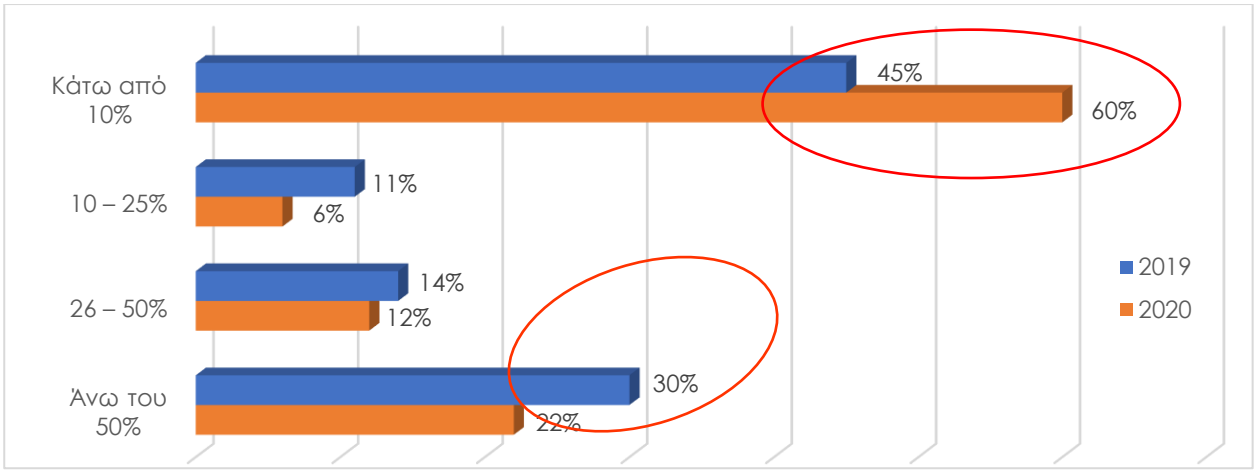
Πίνακας 45 - Αξιολόγηση της χρησιμότητας των προγραμμάτων κατάρτισης – ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	1-5 (N=124)	6-9 (N=27)*	10-19 (N=46)	20-49 (N=34)	50-249 (N=19)*	250+ (N=4)*	ΣΥΝΟΛΟ
5-Εξαιρετικά χρήσιμο	40%	41%	39%	44%	26%	25%	**39%**
4-Αρκετά χρήσιμο	38%	41%	37%	35%	58%	50%	**39%**
3-Ούτε πολύ/ούτε καθόλου χρήσιμο	15%	15%	15%	18%	11%	25%	**15%**
2-Λίγο χρήσιμο	5%	0%	4%	3%	0%	0%	**4%**
1-Καθόλου χρήσιμο	1%	4%	0%	0%	0%	0%	**1%**
Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	1%	0%	4%	0%	5%	0%	**2%**

Προκύπτει ότι οι **8 στους 10** εκπρόσωποι επιχειρήσεων, οι οποίες συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης την τελευταία πενταετία, **το αξιολογούν ως εξαιρετικά ή αρκετά χρήσιμο,** ανεξαρτήτως μεγέθους επιχείρησης κι επομένως **δεν υπάρχει** κάποια αξιοσημείωτη **αναντιστοιχία.**

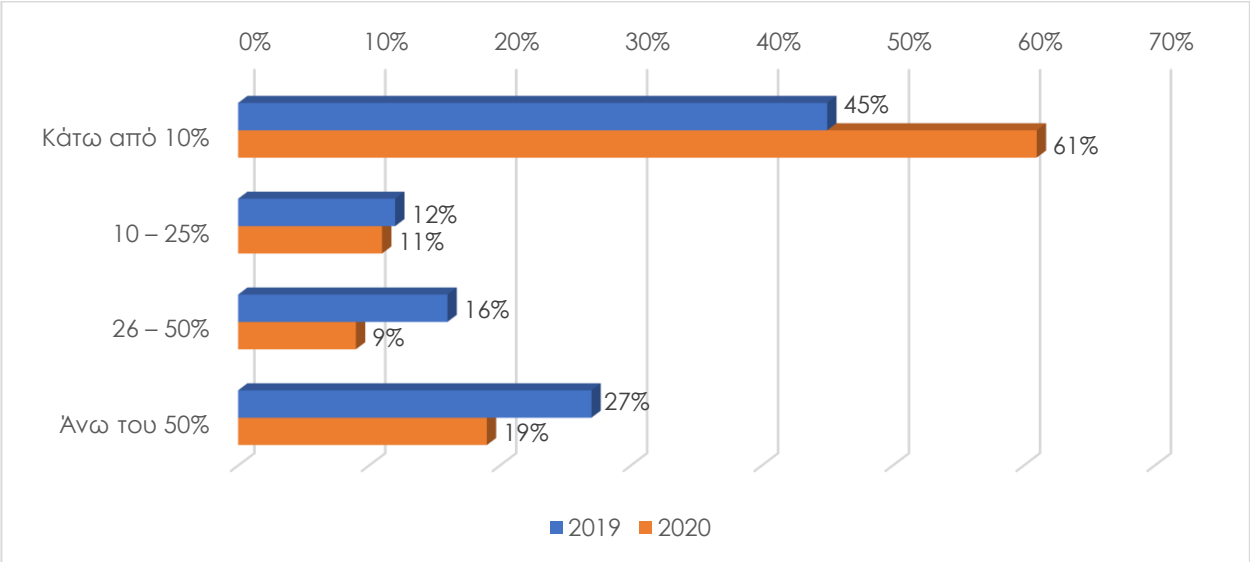
23. «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;»

Στο Γράφημα 23 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=254)στο ερώτημα που επιχειρεί να διερευνήσει το ποσοστό εργαζομένων που έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης, κατά το τελευταίο έτος, στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ. Λόγω της πανδημίας, που αναμφίβολα επηρέασε σημαντικά τις συνήθεις λειτουργίες των επιχειρήσεων κατά το 2020, το ερώτημα συμπεριλαμβάνει και το 2019.

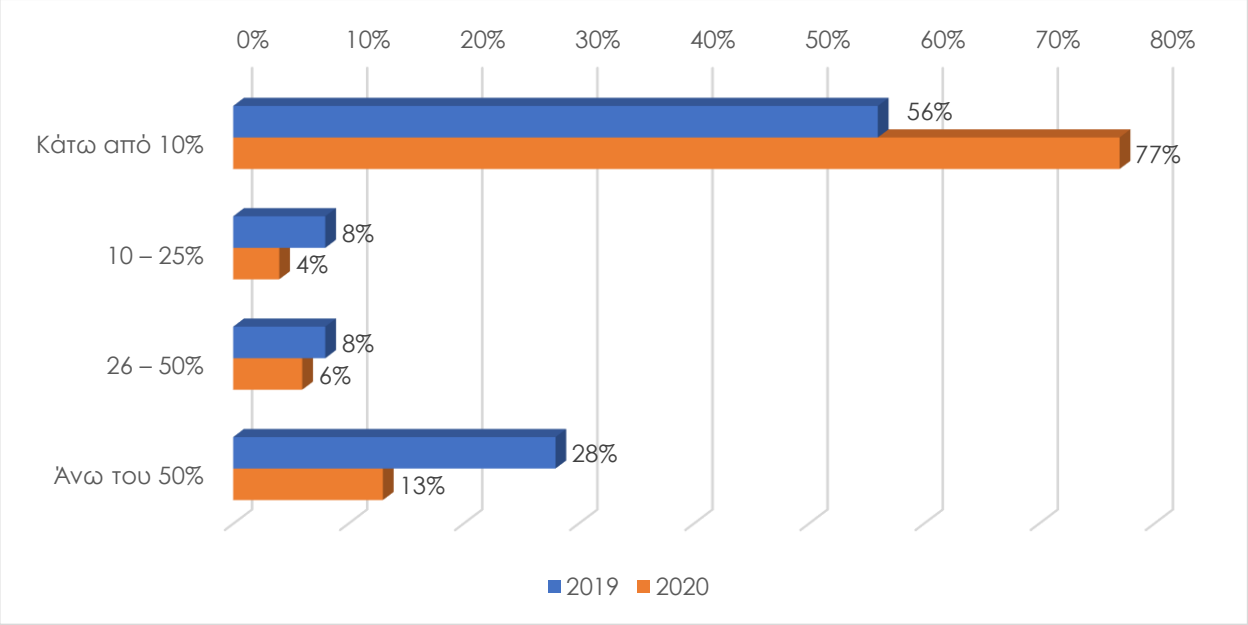

Γράφημα 23 - «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;»

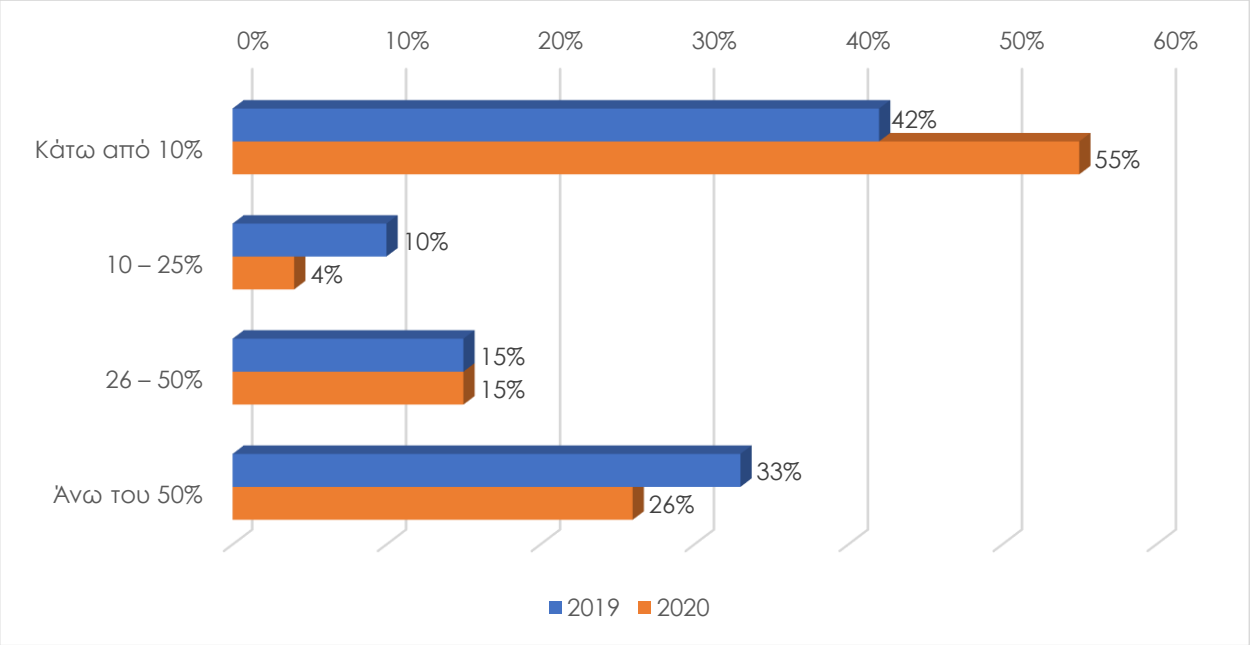
Όπως προκύπτει από την ανάλυση των παραπάνω στοιχείων, **λιγότεροι εργαζόμενοι συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης το 2020, σε σύγκριση με το 2019,** προφανώς λόγω της αναστολής λειτουργίας μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων. Η τάση αυτή καταγράφεται σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και αποτυπώνεται στα παρακάτω Γραφήματα (24 έως 27).

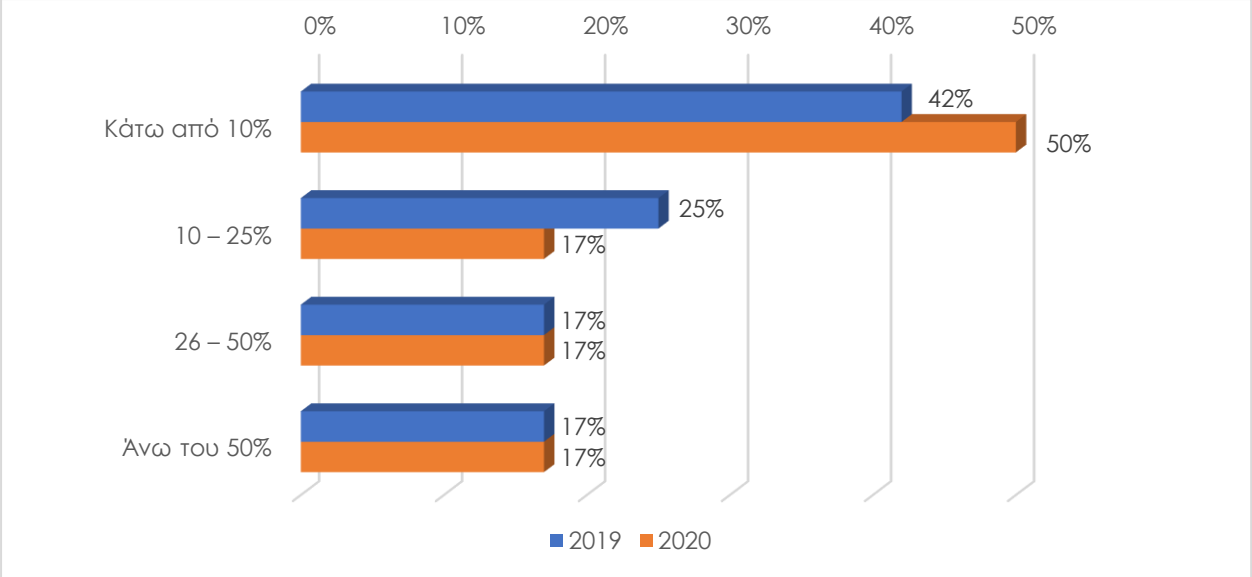
Γράφημα 24 - «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;» **Τομέας Εμπορίου** (N=56)

Γράφημα 25 - «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;» **Τομέας Μεταποίησης** (N=48)

Γράφημα 26 - «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;» **Τομέας Υπηρεσιών** (N=138)

Γράφημα 27 - «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;» **Λοιποί Τομείς** (N=12)*

23.1. «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;» - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης

Στον Πίνακα 46 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=254) στο παραπάνω ερώτημα, ανά μέγεθος επιχείρησης σύμφωνα με τον αριθμό απασχολούμενων, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων σε μέγεθος επιχειρήσεων.

Πίνακας 46 - «Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019 και το 2020, αντίστοιχα;» - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	1-5 (N=124)		6-9 (N=27)*		10-19 (N=46)		20-49 (N=34)		50-249 (N=18)*		250+ (N=5)*	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Κάτω από 10%	41%	58%	41%	63%	54%	63%	35%	59%	72%	67%	60%	60%
10-25%	5%	2%	22%	7%	13%	4%	21%	18%	6%	17%	20%	20%
26-50%	18%	15%	11%	11%	2%	7%	21%	9%	17%	11%	0%	0%
Άνω του 50%	36%	25%	26%	19%	30%	26%	24%	15%	6%	6%	20%	20%

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των παραπάνω στοιχείων, **οι επιχειρήσεις που απασχολούν >50 εργαζόμενους**, δηλαδή οι θεωρούμενες μεσαίες και

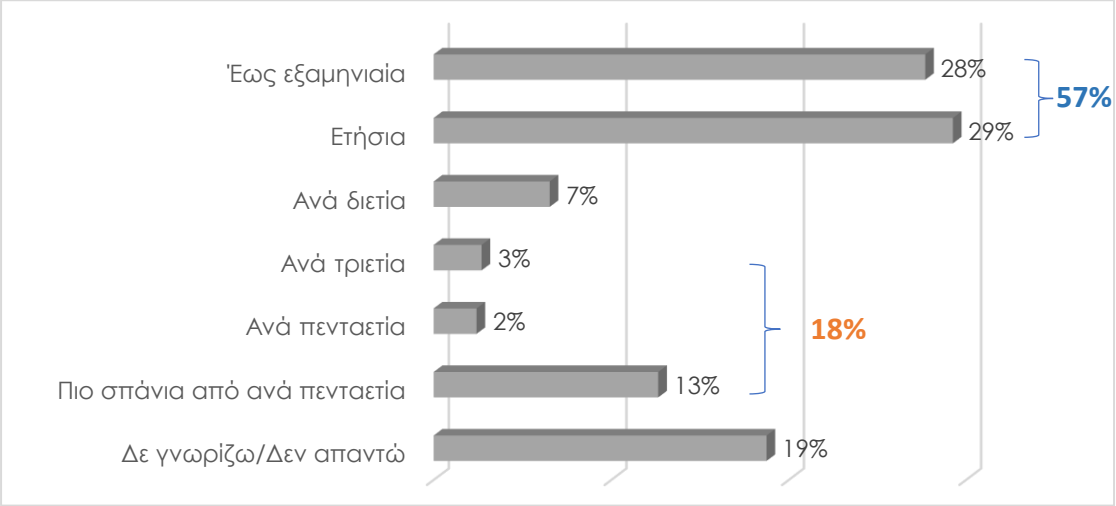
μεγάλες, είναι **οι μόνες που δεν μείωσαν την κατάρτιση των εργαζομένων τους το 2020**, σε σύγκριση με το 2019.

24. «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;»

Στον Πίνακα 47 και στο Γράφημα 28 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο ερώτημα που επιχειρεί να διερευνήσει το πόσο συχνά οι επιχειρήσεις της ΠΚΜ εξετάζουν τις πιθανές ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων τους.

Πίνακας 47 - «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;»

Τακτικότητα εξέτασης αναγκών κατάρτισης	Αριθμός Επιχειρήσεων
Έως εξαμηνιαία	195
Ετησίως	206
Ανά διετία	46
Ανά τριετία	19
Ανά πενταετία	17
Πιο σπάνια από ανά πενταετία	89
ΔΓ/ΔΑ	132
Σύνολο	**704**

Γράφημα 28 - «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;»

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των παραπάνω στοιχείων:

Οι **6 στις 10** επιχειρήσεις εξετάζουν τις ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων τους **τουλάχιστον ανά έτος**, με τις **μισές** από αυτές να το κάνουν **κάθε εξάμηνο.**

Οι **2 στις 3** εξετάζουν τις ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων τους **ανά 3ετία και πάνω.**

Δεδομένου ότι, όπως έδειξαν οι απαντήσεις στην Ερώτηση 19, μόνον η **1 στις 3 επιχειρήσεις** (254 στις 704) δηλώνει ότι οι εργαζόμενοι της **έχουν συμμετάσχει κατά την τελευταία πενταετία** σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης, διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, τεκμαίρεται ότι τουλάχιστον οι μισές επιχειρήσεις που εξετάζουν ανά εξάμηνο ή ανά έτος τις εκπαιδευτικές ανάγκες των εργαζομένων τους, είτε δεν διαπιστώνουν κάποιες εκπαιδευτικές ανάγκες είτε αναβάλλουν για το μέλλον την υλοποίηση των προγραμμάτων για την κάλυψη τους.

24.1. «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;» - ανά τομέα δραστηριότητας

Στον Πίνακα 48 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, ανά **τομέα δραστηριότητας**, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ τους, ως προς τις απαντήσεις τους σχετικά με την τακτικότητα εξέτασης των εκπαιδευτικών αναγκών των εργαζομένων τους.

Πίνακας 48 - «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;» - ανά τομέα δραστηριότητας

Τακτικότητα εξέτασης αναγκών κατάρτισης	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=214)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=127)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=319)	ΛΟΙΠΕΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ (N=704)
Έως εξαμηνιαία	27%	20%	32%	23%	28%
Ετήσια	26%	26%	31%	39%	29%
Ανά διετία	7%	7%	6%	9%	7%
Ανά τριετία	2%	3%	3%	2%	3%
Ανά πενταετία	4%	2%	2%	2%	2%
Πιο σπάνια από ανά πενταετία	16%	19%	8%	14%	13%
ΔΓ/ ΔΑ	19%	22%	19%	11%	19%

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των παραπάνω στοιχείων, δεν διαπιστώνονται αξιοσημείωτες διαφορές ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ.

24.2. «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;» - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης

Στον Πίνακα 49 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο παραπάνω ερώτημα, **ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης** σύμφωνα με τον αριθμό απασχολούμενων, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων σε μέγεθος επιχειρήσεων, ως προς τις απαντήσεις τους σχετικά με την τακτικότητα εξέτασης των εκπαιδευτικών αναγκών των εργαζομένων τους.

Πίνακας 49 - «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;» - ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης

Τακτικότητα εξέτασης αναγκών κατάρτισης	1-5 (N=406)	6-9 (N=89)	10-19 (N=108)	20-49 (N=64)	50-249 (N=29)*	250+ (N=11)*	ΣΥΝΟΛΟ
Έως εξαμηνιαία	29%	28%	20%	33%	24%	9%	28%
Ετήσια	25%	30%	36%	31%	55%	55%	29%
Ανά διετία	8%	3%	4%	9%	3%	9%	7%
Ανά τριετία	2%	3%	5%	2%	0%	9%	3%
Ανά πενταετία	3%	2%	1%	3%	0%	9%	2%
Πιο σπάνια από ανά πενταετία	15%	12%	10%	8%	3%	9%	13%
ΔΓ/ ΔΑ	18%	20%	24%	14%	14%	0%	19%

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των παραπάνω στοιχείων, οι **8 στις 10** επιχειρήσεις (79%) με **50-249 εργαζόμενους**, εξετάζουν τις ανάγκες κατάρτισης τους είτε ανά εξάμηνο είτε ανά έτος, έναντι 57% του συνόλου. Επομένως οι επιχειρήσεις αυτές εξετάζουν πολύ **συχνότερα από τις υπόλοιπες τις** ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων τους, προφανώς λόγω δυνατότητας διατήρησης οργανωμένου τμήματος ανθρώπινου δυναμικού.

24.3. «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;» - ανά ΠΕ

Στον Πίνακα 50 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο παραπάνω ερώτημα, ανά ΠΕ, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ τους, ως προς τις απαντήσεις τους σχετικά με την τακτικότητα εξέτασης των εκπαιδευτικών αναγκών των εργαζομένων τους.

Πίνακας 50 - Αποτύπωση απαντήσεων των επιχειρήσεων στο ερώτημα «Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησής σας;» - ανά ΠΕ

Τακτικότητα εξέτασης αναγκών κατάρτισης	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ (N=468)	ΗΜΑΘΙΑΣ (N=41)	ΚΙΛΚΙΣ (N=27)*	ΠΕΛΛΑΣ (N=41)	ΠΙΕΡΙΑΣ (N=42)	ΣΕΡΡΩΝ (N=41)	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ
Έως εξαμηνιαία	29%	32%	19%	15%	26%	41%	20%	28%
Ετήσια	29%	29%	26%	37%	36%	20%	34%	29%
Ανά διετία	7%	2%	7%	0%	14%	0%	7%	7%
Ανά τριετία	3%	5%	4%	2%	5%	2%	0%	3%
Ανά πενταετία	3%	2%	0%	0%	2%	2%	0%	2%
Πιο σπάνια από πενταετία	12%	5%	26%	32%	7%	2%	11%	13%
ΔΓ/ΔΑ	18%	24%	19%	15%	10%	32%	27%	19%

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των παραπάνω στοιχείων, οι επιχειρήσεις που εξετάζουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες τους τουλάχιστον ανά εξάμηνο ή ανά έτος κυμαίνονται από 4,5 έως 6 στις 10, στις επτά ΠΕ της ΠΚΜ, συνθέτοντας μια **σχετική 'ενδοπεριφερειακή αντιστοιχία'.**

Στις **ΠΕ Κιλκίς (26%) και Πέλλας (32%)** φαίνεται να υπάρχει το υψηλότερο ποσοστό επιχειρήσεων που εξετάζουν τις ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων τους **πιο σπάνια από 5ετία.** Σε **Σέρρες, Χαλκιδική, Ημαθία** ένα **μεγάλο ποσοστό** επιχειρήσεων δήλωσε **ΔΓ/ΔΑ,** που μάλλον υποδηλώνει ανυπαρξία συστηματικής ανάλυσης αναγκών κατάρτισης για τους εργαζόμενους τους.

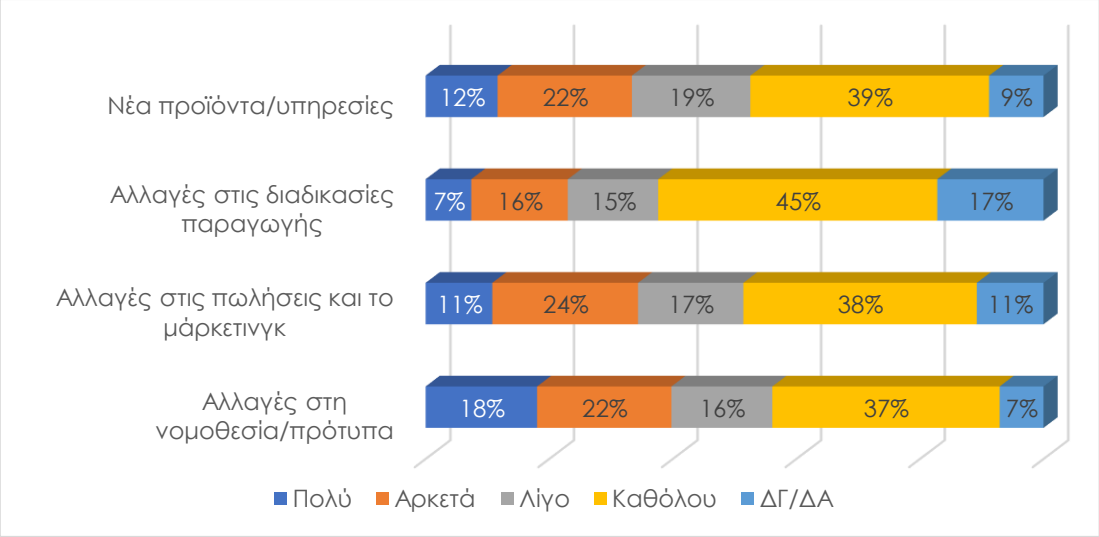
Ε. Επιπτώσεις Αλλαγών – Προσαρμοστικότητα (Ερωτήσεις 25-26)

25. «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;»

Η συγκεκριμένη ερώτηση αποσκοπεί στη διερεύνηση αφενός των επιπτώσεων που έχουν οι αλλαγές του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στα εργασιακά καθήκοντα των επιχειρήσεων της ΠΚΜ, αφετέρου του βαθμού ευαισθησίας και προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων στις παραπάνω αλλαγές. Στον Πίνακα 51 και στο Γράφημα 29 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704).

Πίνακας 51 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;»

	Νέα προϊόντα/ υπηρεσίες		Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής		Αλλαγές στις πωλήσεις και το μάρκετινγκ		Αλλαγές στη νομοθεσία /πρότυπα	
Βαθμός Επηρεασμού	Αριθμός Επιχ/σεων	Ποσοστό	Αριθμός Επιχ/σεων	Ποσοστό	Αριθμός Επιχ/σεων	Ποσοστό	Αριθμός Επιχ/σεων	Ποσοστό
Πολύ	82	12%	52	7%	76	11%	127	18%
Αρκετά	153	22%	110	16%	166	24%	153	22%
Λίγο	135	19%	103	15%	120	17%	115	16%
Καθόλου	272	39%	318	45%	266	38%	259	37%
ΔΓ/ΔΑ	62	9%	121	17%	76	11%	50	7%
Σύνολο	**704**	**100%**	**704**	**100%**	**704**	**100%**	**704**	**100%**

Γράφημα 29 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;»

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι:

Οι ***«Αλλαγές στη νομοθεσία και στα πρότυπα»*** (40% Πολύ-Αρκετά) είναι ο σημαντικότερος παράγων που επηρεάζει τα εργασιακά καθήκοντα στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ, με τις ***«Αλλαγές στις πωλήσεις και το μάρκετινγκ»*** (35% Πολύ-Αρκετά) και τα ***«Νέα Προϊόντα-Υπηρεσίες»*** (34% Πολύ-Αρκετά) να ακολουθούν.

Οι **4 στις 10 επιχειρήσεις** δηλώνουν ότι **δεν επηρεάστηκαν καθόλου** τα εργασιακά καθήκοντα, από οποιαδήποτε από τις παραπάνω αλλαγές, γεγονός που εγείρει ερωτήματα σχετικά με την 'ευαισθησία' των επιχειρήσεων αυτών απέναντι στο συνεχώς μεταβαλλόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον και την ικανότητα τους να προσαρμόζονται σε αυτό, δεδομένου ότι η πλειοψηφία τους (70%) ταξινομούνται στις πολύ μικρές επιχειρήσεις (1-9 εργαζόμενους).

Νέα προϊόντα / υπηρεσίες

25.1. **Α.** «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Νέα προϊόντα / υπηρεσίες – ανά τομέα δραστηριότητας

Στον Πίνακα 52 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, για τα **«Νέα προϊόντα / υπηρεσίες»**, ανά **τομέα δραστηριότητας**, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες.

Πίνακας 52 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Νέα προϊόντα / υπηρεσίες – ανά τομέα δραστηριότητας

Βαθμός Επηρεασμού	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=214)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=127)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=319)	ΛΟΙΠΕΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ
Πολύ	11%	8%	14%	9%	12%
Αρκετά	22%	25%	20%	23%	22%
Λίγο	21%	21%	17%	20%	19%
Καθόλου	38%	38%	39%	43%	39%
ΔΓ/ΔΑ	8%	8%	10%	5%	9%

Διαπιστώνεται ότι **1 στις 3 επιχειρήσεις** επηρεάστηκαν **πολύ έως αρκετά** από τις αλλαγές σε προϊόντα και υπηρεσίες, **κατ᾽ αντιστοιχία σε όλους τους τομείς δραστηριότητας.**

25.1. **Β.** «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Νέα προϊόντα / υπηρεσίες – Ανά Μέγεθος Απασχόλησης Επιχείρησης

Στον Πίνακα 53 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704)στο συγκεκριμένο ερώτημα, για τα «**Νέα προϊόντα / υπηρεσίες»,** ανά **Μέγεθος Επιχείρησης**, σύμφωνα με τον αριθμό απασχολούμενων, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων σε μέγεθος επιχειρήσεων, ως προς τον βαθμό επηρεασμού των εργασιακών καθηκόντων τους.

Πίνακας 53 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Νέα προϊόντα / υπηρεσίες – ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης

Βαθμός Επηρεασμού	1-5 (N=406)	6-9 (N=89)	10-19 (N=108)	20-49 (N=64)	50-249 (N=29)*	250+ (N=8)*	ΣΥΝΟΛΟ
Πολύ	13%	11%	10%	9%	3%	25%	12%
Αρκετά	21%	20%	27%	17%	28%	25%	22%
Λίγο	19%	22%	14%	25%	17%	38%	19%
Καθόλου	38%	42%	41%	38%	45%	13%	39%
ΔΓ/ΔΑ	10%	4%	8%	11%	7%	0%	9%

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία, **δεν διαπιστώθηκαν ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις** ανά μέγεθος επιχείρησης (το δείγμα των 250+ είναι μικρό για την εξαγωγή συμπερασμάτων).

25.1. **Γ.** «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Νέα προϊόντα / υπηρεσίες – ανά Περιφερειακή Ενότητα.

Στον Πίνακα 54 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο παραπάνω ερώτημα, ανά **Περιφερειακή Ενότητα**, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ τους, ως προς τις απαντήσεις τους για τον βαθμό επηρεασμού των εργασιακών καθηκόντων τους.Πίνακας 54 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Νέα προϊόντα / υπηρεσίες – ανά ΠΕ.

Βαθμός Επηρεασμού	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ (N=468)	ΗΜΑΘΙΑΣ (N=41)	ΚΙΛΚΙΣ (N=27) *	ΠΕΛΛΑΣ (N=41)	ΠΙΕΡΙΑΣ (N=42)	ΣΕΡΡΩΝ (N=41)	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ
Πολύ	13%	5%	11%	5%	12%	7%	16%	**12%**
Αρκετά	21%	17%	7%	27%	43%	5%	30%	**22%**
Λίγο	19%	17%	19%	24%	19%	24%	14%	**19%**
Καθόλου	39%	46%	44%	37%	19%	49%	36%	**39%**
ΔΓ/ΔΑ	8%	15%	19%	7%	7%	15%	5%	**9%**

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία, το 55% των επιχειρήσεων της ΠΕ Πιερίας και το 46% των επιχειρήσεων της ΠΕ Χαλκιδικής δηλώνουν ότι επηρεάστηκαν Πολύ ή Αρκετά από 'Νέα προϊόντα / υπηρεσίες', έναντι 34% του συνόλου, ενώ στον αντίποδα βρίσκονται η ΠΕ Σερρών (12%) και ΠΕ Κιλκίς (18%),

Είναι προφανές ότι, οι **ΠΕ Πιερίας και Χαλκιδικής δείχνουν πιο 'ανοικτές'** στην ενσωμάτωση νέων προϊόντων και υπηρεσιών, που αναπόφευκτα επηρεάζουν τα εργασιακά καθήκοντα, ίσως λόγω της έντονης ενασχόλησης με τον τουρισμό, που αναγκαστικά τις κάνει πιο 'εξωστρεφείς' και ευέλικτες. Οι **ΠΕ Σερρών, Κιλκίς** αλλά και **Ημαθίας** δείχνουν **λιγότερο «ανοικτές»** σε νέα προϊόντα και υπηρεσίες.

Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής

25.2. **Α.** «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής – ανά τομέα δραστηριότητας

Στον Πίνακα 56 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, για τις **«Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής»,** ανά **τομέα δραστηριότητας**, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες.

Πίνακας 55- «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής – ανά τομέα δραστηριότητας

Βαθμός Επηρεασμού	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=214)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=127)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=319)	ΛΟΙΠΕΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ
Πολύ	7%	9%	7%	9%	7%
Αρκετά	11%	28%	13%	18%	16%
Λίγο	16%	22%	10%	18%	15%
Καθόλου	50%	34%	47%	39%	45%
ΔΓ/ΔΑ	15%	8%	22%	16%	17%

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία, **οι Μεταποιητικές** επιχειρήσεις (37% Πολύ ή Αρκετά) δηλώνουν **περισσότερο επηρεασμένες** από τις υπόλοιπες, όπως ήταν αναμενόμενο, με το σύνολο των επιχειρήσεων να δηλώνουν 23% 'Πολύ ή Αρκετά' επηρεασμένες.

25.2. **Β.** «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής – ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης

Στον Πίνακα 56 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, για «**Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής»**, ανά **μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης**, σύμφωνα με τον αριθμό απασχολούμενων, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων σε μέγεθος επιχειρήσεων, ως προς τον βαθμό επηρεασμού των εργασιακών καθηκόντων τους.

Πίνακας 56 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής – ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης

Βαθμός Επηρεασμού	1-5 (N=406)	6-9 (N=89)	10-19 (N=108)	20-49 (N=64)	50-249 (N=29)	250+ (N=8)*	ΣΥΝΟΛΟ
Πολύ	7%	9%	10%	3%	3%	13%	7%
Αρκετά	14%	17%	18%	14%	24%	25%	16%
Λίγο	14%	17%	13%	14%	14%	38%	1515%
Καθόλου	46%	46%	46%	39%	52%	25%	45%
ΔΓ/ΔΑ	19%	11%	13%	30%	7%	0%	17%

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι δεν υπάρχουν αξιόλογες διαφοροποιήσεις στις απαντήσεις μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων σε μέγεθος επιχειρήσεων (το δείγμα των 250+ είναι μικρό για την εξαγωγή συμπερασμάτων).

25.2. **Γ.** «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής – ανά ΠΕ

Στον Πίνακα 57 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, για **«Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής»**, ανά **Περιφερειακή Ενότητα**, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ τους, ως προς τις απαντήσεις τους για τον βαθμό επηρεασμού των εργασιακών καθηκόντων τους.

Πίνακας 57 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής – ανά ΠΕ

Βαθμός Επηρεασμού	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ (N=468)	ΗΜΑΘΙΑΣ (N=41)	ΚΙΛΚΙΣ (N=27)*	ΠΕΛΛΑΣ (N=41)	ΠΙΕΡΙΑΣ (N=42)	ΣΕΡΡΩΝ (N=41)	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ
Πολύ	8%	2%	15%	6%	10%	2%	9%	7%
Αρκετά	16%	10%	7%	22%	36%	7%	7%	16%
Λίγο	15%	12%	7%	22%	26%	2%	14%	15%
Καθόλου	48%	54%	41%	44%	19%	29%	52%	45%
ΔΓ/ΔΑ	14%	22%	30%	7%	10%	59%	18%	17%

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία:

Η επίδραση των αλλαγών στις **«Διαδικασίες παραγωγής»** είναι αναμενόμενα χαμηλή σε ΠΕ με μικρή μεταποίηση, όπως Σέρρες (9% Πολύ-Αρκετά), Ημαθία (12%Πολύ-Αρκετά), Χαλκιδική (16% Πολύ-Αρκετά), έναντι 23% του συνόλου των επιχειρήσεων.

Θετική έκπληξη συνιστά η μεγάλη επίδραση στην ΠΕ Πιερίας (46% Πολύ-Αρκετά), διπλάσια του συνόλου, που ίσως δείχνει «υψηλή ευαισθησία» των τοπικών επιχειρήσεων στις αλλαγές.

Αλλαγές στις πωλήσεις / marketing

25.3. **Α.** «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς; - Αλλαγές στις πωλήσεις / marketing – ανά τομέα δραστηριότητας

Στον Πίνακα 58 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, για τις **«Αλλαγές στις πωλήσεις / marketing»**, ανά **τομέα δραστηριότητας**, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες.

Πίνακας 58 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς; - Αλλαγές στις πωλήσεις / marketing – ανά τομέα δραστηριότητας

Βαθμός Επηρεασμού	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=214)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=127)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=319)	ΛΟΙΠΕΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ
Πολύ	13%	10%	10%	9%	11%
Αρκετά	30%	26%	20%	18%	24%
Λίγο	17%	24%	16%	11%	17%
Καθόλου	36%	32%	39%	52%	38%
ΔΓ/ΔΑ	4%	8%	16%	9%	11%

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία και ήταν αναμενόμενο, η επίδραση των αλλαγών στις **«Πωλήσεις/Marketing»** είναι κυρίαρχη στο **Εμπόριο (43% Πολύ-Αρκετά)**, με τη **Μεταποίηση** να ακολουθεί **(36% Πολύ-Αρκετά).**

25.3. **Β.** «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς; - Αλλαγές στις πωλήσεις / marketing – ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης

Στον Πίνακα 59 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, για **«Αλλαγές στις πωλήσεις / marketing»**, ανά **μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης**, σύμφωνα με τον αριθμό απασχολούμενων, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων σε μέγεθος επιχειρήσεων, ως προς τον βαθμό επηρεασμού των εργασιακών καθηκόντων τους.

Πίνακας 59 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς; - Αλλαγές στις πωλήσεις / marketing – ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης

Βαθμός Επηρεασμού	1-5 (N=406)	6-9 (N=89)	10-19 (N=108)	20-49 (N=64)	50-249 (N=29)*	250+ (N=8)*	ΣΥΝΟΛΟ
Πολύ	11%	12%	10%	8%	10%	13%	11%
Αρκετά	25%	20%	24%	17%	24%	25%	24%
Λίγο	14%	26%	19%	23%	7%	38%	17%
Καθόλου	37%	36%	38%	36%	59%	13%	38%
ΔΓ/ΔΑ	13%	6%	8%	16%	0%	13%	11%

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτουν ελάχιστες διαφοροποιήσεις ανά μέγεθος επιχείρησης.

25.3. **Γ.** «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στις πωλήσεις / marketing – ανά Περιφερειακή Ενότητα

Στον Πίνακα 60 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, για **«Αλλαγές στις πωλήσεις/marketing»**, ανά **Περιφερειακή Ενότητα**, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ τους, ως προς τις απαντήσεις τους για τον βαθμό επηρεασμού των εργασιακών καθηκόντων τους.

Πίνακας 60 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στις πωλήσεις / marketing – ανά ΠΕ

Βαθμός Επηρεασμού	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ (N=468)	ΗΜΑΘΙΑΣ (N=41)	ΚΙΛΚΙΣ (N=27)*	ΠΕΛΛΑΣ (N=41)	ΠΙΕΡΙΑΣ (N=42)	ΣΕΡΡΩΝ (N=41)	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ
Πολύ	11%	10%	4%	5%	21%	2%	20%	11%
Αρκετά	24%	15%	15%	29%	38%	15%	20%	24%
Λίγο	18%	10%	26%	15%	21%	12%	9%	17%
Καθόλου	37%	51%	37%	46%	14%	46%	39%	38%
ΔΓ/ΔΑ	10%	15%	19%	5%	5%	24%	11%	11%

Από τα στοιχεία αυτά διαπιστώνεται **αρκετά χαμηλή η επίδραση** των συγκεκριμένων αλλαγών στις επιχειρήσεις των ΠΕ Σερρών (17% Πολύ-Αρκετά), Κιλκίς (19% Πολύ-Αρκετά), Ημαθίας (25% Πολύ-Αρκετά), έναντι 35% του συνόλου των επιχειρήσεων.

Για μια ακόμη φορά καταγράφεται **εξαιρετικά μεγάλη η επίδραση** μια αλλαγής στην **ΠΕ Πιερίας** (59% Πολύ-Αρκετά).

Αλλαγές στη νομοθεσία / πρότυπα

25.4. **Α.** «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στη νομοθεσία / πρότυπα – ανά τομέα δραστηριότητας

Στον Πίνακα 61 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, για τις **«Αλλαγές στη νομοθεσία / πρότυπα»**, ανά **τομέα δραστηριότητας**, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες.

Πίνακας 61 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στη νομοθεσία / πρότυπα – ανά τομέα δραστηριότητας

Βαθμός Επηρεασμού	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=214)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=127)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=319)	ΛΟΙΠΕΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ
Πολύ	15%	9%	24%	16%	18%
Αρκετά	23%	22%	21%	20%	22%
Λίγο	13%	25%	15%	18%	16%
Καθόλου	41%	35%	34%	43%	37%
ΔΓ/ΔΑ	7%	8%	7%	2%	7%

Από τα στοιχεία αυτά διαπιστώνεται ότι την **μικρότερη επίδραση** υφίσταται η **Μεταποίηση** (31% Πολύ-Αρκετά) και την **μεγαλύτερη** οι **Υπηρεσίες** (45% Πολύ-Αρκετά), έναντι 40% του συνόλου των επιχειρήσεων.

25.4. **Β.** «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στη νομοθεσία / πρότυπα – ανά μέγεθος επιχείρησης

Στον Πίνακα 62 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, για **«Αλλαγές στη νομοθεσία / πρότυπα»,** ανά **μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης**, σύμφωνα με τον αριθμό απασχολούμενων, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων σε μέγεθος επιχειρήσεων, ως προς τον βαθμό επηρεασμού των εργασιακών καθηκόντων τους.

Πίνακας 62 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στη νομοθεσία / πρότυπα – ανά μέγεθος επιχείρησης

Βαθμός Επηρεασμού	1-5 (N=406)	6-9 (N=89)	10-19 (N=108)	20-49 (N=64)	50-249 (N=29)*	250+ (N=8)*	ΣΥΝΟΛΟ
Πολύ	21%	19%	11%	14%	10%	25%	18%
Αρκετά	22%	18%	25%	22%	21%	0%	22%
Λίγο	15%	24%	14%	16%	17%	63%	16%
Καθόλου	35%	35%	42%	39%	48%	13%	37%
ΔΓ/ΔΑ	7%	4%	8%	9%	3%	0%	7%

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία αυτά, **οι μικρότερες επιχειρήσεις (<50 εργαζόμενους) νιώθουν εντονότερα την επίδραση** από τις συγκεκριμένες αλλαγές, συγκρινόμενες με τις μεγαλύτερες.

25.4. **Γ.** «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στη νομοθεσία /πρότυπα – ανά Περιφερειακή Ενότητα

Στον Πίνακα 63 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704)στο συγκεκριμένο ερώτημα, για '**Αλλαγές στη νομοθεσία /πρότυπα** ',ανά **Περιφερειακή Ενότητα,** ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ τους, ως προς τις απαντήσεις τους για τον βαθμό επηρεασμού των εργασιακών καθηκόντων τους.

Πίνακας 63 - «Κατά τη διετία 2018-19 (προ πανδημίας), σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;» - Αλλαγές στη νομοθεσία /πρότυπα – ανά ΠΕ

Βαθμός Επηρεασμού	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ (N=468)	ΗΜΑΘΙΑΣ (N=41)	ΚΙΛΚΙΣ (N=27)*	ΠΕΛΛΑΣ (N=41)	ΠΙΕΡΙΑΣ (N=42)	ΣΕΡΡΩΝ (N=41)	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ
Πολύ	19%	10%	22%	12%	31%	10%	16%	18%
Αρκετά	20%	22%	7%	22%	36%	39%	16%	22%
Λίγο	15%	12%	19%	32%	14%	15%	23%	16%
Καθόλου	39%	46%	44%	24%	17%	29%	41%	37%
ΔΓ/ΔΑ	7%	10%	7%	10%	2%	7%	5%	7%

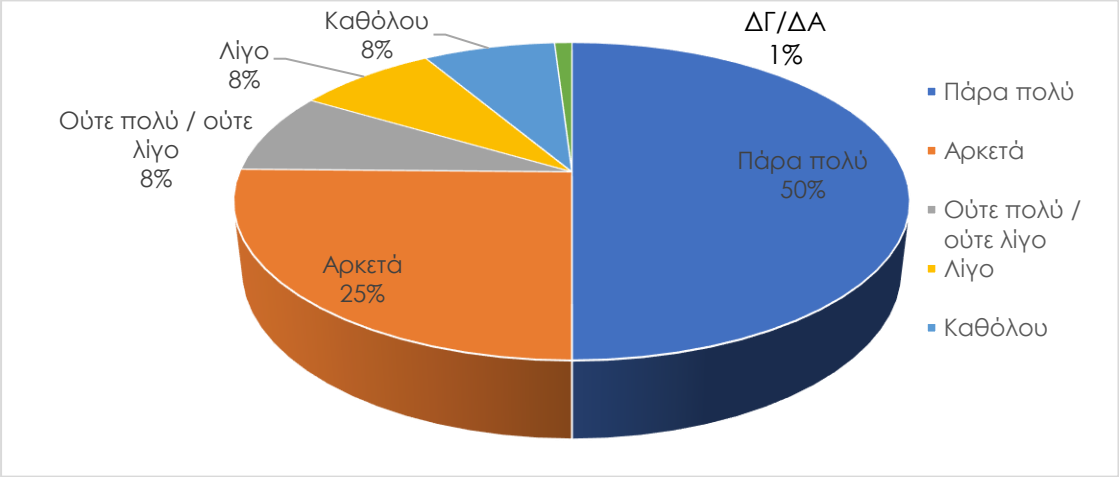
Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία, οι επιχειρήσεις της **ΠΕ Πιερίας** και πάλι δηλώνουν **πολύ έντονη την επίδραση** της συγκεκριμένης αλλαγής (67% Πολύ-Αρκετά), με τις αντίστοιχες της **ΠΕ Σερρών** (49% Πολύ-Αρκετά) να ακολουθούν, έναντι 40% του συνόλου των επιχειρήσεων της ΠΚΜ.

26. «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;»

Στον Πίνακα 64 και στο Γράφημα 30 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, που αποσκοπούσε στην αποτύπωση των απόψεων των επιχειρηματιών σχετικά με την επίδραση των περιοριστικών μέτρων κατά της πανδημίας, στα εργασιακά καθήκοντα. Σημειώνεται ότι η έρευνα διεξήχθη μεταξύ Μαρτίου και Απριλίου, όταν είχαν αρχίσει οι εμβολιασμοί και **το Εμπόριο** είχε επιστρέψει σε «ελεγχόμενη λειτουργία».

Πίνακας 64 - «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;»

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	Αριθμός Επιχειρήσεων
Πάρα πολύ	352
Αρκετά	178
Ούτε πολύ / ούτε λίγο	58
Λίγο	56
Καθόλου	53
ΔΓ/ΔΑ	7
Σύνολο	**704**

Γράφημα 30 - «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;»

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, οι **3 στις 4 επιχειρήσεις** δηλώνουν ότι η πανδημία επηρέασε «Πάρα πολύ» ή «Αρκετά» τα εργασιακά καθήκοντα, όπως ήταν αναμενόμενο.

26.1. «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;» - ανά τομέα δραστηριότητας

Στον Πίνακα 65 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, ανά **τομέα δραστηριότητας**, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες.

Πίνακας 65 - «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;» -ανά τομέα δραστηριότητας

Βαθμός Επηρεασμού	ΕΜΠΟΡΙΟ (N=214)	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (N=127)	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (N=319)	ΛΟΙΠΕΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ
Πάρα πολύ	43%	38%	61%	43%	50%
Αρκετά	35%	29%	18%	20%	25%
Ούτε λίγο – ούτε πολύ	8%	11%	6%	18%	8%
Λίγο	8%	9%	8%	7%	8%
Καθόλου	6%	10%	7%	11%	8%
ΔΓ/ΔΑ	1%	2%	1%	0%	1%

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, οι **Υπηρεσίες** φαίνεται να **έχουν επηρεαστεί πιο σοβαρά** από τους υπόλοιπους τομείς (6 στις 10 «Πάρα πολύ»), έναντι 50% του συνόλου των επιχειρήσεων και η **Μεταποίηση** λιγότερο (4 στις 10 «Πάρα πολύ»).

26.2. «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;» - ανά μέγεθος επιχείρησης

Στον Πίνακα 66 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, ανά **μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης,** σύμφωνα με τον αριθμό απασχολούμενων, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων σε μέγεθος επιχειρήσεων, ως προς τον βαθμό επηρεασμού των εργασιακών καθηκόντων τους.

Πίνακας 66: - «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;» - ανά μέγεθος επιχείρησης

Βαθμός Επηρεασμού	1-5 (N=406)	6-9 (N=89)	10-19 (N=108)	20-49 (N=64)	50-249 (N=29)*	250+ (N=8)*	ΣΥΝΟΛΟ
Πάρα πολύ	54%	51%	48%	39%	34%	13%	50%
Αρκετά	24%	25%	29%	23%	31%	25%	25%
Ούτε λίγο – ούτε πολύ	6%	12%	9%	9%	14%	38%	8%
Λίγο	8%	6%	6%	13%	10%	13%	8%
Καθόλου	7%	4%	7%	13%	10%	13%	8%
ΔΓ / ΔΑ	1%	2%	0%	3%	0%	0%	1%

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, **8 στις 10 επιχειρήσεις** με **<20 εργαζόμενους** δηλώνουν ότι η πανδημία τους επηρέασε «Πάρα Πολύ ή Αρκετά», έναντι 6 στις 10 για τις επιχειρήσεις με 20-249 εργαζόμενους και σε σύγκριση με το 75% του συνόλου (το δείγμα των επιχειρήσεων με 250+ εργαζόμενους είναι μικρό για την εξαγωγή συμπερασμάτων).

26.3. «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρηση σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;» - ανά Περιφερειακή Ενότητα

Στον Πίνακα 67 αποτυπώνονται οι απαντήσεις των επιχειρήσεων (N=704) στο συγκεκριμένο ερώτημα, ανά **Περιφερειακή Ενότητα**, ώστε να διερευνηθούν τυχόν αναντιστοιχίες μεταξύ τους, ως προς τις απαντήσεις τους για τον βαθμό επηρεασμού των εργασιακών καθηκόντων τους.

Πίνακας 67 - «Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρηση σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;» - ανά ΠΕ

Βαθμός Επηρεασμού	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ (N=468)	ΗΜΑΘΙΑΣ (N=41)	ΚΙΛΚΙΣ (N=27)	ΠΕΛΛΑΣ (N=41)	ΠΙΕΡΙΑΣ (N=42)	ΣΕΡΡΩΝ (N=41)	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ (N=44)	ΣΥΝΟΛΟ
Πάρα πολύ	51%	49%	33%	39%	43%	51%	66%	50%
Αρκετά	25%	20%	22%	27%	36%	24%	20%	25%
Ούτελίγο - ούτε πολύ	7%	7%	19%	7%	10%	15%	5%	8%
Λίγο	8%	12%	4%	15%	5%	5%	7%	8%
Καθόλου	7%	10%	19%	10%	5%	5%	2%	8%
ΔΓ/ΔΑ	1%	2%	4%	2%	0%	0%	0%	1%

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, οι **ΠΕ Πέλλας** (66% «Πάρα Πολύ-Αρκετά») και **Κιλκίς** (55% Πολύ-Αρκετά) φαίνεται να **επηρεάστηκαν λιγότερο** από την πανδημία, προφανώς λόγω των πολλών μεταποιητικών επιχειρήσεων και των λιγότερων Υπηρεσιών, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες ΠΕ (75% η ΠΚΜ). Στον αντίποδα οι **ΠΕ Χαλκιδικής** (86% «Πάρα Πολύ-Αρκετά»), **ΠΕ Πιερίας**(79% «Πάρα Πολύ-Αρκετά»), που δηλώνουν ότι **επηρεάστηκαν περισσότερο,** προφανώς λόγω της έντονης εξειδίκευσης στον τουρισμό.

3. Ποιοτική ανάλυση επιλεγμένων στοιχείων της έρευνας

Η έρευνα περιλάμβανε - μεταξύ των άλλων - και την καταγραφή ποιοτικών στοιχείων αναφορικά με τρία χαρακτηριστικά, ήτοι τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που αναζητούν οι εργοδότες από τους εργαζόμενους ή τους υποψηφίους προς πρόσληψη εργαζόμενους. Με την Ερώτηση 17 της Έρευνας Πεδίου, ζητήθηκε από τους εργοδότες να επιλέξουν από λίστα με τα παραπάνω χαρακτηριστικά, κατά μέγιστο τα 5 περισσότερο σπουδαία. Επίσης υπήρχε η επιλογή «άλλο» σε περίπτωση που το αναφερθέν χαρακτηριστικό δεν περιλαμβάνονταν στη λίστα.

Η ποιοτική ανάλυση επικεντρώθηκε στην αποτίμηση και αξιολόγηση των απαντήσεων, ανεξάρτητα από τη σειρά κατάταξης της σπουδαιότητας που αποδόθηκαν από τους εργοδότες για τα χαρακτηριστικά και παρουσιάζεται κατά φθίνουσα σειρά της συχνότητας των απαντήσεων. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων των ποιοτικών στοιχείων διαρθρώνεται σε 5 υποενότητες.

Στην 1η παρουσιάζονται τα συνολικά αποτελέσματα για την Περιφέρεια από 2.661 καταγραφές λεκτικών απαντήσεων που αποτυπώθηκαν, με παρουσίαση αυτών που συγκεντρώνουν ποσοστό άνω του 2% (12 παράμετροι), ανεξάρτητα από κλάδο. Στις 2η, 3η και 4η υποενότητες, παρουσιάζονται αναλυτικά όλες οι καταγραφές.

Ειδικότερα η 2η αναφέρεται στη παραγωγική διαδικασία, ήτοι Βιομηχανία εκτός τροφίμων, Βιομηχανία τροφίμων, Κατασκευές κτιρίων, Πρωτογενής τομέας.

Η 3η αναφέρεται στον κλάδο του Εμπορίου, δηλαδή Λιανικό και Χονδρικό εμπόριο (χωρίς μηχανοκίνητα), Χονδρικό και λιανικό εμπόριο (για μηχανοκίνητα).

Η 4η αναφέρεται στις υπηρεσίες της Υγείας, την Εστίαση, τις Χρηματοπιστωτικές/ συμβουλευτικές υπηρεσίες, την Εκπαίδευση, τους Λοιπούς κλάδους υπηρεσιών και τις Μεταφορές (χερσαίες, πλωτές, αγωγοί, αεροπορικές).

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται ποσοτικά σε πίνακες (απόλυτη και σχετική συχνότητα) αλλά και με γραφική/οπτική απεικόνιση **υπό μορφή νέφους** των συχνοτήτων των λέξεων. **Το μεγαλύτερο σε μέγεθος γραμματοσειράς υποδηλώνει και την υψηλότερη συχνότητα καταγραφής.** Η απεικόνιση του λεκτικού των απαντήσεων έγινε με το ATLAS.ti ver 9.

Επί πλέον, τα καταγραφέντα χαρακτηριστικά ομαδοποιήθηκαν ανά κλάδο σε **τέσσερεις κατηγορίες**, ήτοι:

- **Χαρακτηριστικά Απασχολησιμότητας** (Employability), *όπως εμπειρία, επαγγελματικές γνώσεις / δεξιότητες, ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα, παραγωγικότητα*
- **Γνώσεις** (Knowledge), όπως *αγγλικά, άλλη ξένη γλώσσα, ελληνικά, ανάληψη πρωτοβουλιών, βασικές ψηφιακές δεξιότητες, ειδικές ψηφιακές δεξιότητες, δίπλωμα οδήγησης, επίλυση προβλημάτων, τεχνικές διαχείρισης χρόνου*
- **Προσωπικά χαρακτηριστικά** (Personal characteristics) όπως *εργατικότητα, ευελιξία, προσαρμοστικότητα, εχεμύθεια, καλή συμπεριφορά, οργανωτικότητα, στρατηγική σκέψη και ηγετικές δεξιότητες, συνέπεια, σωματική δύναμη*
- **Κοινωνικές δεξιότητες** (Social competencies) όπως *κοινωνικές διαπολιτισμικές δεξιότητες, τιμιότητα, φερεγγυότητα, επικοινωνιακές δεξιότητες, υπευθυνότητα*.

Επισημαίνεται ότι η διάκριση μεταξύ των κοινωνικών δεξιοτήτων και των προσωπικών χαρακτηριστικών οριοθετείται από το γεγονός ότι τα πρώτα εκδηλώνονται μέσω της διάδρασης (interaction) με τρίτα άτομα, ενώ τα δεύτερα αποτελούν βασικά προσωπικά χαρακτηριστικά.

Στην 5η υποενότητα παρουσιάζεται γραφικά μια εκτίμηση της ποσοστιαίας κατανομής των ευρημάτων ανά κλάδο.

1. Σύνολο Περιφέρειας

Συνολικά, ανεξάρτητα από κλάδο και από 3.247 καταγραφές (Πίνακας 68), διαγιγνώσκεται σε ποσοστό 14,8% των καταγραφών ότι οι ειδικές επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες είναι ένα προεξάρχον χαρακτηριστικό που αποδίδεται από τους εργοδότες και λογικά αναμενόμενο. Σημαντικό ποσοστό (12,2%) καταλαμβάνουν οι επικοινωνιακές δεξιότητες, ενώ η συνεργασία σε ομαδική εργασία έπεται (10,5%).

Ενδιαφέρον είναι το γεγονός της απαίτησης γνώσης της Αγγλικής γλώσσας σε ποσοστό 9,1%και της γνώσης/χρήσης Ελληνικής γλώσσας (2,9%) αναδεικνύοντας μια εκτίμηση του ποσοστού της εισδοχής μη ελληνόφωνων εργαζομένων στην παραγωγική διαδικασία, αλλά και ενδεχομένως ελληνόφωνων χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου.

Αθροιστικά, η απαίτηση της γνώσης της ψηφιακής (γενικής και ειδικής) τεχνολογίας ανέρχεται σε ποσοστό 12,5% ενώ τα απαιτούμενα προσωπικά χαρακτηριστικά (οργανωτικότητα, τεχνικές διαχείρισης χρόνου, ευελιξία, προσαρμοστικότητα, κριτική σκέψη, ανάληψη πρωτοβουλιών και επίλυση προβλημάτων) ανέρχεται στο 28,5%.

Πίνακας 68 - Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες στο σύνολο της Περιφέρειας

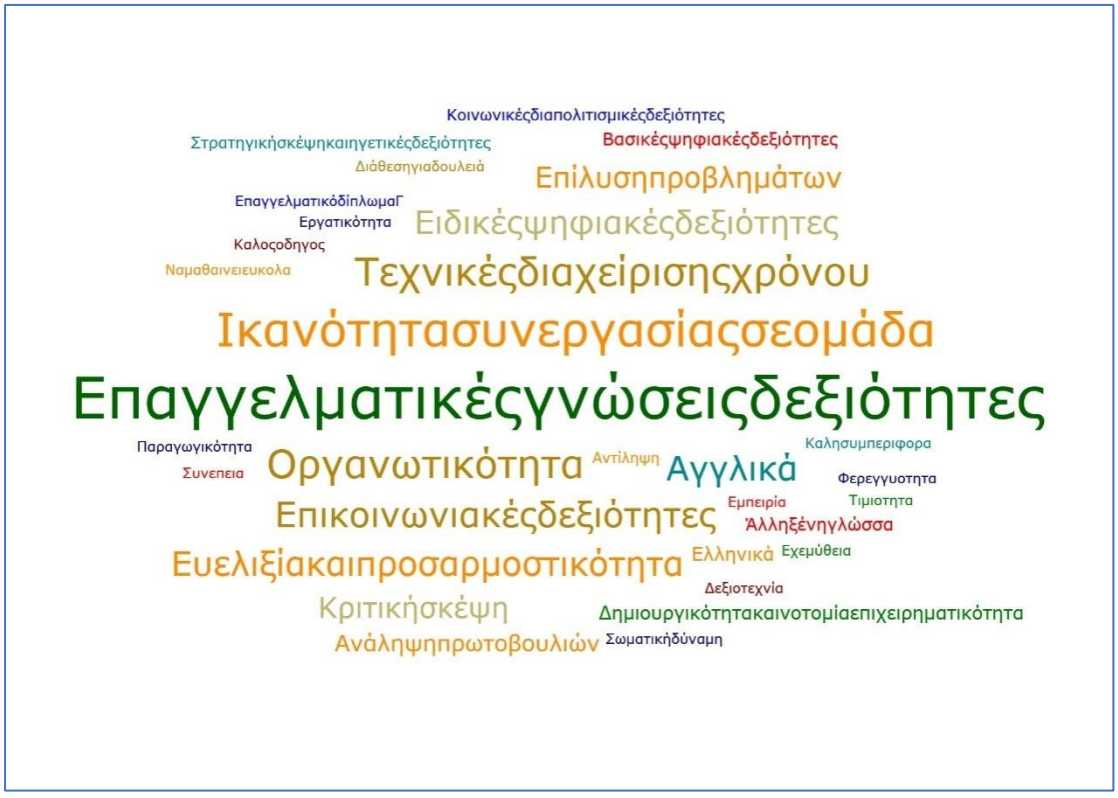
Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες	%	Συχνότητα
Επαγγελματικές γνώσεις& δεξιότητες	14.8%	481
Επικοινωνιακές δεξιότητες	12.2%	396
Ικανότητα συνεργασίας σεομάδα	10.5%	342
Αγγλικά	9.1%	295
Οργανωτικότητα	8.5%	276
Τεχνικές διαχείρισης χρόνου	8.5%	276
Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες	7.5%	243
Βασικές ψηφιακές δεξιότητες, διαδικτυακή συνεργασία	5.0%	162
Ευελιξία, προσαρμοστικότητα	4.4%	142
Κριτική σκέψη, επίλυση προβλημάτων	3.9%	127
Ανάληψη πρωτοβουλιών	3.2%	103
Ελληνικά	2.9%	94

2. Αναλυτική παρουσίαση αποτελεσμάτων για την Παραγωγή

Πίνακας 69 - Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες για την πρωτογενή παραγωγή και μεταποίηση

Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες	%	Συχνότητα
Σύνολο	100.0%	761
Επαγγελματικές γνώσεις δεξιότητες	15.8%	120
Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα	11.7%	89
Οργανωτικότητα	8.9%	68
Τεχνικές διαχείρισης χρόνου	8.9%	68
Επικοινωνιακές δεξιότητες	7.6%	58
Αγγλικά	7.1%	54
Ευελιξία, προσαρμοστικότητα	7.1%	54
Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες	6.6%	50
Επίλυση προβλημάτων	5.3%	40
Κριτική σκέψη	5.3%	40
Βασικές ψηφιακές δεξιότητες	4.5%	34
Ανάληψη πρωτοβουλιών	3.2%	24
Δημιουργικότητα, καινοτομία, επιχειρηματικότητα	1.7%	13
Ελληνικά	1.7%	13
Άλλη ξένη γλώσσα	1.3%	10
Κοινωνικές διαπολιτισμικές δεξιότητες	0.7%	5
Στρατηγική σκέψη και ηγετικές δεξιότητες	0.7%	5
Αντίληψη	0.3%	2
Δεξιοτεχνία	0.1%	1

Διάθεση για δουλειά	0.1%	1
Εμπειρία	0.1%	1
Επαγγελματικό δίπλωμα Γ	0.1%	1
Εργατικότητα	0.1%	1
Εχεμύθεια	0.1%	1
Καλή συμπεριφορά	0.1%	1
Καλός οδηγός	0.1%	1
Να μαθαίνει εύκολα	0.1%	1
Παραγωγικότητα	0.1%	1
Συνέπεια	0.1%	1
Σωματική δύναμη	0.1%	1
Τιμιότητα	0.1%	1
Φερεγγυότητα	0.1%	1

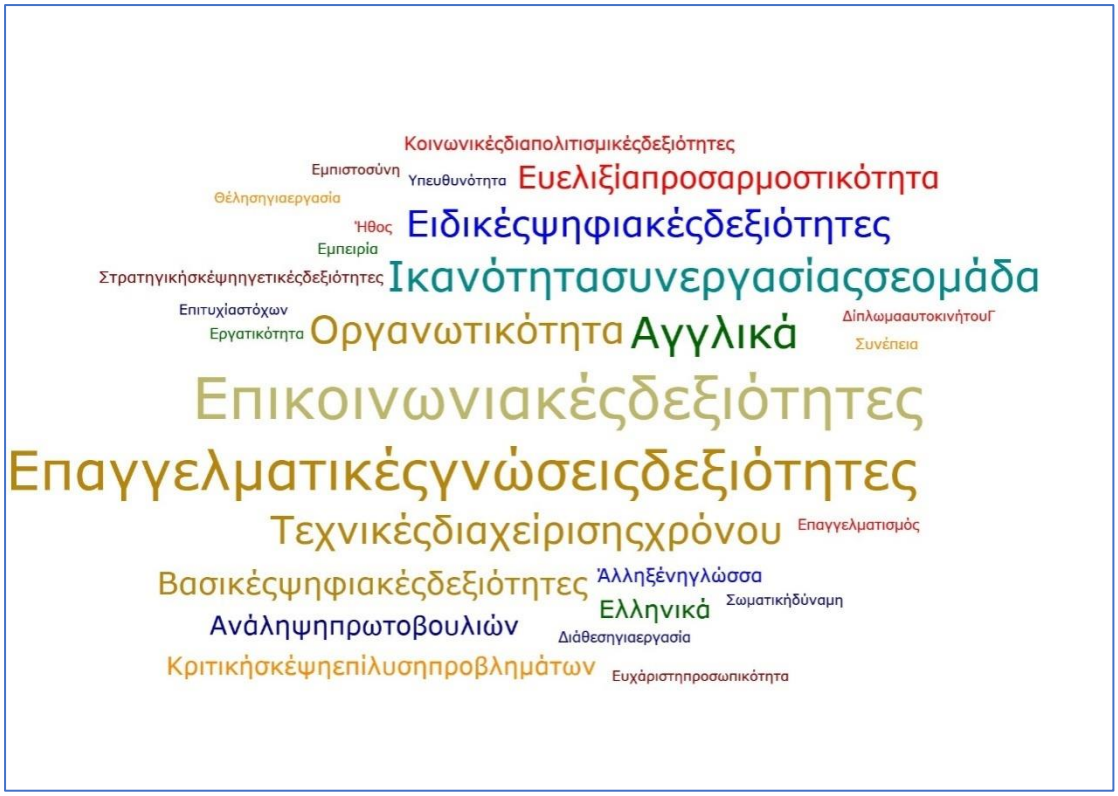

Εικόνα 1 - Νέφος λεκτικών καταγραφών απαιτήσεων των εργοδοτών για την παραγωγή.

3. Αναλυτική παρουσίαση αποτελεσμάτων για το Εμπόριο

Πίνακας 70 - Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες για την εμπορική δραστηριότητα

Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες	%	Συχνότητα
Επικοινωνιακές δεξιότητες	14.4%	141
Επαγγελματικές γνώσεις, δεξιότητες	13.2%	129
Αγγλικά	9.5%	93
Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα	9.3%	91
Οργανωτικότητα	8.1%	79
Τεχνικές διαχείρισης χρόνου	8.1%	79
Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες	7.5%	73
Βασικές ψηφιακές δεξιότητες	5.8%	57
Ευελιξία, προσαρμοστικότητα	5.5%	54
Ανάληψη πρωτοβουλιών	4.1%	40
Ελληνικά	3.7%	36
Κριτική σκέψη, επίλυση προβλημάτων	3.6%	35
Άλλη ξένη γλώσσα	1.8%	18
Κοινωνικές διαπολιτισμικές δεξιότητες	1.5%	15
Δημιουργικότητα καινοτομία επιχειρηματικότητα	1.0%	10
Στρατηγική σκέψη, ηγετικέςδεξιότητες	0.7%	7
Εμπειρία	0.3%	3
Διάθεση για εργασία	0.2%	2
Επαγγελματισμός	0.2%	2
Εργατικότητα	0.2%	2
Ήθος	0.2%	2
Συνέπεια	0.2%	2
Δίπλωμα αυτοκινήτου Γ	0.1%	1
Εμπιστοσύνη	0.1%	1
Επιτυχία στόχων	0.1%	1
Ευχάριστη προσωπικότητα	0.1%	1
Θέληση για εργασία	0.1%	1
Σωματική δύναμη	0.1%	1
Υπευθυνότητα	0.1%	1
Σύνολο	100.0%	977

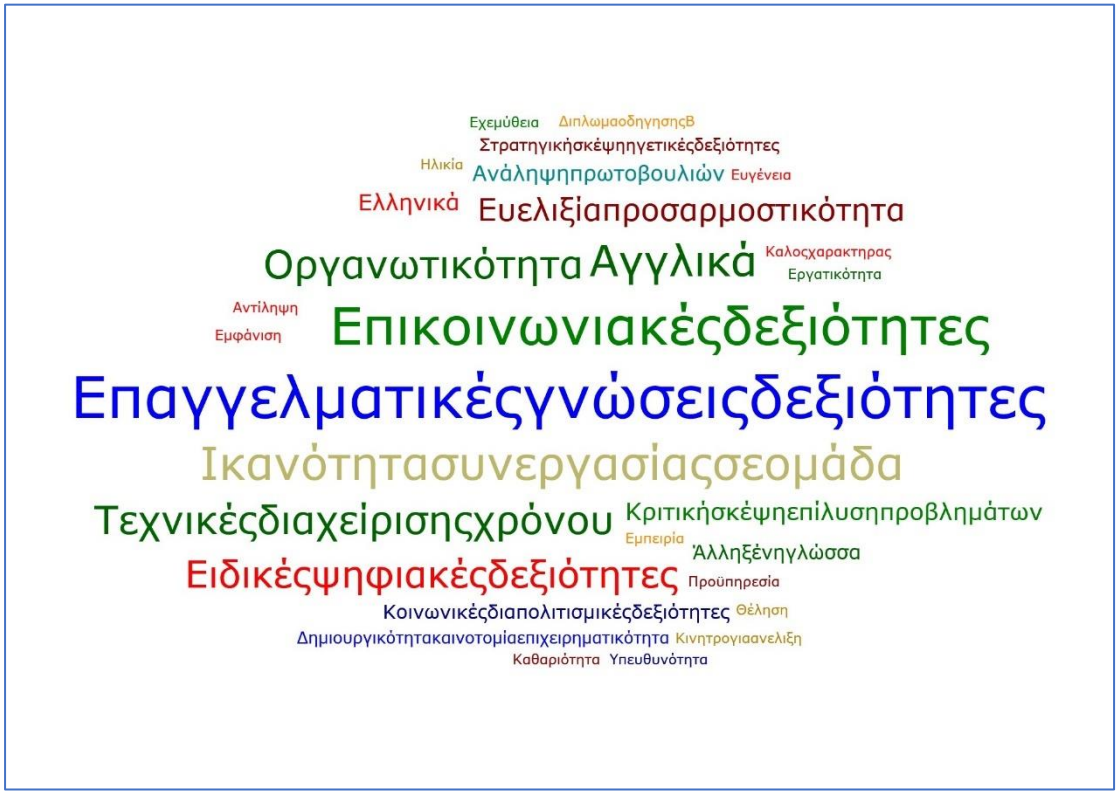
Εικόνα 2 - Νέφος λεκτικών καταγραφών απαιτήσεων των εργοδοτών για το εμπόριο.

4. Αναλυτική παρουσίαση αποτελεσμάτων για τις Υπηρεσίες

Πίνακας 71 - Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες για τις υπηρεσίες

Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες	Συχνότητα	%
Επαγγελματικές γνώσεις, δεξιότητες	226	15.0%
Επικοινωνιακές δεξιότητες	197	13.1%
Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα	162	10.7%
Αγγλικά	148	9.8%
Οργανωτικότητα	129	8.5%
Τεχνικές διαχείρισης χρόνου	129	8.5%
Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες	120	8.0%
Ευελιξία, προσαρμοστικότητα	88	5.8%
Βασικές ψηφιακές δεξιότητες / διαδικτυακή συνεργασία	71	4.7%
Κριτική σκέψη, επίλυση προβλημάτων	52	3.4%
Ελληνικά	45	3.0%
Ανάληψη πρωτοβουλιών	39	2.6%
Άλλη ξένη γλώσσα	30	2.0%
Κοινωνικές διαπολιτισμικές δεξιότητες	28	1.9%
Στρατηγική σκέψη, ηγετικές δεξιότητες	15	1.0%
Δημιουργικότητα, καινοτομία, επιχειρηματικότητα	12	0.8%

Εμπειρία	2	0.1%
Εργατικότητα	2	0.1%
Καλός χαρακτήρας	2	0.1%
Προϋπηρεσία	2	0.1%
Αντίληψη	1	0.1%
Δίπλωμα οδήγησης	1	0.1%
Εμφάνιση	1	0.1%
Ευγένεια	1	0.1%
Εχεμύθεια	1	0.1%
Ηλικία	1	0.1%
Θέληση	1	0.1%
Καθαριότητα	1	0.1%
Κίνητρο για ανέλιξη	1	0.1%
Υπευθυνότητα	1	0.1%
Σύνολο	1509	100.0%

Εικόνα 3 - Νέφος λεκτικών καταγραφών απαιτήσεων των εργοδοτών για τις υπηρεσίες

4. Συμπεράσματα

Το παρόν Παραδοτέο **Π.1 - 1η Ετήσια Έρευνα Πεδίου του ΕΙΕΑΔ** εντάσσεται στο **Πακέτο Εργασιών 1 «Διενέργεια Ερευνών Πεδίου ΕΙΕΑΔ»** της Σύμβασης και αποτελεί την πρώτη μιας σειράς τεσσάρων ερευνών πεδίου, που θα ολοκληρωθούν έως το τέλος του 2023. Η έρευνα αυτή θα γίνεται σε ετήσια βάση και θα αποσκοπεί στη συλλογή ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, με στόχο τη διερεύνηση κρίσιμων στοιχείων της αγοράς εργασίας στην Περιφέρεια και την καταγραφή τάσεων, αναντιστοιχιών και προκλήσεων.

Η παρούσα έρευνα σχεδιάστηκε έχοντας υπόψη τη γενική μεθοδολογία του ΕΙΕΑΔ (2015) και σειρά πρωτογενών ερευνών που διεξήχθησαν τα προηγούμενα χρόνια σε ορισμένες Περιφέρειες, στο πλαίσιο της οργάνωσης Περιφερειακών ΜΔΑΑΕ.

Η παρούσα έρευνα είχε ως βασικούς στόχους:

- ✓ την αποτύπωση της **υφιστάμενης κατάστασης** (ποσοτική και ποιοτική) **και των μελλοντικών προοπτικών ζήτησης σε επαγγέλματα και κλάδους,** στο απασχολούμενο ανθρώπινο δυναμικό στον ιδιωτικό τομέα της ΠΚΜ,
- ✓ τη διερεύνηση των **ζητούμενων επαγγελματικών δεξιοτήτων** και δεξιοτήτων **που λείπουν ή χρειάζονται βελτίωση,** μέσω προγραμμάτων δια βίου μάθησης κ.ά.,
- ✓ τη **στάση των επιχειρήσεων για τη δια βίου μάθηση των εργαζομένων τους**
- ✓ τη διερεύνηση των **επιπτώσεων των αλλαγών στα εργασιακά καθήκοντα**.

Η έρευνα διεξήχθη σε **704 επιχειρήσεις** (1,33% του συνολικού πληθυσμού), με τουλάχιστον έναν εργαζόμενο πλην του εργοδότη, που δραστηριοποιούνται στην Κεντρική Μακεδονία, μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων (CATI – Computer Assisted Telephone Interviewing) και βάσει δομημένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου. (Μέγιστο Σφάλμα Δειγματοληψίας ±3,8%, με διάστημα εμπιστοσύνης 95%).

Για τη **στρωματοποίηση του δείγματος** χρησιμοποιήθηκαν ως παράμετροι **ο κλάδος δραστηριότητας** των επιχειρήσεων με διψήφια κωδικοποίηση, **το μέγεθος** τους ως προς τον αριθμό εργαζομένων και **η Περιφερειακή Ενότητα** δραστηριοποίησης τους.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, εκπονήθηκε ένα αρκετά εκτεταμένο δομημένο ερωτηματολόγιο, αφενός με ερωτήσεις κλειστού τύπου για την εξαγωγή **ποσοτικών** αποτελεσμάτων, αφετέρου με ερωτήσεις για την εξαγωγή **ποιοτικών** αποτελεσμάτων (π.χ. Ερωτήσεις 8, 14, 16, 18, 26). Για τη διαμόρφωση των απαντήσεων σε ερωτήσεις που στοχεύουν στη διερεύνηση της άποψης των

ερωτωμένων χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα Likert, μια κλειστή κλίμακα αναγκαστικής επιλογής, που επιτρέπει στους ερωτηθέντες να επιλέξουν από ένα γραμμικό σύνολο απαντήσεων.

Η διεξαγωγή της έρευνας πεδίου (field work) διήρκησε απ**ό 22 Μαρτίου έως 20 Απριλίου.**

Ως βάση στρωματοποίησης του δείγματος χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία του ΕΡΓΑΝΗ (Πίνακας ΙΒ6), από το 'Ειδικό Ετήσιο Τεύχος' του 2019, όπου αποτυπώνεται ο αριθμός εργαζομένων ανά διψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και η ποσοστιαία συμβολή του στο σύνολο της απασχόλησης για τη Χώρα (Πίνακας 1).

Κατά την επεξεργασία των στοιχείων έγινε ομαδοποίηση των διψήφιων κλάδων σε **τέσσερεις τομείς οικονομικής δραστηριότητας**. Ως αποτέλεσμα, οι **«Υπηρεσίες»** συμμετέχουν κατά 46% στο δείγμα, το **«Εμπόριο»** 30% και η **«Μεταποίηση»** 18%. Οι **«Λοιπές»** με 5%, περιλαμβάνουν κυρίως επιχειρήσεις του κατασκευαστικού κλάδου. Το χαμηλό 1% του «Α' γενή» (ενσωματώνεται στις «Λοιπές»), αντανακλά τη μικρή συμμετοχή του κλάδου στη δημιουργία μισθωτής απασχόλησης.

Ως προς τη **γεωγραφική διασπορά** του δείγματος, η ΠΕ Θεσσαλονίκης συμμετέχει κατά 66% στο δείγμα των 704 επιχειρήσεων, άλλες πέντε ΠΕ συμμετέχουν με 6% η κάθε μία και η ΠΕ Κιλκίς με 4% (Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, Νοέμβριος 2019).

Οι μισές περίπου (47%) δημιουργήθηκαν την τελευταία 20ετία, ενώ το 38% ιδρύθηκε από το 1981 έως το 2000. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η 1 στις 10 ιδρύθηκε πριν τουλάχιστον 50 χρόνια, δηλαδή αποτελούν επιχειρήσεις τουλάχιστον 2ης γενιάς.

Το 70% των επιχειρήσεων του δείγματος ανήκουν στις **«πολύ μικρές»** επιχειρήσεις (1-9 εργαζόμενους) **και το 24%** ανήκουν στις **«μικρές»** επιχειρήσεις, απασχολώντας 10-49 εργαζόμενους. Μόνον **το 4%,** που απασχολεί 50-249 εργαζόμενους ανήκουν στις **«μεσαίες»** επιχειρήσεις και το **1%** (>250 εργαζόμενοι) στις **«μεγάλες».**

Ως προς τον **Κύκλο Εργασιών** τους, περισσότερες από τις μισές (52%-54%) δηλώνουν Κ.Ε. < 250.00 και μόνο 2 στις 10 δηλώνουν Κ.Ε. > 1.000.000 ευρώ. Αξιοσημείωτο είναι ότι **ο μέσος Κ.Ε. για το 2020 εμφανίζεται κατά 50.000 ευρώ μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο του 2019** (1,693 έναντι 1,626 εκατ. ευρώ), παρά το γεγονός ότι μεγάλος αριθμός πολύ μικρών και ΜΜΕ επιχειρήσεων ανέστειλαν ή περιόρισαν τη λειτουργία τους, λόγω της πανδημίας.

Το 'παράδοξο' αυτό μπορεί να αποδοθεί είτε στο γεγονός ότι οι ηλεκτρονικές παραγγελίες και πληρωμές ευνόησαν σημαντικά τις πωλήσεις των μεγαλύτερων

επιχειρήσεων και απεκάλυψαν εισοδήματα των μικρότερων, είτε στη φύση των αποζημιώσεων που ενθάρρυναν τη δήλωση εισοδημάτων.

Τα σημαντικότερα συμπεράσματα της έρευνας, κωδικοποιημένα ανά ενότητα ερωτήσεων είναι:

α. Ως προς την αποτύπωση της **υφιστάμενης κατάστασης** (ποσοτική-ποιοτική) **και των μελλοντικών προοπτικών ζήτησης σε επαγγέλματα και κλάδους**:

- ✓ Το **17% των επιχειρήσεων** (117/704) **δήλωσαν κενές θέσεις** στην επιχείρησή τους. Δεδομένου ότι στις **704 επιχειρήσεις απασχολούνται 10.710 εργαζόμενοι,** οι συνολικά 265 δηλωθείσες **κενές θέσεις συνιστούν το 2,5% του συνόλου των εργαζομένων** σε αυτές. Στην **ΠΚΜ** δραστηριοποιούνταν **52.543 επιχειρήσεις**, που απασχολούσαν **320.356 εργαζόμενους (ΕΡΓΑΝΗ 2019)** και δεδομένης της αντιπροσωπευτικότητας του δείγματος**, εκτιμάται ότι μεταξύ Μαρτίου και Απριλίου, στο σύνολο των επιχειρήσεων της ΠΚΜ, υπήρχαν περίπου 8.000 κενές θέσεις εργασίας.**
- ✓ Οι **3 στις 10** κενές θέσεις είναι στους απασχολούμενους στην ***«παροχή υπηρεσιών και πωλητές».***
- ✓ Οι **2,5 στις 10** στις θέσεις ***«εξειδικευμένοι επαγγελματίες»***.
- ✓ Οι **2 στις 10** στους ***«ανειδίκευτους εργάτες, χειρώνακτες κλπ.».***
- ✓ **Η έλλειψη ατόμων με τα απαιτούμενα προσόντα – δεξιότητες – εμπειρία** φαίνεται να είναι **η κυριότερη αιτία** για όλες τις ειδικότητες και ιδιαίτερα για τους «εξειδικευμένους επαγγελματίες» (39% των απαντήσεων), που οι θέσεις παραμένουν κενές.
- ✓ Η ***«έλλειψη ατόμων που ενδιαφέρονται να κάνουν αυτό το είδος εργασίας»*** είναι η 2η κύρια αιτία για τους «υπαλλήλους γραφείου» και «ειδικευμένους τεχνίτες».
- ✓ Μεγάλη ήταν η συχνότητα των απαντήσεων «Άλλο», γι' αυτό επακολούθησε περαιτέρω ποιοτική διερεύνηση της. Η επεξεργασία των αυθόρμητων απαντήσεων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι **κύριες αιτίες μη πλήρωσης των κενών θέσεων** είναι ο μειωμένος κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων, η έλλειψη κεφαλαίου-ρευστότητας και η αβεβαιότητα λόγω της πανδημίας.

Στην ερώτηση σχετικά με τις πιθανές **θέσεις εργασίας που εκτιμούν ότι θα κενωθούν κατά το επόμενο εξάμηνο** λόγω συνταξιοδότησης/αποχώρησης ή λόγω επέκτασης δραστηριοτήτων;

- ✓ Οι 56 στις 704 επιχειρήσεις (8%), εκτιμούν ότι θα κενωθούν θέσεις λόγω αποχωρήσεων/συνταξιοδοτήσεων, ενώ οι **139 στις 704 επιχειρήσεις (20%)** εκτιμούν ότι το επόμενο 6μηνο **θα κενωθούν θέσεις** λόγω επέκτασης δραστηριοτήτων.
- ✓ Στις 704 επιχειρήσεις του δείγματος απασχολούνται 10.710 εργαζόμενοι και οι 377 νέες θέσεις εργασίας που αναμένεται να δημιουργηθούν αντιστοιχούν στο 3,5% περίπου της τρέχουσας απασχόλησης στις

εταιρίες αυτές. Ως αποτέλεσμα, υπολογίζεται ότι στην **ΠΚΜ,** όπου δραστηριοποιούνται **52.543 επιχειρήσεις** και απασχολούν **320.356 εργαζόμενους**(ΕΡΓΑΝΗ 2019), από τον Απρίλιο έως τα τέλη Οκτωβρίου (εξάμηνο), **θα δημιουργηθούν περίπου 11.000 νέες θέσεις εργασίας,** λόγω αναμενόμενης ανάπτυξης και επέκτασης των δραστηριοτήτων τους.

- ✓ Οι **7 στις 10 επιχειρήσεις θα καλύψουν όλες (62%) ή τις περισσότερες (10%)** από τις κενές θέσεις, με τις **μεταποιητικές** να δείχνουν **πιο πρόθυμες** για αυτό (87%).
- ✓ Στην ερώτηση περί πιθανών απολύσεων**, οι 9 στις 10 επιχειρήσεις,** ανεξαρτήτως τομέα δραστηριότητας, **δεν σκοπεύουν να απολύσουν προσωπικό το επόμενο εξάμηνο.**

β. Ως προς τη **διερεύνηση του εκπαιδευτικού επιπέδου και των ζητούμενων επαγγελματικών γνώσεων/ ικανοτήτων/ δεξιοτήτων:**

- ✓ Μόνο το **10%** των επιχειρήσεων αναζητεί εργαζόμενους *«Στοιχειώδους/ Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης»* για τις σημαντικότερες ειδικότητες τους.
- ✓ Η **1 στις 3** αναζητά επίπεδο *«Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσιο/Λύκειο)» και* πάνω από **1 στις 3** αναζητά επίπεδο *«Αποφοίτων ΑΕΙ/ΤΕΙ».*
- ✓ Μόνο **15,5%** των επιχειρήσεων αναζητεί εργαζόμενους με *«Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ, ΙΕΚ κ.ά.)».*
- ✓ Μόνον το **3%** των επιχειρήσεων αναζητεί *«Κάτοχο Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών»,* ενώ υπάρχει **μηδενική** ζήτηση *για «Κάτοχο Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών».*
- ✓ Οι **3 στις 4** επιχειρήσεις αναζητούν κατόχους Πτυχίου ΑΕΙ/ΤΕΙ ή και Μεταπτυχιακού για *«Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη».*
- ✓ Οι **9 στις 10** επιχειρήσεις αναζητούν κατόχους Πτυχίου ΑΕΙ/ΤΕΙ ή και Μεταπτυχιακού για *«Εξειδικευμένους Επαγγελματίες (επιστημονικές ειδικότητες)».*
- ✓ Σχεδόν οι **6 στις 10** επιχειρήσεις αναζητούν «Υπαλλήλους Γραφείου» με πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ.
- ✓ Οι **4 στις 10** επιχειρήσεις αναζητούν «Ειδικευμένους τεχνίτες» με *«Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ,ΙΕΚ)».*

Στην ερώτηση σχετικά με τις **γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται από τους εργαζόμενους** για τις σημαντικότερες ειδικότητες των επιχειρήσεων, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι *«Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες (σχετιζόμενες άμεσα με το τομέα - αντικείμενο – καθήκοντα του επαγγέλματος)»,* προέκυψε ότι:

- ✓ Οι ***«Επικοινωνιακές δεξιότητες»*** με **17%** των απαντήσεων, η ***«Γνώση/Χρήση Αγγλικών»*** με **16%** και οι ***«Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες σε εφαρμογές του αντικειμένου του επαγγέλματος»*** με **14%**, είναι οι γνώσεις/δεξιότητες/ικανότητες με τις περισσότερες **πρώτες.**

Στην ερώτηση σχετικά με τον **βαθμό που διαθέτουν** τις παραπάνω **απαιτούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες** οι εργαζόμενοι τους, προέκυψε ότι:

- ✓ Υπάρχει μια **πολύ καλή αντιστοιχία** απαιτούμενων και διαθέσιμων προσόντων **σε 4 από τους 10** εργαζόμενους και **αρκετά καλή αντιστοιχία σε 4 από τους 10** εργαζόμενους, για τις τρεις πρώτες δηλωθείσες ως πιο σημαντικές δεξιότητες, αν και το 'Αρκετά' είναι ένδειξη ότι απαιτείται περαιτέρω ανάπτυξη/βελτίωση των εργαζομένων.

γ. Ως προς τη **στάση των επιχειρήσεων για τη δια βίου μάθηση των εργαζομένων τους:**

Στην ερώτηση που επιχειρεί να διερευνήσει τις **εκπαιδευτικές ανάγκες των εργαζομένων** στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ, όπως τις αντιλαμβάνονται οι επιχειρηματίες, προέκυψε ότι:

- ✓ Το **45%** του πληθυσμού επιθυμούν την εκπαίδευση του προσωπικού τους σε ***«Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες (σχετιζόμενες άμεσα με το τομέα - αντικείμενο – καθήκοντα του επαγγέλματος)»,*** με το υψηλό **39%** να το θεωρούν **1η προτεραιότητα.**
- ✓ Το **22%** του πληθυσμού επιθυμούν την εκπαίδευση του προσωπικού τους σε ***«Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες σε εφαρμογές του αντικειμένου του επαγγέλματος»,*** με το **12%** να το θεωρούν **1η προτεραιότητα.**
- ✓ Ακολουθούν οι ***«Βασικές ψηφιακές δεξιότητες - διαδικτυακή συνεργασία/ τηλεργασία»,*** με **15%** του πληθυσμού να τις επιλέγει (το 8% ως 1η προτεραιότητα).
- ✓ Άλλες 5 γνώσεις /δεξιότητες/ ικανότητες που φαίνεται να προκύπτουν ως εκπαιδευτικές ανάγκες, σύμφωνα με τις απόψεις των επιχειρηματιών είναι (κατά σειρά συχνότητας): ***«Επικοινωνιακές δεξιότητες»***, με **12%** συνολικά, «***Γνώση/Χρήση Αγγλικών»***, με **11%** συνολικά, «***Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα»***, με **8%** συνολικά, ***«Οργανωτικότητα & τεχνικές διαχείρισης χρόνου»***, με **7%** συνολικά.

Αξιοσημείωτο είναι ότι **1 στους 4 επιχειρηματίες,** ισότιμα σε όλους τους τομείς δραστηριότητας, δεν γνωρίζει ή δεν εκφέρει άποψη για τις πιθανές εκπαιδευτικές ανάγκες των εργαζομένων τους.

Στην ερώτηση για το αν **«οι εργαζόμενοι της επιχείρησης έχουν συμμετάσχει κατά την τελευταία πενταετία σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών»**, προέκυψε ότι:

- ✓ **2 στις 3** επιχειρήσεις **δεν έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα κατάρτισης** την τελευταία 5ετία. Ειδικά στις Εμπορικές επιχειρήσεις οι 3 στις 4 δεν έχουν συμμετάσχει.
- ✓ Παρατηρείται **σημαντικότατη αναντιστοιχία μεταξύ μεγαλύτερων και μικρότερων επιχειρήσεων**, αφού:

- Για επιχειρήσεις με **≤10** εργαζόμενους συμμετείχε η **1 στις 3** σε κατάρτιση.
- Για επιχειρήσεις με **11-50** εργαζόμενους, συμμετείχε η **1 στις 2.**
- Για επιχειρήσεις με **> 50** εργαζόμενους, συμμετείχαν οι **2 στις 3.**

✓ **Σημαντική αναντιστοιχία** παρατηρείται και **μεταξύ των ΠΕ της ΠΚΜ**. Οι επιχειρήσεις της ΠΕ Σερρών δηλώνουν πολύ μεγαλύτερη συμμετοχή στην κατάρτιση (1στις 2), σε αντίθεση με την ΠΕ Χαλκιδικής όπου μόνον 1 στις 4 συμμετείχε.

Στις ερωτήσεις για το **'ποιος έχει την πρωτοβουλία των προγραμμάτων κατάρτισης'** και ποιες είναι οι **πηγές χρηματοδότησης,** προέκυψε ότι:

✓ **Σε 4 από τις 5** επιχειρήσεις, **η κατάρτιση γίνεται με πρωτοβουλία της επιχείρησης,** χωρίς ιδιαίτερη διαφοροποίηση ανά τομέα.

✓ Η **έμμεση** (ΛΑΕΚ) και **άμεση χρηματοδότηση της επιχείρησης** είναι οι δύο σημαντικότερες πηγές χρηματοδότησης, στις **2 από τις 3** απαντήσεις που δόθηκαν, στοιχείο που εξηγεί γιατί μόλις 1 στις 3 επιχειρήσεις συμμετείχαν σε κατάρτιση την τελευταία 5ετία, δεδομένης της έλλειψης ρευστότητας κατά τη διάρκεια της δεκαετούς οικονομικής κρίσης.

Στην ερώτηση για τη **χρησιμότητα του προγράμματος κατάρτισης που παρακολούθησαν**:

✓ Οι **8 στους 10** εκπροσώπους επιχειρήσεων οι οποίες συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης, **το αξιολογούν ως εξαιρετικά ή αρκετά χρήσιμο,** ανεξαρτήτως τομέα δραστηριότητας και μεγέθους επιχείρησης.

Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι **λιγότεροι εργαζόμενοι συμμετείχαν σε πρόγραμμα κατάρτισης το 2020, σε σύγκριση με το 2019,** σε όλους τους τομείς δραστηριότητας, με εξαίρεση τις επιχειρήσεις που απασχολούν >50 εργαζόμενους, προφανώς λόγω των περιοριστικών μέτρων κατά της πανδημίας.

Ως προς την **τακτικότητα** με την οποία οι επιχειρήσεις εξετάζουν τις **ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων τους**:

✓ Οι **6 στις 10** επιχειρήσεις τις εξετάζουν **τουλάχιστον ανά έτος**, με τις **μισές** από αυτές να το κάνουν **κάθε εξάμηνο.**

✓ Οι **2 στις 3 ανά 3ετία και πάνω.**

✓ οι **8 στις 10** επιχειρήσεις με **50-249 εργαζόμενους,** εξετάζουν τις ανάγκες κατάρτισης τους **είτε ανά εξάμηνο είτε ανά έτος, έναντι 57% του συνόλου,** προφανώς λόγω δυνατότητας διατήρησης οργανωμένου τμήματος ανθρώπινου δυναμικού.

✓ Στις **ΠΕ Κιλκίς (26%) και Πέλλας (32%)** φαίνεται να υπάρχει το υψηλότερο ποσοστό επιχειρήσεων που εξετάζουν τις ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων τους **πιο σπάνια από 5ετία.**

- ✓ Σε **Σέρρες, Χαλκιδική, Ημαθία** ένα **μεγάλο ποσοστό** επιχειρήσεων δήλωσε **ΔΓ/ΔΑ,** που μάλλον υποδηλώνει ανυπαρξία συστηματικής ανάλυσης αναγκών κατάρτισης για τους εργαζόμενους τους.

Δεδομένου ότι μόνον η **1 στις 3 επιχειρήσεις** (254 στις 704) δηλώνει ότι οι εργαζόμενοι της **έχουν συμμετάσχει κατά την τελευταία πενταετία** σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης, διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών (Ερώτηση 19), τεκμαίρεται ότι **τουλάχιστον οι μισές επιχειρήσεις που εξετάζουν ανά εξάμηνο ή ανά έτος τις εκπαιδευτικές ανάγκες των εργαζομένων τους, είτε δεν διαπιστώνουν κάποιες εκπαιδευτικές ανάγκες είτε αναβάλλουν για το μέλλον** την υλοποίηση των προγραμμάτων για την κάλυψη τους.

δ. Ως προς την **διερεύνηση των επιπτώσεων των αλλαγών στα εργασιακά καθήκοντα** των απασχολούμενων:

- ✓ Οι **αλλαγές στη νομοθεσία και στα πρότυπα** είναι ο σημαντικότερος παράγων που επηρεάζει τα εργασιακά καθήκοντα στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ (40% απάντησαν πολύ έως αρκετά), με τις **πολύ μικρές επιχειρήσεις** (<10 εργαζόμενους) **να νιώθουν εντονότερα την επίδραση.** Οι επιχειρήσεις της **ΠΕ Πιερίας** δηλώνουν **πολύ έντονη την επίδραση** της συγκεκριμένης αλλαγής (67% Πολύ-Αρκετά).
- ✓ **1 στις 3** επιχειρήσεις επηρεάστηκαν πολύ έως αρκετά από **νέα προϊόντα και υπηρεσίες,** ισότιμα σε όλους τους τομείς δραστηριότητας. Οι **ΠΕ Πιερίας** και **Χαλκιδικής δείχνουν πιο 'ανοικτές'** στην ενσωμάτωση νέων προϊόντων και υπηρεσιών, ενώ οι ΠΕ Σερρών, Κιλκίς αλλά και Ημαθίας πολύ λιγότερο.
- ✓ **1 στις 3** επιχειρήσεις επηρεάστηκαν πολύ έως αρκετά από **αλλαγές στις πωλήσεις/marketing**, με τις **εμπορικές** να επηρεάζονται εντονότερα (43%). **Πολύ μεγάλη φαίνεται η επίδραση** στην **ΠΕ Πιερίας** (59% «Πάρα Πολύ-Αρκετά») και αρκετά χαμηλή στις επιχειρήσεις των ΠΕ Σερρών (17% «Πάρα Πολύ-Αρκετά»), Κιλκίς (19% «Πάρα Πολύ-Αρκετά»), Ημαθίας (25% «Πάρα Πολύ-Αρκετά»).

- ✓ **1 στις 4** επιχειρήσεις επηρεάστηκαν πολύ έως αρκετά από **αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής,** με τις **Μεταποιητικές** επιχειρήσεις (37% Πάρα Πολύ ή Αρκετά) να δηλώνουν **περισσότερο επηρεασμένες** από τις υπόλοιπες, όπως ήταν αναμενόμενο. **Μεγάλη φαίνεται η επίδραση στην ΠΕ Πιερίας** (46% «Πάρα Πολύ-Αρκετά»), διπλάσια του συνόλου, που ίσως δείχνει 'υψηλή ευαισθησία' των τοπικών επιχειρήσεων στις αλλαγές
- ✓ Οι **4 στις 10 επιχειρήσεις** δηλώνουν ότι **δεν επηρεάστηκαν καθόλου** τα εργασιακά καθήκοντα, από οποιαδήποτε από τις παραπάνω αλλαγές, γεγονός που εγείρει ερωτήματα σχετικά με την 'ευαισθησία' των επιχειρήσεων αυτών απέναντι στο συνεχώς μεταβαλλόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον και την ικανότητα τους να προσαρμόζονται σε αυτό, δεδομένου ότι η πλειοψηφία τους (70%) ταξινομούνται στις πολύ μικρές επιχειρήσεις (1-9 εργαζόμενους).

Τέλος στο ερώτημα '**σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της':**

- ✓ Οι **2 στις 3** επιχειρήσεις δηλώνουν ότι η **πανδημία** επηρέασε «Πάρα πολύ» ή «Αρκετά» τα εργασιακά καθήκοντα. Οι **Υπηρεσίες** φαίνεται να έχουν επηρεαστεί **πιο σοβαρά** από τους υπόλοιπους τομείς (6 στις 10 «Πάρα πολύ») και η **Μεταποίηση λιγότερο** (4 στις 10 «Πάρα πολύ»).
- ✓ **Οι μεγαλύτερες** επιχειρήσεις δηλώνουν ότι η πανδημία τους επηρέασε **πολύ λιγότερο** σε σύγκριση με τις μικρότερες.
- ✓ **Οι ΠΕ Πέλλας** (66% «Πάρα Πολύ-Αρκετά») και **Κιλκίς** (55% «Πάρα Πολύ-Αρκετά») φαίνεται να **επηρεάστηκαν λιγότερο** από την πανδημία (διαθέτουν πολλές μεταποιητικές επιχειρήσεις και λιγότερες Υπηρεσίες), ενώ οι **ΠΕ Χαλκιδικής** (86% «Πάρα Πολύ-Αρκετά»), **Πιερίας** (79% «Πάρα Πολύ-Αρκετά») **επηρεάστηκαν περισσότερο,** προφανώς λόγω της έντονης εξάρτησης από τον τουρισμό.

Η 1η Έρευνα Πεδίου στις επιχειρήσεις της ΠΚΜ σχεδιάστηκε με επιστημονικά έγκυρη μεθοδολογία και διεξήχθη σε συνεργασία με εταιρία-τακτικό μέλος του ΣΕΔΕΑ, που τηρεί τους Κανόνες Δεοντολογίας της ESOMAR για τις δημοσκοπήσεις και την έρευνα αγοράς.

Όπως όμως αναφέρθηκε και στην Εισαγωγή, ο παράγοντας που εκτιμάται ότι επηρέασε ως ένα βαθμό το περιεχόμενο των απαντήσεων δεν σχετίζεται με τη δειγματοληψία, αλλά με τη συγκυρία διεξαγωγής της Έρευνας πεδίου. Τον Απρίλιο και Μάιο του τρέχοντος έτους, υπήρχε μεγάλη **αβεβαιότητα ως προς τον χρόνο άρσης των περιοριστικών μέτρων, λόγω της πανδημίας** αλλά και τον βαθμό και τον τρόπο εφαρμογής τους σε ένα μεγάλο αριθμό κλάδων (εμπόριο, εστίαση, καταλύματα, ψυχαγωγία κ.ά.), που αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων του δείγματος. Το γεγονός αυτό οδήγησε, αφενός σε **περισσότερες του αναμενομένου αρνήσεις για συμμετοχή στην έρευνα και παρέτεινε τον χρόνο διεξαγωγής της** (το ποσοστό ανταπόκρισης ήταν 11%, ενώ συνήθως σε αντίστοιχες τηλεφωνικές έρευνες σε επιχειρήσεις κυμαίνεται μεταξύ 20%- 40%), αφετέρου σε '**συγκρατημένες' προσδοκίες και προβλέψεις ως προς τις μελλοντικές προθέσεις των εκπροσώπων των επιχειρήσεων που συμμετείχαν,** αφού μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων βρίσκονταν σε αναστολή λειτουργίας κατά τη διάρκεια διεξαγωγής της έρευνας (fieldwork).

Μετά την εμπειρία της παρούσας έρευνας και με δεδομένο το περιεχόμενο των θεμάτων που αυτή διερευνά, τα οποία άπτονται της τρέχουσας και της προσδοκώμενης απασχόλησης, προτείνεται η επόμενη έρευνα Π.2 να διεξαχθεί σε περίοδο «κανονικότητας» και σε χρονικό διάστημα που να απέχει τουλάχιστον 7 μήνες από τη διεξαγωγή της παρούσας (π.χ. Ιανουάριος 2022).

ΜΕΡΟΣ Β – ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγή

Η παρούσα έρευνα πεδίου σχεδιάστηκε με επιστημονικά έγκυρη μεθοδολογία, που -μεταξύ των άλλων- έλαβε υπόψη αφενός τις «Ζητούμενες πληροφορίες από τις Περιφέρειες», όπως αποτυπώνονται στο «Μηχανισμός Διάγνωσης Αγοράς Εργασίας: Συνολική Μεθοδολογία» (ΕΙΕΑΔ,2015), αφετέρου το προτεινόμενο «Ερωτηματολόγιο προς τους κοινωνικούς εταίρους» για τη διενέργεια έρευνας στους εργαζόμενους, στην ίδια έκδοση.

Διεξήχθη μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων και βάσει δομημένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, σε πληθυσμό N=815 εργαζομένων, που συνιστούν κάλυψη περίπου 0,25% του συνολικού πληθυσμού των ιδιωτικού δικαίου εργαζομένων με μισθωτή απασχόληση στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και η διεξαγωγή της (field work) διήρκησε από 1 έως 28 Απριλίου 2021.

Βασικοί στόχοι της έρευνας ήταν:

- Η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στο απασχολούμενο ανθρώπινο δυναμικό στον ιδιωτικό τομέα της ΠΚΜ και οι μορφές απασχόλησης του ανά φύλο.
- Η καταγραφή των απόψεων τους ως προς το απαιτούμενο εκπαιδευτικό επίπεδο και τις απαιτούμενες επαγγελματικές γνώσεις/ δεξιότητες/ ικανότητες στην τρέχουσα απασχόλησή τους, καθώς και ως προς τον βαθμό που αξιολογούν ότι τα κατέχουν.
- Η συχνότητα συμμετοχής τους σε προγράμματα δια βίου μάθησης και η στάση τους απέναντι σε αυτά.
- Ο βαθμός κινητικότητας τους στην αγορά εργασίας και τα κύρια αίτια αυτής.

Σημαντική εξωγενής παράμετρος της διεξαγωγής της έρευνας ήταν τα μέτρα περιορισμού της πανδημίας, με αποτέλεσμα αφενός να μειωθεί το ποσοστό ανταπόκρισης (response rate) των ερωτηθέντων, λόγω του γεγονότος ότι πολλοί βρίσκονταν σε καθεστώς τηλεργασίας ή αναστολής εργασίας, αφετέρου να επηρεαστούν σε κάποιο βαθμό ορισμένες από τις απαντήσεις όσων συμμετείχαν, λόγω έντονης αβεβαιότητας και επιβαρυμένου ψυχολογικού κλίματος.

1. Ταυτότητα της Έρευνας

1. Τύπος Έρευνας

Ποσοτική έρευνα πεδίου.

2. Μέθοδος Διεξαγωγής

Η έρευνα διεξήχθη μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων (CATI – Computer Assisted Telephone Interviewing) και βάσει δομημένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου. Η μέθοδος αυτή εξασφαλίζει τα παρακάτω:

- ✓ Ταχύτητα στην προσέγγιση του κοινού-στόχου και γρήγορη εξαγωγή αποτελεσμάτων.
- ✓ Η χρήση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου δεν επιτρέπει εξωτερική παρέμβαση ή και ανθρώπινο λάθος από την πλευρά του ερευνητή.
- ✓ Δυνατότητα ποιοτικού ελέγχου των συνεντεύξεων με τη μέθοδο της συνακρόασης.
- ✓ Τα στοιχεία των συνεντεύξεων καταχωρίζονται αυτομάτως σε ειδικό πρόγραμμα επεξεργασίας.

3. Καθορισμός Παραμέτρων του Δείγματος

Οι εκτιμήσεις των δειγματοληπτικών ερευνών εμπεριέχουν αναπόφευκτα σφάλματα που είτε σχετίζονται με τη δειγματοληψία είτε όχι και επηρεάζουν την ακρίβεια των τελικών εκτιμήσεων. Τα σφάλματα δειγματοληψίας οφείλονται στο γεγονός ότι μόνο ένα μικρό υποσύνολο ολόκληρου του πληθυσμού(των επιχειρήσεων) περιλαμβάνεται και συμμετέχει στην έρευνα. Τα σφάλματα που δεν σχετίζονται με τη δειγματοληψία είναι όλα τα άλλα που δεν αποτελούν αποτέλεσμα της, όπως σφάλματα κάλυψης, μέτρησης, επεξεργασίας, μη απάντησης κ.ά.

Ο σημαντικότερος παράγοντας που εκτιμάται ότι επηρέασε ως ένα βαθμό το περιεχόμενο των απαντήσεων ήταν το γεγονός της αβεβαιότητας ως προς τον χρόνο άρσης των περιοριστικών μέτρων, λόγω της πανδημίας, αλλά και του βαθμού και του τρόπου εφαρμογής της σε ένα μεγάλο αριθμό κλάδων (εμπόριο, εστίαση, καταλύματα, ψυχαγωγία κ.ά.), που αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων, ως προς τη συνεισφορά τους στην απασχόληση, στην ΠΚΜ. Παράλληλα, σημαντικός αριθμός εργαζομένων τελούσαν σε καθεστώς αναστολής εργασίας. Τα παραπάνω, οδήγησαν αφενός σε περισσότερες του αναμενομένου αρνήσεις για συμμετοχή στην έρευνα, αφετέρου σε συγκρατημένες προσδοκίες και προβλέψεις ως προς τις μελλοντικές προθέσεις των εργαζομένων που συμμετείχαν στην έρευνα.

3.1. Μέγεθος Δείγματος

Σύμφωνα με στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ (2019), που καταγράφει τις επιχειρήσεις που απασχολούν μισθωτούς εργαζόμενους, τον Νοέμβριο του 2019, στην ΠΚΜ δραστηριοποιούνταν 52.543 επιχειρήσεις και παραρτήματα (16,8% της Χώρας) που συνολικά απασχολούσαν 318.421 εργαζόμενους (16% της Χώρας), δηλαδή 6 εργαζόμενους/επιχείρηση.

Ο πληθυσμός N=815 εργαζομένων που τελικά συμμετείχαν στην έρευνα, συνιστούν κάλυψη περίπου 0,25% του συνολικού πληθυσμού των εργαζομένων της Περιφέρειας.

3.2. Μέγιστο Σφάλμα Δειγματοληψίας

Εκτιμάται σε ±3,4%, με διάστημα εμπιστοσύνης 95%.

3.3. Στρωματοποίηση

Για τη στρωματοποίηση του δείγματος ελήφθη υπόψη η κατανομή των επιχειρήσεων (με τουλάχιστον 1 εργαζόμενο εκτός των ιδιοκτητών) και των εργαζομένων ανά ΠΕ στην ΠΚΜ, σύμφωνα με το Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (2019), όπως στον Πίνακα 71.

Πίνακας 72 - Αριθμός επιχειρήσεων και εργαζομένων ανά ΠΕ στην ΠΚΜ

	Αριθμός Επιχειρήσεων & Παραρτημάτων (1)	Ποσοστό στο σύνολο της ΠΚΜ (2)	Αριθμός Εργαζομένων (3)	Ποσοστό στο σύνολο της ΠΚΜ (4)	Μέσο Ποσοστό (2)+(4))/2
Ημαθίας	3.14%	6,00%	16.570	5,20%	5,60%
Θεσσαλονίκης	34.82%	66,30%	229.060	71,50%	68,90%
Κιλκίς	1.55%	3,00%	11.111	3,50%	3,30%
Πέλλας	3.93%	5,90%	16.728	5,20%	5,60%
Πιερίας	3.176	6,00%	14.840	4,60%	5,30%
Σερρών	3.461	6,60%	15.473	4,80%	5,70%
Χαλκιδικής	3.307	6,20%	16.574	5,20%	5,80%
Σύνολο ΠΚΜ	**52.543**	**100,00%**	**320.356**	**100,00%**	**100,20%**

Πηγή: ΕΡΓΑΝΗ 2019

3.4. Περιοχή

Οι 7 Περιφερειακές Ενότητες της ΠΚΜ.

3.5. Μονάδες Δειγματοληψίας

Ως μονάδες δειγματοληψίας επιλέχθηκαν οι εργαζόμενοι (με οποιαδήποτε μορφή εξαρτημένης εργασίας) που κατοικούν στις ΠΕ της ΠΚΜ.

3.6. Πλαίσιο Δειγματοληψίας

Πλαίσιο δειγματοληψίας αποτέλεσε το σύνολο των νοικοκυριών της ΠΚΜ, με τουλάχιστον έναν εργαζόμενο με εξαρτημένη σχέση εργασίας οποιασδήποτε μορφής.

4. Σχεδιασμός Ερωτηματολογίου

4.1. Στόχοι

Βασικοί στόχοι της έρευνας ήταν:

- Η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στο απασχολούμενο ανθρώπινο δυναμικό στον ιδιωτικό τομέα της ΠΚΜ και οι μορφές απασχόλησης του ανά φύλο.
- Η καταγραφή των απόψεων τους ως προς το απαιτούμενο εκπαιδευτικό επίπεδο και τις απαιτούμενες επαγγελματικές γνώσεις/ δεξιότητες/ ικανότητες στην τρέχουσα απασχόλησή τους, καθώς και ως προς τον βαθμό που αξιολογούν ότι τα κατέχουν.
- Η συχνότητα συμμετοχής τους σε προγράμματα δια βίου μάθησης και η στάση τους απέναντι σε αυτά.
- Ο βαθμός κινητικότητας τους στην αγορά εργασίας και τα κύρια αίτια για αυτήν.

4.2. Δομή Ερωτηματολογίου

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, δημιουργήθηκε ένα δομημένο ερωτηματολόγιο, αφενός με ερωτήσεις κλειστού τύπου για την εξαγωγή **ποσοτικών** αποτελεσμάτων, αφετέρου με ερωτήσεις καταγραφής εργασιακών δεδομένων για την εξαγωγή **συνδυαστικών** αποτελεσμάτων.

4.3. Κλίμακες Απαντήσεων

Για τη διαμόρφωση των απαντήσεων σε ερωτήσεις που στοχεύουν στη διερεύνηση της άποψης των ερωτωμένων χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα Likert, μια κλειστή κλίμακα αναγκαστικής επιλογής, που επιτρέπει στους ερωτηθέντες να επιλέξουν από ένα γραμμικό σύνολο απαντήσεων. Οι ερευνητές μπορούν με τον τρόπο αυτό να συλλέγουν ποσοτικά δεδομένα που παρέχουν πληροφορίες για τις απόψεις των συμμετεχόντων και μπορούν εύκολα να αναλυθούν στατιστικά. Η κλίμακα αυτή μπορεί να περιλαμβάνει είτε απαντήσεις περιττού αριθμού, ώστε να είναι διακριτό ένα μέσο σημείο που να μπορεί να επιλέγεται από τον ερωτώμενο ως ουδέτερο (συνήθως εκφράζεται με το «μέτρια», το «ούτε ναι ούτε όχι» κ.ά.), είτε άρτιου αριθμού για να εξασφαλίσει ότι ο ερωτώμενος θα δηλώσει οπωσδήποτε προς την κατεύθυνση που κλίνει. Το τρέχον ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει απαντήσεις αφενός περιττού αριθμού με κλίμακα 1-5, αφετέρου άρτιου τεσσάρων σημείων, χωρίς τη χρήση του ουδέτερου. Για την ταχύτερη ροή

των συνεντεύξεων και την αύξηση της ανταπόκρισης του πληθυσμού χρησιμοποιήθηκαν επίσης κλειστές απαντήσεις τύπου Ναι/Όχι.

5. Διάρκεια Έρευνας Πεδίου

Η διεξαγωγή της έρευνας πεδίου (field work) διήρκησε από 1 έως 28 Απριλίου 2021.

6. Επάρκεια -Ποιοτικοί Έλεγχοι

Στη διεξαγωγή και επίβλεψη της έρευνας συμμετείχαν:

Δύο (2) επόπτες της τηλεφωνικές έρευνας με αρμοδιότητα την παρακολούθηση της σύνθεσης του δείγματος, τον ποιοτικό έλεγχο των συνεντεύξεων μέσω συνακρόασης, την υποστήριξη των ερευνητών– συνεντευκτών (επίλυση τεχνικών προβλημάτων, κάλυψη απορίων– ερωτημάτων κτλ).

Δεκατέσσερις (14) ερευνητές–συνεντευκτές για τη διεξαγωγή των τηλεφωνικών συνεντεύξεων και την καταχώρηση των απαντήσεων στο σύστημα CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing).

Σημαντική εξωγενής παράμετρος της διεξαγωγής της έρευνας ήταν το αναμενόμενο χαμηλό ποσοστό ανταπόκρισης (response rate) των ερωτηθέντων, λόγω αφενός του γεγονότος ότι πολλοί εργαζόμενοι βρίσκονταν σε καθεστώς τηλεργασίας ή αναστολής εργασίας, αφετέρου του επιβαρυμένου ψυχολογικού κλίματος, που επηρέασε τη διάθεση για συμμετοχή. Πιο συγκεκριμένα το ποσοστό ανταπόκρισης ήταν 18%, ενώ συνήθως σε αντίστοιχες τηλεφωνικές έρευνες σε επιχειρήσεις κυμαίνεται μεταξύ 30% και 40%.

7. Επεξεργασία Αποτελεσμάτων

Για την αποτύπωση και την επεξεργασία των αποτελεσμάτων της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ειδικό διαδικτυακό λογισμικό επεξεργασίας και ανάλυσης δεδομένων.

Για την επεξεργασία και παρουσίαση των αποτελεσμάτων προτιμήθηκε η ομαδοποίηση των επιχειρήσεων στους 4 τομείς Εμπόριο, Μεταποίηση, Υπηρεσίες, Λοιπές, ώστε να υπάρξει επαρκές δείγμα ανά τομέα δραστηριοποίησης για να προκύψουν στατιστικά ισχυρές αναλύσεις. Παράλληλα, για την ανάλυση των αποτελεσμάτων ως προς τον παράγοντα «ηλικία», προτιμήθηκε η ευρέως χρησιμοποιούμενη κλίμακα: 18 – 24, 25 – 34, 35 – 44, 45 – 54 και 55 και άνω ετών.

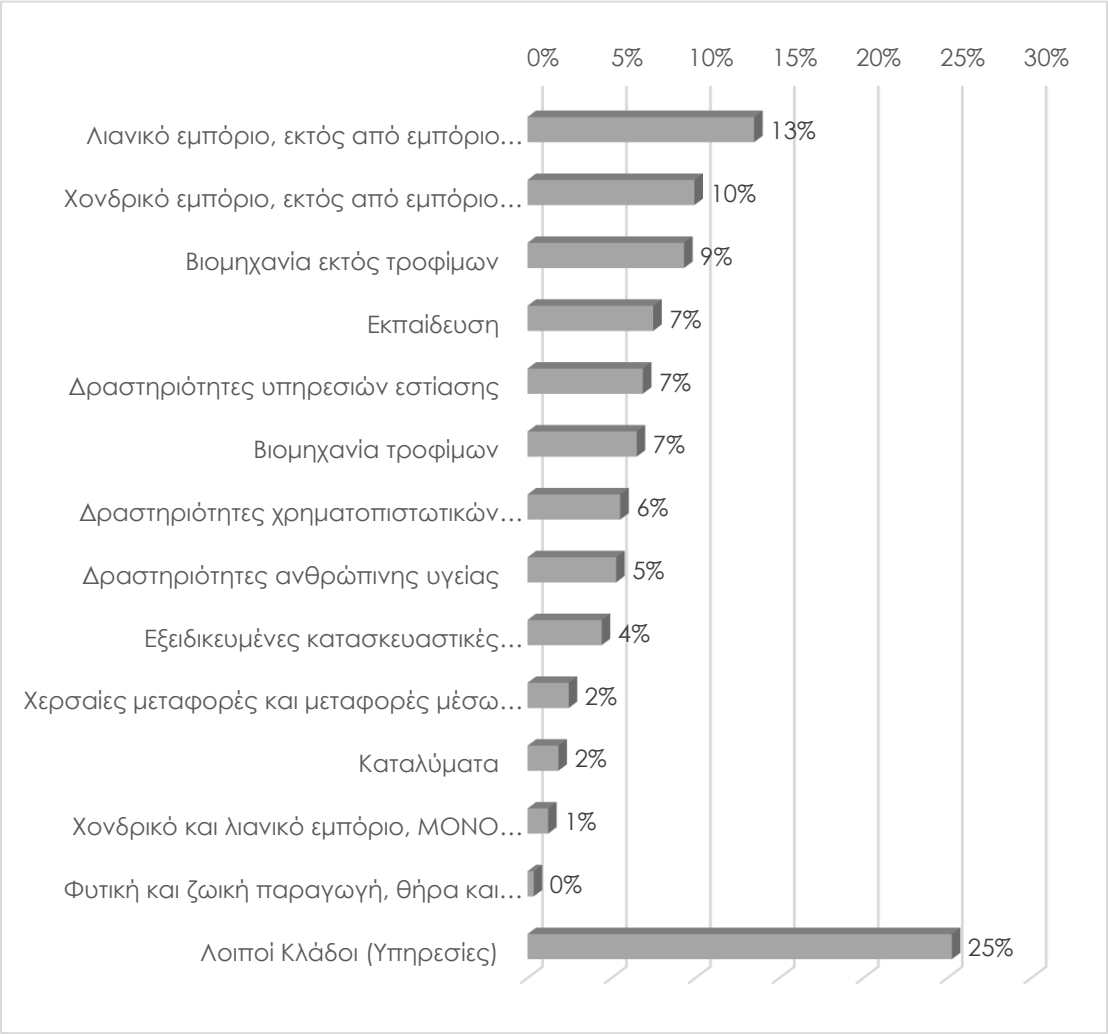
2. Αποτύπωση της Έρευνας

Στην Ενότητα αυτή παρουσιάζονται αναλυτικά, ανά ερώτημα, τα επεξεργασμένα στοιχεία των απαντήσεων των εργαζομένων (N=815) που συμμετείχαν στην Έρευνα πεδίου.

Προφίλ Εργαζομένων: Ερωτήσεις 1-6

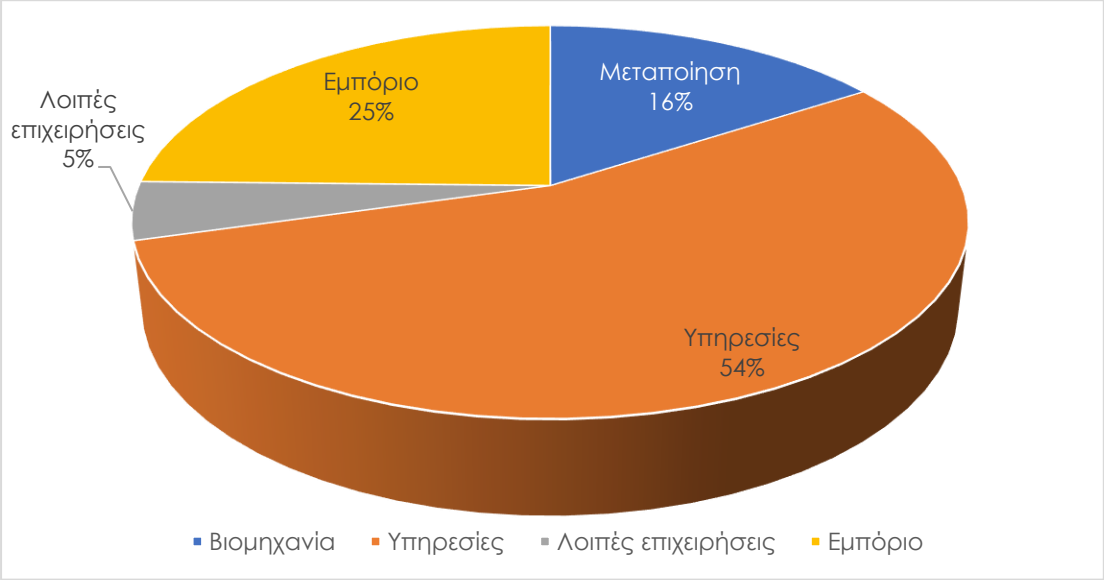
1. «Κλάδος δραστηριότητας που απασχολείται» (N=815)

Στο Γράφημα 31 απεικονίζεται ανά κλάδο ο πληθυσμός των 815 εργαζομένων που συμμετείχαν στην έρευνα, σύμφωνα με την αναθεωρημένη Στατιστική Ταξινόμηση των Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας (ΣΤΑΚΟΔ–08) της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), με διψήφια κωδικοποίηση.

Γράφημα 31 – Πληθυσμός δείγματος εργαζομένων ανά κλάδο (ΣΤΑΚΟΔ-08)

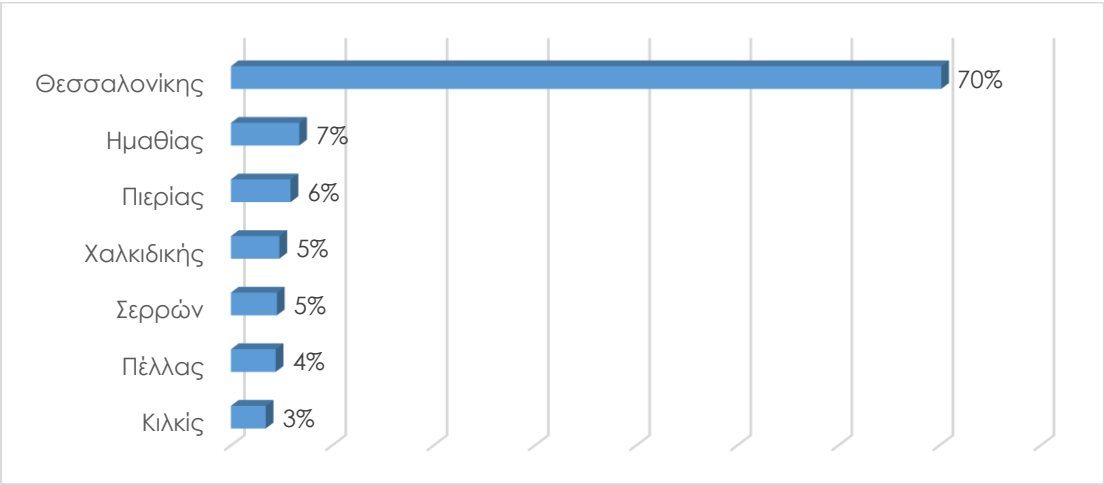
Στον παρακάτω Γράφημα 32 αποτυπώνεται η ομαδοποίηση των διψήφιων κλάδων σε **τέσσερεις τομείς οικονομικής δραστηριότητας**. Παρατηρούμε ότι οι «Υπηρεσίες» συμμετέχουν κατά 54% στο δείγμα, το «Εμπόριο» 25% και η «Μεταποίηση» 16%. Οι «Λοιπές» με 5% περιλαμβάνουν κυρίως επιχειρήσεις του κατασκευαστικού κλάδου. Η συμμετοχή του Α' γενή τομέα στη δημιουργία μισθωτής απασχόλησης είναι ελάχιστη, λόγω της οικογενειακής κυρίως, αλλά και της εποχιακής απασχόλησης.

Γράφημα 32 – Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά τομέα δραστηριότητας

2. «Σε ποια Περιφερειακή Ενότητα κατοικείτε;» (N=815)

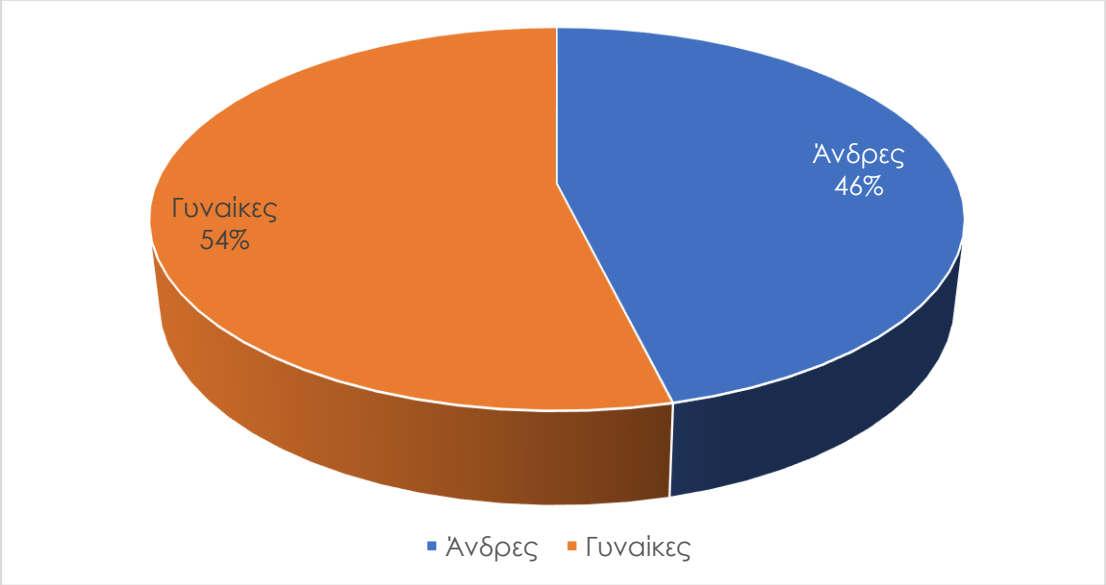
Στο Γράφημα 33 αποτυπώνεται η Περιφερειακή Ενότητα στην οποία κατοικεί ο πληθυσμός του δείγματος.

Γράφημα 33 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά ΠΕ

3. «Φύλο» (N=815)

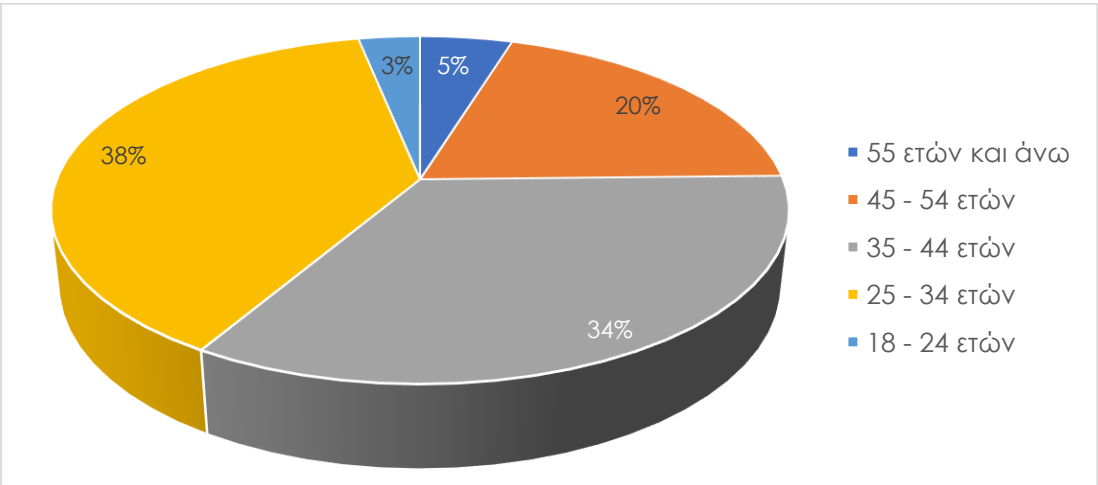
Στο Γράφημα 34 αποτυπώνεται η συμμετοχή των εργαζομένων του δείγματος ανά Φύλο. Παρατηρούμε ότι οι Γυναίκες συμμετείχαν κατά 54%, αν και η συμμετοχή τους στο εργατικό δυναμικό δεν ξεπερνάει το 45%, γεγονός που αποδεικνύει τη σχετικά μεγαλύτερη ανταπόκρισή τους στις τηλεφωνικές έρευνες.

Γράφημα 34 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά φύλο

4. Έτος Γέννησης (N=815)

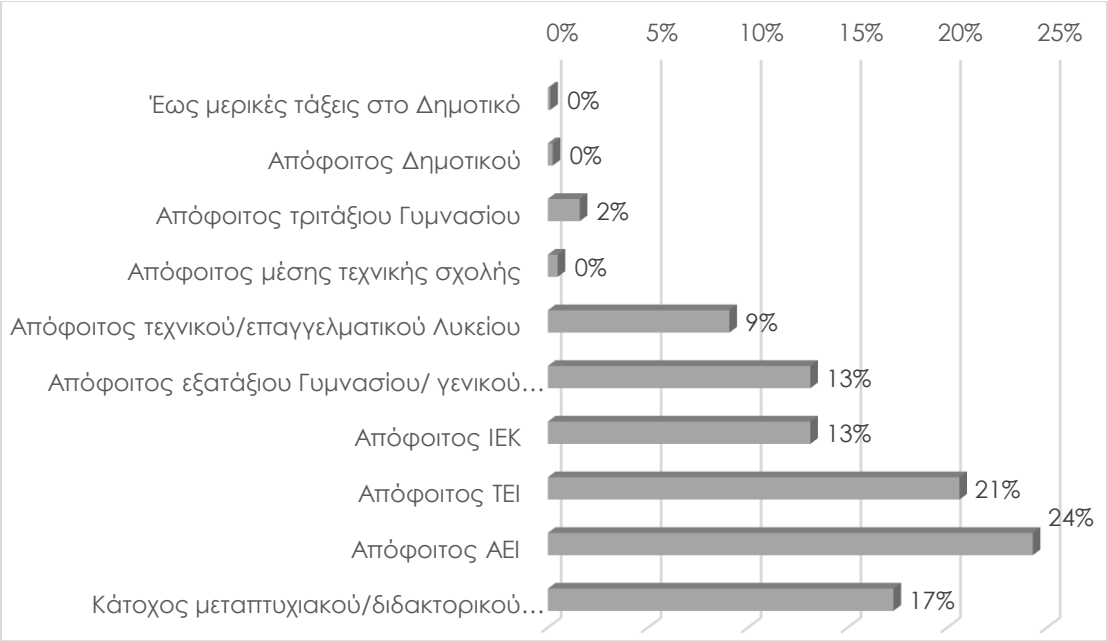
Στο Γράφημα 35 αποτυπώνεται η συμμετοχή των εργαζομένων του δείγματος ανά ομάδα ηλικίας. Παρατηρούμε ότι τουλάχιστον **οι 7 στους 10** εργαζόμενοι, που συμμετείχαν στην έρευνα είναι **μεταξύ 25 και 44 ετών**, δηλαδή στη δυναμικότερη ηλικία, ως προς την απασχόληση.

Γράφημα 35 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά ηλικιακή ομάδα

5. «Ποιο είναι το ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης που έχετε ολοκληρώσει;» (N=815)

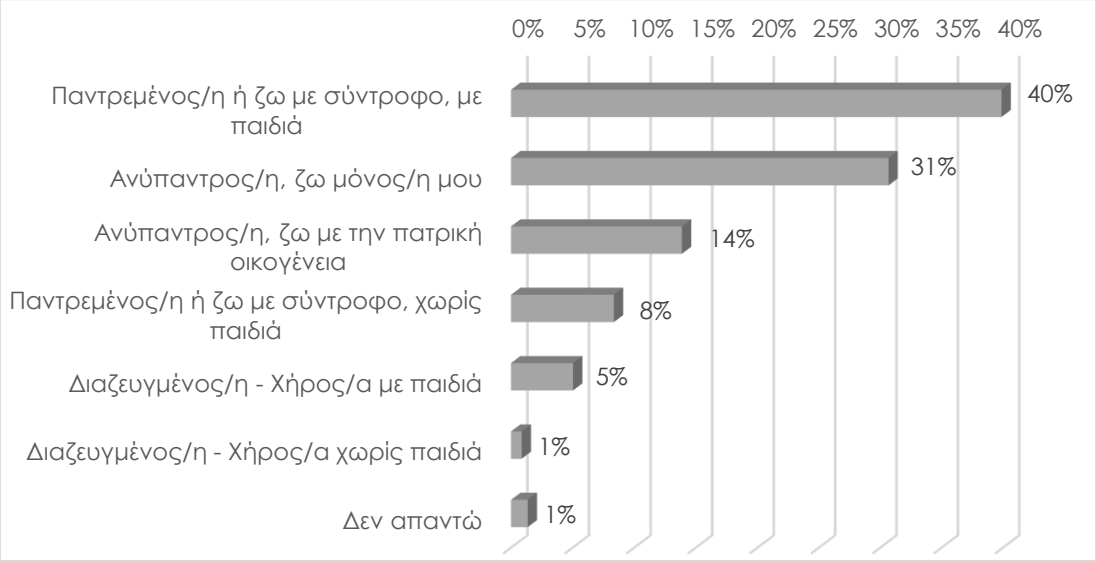
Στο Γράφημα 36 αποτυπώνεται το ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης που έχει ολοκληρώσει ο πληθυσμός του δείγματος. Αξιοσημείωτο είναι ότι τουλάχιστον **οι 6 στους 10** (62%) έχουν είτε **πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ είτε Μεταπτυχιακό τίτλο**, ενώ αν προστεθεί σε αυτούς και το ποσοστό των αποφοίτων ΙΕΚ, συνολικά οι **3 στους 4** έχουν **εκπαίδευση ανώτερη του Λυκείου.**

Γράφημα 36 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά εκπαιδευτική βαθμίδα

6. «Οικογενειακή κατάσταση:» (N=815)

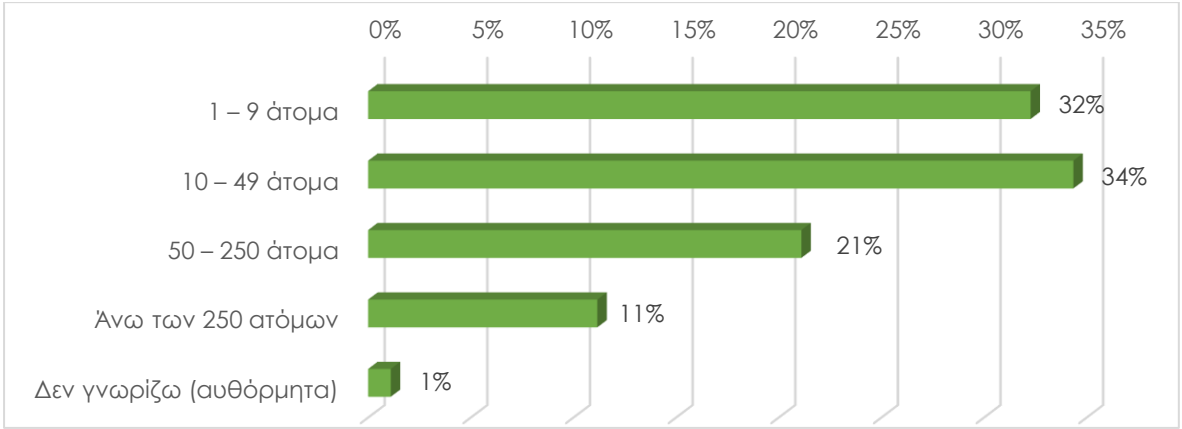
Όπως απεικονίζεται στο παρακάτω Γράφημα 37, οι **4 στους 10 ζουν με σύντροφο και παιδιά,** ενώ **οι 4,5 στους 10 είναι ανύπαντροι** από τους οποίους, περίπου οι μισοί ζουν με την πατρική οικογένεια (14%).

Γράφημα 37 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος βάση οικογενειακής κατάστασης

7-8. «Πόσα άτομα εργάζονται στην επιχείρηση που απασχολείστε, συμπεριλαμβανομένου του εαυτού σας;» (N=815)

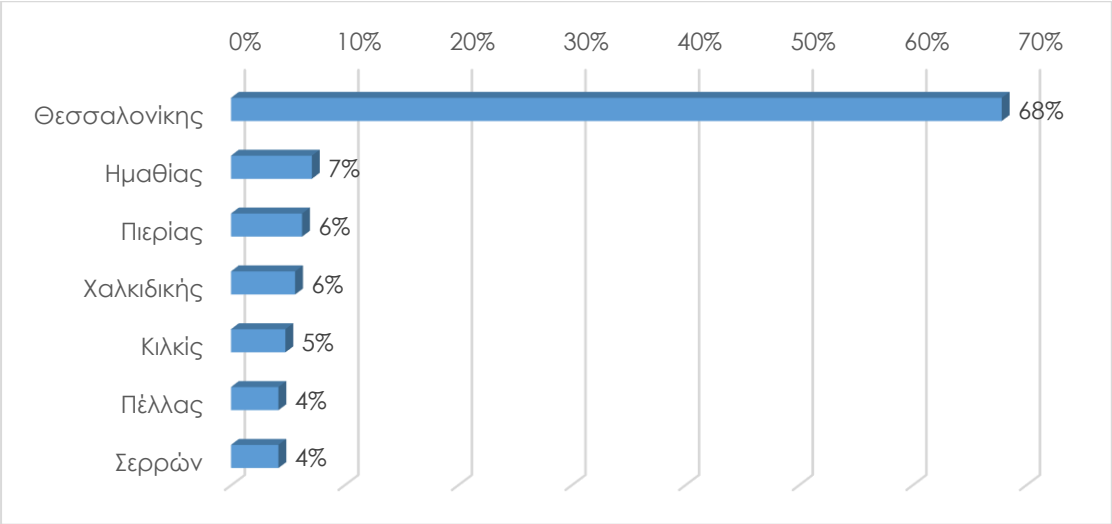
Στο Γράφημα 38 που ακολουθεί αποτυπώνεται το μέγεθος των επιχειρήσεων στις οποίες απασχολούνται οι εργαζόμενοι του δείγματος. Διαπιστώνεται ότι το **1/3 εργάζεται σε πολύ μικρές επιχειρήσεις (1-9 άτομα), το 1/3 σε μικρές (10-49) και το 1/3 σε μεσαίες και μεγάλες.** Η σύνθεση αυτή αποδεικνύει και την διαπιστωμένη τάση, ότι οι απασχολούμενοι στις σχετικά μεγαλύτερες εταιρίες ανταποκρίνονται προθυμότερα στις έρευνες.

Γράφημα 38 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά μέγεθος απασχόλησης επιχείρησης

9. *«Σε ποια Περιφερειακή Ενότητα εργάζεστε;» (N=815)*

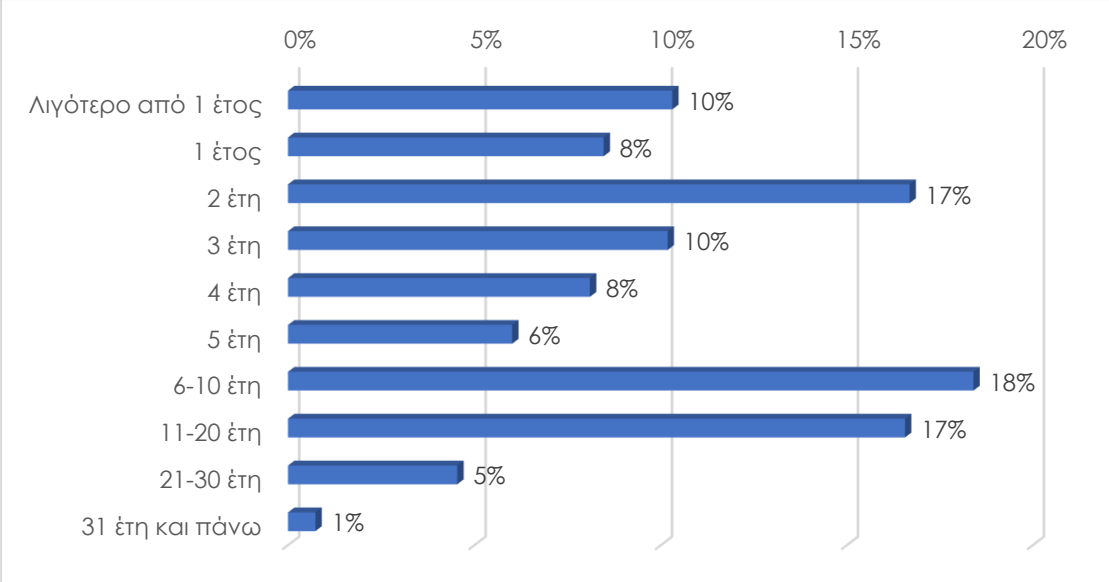
Στο Γράφημα 39 αποτυπώνεται η Περιφερειακή Ενότητα στην οποία εργάζεται ο πληθυσμός του δείγματος και η οποία συμπίπτει σε μεγάλο βαθμό με την διαστρωμάτωση των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα, στην ΠΚΜ, σύμφωνα με την ΕΡΓΑΝΗ (2019). Συγκρίνοντας με τα αντίστοιχα ποσοστά των απαντήσεων στην Ερώτηση 2 διαπιστώνουμε σχεδόν απόλυτη ταύτιση μεταξύ τους, που σημαίνει **πολύ μικρή ενδοπεριφερειακή μετακίνηση για λόγους εργασίας, μεταξύ των ΠΕ της ΠΚΜ.**

Γράφημα 39 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά ΠΕ

10. «Πόσα έτη εργάζεστε στην επιχείρηση αυτή;» (N=815)

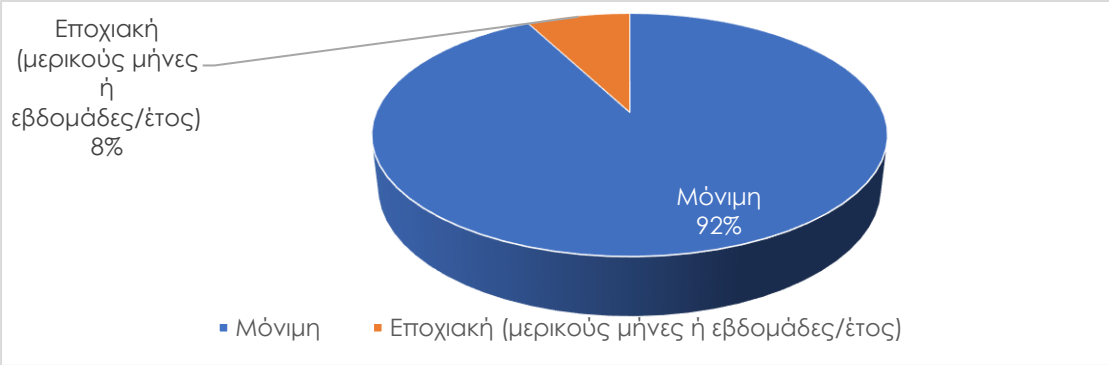
Στο Γράφημα 40 αποτυπώνεται το χρονικό διάστημα που απασχολείται ο πληθυσμός του δείγματος, στη συγκεκριμένη επιχείρηση. Το γεγονός ότι το 41% των απασχολουμένων δηλώνει παραμονή στην παρούσα επιχείρηση για πάνω από 6 έτη, με το 23% να δηλώνει >11 έτη παραμονής, οδηγεί στο αρχικό συμπέρασμα ότι υπάρχει **σχετικά μέτρια «κινητικότητα»**, αν και το θέμα θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω ανά ηλικία και ανά κλάδο.

Γράφημα 40 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος βάση χρόνου απασχόλησης στην τωρινή επιχείρηση

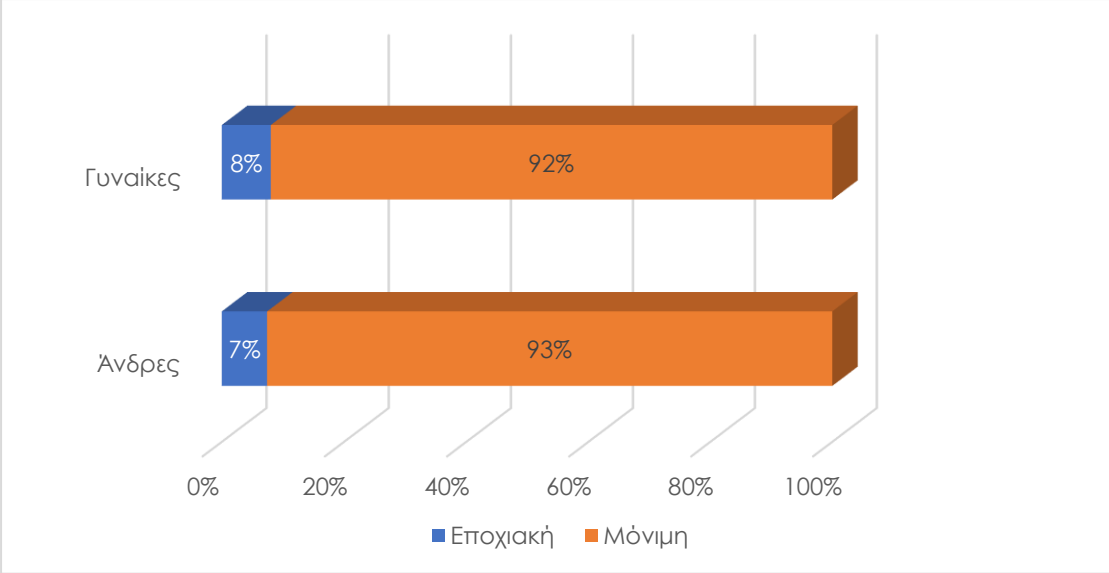
11. «Η απασχόλησή σας στην επιχείρηση αυτή είναι σήμερα: Μόνιμη/Εποχιακή)» (N=815)

Όπως αποτυπώνεται στο Γράφημα 41 που ακολουθεί, το 92% των εργαζομένων του δείγματος απασχολούνται μόνιμα και μόνο το 8% μερικούς μήνες ή εβδομάδες ανά έτος.

Γράφημα 41 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά είδος απασχόλησης (μονιμότητα)

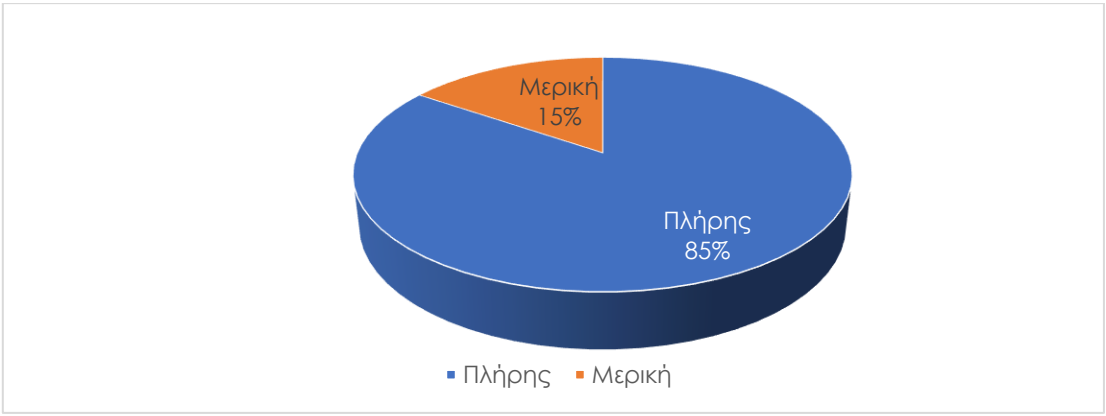
Η ανάλυση των απαντήσεων ανά φύλο δεν έδειξε να υφίσταται κάποια αναντιστοιχία μεταξύ τους, όπως αποτυπώνεται και στο Γράφημα 42 που ακολουθεί, αφού τα ποσοστά εποχιακής απασχόλησης ανδρών και γυναικών ταυτίζονται.

Γράφημα 42 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά είδος απασχόλησης (μονιμότητα) & φύλο

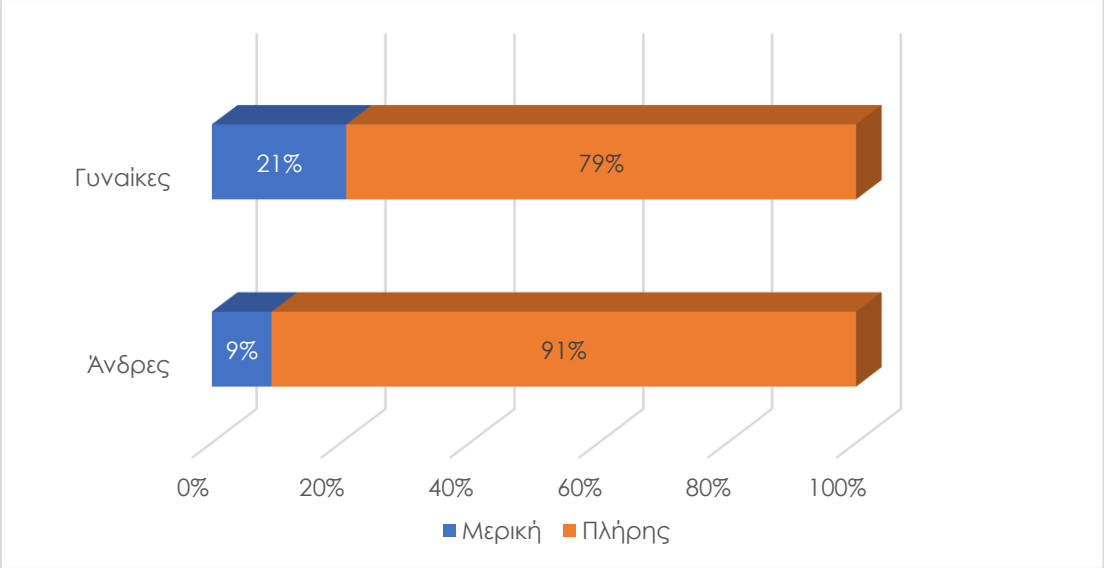
12. «Η απασχόλησή σας στην επιχείρηση αυτή είναι σήμερα: Μερική/Πλήρης» (N=815)

Όπως αποτυπώνεται στο Γράφημα 43 που ακολουθεί, το 85% του πληθυσμού του δείγματος εργάζεται με πλήρη απασχόληση και μόνο το 15% με μερική.

Γράφημα 43 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά είδος απασχόλησης (πλήρης/μερική)

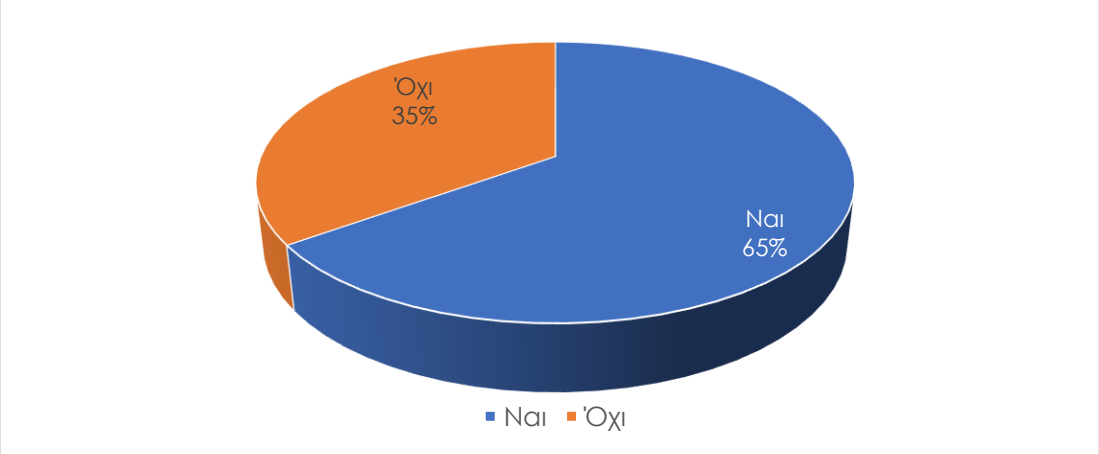
Στο Γράφημα 44 που ακολουθεί αποτυπώνονται οι απαντήσεις ανά φύλο. Είναι φανερό ότι υπάρχει **σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των δύο φύλων**, καθώς το **21% των γυναικών** εργάζονται με **μερική απασχόληση**, έναντι μόλις **9% των ανδρών.**

Γράφημα 44 - Πληθυσμός εργαζομένων δείγματος ανά είδος απασχόλησης (πλήρης/μερική) & φύλο

13. «Θα προτιμούσατε εργασία πλήρους απασχόλησης εντός του 2021;» (Όσοι απάντησαν «Μερική» στην προηγούμενη ερώτηση: N=126)

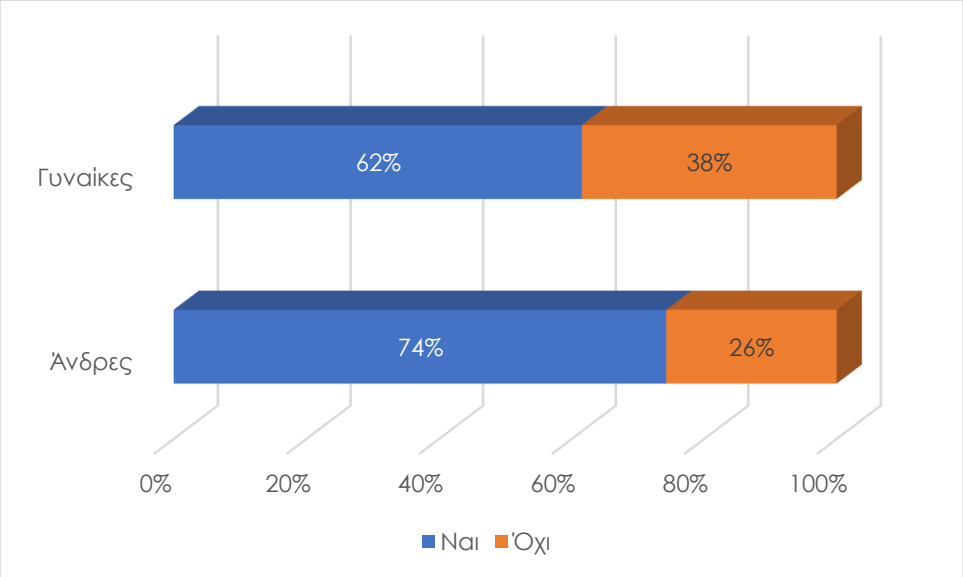
Το ερώτημα αυτό τέθηκε για να διερευνηθεί **ο βαθμός προτίμησης των εργαζόμενων μερικής απασχόλησης στη συγκεκριμένη μορφή απασχόλησης.** Όπως αποτυπώνεται στο Γράφημα 45 που ακολουθεί, **ο 1 στους 3 προτιμάει τη μερική απασχόληση**, ενώ οι 2 στους 3 θα προτιμούσαν να εργάζονται με πλήρη απασχόληση, αλλά προφανώς δεν το έχουν καταφέρει έως τώρα. Το εύρημα αυτό επιβεβαιώνει ότι **ένα μέρος των απασχολούμενων** (5% του δείγματος) **αναζητεί**, για τους δικούς του λόγους, **μερική απασχόληση**.

Γράφημα 45 – Προτίμηση είδους απασχόλησης εργαζομένων σε μερική απασχόληση

Στο Γράφημα 46 που ακολουθεί αποτυπώνονται οι απαντήσεις ανά φύλο. Είναι εμφανές ότι υπάρχει **σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των δύο φύλων**, ως

προς την επιθυμία τους να εργαστούν με πλήρη απασχόληση (αν και σήμερα εργάζονται με μερική), καθώς το **38% των γυναικών προτιμούν τη μερική απασχόληση**, έναντι του **26% των ανδρών,** πιθανόν για οικογενειακούς λόγους.

Γράφημα 46 - Προτίμηση είδους απασχόλησης εργαζομένων σε μερική απασχόληση ανά φύλο

14. «Ποια από τις παρακάτω ειδικότητες περιγράφει καλύτερα το επάγγελμά σας;» (N=815)

Στον Πίνακα 72 και στο Γράφημα 47 αποτυπώνονται οι ειδικότητες-επαγγέλματα του πληθυσμού (N=815) που συμμετείχε στην έρευνα.

Πίνακας 73 – Διαστρωμάτωση βάση ειδικότητας/επαγγέλματος στο δείγμα εργαζομένων

Επάγγελμα	Βιομηχανία	Υπηρεσίες	Λοιπές επιχειρήσεις	Εμπόριο	Σύνολο
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	12%	5%	3%	4%	**6%**
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	11%	6%	5%	6%	**7%**
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	9%	17%	3%	38%	**20%**
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	0%	0%	0%	0%	**0%**
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	15%	7%	0%	5%	**8%**
Εξειδικευμένοι Επαγγελματίες (Επιστημονικές ειδικότητες π.χ. Οικονομολόγοι , Μηχανικοί, Γιατροί, Νομικοί)	14%	23%	49%	7%	**19%**
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	5%	3%	5%	5%	**4%**
Υπάλληλοι γραφείου	26%	37%	31%	32%	**34%**
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές	9%	1%	5%	1%	**2%**
Σύνολο %	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**
Απόλυτοι Αριθμοί	**129**	**446**	**39**	**201**	**815**

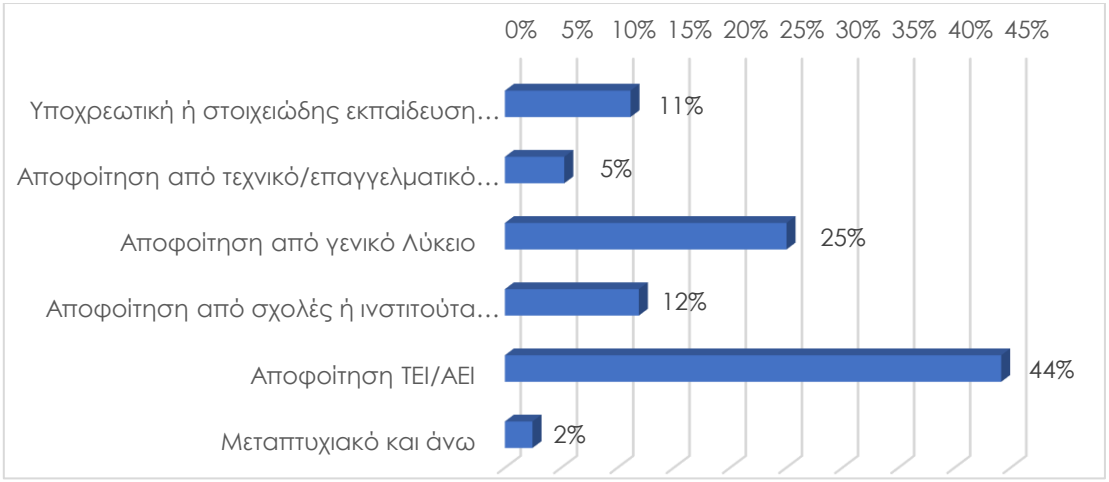
Προκύπτει ότι **1 στους 3** (34%) απασχολούνται ως ***«Υπάλληλοι γραφείου»***, ενώ **1 στους 5** απασχολούνται στην ***«Παροχή Υπηρεσιών και Πωλητές»*** και ακόμη **1 στους 5** ως «Εξειδικευμένοι Επαγγελματίες» (π.χ. Οικονομολόγοι , Μηχανικοί, Γιατροί, Νομικοί), με τα ποσοστά να διαφέρουν ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, όπως αποτυπώνεται και στον παραπάνω Πίνακα 72.

Γράφημα 47 - Διαστρωμάτωση βάση ειδικότητας/επαγγέλματος στο δείγμα εργαζομένων

15. «Ποιο είναι κατά τη γνώμη σας το επίπεδο προσόντων τυπικής εκπαίδευσης που απαιτείται για την άσκηση του επαγγέλματός σας;» (N=815)

Με την ερώτηση αυτή ζητείται η γνώμη των εργαζομένων για το επίπεδο προσόντων τυπικής εκπαίδευσης που απαιτείται για την άσκηση του επαγγέλματός τους . Όπως προκύπτει από το Γράφημα 48, **περίπου οι μισοί (44%) θεωρούν απαραίτητο το «Πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ»,** ενώ το **30%** θεωρούν αρκετό το **απολυτήριο Λυκείου** (ΕΠΑΛ ή Γενικού). Οι απαντήσεις δείχνουν ότι **οι εργαζόμενοι θέτουν σχετικά ψηλά τις απαιτήσεις τυπικής εκπαίδευσης, για την εύρεση εργασίας.**

Γράφημα 48 – Εκτίμηση απαραίτητου επιπέδου τυπικής εκπαίδευσης για το ασκούμενο επάγγελμα

16. «Πόσο σημαντικοί είναι οι παράγοντες που θα σας διαβάσω, ως προς τις γνώσεις και τις δεξιότητες που σας παρείχαν στην τωρινή σας εργασία, σε μια κλίμακα από το 1-Καθόλου σημαντικός παράγοντας έως και το 5 – Πολύ σημαντικός παράγοντας;» (N=815)

Με το ερώτημα αυτό επιχειρείται να διερευνηθεί **η συμβολή της τυπικής και άτυπης κατάρτισης**, που αποκτήθηκε είτε **δωρεάν είτε με την καταβολή διδάκτρων**, στην απόκτηση γνώσεων/ δεξιοτήτων/ ικανοτήτων χρήσιμων για την τρέχουσα εργασία τους.

Όπως αποτυπώνεται στο Γράφημα 49:

Η «**τυπική εκπαίδευση - δημόσια και δωρεάν»** θεωρείται από το **57%** του δείγματος ως «Πολύ ή αρκετά σημαντική».

Η «**δημόσια ή ιδιωτική εκπαίδευση με πληρωμή διδάκτρων»** θεωρείται ως «Πολύ ή αρκετά σημαντική» από το **38%** του δείγματος, γεγονός που σημαίνει ότι σημαντικός αριθμός εργαζομένων την έχουν αναζητήσει (το 29% ΔΓ/ΔΑ αποτυπώνει όσους δεν την ακολούθησαν).

Αξιοσημείωτη είναι η σπουδαιότητα που αποδίδεται από τους εργαζόμενους στην **«Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία»**, καθώς το **57%** του δείγματος τη θεωρεί «Πολύ ή αρκετά σημαντική» για την τρέχουσα εργασία τους.

Δεδομένου του υψηλού ποσοστού ΔΓ/ΔΑ στο ερώτημα σχετικά με την **άτυπη κατάρτιση** (19% στην επιδοτούμενη και 32% στην αυτοχρηματοδοτούμενη), που ερμηνεύεται ως μη συμμετοχή σε παρόμοια προγράμματα, οι υπόλοιποι που απαντούν στα σχετικά ερωτήματα δείχνουν να είναι **μοιρασμένοι ως προς τη χρησιμότητά τους** για την απόκτηση γνώσεων/ δεξιοτήτων/ ικανοτήτων χρήσιμων **για την τρέχουσα εργασία τους.**

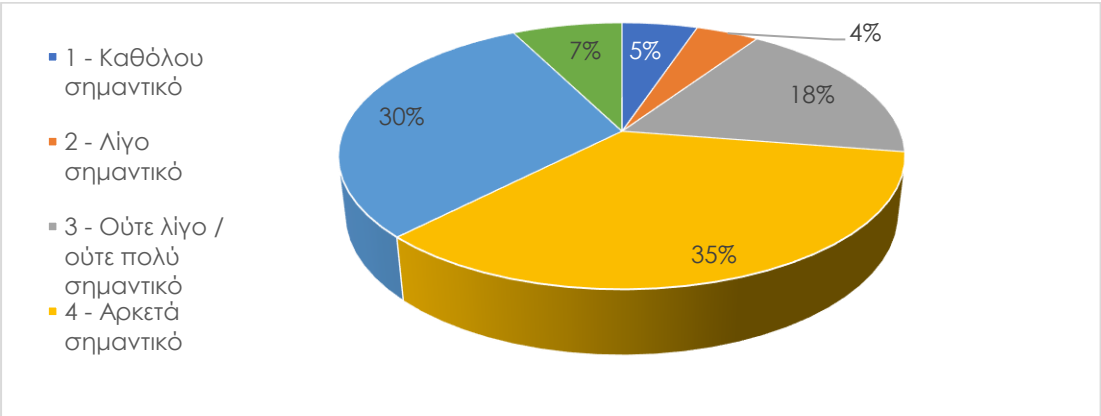

Γράφημα 49 – Σημασία διαφορετικών μορφών εκπαίδευσης στην παρούσα θέση εργασίας

17. «Πώς θα αξιολογούσατε τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ως προς την παροχή χρήσιμων γνώσεων και δεξιοτήτων για την επαγγελματική σας σταδιοδρομία σε μια κλίμακα από το 1-Καθόλου σημαντικό έως και το 5 – Πολύ σημαντικό;» (N=815)

Με το ερώτημα αυτό επιχειρείται να αποτυπωθεί η άποψη των εργαζομένων για τη **σπουδαιότητα** των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, ως προς την παροχή χρήσιμων γνώσεων και δεξιοτήτων **για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία** και <u>όχι μόνον για την τρέχουσα εργασία τους.</u>

Όπως απεικονίζεται στο Γράφημα 50, οι **2 στους 3** (65%) τα αξιολογούν ως **«Πολύ ή αρκετά σημαντικά».**

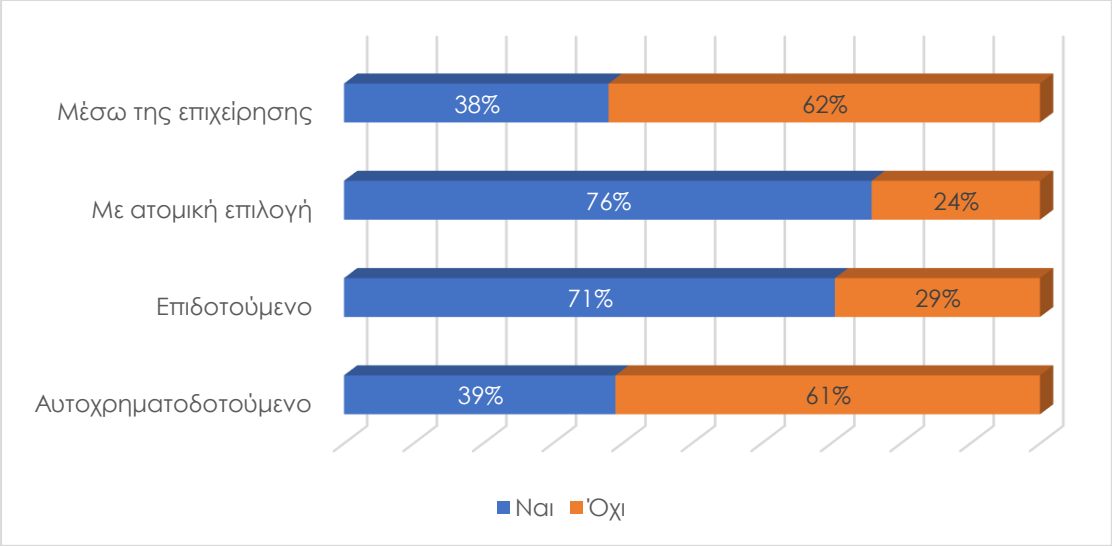

Γράφημα 50 - Σημασία προγραμμάτων κατάρτισης στην επαγγελματική σταδιοδρομία

18-19. «Έχετε συμμετάσχει μέχρι σήμερα σε πρόγραμμα / προγράμματα κατάρτισης;» (Πολλαπλή Επιλογή) (N=815)

(μέσω της επιχείρησης - με ατομική επιλογή – επιδοτούμενο – αυτοχρηματοδοτούμενο)

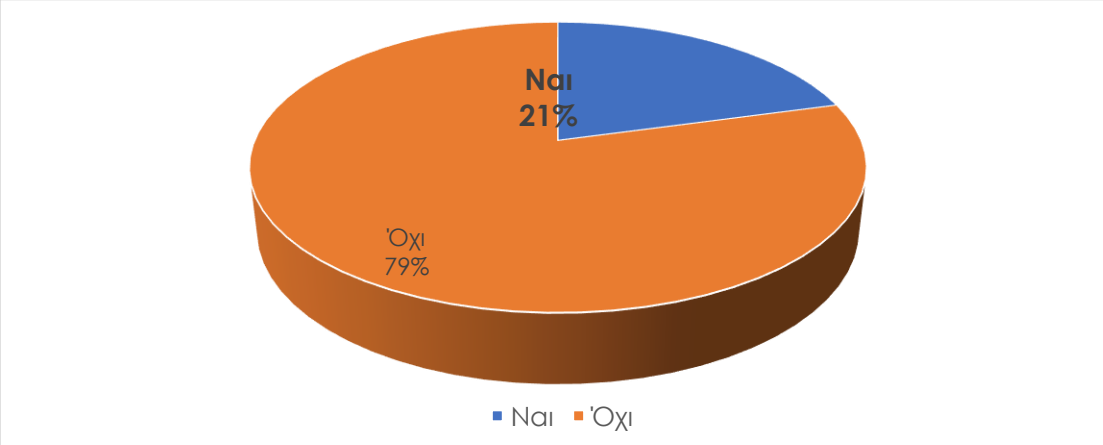
Όπως απεικονίζεται στο Γράφημα 51, οι **3 στους 4** εργαζόμενοι δηλώνουν ότι έχουν συμμετάσχει σε προγράμματα κατάρτισης **με ατομική τους επιλογή** και περίπου **4 στους 10 μέσω της επιχείρησης.** Επίσης, οι **7 στους 10** δηλώνουν ότι το πρόγραμμα ήταν **επιδοτούμενο** και οι **4 στους 10 αυτοχρηματοδοτούμενο.** Σημειώνεται ότι οι ερωτώμενοι μπορούσαν να επιλέξουν και τις δύο απαντήσεις ανά ερώτημα.

Γράφημα 51 – Συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης

20. «Κατά το προηγούμενο έτος (2019 ή 2020) συμμετείχατε σε οποιαδήποτε *προγράμματα εντός ή εκτός της επιχείρησης που πληρωνόταν έστω και εν μέρει από την επιχείρηση;»* *(N=815)* .

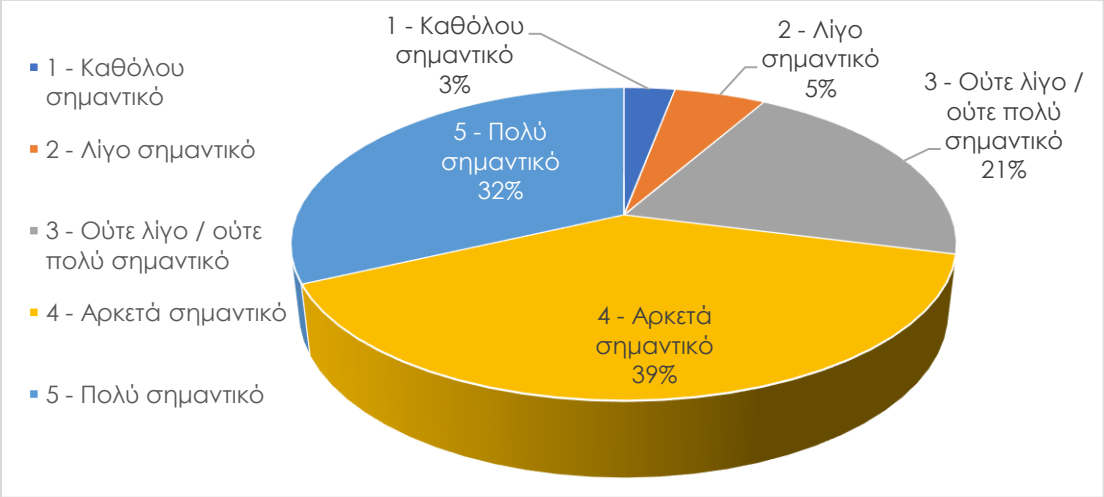
Στο Ερώτημα αυτό δόθηκε η δυνατότητα απαντήσεων και για το 2019, δεδομένων των έκτακτων συνθηκών του 2020. Όπως απεικονίζεται στο Γράφημα 52, οι **8 στους 10** εργαζόμενους **δεν συμμετείχαν σε οποιαδήποτε πρόγραμμα κατάρτισης κατά την προηγούμενη διετία**, γεγονός που καταδεικνύει σημαντική υστέρηση στη δια βίου μάθηση.

Γράφημα 52 – Συμμετοχή σε μερικώς (τουλάχιστον) επιδοτούμενο από την επιχείρηση πρόγραμμα κατάρτισης κατά το προηγούμενο έτος

21. «Πώς θα αξιολογούσατε το πρόγραμμα αυτό ως προς την παροχή χρήσιμων γνώσεων και δεξιοτήτων για την επαγγελματική σας σταδιοδρομία σε μια κλίμακα από 1 – Καθόλου σημαντικό έως 5 – Πολύ σημαντικό;» (Όσοι απάντησαν «Ναι» στην προηγούμενη ερώτηση: N=169).

Στο παρακάτω Γράφημα 53 αποτυπώνονται οι αξιολογήσεις όσων παρακολούθησαν κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης κατά την προηγούμενη διετία (N=169). Αξιοσημείωτο είναι ότι οι **7 στους 10** το αξιολογούν ως **'Πολύ ή αρκετά σημαντικό'.**

Γράφημα 53 – Αξιολόγηση εκτελεσμένου προγράμματος κατάρτισης

22. «Θα σας διαβάσω τώρα μια σειρά από δεξιότητες, γνώσεις και ικανότητες και θα ήθελα να μου πείτε για καθεμία από αυτές σε ποιο βαθμό απαιτούνται για να ασκήσετε ικανοποιητικά την εργασία σας.» (N=815)

Στον Πίνακα 73, καταγράφονται οι απόψεις των απασχολουμένων σχετικά με την αναγκαιότητα συγκεκριμένων γνώσεων/δεξιοτήτων/ικανοτήτων, για την ικανοποιητική άσκηση της τρέχουσας εργασίας τους. Προκαλεί εντύπωση ότι το **70 % των εργαζομένων** θεωρούν ***«Πολύ και αρκετά αναγκαίες»***, τις **11 από τις 15** αναφερόμενες γνώσεις /δεξιότητες/ικανότητες, γεγονός που δείχνει είτε τις αυξημένες απαιτήσεις και την πολυπλοκότητα των καθηκόντων τους είτε τις δικές τους απόψεις για το τι συνιστά αποδοτική εργασία.

Πίνακας 74 – Εκτίμηση δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων ως προς τη σχετικότητά με το ασκών επάγγελμα

Δεξιότητες, γνώσεις και ικανότητες	1- Καθόλου	2 - Λίγο	3 – Ούτε λίγο / ούτε πολύ	4 – Αρκετά	5 – Πολύ	ΔΞ/ΔΑ
Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες (σχετιζόμενες άμεσα με το τομέα - αντικείμενο – καθήκοντα του επαγγέλματος)	3%	4%	13%	33%	47%	0%
Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες σε εφαρμογές του αντικειμένου του επαγγέλματος	11%	7%	15%	23%	44%	0%
Καλή Γνώση/Χρήση Ελληνικής Γλώσσας	2%	3%	13%	18%	63%	0%
Γνώση/Χρήση Αγγλικών	12%	12%	21%	19%	36%	0%
Γνώση/Χρήση άλλης ξένης γλώσσας	54%	13%	16%	8%	9%	0%
Βασικές ψηφιακές δεξιότητες - διαδικτυακή συνεργασία/τηλεργασία	24%	6%	14%	15%	41%	0%
Επικοινωνιακές δεξιότητες	2%	2%	7%	23%	67%	0%
Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα	2%	1%	7%	18%	72%	0%
Κοινωνικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες	8%	6%	16%	27%	41%	1%
Στρατηγική σκέψη και ηγετικές δεξιότητες	7%	6%	19%	27%	42%	0%
Δημιουργικότητα – καινοτομία & επιχειρηματικότητα	10%	9%	19%	25%	36%	1%
Κριτική σκέψη & επίλυση προβλημάτων	2%	3%	8%	23%	64%	0%
Ευελιξία και προσαρμοστικότητα	1%	2%	7%	26%	63%	0%
Οργανωτικότητα & τεχνικές διαχείρισης χρόνου	1%	1%	6%	21%	70%	0%
Ανάληψη πρωτοβουλιών	4%	4%	17%	28%	46%	0%

23. «Θα σας διαβάσω τώρα μια σειρά από δεξιότητες, γνώσεις και ικανότητες και θα ήθελα να μου πείτε για καθεμία από αυτές σε ποιο βαθμό πιστεύετε εσείς προσωπικά ότι διαθέτετε την αντίστοιχη δεξιότητα.» (N=815)

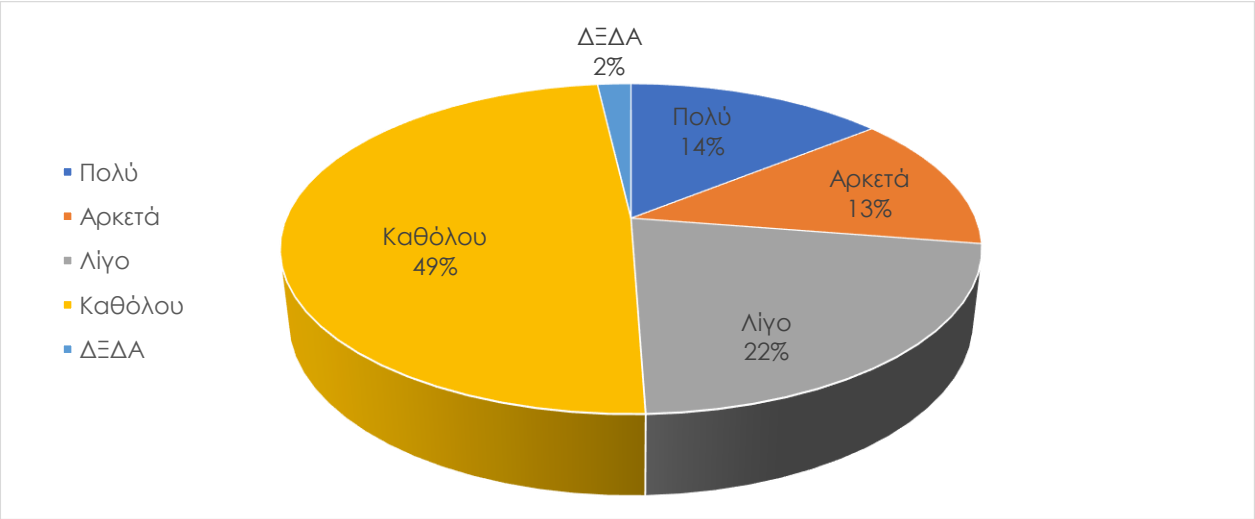
Στον Πίνακα 74, καταγράφονται οι απόψεις των απασχολουμένων σχετικά με τον βαθμό που πιστεύουν οι ίδιοι ότι διαθέτουν το απαιτούμενο επίπεδο γνώσεων/δεξιοτήτων/ικανοτήτων, για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους. Αν εξαιρέσουμε τη *«Γνώση/Χρήση άλλης ξένης γλώσσας»,* υψηλό ποσοστό εργαζομένων θεωρούν ότι τις έχουν σε βαθμό **«Πολύ ή αρκετά».** Είναι χαρακτηριστικό ότι **για τις 8 από τις 15** γνώσεις/ δεξιότητες/ ικανότητες, **τουλάχιστον το 80 % των εργαζομένων πιστεύουν ότι τις έχουν σε βαθμό «Πολύ ή αρκετά».**

Πίνακας 75 – Βαθμός κατάκτησης βασικών δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων

Δεξιότητες, γνώσεις και ικανότητες	1- Καθόλου	2 - Λίγο	3 – Ούτε λίγο / ούτε πολύ	4 – Αρκετά	5 – Πολύ	ΔΞ/ΔΑ
Ειδικές Επαγγελματικές γνώσεις & δεξιότητες (σχετιζόμενες άμεσα με το τομέα - αντικείμενο – καθήκοντα του επαγγέλματος)	1%	2%	17%	45%	35%	0%
Ειδικές ψηφιακές δεξιότητες σε εφαρμογές του αντικειμένου του επαγγέλματος	5%	3%	16%	36%	39%	0%
Καλή Γνώση/Χρήση Ελληνικής Γλώσσας	0%	1%	6%	23%	70%	0%
Γνώση/Χρήση Αγγλικών	5%	6%	23%	33%	33%	0%
Γνώση/Χρήση άλλης ξένης γλώσσας	51%	14%	17%	8%	9%	1%
Βασικές ψηφιακές δεξιότητες - διαδικτυακή συνεργασία/τηλεργασία	10%	4%	13%	27%	45%	1%
Επικοινωνιακές δεξιότητες	0%	1%	8%	33%	58%	0%
Ικανότητα συνεργασίας σε ομάδα	0%	1%	5%	30%	64%	0%
Κοινωνικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες	3%	3%	15%	35%	42%	1%
Στρατηγική σκέψη και ηγετικές δεξιότητες	2%	5%	22%	38%	33%	1%
Δημιουργικότητα – καινοτομία & επιχειρηματικότητα	3%	6%	24%	36%	30%	1%
Κριτική σκέψη & επίλυση προβλημάτων	1%	0%	11%	38%	50%	0%
Ευελιξία και προσαρμοστικότητα	0%	1%	10%	34%	54%	0%
Οργανωτικότητα & τεχνικές διαχείρισης χρόνου	0%	1%	10%	31%	56%	0%
Ανάληψη πρωτοβουλιών	1%	2%	17%	37%	43%	0%

24. «Πόσο πιθανό είναι να αναζητήσετε άλλη εργασία εντός 12μήνου;» (N=815)

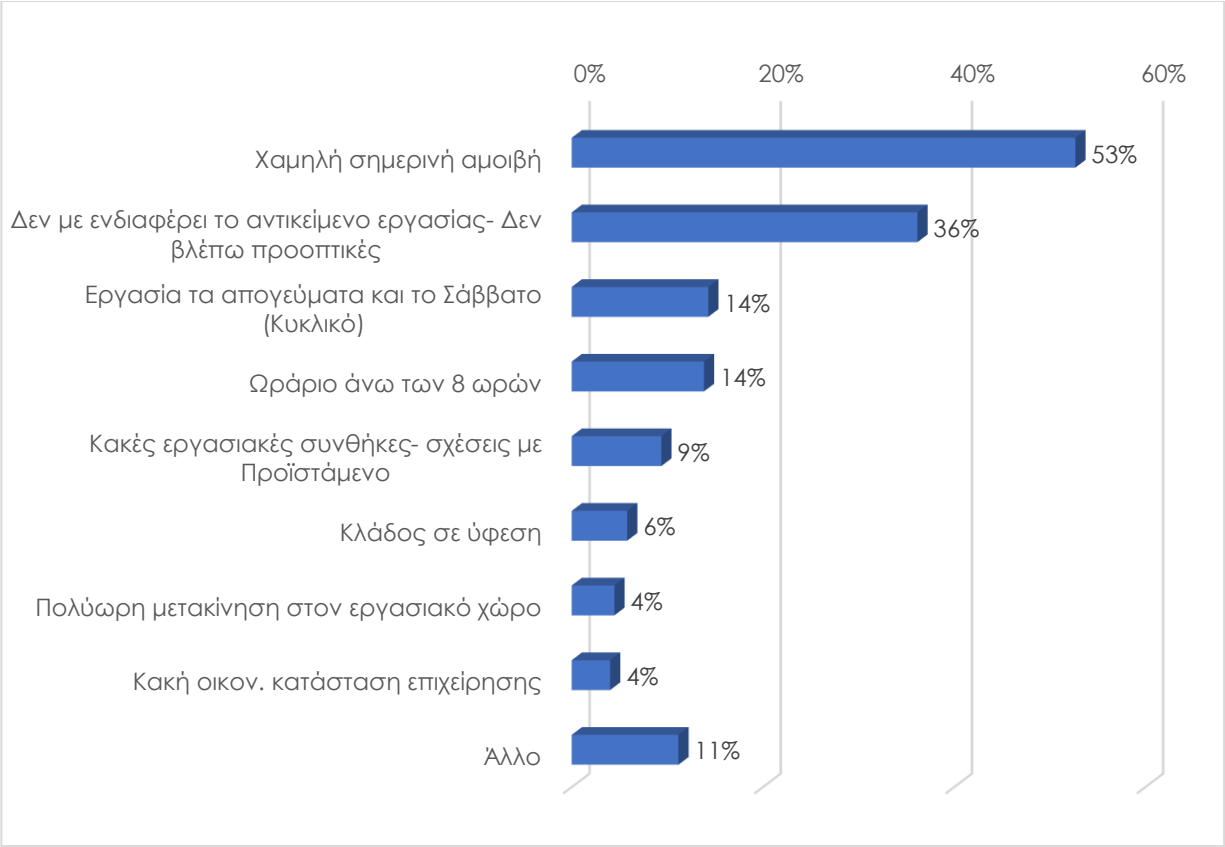
Με το ερώτημα αυτό επιχειρείται, αφενός να αποτυπωθεί η 'κινητικότητα' στην αγορά εργασίας, αφετέρου να διερευνηθεί ο βαθμός ικανοποίησης των εργαζομένων από την τρέχουσα εργασία τους, τουλάχιστον για το επόμενο 12μηνο. Όπως απεικονίζεται στο Γράφημα 54, οι **5 στους 10 δεν πρόκειται να αναζητήσουν** δουλειά, και άλλοι **2 στους 10** το θεωρούν **λίγο πιθανό** να το κάνουν. Ο **1 στους 4** όμως δηλώνει '**Πολύ ή Αρκετά' πιθανό** να αναζητήσει άλλη εργασία, με το συνολικό **27%** να αποτελεί στοιχείο **σχετικά υψηλής κινητικότητας για την αγορά εργασίας της ΠΚΜ.**

Γράφημα 54 – Πιθανότητα αλλαγής εργασιακού περιβάλλοντος εντός 6μήνου

25. «Ποιος / ποιοι οι βασικότεροι λόγοι που θα το επιχειρήσετε;» (Όσοι απάντησαν «Πολύ» ή «Αρκετά» στην προηγούμενη ερώτηση – Πολλαπλή επιλογή: N=224)

Με το ερώτημα αυτό επιχειρείται η εξαγωγή ποιοτικών στοιχείων σχετικά με τους λόγους που αναγκάζουν τους εργαζόμενους να αναζητήσουν άλλη εργασία κατά το επόμενο 12μηνο (παραπάνω από μία επιλογή). Όπως απεικονίζεται στο Γράφημα 55, οι **5 στους 10** εργαζόμενοι θα το κάνουν με σκοπό **να βελτιώσουν την αμοιβή τους**, ενώ **1 στους 3** διότι είτε δεν βλέπει **προοπτικές** είτε δεν τον ελκύει το **αντικείμενο** της τρέχουσας εργασίας του.

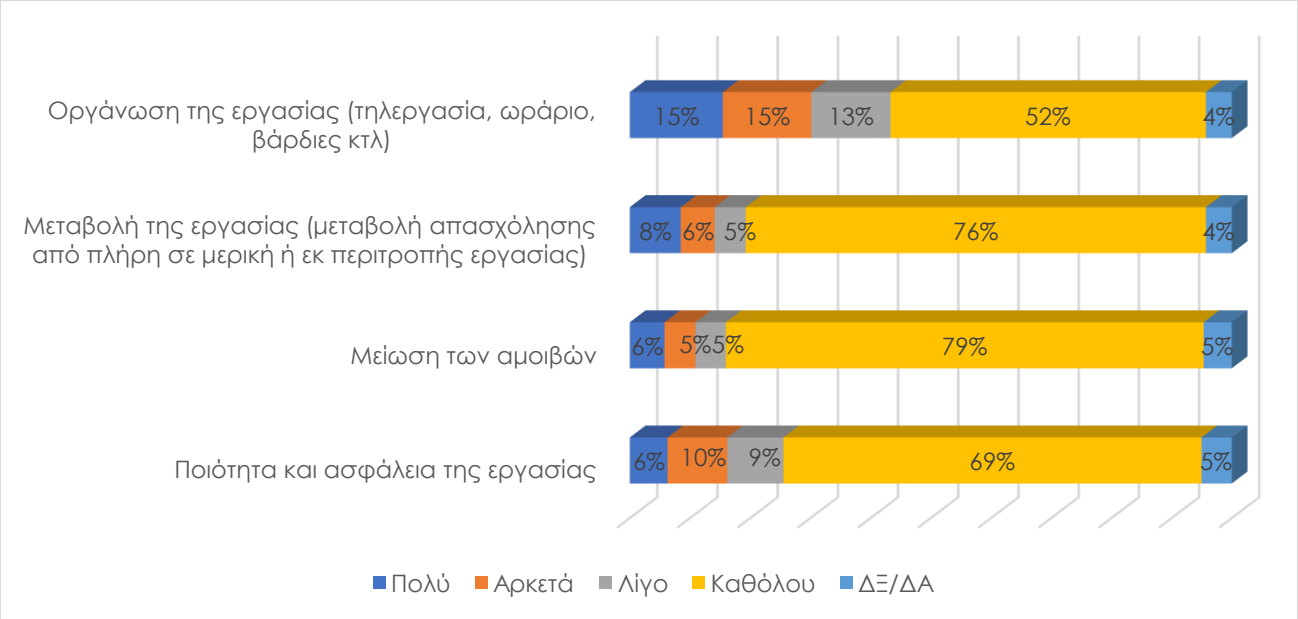

Γράφημα 55 – Βασικοί λόγοι αναζήτησης νέας εργασίας

26. Σε ποιο βαθμό κατά την τελευταία διετία προ της πανδημίας (2018-19) έχουν επηρεαστεί οι κυριότερες επαγγελματικές σας λειτουργίες και καθήκοντα από τυχόν αλλαγές που έχουν σημειωθεί στα ακόλουθα πεδία;» (N=815)

Το συγκεκριμένο ερώτημα αποσκοπεί στη διερεύνηση τυχόν σημαντικών αλλαγών στις εργασιακές σχέσεις των απασχολουμένων. Παρότι, λόγω των έκτακτων συνθηκών του 2020, το ερώτημα αφορούσε στη διετία 2018-2019, από την ανάλυση ορισμένων απαντήσεων εκτιμάται ότι ένα μέρος του πληθυσμού του δείγματος απάντησε έχοντας υπόψη του τις έντονες συνέπειες που προκλήθηκαν στα επαγγελματικά καθήκοντα τους κατά τη διάρκεια του 2020. Συνοπτικά, όπως απεικονίζεται στο Γράφημα 56:

- ✓ **Οι 8 στους 10 δεν αναφέρουν κάποια μείωση αμοιβής**, ενώ το **11%** δηλώνει **'Μεγάλη ή αρκετή' μείωση**.
- ✓ **Οι 3 στους 4 δεν αναφέρουν κάποια μεταβολή στους όρους απασχόλησης**, ενώ το **14%** δηλώνει **'Μεγάλη ή αρκετή' μεταβολή** (από πλήρη σε μερική ή εκ περιτροπής κ.ά.).
- ✓ **Οι 3 στους 10 αναφέρουν σημαντικές αλλαγές στην οργάνωση της εργασίας** (τηλεργασία, ωράριο, βάρδιες κλπ).

Γράφημα 56 – Επίδραση παραγόντων στις κυριότερες επαγγελματικές λειτουργίες και καθήκοντα

3. Συμπεράσματα

Η παρούσα έρευνα πεδίου εργαζομένων είχε ως βασικούς στόχους:

- την αποτύπωση της **υφιστάμενης κατάστασης** στο απασχολούμενο ανθρώπινο δυναμικό στον ιδιωτικό τομέα της ΠΚΜ και των μορφών απασχόλησης του ανά φύλο.
- την καταγραφή των απόψεων τους ως προς το απαιτούμενο εκπαιδευτικό επίπεδο και τις απαιτούμενες επαγγελματικές γνώσεις/ δεξιότητες/ ικανότητες στην τρέχουσα απασχόλησή τους, καθώς και του βαθμού που οι ίδιοι αξιολογούν ότι τα κατέχουν.
- τη συχνότητα συμμετοχής τους σε προγράμματα δια βίου μάθησης και τη στάση τους απέναντι σε αυτά.
- το βαθμός κινητικότητας τους στην αγορά εργασίας και τα κύρια αίτια για αυτήν.

Η έρευνα διεξήχθη σε **815 εργαζόμενους** (περίπου 0,25% του συνολικού πληθυσμού των εργαζομένων της Περιφέρειας), που απασχολούνται στην Κεντρική Μακεδονία, μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων (CATI – Computer Assisted Telephone Interviewing) και βάσει δομημένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου. (Μέγιστο Σφάλμα Δειγματοληψίας ±3,4%, με διάστημα εμπιστοσύνης 95%).

Ως μονάδες δειγματοληψίας επιλέχθηκαν οι εργαζόμενοι (με οποιαδήποτε μορφή εξαρτημένης εργασίας) που κατοικούν στις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Για τη στρωματοποίηση του δείγματος ελήφθη υπόψη η κατανομή των επιχειρήσεων (με τουλάχιστον 1 εργαζόμενο εκτός των ιδιοκτητών) και των εργαζομένων ανά Περιφερειακή Ενότητα στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, σύμφωνα με το Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (2019).

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, δημιουργήθηκε ένα δομημένο ερωτηματολόγιο, αφενός με ερωτήσεις κλειστού τύπου για την εξαγωγή **ποσοτικών** αποτελεσμάτων, αφετέρου με ερωτήσεις καταγραφής εργασιακών δεδομένων για την εξαγωγή **συνδυαστικών** αποτελεσμάτων.

Η διεξαγωγή της έρευνας πεδίου (field work) διήρκησε από **01 έως 20 Απριλίου 2021.**

Κατά την επεξεργασία των στοιχείων έγινε ομαδοποίηση των διψήφιων κλάδων σε **τέσσερεις τομείς οικονομικής δραστηριότητας**. Ως αποτέλεσμα, οι **«Υπηρεσίες»** συμμετέχουν κατά **54%** στο δείγμα, το **«Εμπόριο» 25%** και η **«Μεταποίηση»** 16%. Οι **«Λοιπές»** με 5%, περιλαμβάνουν κυρίως επιχειρήσεις του κατασκευαστικού κλάδου. Το χαμηλό 1% του «Α' γενή» (ενσωματώνεται στις «Λοιπές»), αντανακλά τη μικρή συμμετοχή του κλάδου στη δημιουργία μισθωτής απασχόλησης.

Ως προς τη **γεωγραφική διασπορά** του δείγματος, ως προς τον τόπο κατοικίας των εργαζομένων, η ΠΕ Θεσσαλονίκης συμμετέχει κατά 70% στο δείγμα και οι υπόλοιπες 6 ΠΕ από 7% έως 3%.

Ως προς το **Φύλο,** οι γυναίκες συμμετείχαν κατά 54% (η συμμετοχή τους στο εργατικό δυναμικό δεν ξεπερνάει το 45%).

Ως προς την ηλικία, τουλάχιστον **οι 7 στους 10** εργαζόμενοι, που συμμετείχαν στην έρευνα είναι **μεταξύ 25 και 44 ετών (**δυναμική ηλικία).

Ως προς το **επίπεδο εκπαίδευσης**, τουλάχιστον **οι 6 στους 10** (62%) έχουν είτε **πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ είτε Μεταπτυχιακό τίτλο**.

Το 1/3 εργάζεται σε πολύ μικρές επιχειρήσεις (1-9 άτομα), το 1/3 σε μικρές (10-49) και το 1/3 σε μεσαίες και μεγάλες.

Το 41% των απασχολουμένων δηλώνει παραμονή στην παρούσα επιχείρηση για πάνω από 6 έτη, με το 23% να δηλώνει >11 έτη.

Το **92% των εργαζομένων** του δείγματος απασχολούνται **μόνιμα** και μόνο το 8% μερικούς μήνες ή εβδομάδες ανά έτος, χωρίς αναντιστοιχίες μεταξύ των φύλων.

Το **85%** του πληθυσμού του δείγματος εργάζεται με **πλήρη απασχόληση** και μόνο το 15% με μερική, ενώ καταγράφηκε **σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των δύο φύλων,** καθώς το **21% των γυναικών** εργάζονται με **μερική απασχόληση**, έναντι μόλις **9% των ανδρών.**

Από όσους εργάζονται με **μερική απασχόληση**, ο **1 στους 3 την προτιμάει,** ενώ οι 2 στους 3 θα προτιμούσαν να εργάζονται με πλήρη απασχόληση. Παρατηρήθηκε **σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των δύο φύλων**, καθώς το **38% των γυναικών προτιμούν τη μερική απασχόληση**, έναντι του **26% των ανδρών.**

Στην ερώτηση για το κατά τη γνώμη τους **απαιτούμενο επίπεδο προσόντων τυπικής εκπαίδευσης** για την άσκηση του επαγγέλματός τους, **περίπου οι μισοί (44%) θεωρούν απαραίτητο το «Πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ»,** ενώ το **30%** θεωρούν αρκετό το **«Απολυτήριο Λυκείου»** (ΕΠΑΛ ή Γενικού).

Ως προς τη συμβολή της τυπικής και άτυπης κατάρτισης, που αποκτήθηκε είτε **δωρεάν είτε με την καταβολή διδάκτρων,** στην απόκτηση γνώσεων/ δεξιοτήτων/ ικανοτήτων χρήσιμων για την τρέχουσα εργασία τους, η **«τυπική εκπαίδευση - δημόσια και δωρεάν»** θεωρείται από το **57%** του δείγματος ως «Πολύ ή αρκετά σημαντική», ενώ αξιοσημείωτη είναι και η σπουδαιότητα που αποδίδεται στην **«Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία»** (**57%** «Πολύ ή αρκετά σημαντική»).

Ως προς τη **σπουδαιότητα** των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης για την παροχή χρήσιμων γνώσεων και δεξιοτήτων **για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία,** οι **2 στους 3** (65%) τα αξιολογούν ως **«Πολύ ή αρκετά σημαντικά».**

Οι **3 στους 4** εργαζόμενοι δηλώνουν ότι έχουν συμμετάσχει σε προγράμματα κατάρτισης **με ατομική τους επιλογή** και περίπου **4 στους 10 μέσω της επιχείρησης,** ενώ οι **7 στους 10** δηλώνουν ότι το πρόγραμμα ήταν **επιδοτούμενο** και οι **4 στους 10 αυτοχρηματοδοτούμενο.**

Ως προς την αξιολόγηση των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, οι **7 στους 10** που συμμετείχαν το αξιολογούν ως **«Πολύ ή Αρκετά σημαντικό».**

Το **70 % των εργαζομένων** θεωρούν **«Πολύ και Αρκετά αναγκαίες»** για να ασκήσουν ικανοποιητικά την εργασία τους, τις **11 από τις 15** γνώσεις/δεξιότητες/ικανότητες, που

τέθηκαν υπόψη τους, ενώ **για τις 8 από τις 15** γνώσεις/ δεξιότητες/ ικανότητες, **τουλάχιστον το 80 %** των εργαζομένων πιστεύουν ότι τις έχουν σε βαθμό 'Πολύ ή αρκετά'.

Οι **5 στους 10 δεν πρόκειται να αναζητήσουν** δουλειά εντός του επόμενου 12μήνου και οι **2 στους 10** το θεωρούν **λίγο πιθανό** να το κάνουν. Ο **1 στους 4** όμως δηλώνει **«Πολύ ή Αρκετά» πιθανό** να αναζητήσει άλλη εργασία, με το συνολικό **27%** να αποτελεί στοιχείο **σχετικά υψηλής κινητικότητας για την αγορά εργασίας της ΠΚΜ.**

Από όσους δήλωσαν πιθανότητα να αναζητήσουν δουλειά, οι **5 στους 10** θα το κάνουν με σκοπό **να βελτιώσουν την αμοιβή τους**, ενώ **1 στους 3** διότι είτε δεν βλέπει **προοπτικές** είτε δεν τον ελκύει το **αντικείμενο** της τρέχουσας εργασίας του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μηχανισμός Διάγνωσης Αγοράς Εργασίας - Συνολική Μεθοδολογία, ΕΙΕΑΔ,31-12-2015

Επικαιροποιημένη μελέτη διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας σε επαγγέλματα και δεξιότητες στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και προτεινόμενες παρεμβάσεις, 3ο Παραδοτέο για την ΕΥΔ-ΠΚΜ, Ακρώνυμο Μελετητική ΕΠΕ, Δεκέμβριος 2015

1η Ετήσια Έκθεση ανάλυσης των τάσεων της αγοράς εργασίας στην ΠΚΜ, Παραδοτέο Π.35 για την ΠΚΜ, Ένωση Εταιρειών «ΙΝΝΟΛΑΝΤ Ε.ΠΕ- ΑΠΟΨΗ Α.Ε.», Νοέμβριος 2020

https://www.statistics.gr/

https://ypergasias.gov.gr/apascholisi/ektheseis-p-s-ergani/

-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. Ερωτηματολόγιο Επιχειρήσεων

Α. ΠΡΟΦΙΛ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1. Κλάδος Δραστηριότητας:
2. Σε ποια Περιφερειακή Ενότητα δραστηριοποιείται η επιχείρηση;
3. Έτος ίδρυσης επιχείρησης:
4. Αριθμός Απασχολούμενων (01/03/21 ή όταν έκλεισαν λόγω μέτρων)
5. Κύκλος Εργασιών Επιχείρησης (2019 & 2020)

Β. ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

6. [18]Πόσες **κενές θέσεις** υπάρχουν σήμερα στην επιχείρηση;
7. (Αν απάντησε >0 στην Ερώτηση 5) Σε ποιες από τις παρακάτω ειδικότητες (Ειδικότητες ISCO) υπάρχουν σήμερα **κενές θέσεις** στην επιχείρηση σας; (πολλαπλή επιλογή, επιλογή όσων ισχύουν)-
8. (Αν απάντησε >0 στην Ερώτηση 5) Ποιος είναι ο **κύριος λόγος** που οι παραπάνω θέσεις παραμένουν κενές; (η ερώτηση επαναλαμβάνεται για κάθε ειδικότητα που θα αναφερθεί παραπάνω)
9. Πόσες θέσεις εκτιμάτε ότι θα κενωθούν **κατά το επόμενο εξάμηνο** (λόγω συνταξιοδότησης/αποχώρησης ή επέκτασης δραστηριοτήτων); (Αριθμητικό πεδίο, 0 αν δεν γνωρίζει)
10. Σκοπεύετε να καλύψετε τις **κενές θέσεις (τρέχουσες και μελλοντικές)** εντός των **επόμενων έξι μηνών;**(αν δεν απάντησε 0 σε κάποια από τις Ερωτήσεις 5 και 8.1, 8.2)

- Όλες
- Τις περισσότερες
- Μερικές
- Καμία
- Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ

11. Σκοπεύετε να απολύσετε προσωπικό κατά τους **επόμενους έξι μήνες**;

- Ναι
- Μάλλον Ναι
- Μάλλον Όχι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ

12. (Αν Ναι/Μάλλον Ναι στην Ερώτηση 10). Πόσους εργαζόμενους σκοπεύετε να απολύσετε;

Γ. ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ/ ΓΝΩΣΕΙΣ /ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

[18]*Ο όρος «κενές θέσεις» σημαίνει θέσεις για τις οποίες η επιχείρηση είναι σε ενεργή αναζήτηση προσωπικού*

13. Ποια η ειδικότητα με το **μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων** στην επιχείρηση σας; (Ειδικότητες ISCO)
14. Ποια η ειδικότητα εργαζομένων με το **σημαντικότερο ρόλο** στην επιχείρηση σας; (Ειδικότητες ISCO)
15. Ποιο είναι το **εκπαιδευτικό επίπεδο** που συνήθως αναζητείτε για την παραπάνω ειδικότητα; (Επιλογή από 7 Εκπαιδευτικά Επίπεδα)
16. Συμπληρώστε τις πέντε (5) βασικές από τις αναγραφόμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες (ακολουθούν 15) για τους εργαζόμενους και υποψήφιους εργαζόμενους που **απαιτούνται** για την παραπάνω ειδικότητα που αναφέρατε, σε σειρά σπουδαιότητας: (1 – η πιο σημαντική, 5 – η λιγότερο σημαντική)
17. Για κάθε μία από τις πέντε (5) βασικές από τις αναγραφόμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για τους εργαζόμενους που αναφέρατε παραπάνω για την ειδικότητα με το μεγαλύτερο ποσοστό εργαζομένων, θα ήθελα να μου πείτε **σε τι βαθμό την διαθέτουν οι εργαζόμενοί σας**; (1 – Καθόλου, 5 – Πολύ)
ΚΛΙΜΑΚΑ: 1 2 3 4 5 ΔΞ/ΔΑ

Δ. ΣΤΑΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

18. Σε ποιες από τις παρακάτω δεξιότητες θα επιθυμούσατε να εκπαιδεύσετε μέρος των εργαζομένων σας κατά το 2021, αν υπήρχε ο διαθέσιμος χρόνος και πόροι; (Επιλέξτε μέχρι 5 με σειρά προτεραιότητας, 1 – μεγαλύτερη προτεραιότητα μέχρι 5 – μικρότερη προτεραιότητα)
19. Οι εργαζόμενοι της επιχείρησής σας έχουν συμμετάσχει κατά την τελευταία πενταετία σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών;
- Ναι
- Όχι

20. (Αν Ναι στην Ερώτηση 18) Με πρωτοβουλία;
- Της επιχείρησης
- Των εργαζομένων

21. (Αν Ναι στην Ερώτηση 18) Με ποια χρηματοδότηση; (πολλαπλή επιλογή, επιλογή όσων ισχύουν)
22. (Εάν Ναι στην Ερώτηση 18) Πως θα το/τα αξιολογούσατε γενικά ως προς τη χρησιμότητά του/τους σε μια κλίμακα από το 1 – Καθόλου χρήσιμο/α μέχρι και το 5 – Εξαιρετικά χρήσιμο/α;
23. Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2019;
- Κάτω από 10%
- 10 – 25%
- 26 – 50%
- Άνω του 50%

24. Τι ποσοστό εργαζομένων έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών, κατά το 2020;
25. Πόσο τακτικά εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης των εργαζομένων της επιχείρησης σας;

Ε. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΛΛΑΓΩΝ - ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

26. **<u>Κατά τη διετία 2018-2019 (προ πανδημίας)</u>**, σε ποιό βαθμό επηρεάστηκαν τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από αλλαγές που σημειώθηκαν στους παρακάτω τομείς;

ΚΛΙΜΑΚΑ: Πολύ Αρκετά Λίγο Καθόλου ΔΞ/ΔΑ

- Νέα προϊόντα/υπηρεσίες
- Αλλαγές στις διαδικασίες παραγωγής
- Αλλαγές στις πωλήσεις και το μάρκετινγκ
- Αλλαγές στη νομοθεσία/πρότυπα
- Άλλο, τι;

27. Σε ποιο βαθμό έχουν επηρεαστεί τα εργασιακά καθήκοντα στην επιχείρησή σας από την πανδημία και τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της;

ΚΛΙΜΑΚΑ: Πολύ Αρκετά Λίγο Καθόλου ΔΞ/ΔΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ. Ερωτηματολόγιο Εργαζομένων

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΡΕΥΝΑΣ – ΠΡΟΦΙΛ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ

1. Κλάδος Δραστηριότητας που απασχολείται:
2. Σε ποια Περιφερειακή Ενότητα κατοικείτε (ποσόστωση);
3. Φύλο:
4. Έτος γέννησης:
5. Ποιο είναι το ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης που έχετε ολοκληρώσει;
6. Οικογενειακή Κατάσταση

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

7. Πόσα άτομα εργάζονται στην επιχείρηση που απασχολείστε, συμπεριλαμβανομένου του εαυτού σας;
   - 1 – 9 άτομα
   - 10 – 49 άτομα
   - 50 – 250 άτομα
   - Άνω των 250 ατόμων
   - Δεν γνωρίζω (αυθόρμητα)
8. Γνωρίζετε πόσα ακριβώς άτομα εργάζονται στην επιχείρηση που απασχολείστε, συμπεριλαμβανομένου του εαυτού σας; …… (-1 αν δεν γνωρίζει)
9. Σε ποια Περιφερειακή Ενότητα εργάζεστε;
10. Πόσα έτη εργάζεστε στην επιχείρηση αυτή; (0 για λιγότερο από 1 έτος)
11. Η απασχόλησή σας στην επιχείρηση αυτή είναι σήμερα:
    - Μόνιμη
    - Εποχιακή (μερικούς μήνες ή εβδομάδες/έτος)
12. Και η απασχόλησή σας στην επιχείρηση αυτή είναι σήμερα:
    - Πλήρης
    - Μερική
13. (Αν απαντήσουν "Μερική" στην Ερώτηση 12) – Θα προτιμούσατε εργασία πλήρους απασχόλησης εντός του 2021;
    - Όχι
    - Ναι
14. Ποια από τις παρακάτω ειδικότητες περιγράφει καλύτερα το επάγγελμα σας; (Ειδικότητες ISCO)

15. Ποιο είναι κατά τη γνώμη σας **το απαιτούμενο επίπεδο προσόντων τυπικής εκπαίδευσης** που απαιτείται για την άσκηση του επαγγέλματος σας (Επιλογή από 7 εκπαιδ. Επίπεδα)
16. Πόσο σημαντικοί είναι οι παράγοντες που θα σας διαβάσω, ως προς **τις γνώσεις και τις δεξιότητες που σας παρείχαν στην τωρινή σας εργασία** σε μία κλίμακα από το 1 έως το 5, όπου 1 σημαίνει καθόλου σημαντικός παράγοντας και 5 πολύ σημαντικός παράγοντας;

ΚΛΙΜΑΚΑ: 1 (Καθόλου) 2 3 4 5 (Πάρα Πολύ) ΔΞ/ΔΑ

- Η τυπική εκπαίδευση σας (Δημόσια δωρεάν εκπαίδευση)
- Δημόσια ή ιδιωτική εκπαίδευση με πληρωμή διδάκτρων (Κολλέγιο, Μεταπτυχιακές σπουδές σε ΑΕΙ)
- Πρόγραμμα άτυπης επιδοτούμενης κατάρτισης/επιμόρφωσης
- Πρόγραμμα άτυπης κατάρτισης/επιμόρφωσης με δικούς σας πόρους
- Η προηγούμενη εργασιακή σας εμπειρία

17. Πως θα αξιολογούσατε γενικά τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ως προς την παροχή χρήσιμων γνώσεων και δεξιοτήτων για την επαγγελματική σας σταδιοδρομία σε μία κλίμακα από το 1 έως το 5, όπου 1 σημαίνει ότι θεωρείτε τα προγράμματα ελάχιστα σημαντικά για την σταδιοδρομία σας και 5 πολύ σημαντικά;

18. Έχετε συμμετάσχει μέχρι σήμερα σε πρόγραμμα/προγράμματα κατάρτισης;

- Ναι
  - Μέσω της επιχείρησης
  - Με ατομική επιλογή
- Όχι

19. Έχετε συμμετάσχει μέχρι σήμερα σε πρόγραμμα/προγράμματα κατάρτισης;

- Ναι
  - Επιδοτούμενο
  - Αυτοχρηματοδοτούμενο
- Όχι

20. Κατά το προηγούμενο έτος (το 2019 ή 2020) συμμετείχατε σε οποιαδήποτε προγράμματα κατάρτισης εντός ή εκτός της επιχείρησης που πληρωνόταν έστω και εν μέρει από την επιχείρηση;

- Ναι
- Όχι

21. ***(Αν «Ναι» στην Ερώτηση 20)***: Και πως θα αξιολογούσατε το πρόγραμμα αυτό ως προς την παροχή χρήσιμων γνώσεων και δεξιοτήτων για την επαγγελματική σας σταδιοδρομία σε μία κλίμακα από το 1 έως το 5, όπου 1 σημαίνει ότι το πρόγραμμα ήταν ελάχιστα χρήσιμο για την σταδιοδρομία σας και 5 πολύ χρήσιμο (σε περίπτωση που έχει συμμετάσχει σε περισσότερα από ένα προγράμματα να αξιολογήσει το πιο πρόσφατο);

22. Θα σας διαβάσω τώρα μια σειρά από δεξιότητες, γνώσεις και ικανότητες και θα ήθελα να μου πείτε για καθεμία από αυτές **σε ποιο βαθμό απαιτούνται για να ασκήσετε ικανοποιητικά την εργασία σας**. Θα σας παρακαλούσα να χρησιμοποιήσετε μία κλίμακα από το 1 έως το 5 και στις δύο ερωτήσεις, όπου 1 σημαίνει σε πολύ χαμηλό βαθμό και 5 σε πολύ υψηλό βαθμό;

ΚΛΙΜΑΚΑ: 1 (Καθόλου) 2 3 4 5 (Πάρα Πολύ) ΔΞ/ΔΑ

23. Θα σας διαβάσω τώρα μια σειρά από δεξιότητες, γνώσεις και ικανότητες και θα ήθελα να μου πείτε για καθεμία από αυτές **σε ποιο βαθμό πιστεύετε εσείς προσωπικά ότι διαθέτετε την αντίστοιχη δεξιότητα, γνώση ή ικανότητα**. Θα σας παρακαλούσα να χρησιμοποιήσετε μία κλίμακα από το 1 έως το 5 και στις δύο ερωτήσεις, όπου 1 σημαίνει σε πολύ χαμηλό βαθμό και 5 σε πολύ υψηλό βαθμό;

ΚΛΙΜΑΚΑ: 1 (Καθόλου) 2 3 4 5 (Πάρα Πολύ) ΔΞ/ΔΑ

24. Πόσο πιθανό είναι να αναζητήσετε άλλη εργασία εντός 12μηνου;
ΚΛΙΜΑΚΑ: 1 (Καθόλου) 2 3 4 5 (Πάρα Πολύ) ΔΞ/ΔΑ

25. (Αν απαντήσει "Πολύ" ή "Αρκετά" στην Ερώτηση 24) Ποιος/οί οι βασικότεροι λόγοι που θα το επιχειρήσετε; (πολλαπλή επιλογή)

26. Τέλος θα ήθελα να σας ρωτήσω σε ποιο βαθμό **κατά την τελευταία διετία προ της πανδημίας (2018 – 2019)** έχουν επηρεαστεί οι κυριότερες επαγγελματικές σας λειτουργίες και καθήκοντα από τυχόν αλλαγές που έχουν σημειωθεί στα ακόλουθα πεδία. (πολλαπλή επιλογή)

ΚΛΙΜΑΚΑ: Πολύ Αρκετά Λίγο Καθόλου ΔΞ/ΔΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ. Διασταυρώσεις Αποτελεσμάτων Έρευνας Εργοδοτών ως προς τον ΚΑΔ και την ΠΕ

Υποβάλλεται Ηλεκτρονικά

Παράτημα IV. Διασταυρώσεις Αποτελεσμάτων Έρευνας Εργαζομένων

Υποβάλλεται Ηλεκτρονικά

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: Αρχείο Α΄γενών Δεδομένων Έρευνας Εργοδοτών

Υποβάλλεται Ηλεκτρονικά

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: Αρχείο Α' γενών Δεδομένων Έρευνας Εργαζομένων

<u>Υποβάλλεται Ηλεκτρονικά</u>